

การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ปริญญาณิพนธ์
ของ
วัญญา แก้วแก้วปาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์
กรกฎาคม 2561

การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ปริญญาณิพนธ์
ของ
วณิชญา แก้วแก้วปาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์
กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทคัดย่อ
ของ
วณัญญา แก้วแก้วปาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์
กรกฎาคม 2561

วณัญญา แก้วแก้วปาน (2561). การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ปรินญา ปร.ด. (จิตวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครา ประเสริฐสิน, อาจารย์ ดร.ชมพูนท ศรีจันทร์นิล.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาระเชิงลึกจากผู้ที่เคยกระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วจำนวน 5 คน จากนั้นนำผลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิต และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเยาวชนชายอายุ 14-18 ปี ซึ่งเป็นผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 405 คน โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.922 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 8 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 ตัวชี้วัด และโมเดลทักษะชีวิตมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีหน้าหนักร่องประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทักษะชีวิตของเยาวชนในภาพรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ ส่วนการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเยาวชนภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนนทักษะชีวิตของเยาวชนกลุ่มทดลองโดยรวม หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่า ก่อนการทดลอง ทักษะชีวิตโดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน หลังการทดลองและหลังการติดตามผล ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

DEVELOPMENT OF A GROUP COUNSELING MODEL TO ENHANCE LIFE SKILLS IN
PREPARATION FOR THE RELEASE OF JUVENILE DELINQUENTS IN JUVENILE
VOCATIONAL TRAINING CENTERS IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA

AN ABSTRACT

BY

WANANYA KAEWKAEWPAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Doctor of Philosophy Degree in Applied Psychology
at Srinakharinwirot University

July 2018

Wananya Kaewkaewpan. (2018). *Development of a Group Counseling Model to Enhance Life Skills in Preparation for the Release of Juvenile Delinquents in Juvenile Vocational Training Centers in the Bangkok Metropolitan Area*. Dissertation, Ph.D. (Applied Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Ujsara Prasertsin, Dr. Chomphunut Srichannil.

The purposes of this research were: 1) to study the characteristics of life skills preparation in terms of the release of juvenile delinquents; 2) to study the component of life skills in preparation for the release of juvenile delinquents; 3) to compare the results of the counseling model in groups to enhance life skills in preparation for the release of juvenile delinquents in the experimental group before the experiment, after the experiment, and after the follow up. To study the theories and involved research, and in-depth interviews from five juveniles who used to commit crimes and were released. After that, the results were made into a questionnaire on the life skills and applied to the sample groups, who were fourteen to eighteen year old male juveniles, with a total of four hundred and five offenders at Juvenile Vocational Training centers in the Bangkok metropolitan area. The entire questionnaire had a reliability value of 0.992. The sample groups from the experimental form of the group counseling model. The sixteen juveniles. They were divided into an experimental group and a control group of eight members each. The experimental group was counselled in a group setting, while the control group was not counselled in a group setting.

The results of the research: found five components and seventeen indicators of life skills. The components were at a high standard with a statistical significance of 0.05. The level of life skills of juvenile delinquents before and after the experiment, and after the follow up were generally at a medium level, high level and a high level, respectively. The comparison of the life skills of the juveniles in the experimental group and the control group, found that the experimental group generally had different scores on life skills before and after the experiment, and before and after the follow up, with a statistical significance of 0.05. However, the level of life skills of juveniles in the experimental group after the experiment and after the follow up were not different in general terms and statistical significance. The comparison of life skills in the experimental group and the control group, with the finding; before the experiment, the life skills in the experimental group and the control group, which in general terms were not different. After the experiment and after the follow up, the life skills in the experimental group and the control group, in general, were different with a statistical significance of 0.05.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ของ

วณัญญา แก้วแก้วปาน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน)

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตัญคำภีร์)

.....ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อริยัญญา ตัญคำภีร์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยโผลลา ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์หลักสูตรจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่เป็นกำลังใจและห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ อธิปดี รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการนักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง 4 แห่ง ที่ทุกท่านกรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่ปรากฏนามในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากท่านโดยตรง แต่ก็ได้รับความรู้ที่มีคุณค่ายิ่งจากผลงานวิชาการของท่าน

ขอขอบคุณน้อง ๆ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลทุกคนที่ให้ข้อค้นพบต่างๆ จนบังเกิดแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ หลักสูตรจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งลูกศิษย์ทุกคนที่เป็นกำลังใจและแสดงความห่วงใยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว ทั้งบิดามารดาและน้องสาวที่ให้โอกาสในการศึกษา คอยช่วยเหลือด้วยความห่วงใยและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย

ท้ายที่สุดนี้คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในวันนี้

วณัญญา แก้วแก้วปาน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
นิยามเชิงปฏิบัติการ.....	13
สมมติฐานการวิจัย.....	14
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต.....	19
ความหมายและแนวคิดของทักษะชีวิต.....	19
องค์ประกอบของทักษะชีวิต.....	20
ความสำคัญของทักษะชีวิต.....	25
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิต.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต.....	38
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	43
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	43
ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	43
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	46
ประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	47
หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่ม.....	53
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	55
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	55
การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling).....	57
การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling).....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษาและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม...	66
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	66
งานวิจัยในประเทศ.....	67
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด.....	70
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด.....	70
ความหมายของเยาวชนผู้กระทำความผิด.....	70
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิด.....	71
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด.....	76
การแบ่งช่วงอายุของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด.....	79
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	79
งานวิจัยในประเทศ.....	81
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อม	
ก่อนปล่อยตัว.....	93
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	94
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	100
กลุ่มประชากร.....	100
กลุ่มตัวอย่าง.....	100
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	101
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
การวิจัยระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล.....	106
กลุ่มตัวอย่าง.....	106
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	106
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	112
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
4 ผลการวิจัย.....	115
ลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	118
องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	152
เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล.....	172
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	203
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	203
สมมติฐานการวิจัย.....	203

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ขอบเขตการวิจัย.....	203
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	206
การดำเนินการวิจัย.....	207
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	208
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	209
สรุปผลการวิจัย.....	209
การอภิปรายผล.....	219
ข้อเสนอแนะ.....	244
บรรณานุกรม.....	247
ภาคผนวก.....	261
ภาคผนวก ก.....	262
ภาคผนวก ข.....	264
ภาคผนวก ค.....	271
ภาคผนวก ง.....	278
ภาคผนวก จ.....	285
ภาคผนวก ฉ.....	294
ภาคผนวก ช.....	346
ภาคผนวก ซ.....	354
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	365

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	24
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตในกลุ่มเยาวชนที่กระทำผิดและกลุ่มเยาวชนปกติ.....	84
3 สรุปที่มาขององค์ประกอบของทักษะชีวิตทั้งจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์.....	90
4 ตัวอย่างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	104
5 เกณฑ์การให้คะแนน.....	104
6 ตัวอย่างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน	110
7 แบบแผนการทดลองแบบ Pretest Posttest Follow-up Design.....	112
8 ข้อมูลวันที่สัมภาษณ์ ระยะเวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	123
9 จำนวนและคำร้อยละของเยาวชนชาย โดยจำแนกตามข้อหาในการกระทำผิดและระยะเวลาในการฝึกอบรม.....	153
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน.....	154
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	156
12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES).....	157
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม.....	158
14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE).....	159
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการปฏิเสธต่อรอง.....	160
16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT).....	161

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์.....	162
18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING).....	163
19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล.....	164
20 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION).....	165
21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของพฤติกรรมบ่งชี้ในโมเดลการวัดทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	166
22 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	169
23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง ความตรงเชิงจำแนก และความตรงเชิงผู้เข้า.....	171
24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มทดลอง.....	173
25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	174

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
26	เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล.....	176
27	เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล.....	177
28	เปรียบเทียบคะแนนรวมแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล.....	178
29	รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	200
30	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	347
31	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	349
32	ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	352

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน.....	16
2 กรอบแนวคิดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน.....	17
3 สรุปกรอบแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน.....	17
4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	93
5 วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling).....	101
6 สรุปโครงสร้างองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว....	125
7 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	126
8 ข้อค้นพบเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม.....	128
9 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิเสธต่อรอง.....	131
10 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์.....	133
11 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล.....	136
12 ข้อค้นพบเกี่ยวกับทักษะต่อผู้กระทำความผิดกับผู้ไม่เคยกระทำความผิด.....	139
13 ข้อค้นพบเกี่ยวกับทักษะต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบัน.....	141
14 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการรับรู้ผลที่เกิดจากการกระทำผิด.....	143
15 ข้อค้นพบเกี่ยวกับความรู้สึที่ดีต่อเองในการก้าวผ่านปัญหา.....	144
16 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเรียนรู้ประสบการณ์การกระทำผิดที่ผ่านมาของตนเอง.....	146
17 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมแก่ผู้กระทำความผิด.....	148
18 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการส่งเสริมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	150
19 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES).....	157
20 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE).....	159

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
21 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT).....	161
22 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการจัดการกับอารมณ์ (COPING).....	163
23 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION).....	165
24 โมเดลการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว.....	168

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทักษะชีวิต (Life Skill) ถือเป็นลักษณะความสามารถเชิงจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Competence) และเป็นทักษะภายในที่ช่วยให้บุคคลเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยในการเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 2547: 4) การพัฒนาทักษะชีวิตมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนรู้จักดูแลตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ซึ่งส่งผลให้บุคคลดำรงชีวิตอย่างมีความสุข อยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระ และปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง เน้นให้บุคคลรู้จักการปรับตัว และพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ (WHO. 1994: 1) โดยเดอ จองค์ (De Jong. 1995: 93) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการเผชิญความท้าทายต่างๆ ในชีวิตให้บรรลุความสำเร็จ และเนลสัน-โจนส์ (Nelson-Jones. 1997: 7) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งทางเลือกและความรับผิดชอบส่วนบุคคล เมื่อบุคคลต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบในตัวเอง บุคคลนั้นๆ จะอยู่ในกระบวนการสร้างทางเลือกที่จะทำให้ชีวิตของตนเองสมบูรณ์และมีความสุขมากที่สุด ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นทักษะในการช่วยเหลือตนเอง (Self-helping skills) หรือเป็นความสามารถที่บุคคลใช้ในการจัดแจงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิตจึงมีส่วนช่วยให้เยาวชนรุ่นใหม่สามารถนำความรู้ในเรื่องต่างๆ มาเชื่อมโยงกับทัศนคติของตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองถึงผลที่จะเกิดขึ้น และตัดสินใจปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมได้ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อใช้ในการดูแลตนเอง เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ในชีวิต เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาพฤติกรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ เป็นผลให้เด็กและเยาวชนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รับมือกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้เกิดผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำสมัย ความคาดหวังของพ่อแม่ ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหายาเสพติด และปัญหาทางเพศ ฯลฯ ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตในระดับต่ำ อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาเรื่องการปรับตัวและการดำเนินชีวิตในสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนนั้น สปิงเกลอร์ และเกฟเรมอนท์ (Spiegler; & Guevremont. 1998: 269) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กและวัยรุ่นที่ขาดทักษะทางสังคมและทักษะในการดำเนินชีวิตจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการปรับตัวไม่เหมาะสม ปัญหาการแยกตัวออกจากสังคม ปัญหาผลการเรียนต่ำและปัญหาพฤติกรรมเกเร ปัจจุบันพบว่า มีเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมไปในทางที่ผิดกฎหมาย

เช่น พฤติกรรมการลักขโมย การทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ นอกจากจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินแล้ว ที่สำคัญยังส่งผลเสียไปยังทรัพยากรมนุษย์ของประเทศซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการนำพาประเทศไปในทิศทางที่ดีในอนาคตอีกด้วย

โดยเห็นได้จากในแต่ละปีนั้นมีจำนวนการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งการกระทำความผิดใหม่และการกระทำผิดซ้ำ จากสถิติคดีจำนวนเยาวชนผู้กระทำความผิดจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ามีจำนวนผู้กระทำความผิดในปริมาณที่สูงมาก เช่นในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 35,049 ราย และในปีพ.ศ. 2555 มีจำนวน 34,276 ราย ในปีพ.ศ. 2556 มีจำนวนถึง 36,763 ราย ในปีพ.ศ. 2557 มีจำนวนถึง 36,537 ราย และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนถึง 33,121 ราย และยังพบว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว มีสถิติการกลับมากระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน. 2558)

ปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น ทั้งการกระทำผิดซ้ำและการเกิดผู้กระทำความผิดรายใหม่ ทำให้สาธารณชนให้ความสนใจและมีความกังวลมากขึ้น โดยรัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชนและได้กำหนดไว้ในนโยบายแห่งรัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ ให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงทางด้านสติปัญญา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ เพราะเด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ปัญหานี้จึงเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขเพื่อเท่าทันการพัฒนาประเทศ ดังที่กรรทิม่า เซาวตะ (2555: 9-10) ได้กล่าวไว้ว่าการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมของเยาวชนนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาดทั้งด้านร่างกาย อุตลักษณ์ภายในตัวตน และการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนได้รับอนุญาตให้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ และจากแนวคิดของเพลินใจ แต่เกษม (2540: 311-313) ได้อธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยวิธีการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและสามารถปรับสภาพชีวิตกลับคืนสู่ชีวิตปกติในสังคมภายนอกได้ โดยมีแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ปรัชญาการลงโทษแก้แค้น เปลี่ยนเป็นแก้ไข โดยสมัยโบราณการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อตอบแทนแก่ผู้กระทำความผิดให้สาสมถือเป็นการแก้แค้น ต่อมาแนวคิดนี้ได้พัฒนาเรื่อยมาจนพบว่า การลงโทษด้วยการแก้แค้นไม่สามารถป้องกันสังคมได้ ผู้กระทำความผิดไม่อาจกลับตนเป็นพลเมืองดีได้ ตรงกันข้ามกลายเป็นคนมีพฤติกรรมและนิสัยเลวกว่าเดิม จึงเปลี่ยนวิธีการจำคุกแบบแก้แค้นมาเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟูด้วยการปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ เช่น การฝึกอาชีพ การศึกษา การสังคมสงเคราะห์ การใช้หลักจิตวิทยา รวมทั้งการเตรียมตัวก่อนปลดปล่อยด้วย 2. การป้องกันสังคมจากอาชญากรรม มีผู้พ้นโทษจำนวนไม่น้อยต้องหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก (recidivism) เพราะปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมี

การเตรียมความพร้อมก่อนปลดปล่อย และมีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้กับผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัว ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข แนวทางแก้ปัญหาแบบนี้ ถือเป็น การป้องกันตรงประเด็นและสามารถป้องกันสังคมจากอาชญากรรมได้ โดยผู้กระทำผิดไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ สังคมก็ไม่ได้รับความเดือดร้อน 3. การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้กระทำผิดในสังคม ซึ่งบุคคลอาศัยอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมียุทธศาสตร์เกิดขึ้น ในความเป็นจริงผู้กระทำผิดแบ่งได้หลายประเภท มีทั้งที่สามารถแก้ไขได้ง่าย แก้ไขยากและไม่สามารถแก้ไขได้เลย แต่ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำผิดประเภทใด ล้วนเป็นปัญหาสังคมที่ส่วนรวมต้องร่วมรับผิดชอบ ถึงแม้จะไม่สามารถขจัดปัญหาอาชญากรรมให้หมดไปได้ แต่ก็อยู่ในวิสัยที่สามารถทำให้ลดลงเพื่อให้สังคมปลอดภัยได้

ประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวถือเป็นแนวทางที่ควรพัฒนาและส่งเสริมอย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันการหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ดังที่บุษกร อรรถโกมล (2549: 12) ได้เสนอเกี่ยวกับการสอนและการเสริมสร้างทักษะชีวิตไว้ว่าคือ การกระทำหรือการจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมให้บุคคลได้มีการเรียนรู้ฝึกฝนในการใช้ทักษะชีวิตที่เป็นแกน เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ ความสามารถนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ส่งผลให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมและ พัฒนาการที่ดี ทำให้บุคคลมีความรู้ในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความสามารถในตนเอง และประการสำคัญ คือสามารถพัฒนาทักษะที่มีความซับซ้อนหลายๆ ทักษะอีกด้วย ดังนั้นการทำความเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่ควรเร่งศึกษา ซึ่งตรงกับแนวคิดในทางทฤษฎีทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับช่วงชีวิตของการกระทำผิด (Life-course theory) ที่กล่าวว่า เด็กและเยาวชนวัยนี้ถือเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นช่วงที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กเข้าไปสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุระหว่าง 13-25) เป็นช่วงอายุที่มีปัญหามากกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และเป็นช่วงที่มีการกระทำผิดมากที่สุดหรือสูงที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี (Sampson; & Loub. 2003: 312) และจากสภาวะการกระทำความผิดในปัจจุบันนั้น พบว่าเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม มนุษย์ไม่สามารถปรับพฤติกรรมของตนให้ทันได้ การไม่ยอมรับในสังคม การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำความผิด ภาวะทางเศรษฐกิจ การว่างงาน ความกดดันทางจิตใจ ยาเสพติด ความอยากรทดลอง และบางครั้งการกระทำผิดก็เกิดจากหลายๆ สาเหตุเกี่ยวเนื่องกัน (วุฒิ เหล่าสุนทร; และคนอื่นๆ. 2524: 35) ฉะนั้นเด็กและเยาวชนเหล่านี้จึงต้องได้รับความสนใจและให้การดูแลป้องกันแก้ไขมากกว่ากลุ่มอื่นเป็นพิเศษ เพื่อมิให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้เพิ่มการกระทำผิดหรือเป็นปัญหาสังคมซ้ำซ้อน และเสริมสร้างทักษะความพร้อมที่จะเริ่มต้นใหม่ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี; และ อุนิสา เลิศโตมรสกุล. 2553: 68)

ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง การเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคตจึงมีความสำคัญ ดังนั้นการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตที่เหมาะสมก็เป็นสิ่งที่ควรเร่งสร้างให้เกิดกับเด็กและเยาวชนต่อไปด้วย ซึ่งจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนนั้น การเสริมสร้างทักษะชีวิตจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการลดปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นที่หลายๆ หน่วยงานให้ความสนใจและได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในหลายๆ ประเด็น ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ปัญหาการใช้ยาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นต้น ดังผลการศึกษาของทอมสัน; รูดอล์ฟ; และเฮนเดอร์สัน (Thompson; Rudolph; & Henderson. 2004: 4) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่เป็นปัญหา ในปี พ.ศ. 2545 พบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีเด็กและเยาวชนถูกจับกุมในข้อหาก่อคดีอาชญากรรมถึงวันละ 180 คน ถูกจับกุมในข้อหา ยาเสพติดวันละ 367 คน และออกจากโรงเรียนกลางคัน จำนวน 2,861 คน ทั้งนี้จากปัญหาดังกล่าวเป็นผลมาจากปัญหาครอบครัวและปัญหาของการที่เด็กและเยาวชนขาดทักษะในการดำเนินชีวิต อีกทั้งเนลสัน-โจนส์ (Nelson-Jones. 1997: 8) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีทักษะชีวิตจะมีจิตใจที่เป็นสุข (Mental Wellness) แต่ถ้าขาดทักษะชีวิตที่เหมาะสมจะไม่สามารถเติมเต็มศักยภาพของตนเองและความต้องการของตนเองได้ สุดท้ายอาจจะนำมาซึ่งความเจ็บป่วยทางจิตใจได้ ดังนั้นหากเด็กและเยาวชนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ก็จะถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีทักษะชีวิตที่เป็นสุข

การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้เด็กและเยาวชนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัวและการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่างๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะชีวิตแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ทักษะชีวิตทั่วไป เป็นทักษะพื้นฐานในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความขัดแย้งทางความคิด การทะเลาะเบาะแว้ง การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การวิพากษ์วิจารณ์ การจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ การแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน การคิดวางแผนในการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไป จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม หรือที่เรียกว่ามีความสามารถในการคิดและการสื่อความหมาย โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคต่างๆ ทางจิตวิทยา ที่ให้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยประเด็นคำถามให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง

(Connect) และ 2) ทักษะชีวิตเฉพาะ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเอชไอวี ปัญหาเรื่องเพศ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤต ปัญหาสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น ผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจง จะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจหรือมีพลังสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ สามารถปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตและผ่านพ้นเหตุการณ์วิกฤตไปได้โดยไม่เกิดผลกระทบตามมา หรือสามารถฟื้นตัวกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างรวดเร็ว ทักษะชีวิตเฉพาะถือว่าเป็นทักษะขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการจัดการกับชีวิตตนเอง ได้แก่ ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น การรู้ความแตกต่างระหว่างชายหญิง คุณค่าและศักดิ์ศรีของชายหญิง ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เช่น การคิดเชิงบวก ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น ทักษะการปฏิเสธ การชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยง ทักษะการใช้ภาษาที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การพูดสื่อสารที่สร้างมิตร ทักษะชีวิตเฉพาะสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นสำคัญ ได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลุ่ม ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ สถานการณ์จริงในชีวิต จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบันและอนาคต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554: 13) และแมนกรูการ์และคนอื่นๆ (Mangrulkar; et al. 2001: 55) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเสริมสร้างทักษะชีวิตของวัยรุ่นว่าสามารถช่วยยับยั้งหรือชะลอการใช้ยาเสพติดต่างๆ ของวัยรุ่นก่อนวัยได้แก่ บุหรี่ แอลกอฮอล์และกัญชา เป็นต้น ช่วยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ช่วยในเรื่องของการควบคุมอารมณ์ โดยเฉพาะความโกรธ ป้องกันพฤติกรรมเกเรและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ช่วยพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมที่ดี และช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียน

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหากระบวนการหรือวิธีการเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ มีทักษะชีวิตที่ดีและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับตนเองและพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สามารถควบคุมและสร้างตัวตนที่มีคุณค่าให้กับตนเองใหม่ นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมในเชิงบวก อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่นในสังคม (กรรทิมมา เชาวตะ. 2555: 19) และจากการศึกษาวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมนั้น พบว่ารูปแบบการพัฒนาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในปัจจุบันนั้น ยังขาดการส่งเสริมทักษะที่ได้ประสิทธิผลตรงตามลักษณะกลุ่มเฉพาะ โดยการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ไม่มีการแยกผู้กระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ กับผู้กระทำผิดติดนิสัยออกจากกัน ทำให้เสี่ยงต่อการถ่ายทอดพฤติกรรมนิสัยจากกันได้ ซึ่งจากการศึกษายังพบว่าเด็กหรือเยาวชนที่เคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในฐานะผู้กระทำผิดมาแล้ว จะกระทำผิดซ้ำมากขึ้น โดยครอบครัวและชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อม

ที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนนิสัยของเด็กและเยาวชน สามารถทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีได้ (จาร์ส รุ่งเรือง. 2546: 5) และยังพบว่า การแก้ไขปัญหาคู่ในเด็กและเยาวชนนั้นได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ ไม่เน้นการลงโทษ แต่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อมาแก้ไขพฤติกรรม ฟันฟูจิตใจ และช่วยเหลือเด็กให้มีทักษะทางอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต โดยใช้วิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กิจกรรมกลุ่ม การสนทนาหรือการบำบัด การศึกษา อาชีวบำบัดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยให้เยาวชนอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บางแห่งมุ่งหนักไปที่การฝึกและอบรมวิชาสามัญและวิชาชีพ บางแห่งมุ่งหนักไปที่การอบรมความประพฤติ และบางแห่งมุ่งในด้านการศึกษาแบบเบี่ยงเบน (ทัศนีย์ ลักษณะวิชนชัย; และคนอื่นๆ. 2549: 34) ซึ่งจากกระบวนการที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ยังขาดการเติมเต็มในแง่การพัฒนาเสริมสร้างทักษะทางจิตวิทยาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนซึ่งมีลักษณะเฉพาะและต้องการการพัฒนาที่ตรงจุดมากขึ้น งานวิจัยนี้จึงมองหาแนวทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาจริง เพื่อนำไปเติมเต็มกระบวนการที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและออกมาใช้ชีวิตภายนอกได้อย่างปกติสุขต่อไป

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการทางจิตวิทยาที่จะสามารถเข้าไปช่วยเติมเต็มแนวทางและกระบวนการเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ เนื่องจากกระบวนการทางจิตวิทยาสามารถเข้าไปช่วยแก้ไขและคลี่คลายปัญหาที่มีอยู่ภายในจิตใจของเยาวชน ทำให้เยาวชนมีแนวทางที่เหมาะสมและตรงจุดมุ่งหมายในการฝึกจิตใจตนเองให้พร้อมเผชิญปัญหาในวันข้างหน้า ดังที่ รีเบคคา (Rebecca. 2011: 804-809) ได้ศึกษาความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทั่วสหรัฐอเมริกาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา พบว่ากระบวนการดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคู่ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยช่วยลดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่ระบบยุติธรรมได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษามาใช้เพื่อเป็นการเสริมพลังและความแข็งแกร่งทางจิตใจให้แก่เยาวชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งเฟเวอร์; ไอเซนการ์ต และโคลอนนา (Faiver; Eisengart; & Colonna. 1995: 311) ได้พูดถึงการให้คำปรึกษากลุ่มว่าเป็นการให้การช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน หรือมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องเดียวกัน โดยใช้ความสัมพันธ์และอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือสมาชิกด้านกำลังใจ ความเห็นอกเห็นใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับและข้อเสนอแนะ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาได้แนวทางแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนจากการพูดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ เพราะสมาชิกมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันได้ทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้อย่างเต็มที่ จะเห็นได้ว่าได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มส่งผลเชิงบวกต่อเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยสามารถช่วยเสริมสร้างให้เยาวชนเกิดการความรับผิดชอบ การตระหนักรู้ในตนเอง การยอมรับตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ช่วยเพิ่ม

ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลงได้ ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยช่วยลดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่ระบบยุติธรรมได้เป็นอย่างดี

แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling) ของวิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เป็นทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่ใช้สำหรับปัญหาระดับพฤติกรรม โดยการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงจะให้อิสระแก่ผู้รับคำปรึกษาค่อนข้างมากในการให้ผู้รับคำปรึกษามองหาวิธีแก้ไขปัญหายุ่งยาก และยังส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาตอบสนองความต้องการของตนเอง การเข้าใจโลกของตนเองและสามารถเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองในปัจจุบันได้ตรงตามความเป็นจริง นอกจากนี้ยังเน้นถึงการมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา เน้นถึงสัมพันธภาพที่อบอุ่น ความจริงใจและการเปิดเผยตนเองในเวลาเดียวกัน และยังเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากกว่าอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติ โดยถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับความคิดและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของบุคคล และวิลเลียมสัน (Williamson, 1992: 57) ได้ทำการศึกษาการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เพื่อเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นหญิง ผลการวิจัยพบว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ช่วยเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นหญิงและลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลงได้โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นแนวคิดหลักในการศึกษาวิจัย อีกทั้งได้นำเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) มาประยุกต์ใช้เพิ่มเติมในขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จะช่วยทำให้พันธะสัญญาในแต่ละขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทำให้ผู้รับคำปรึกษามีสัญญาใจในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเองยิ่งขึ้น โดยนำเข้าไปเสริมในขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ในขั้น WDEP ซึ่งได้แก่ W (Wants) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตน ขั้น D (Doing and Direction) คือการให้ผู้รับคำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนว่าทำอะไรในแต่ละวัน ขั้น E (Self Evaluation) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง และขั้น P (Plan) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน โดยขั้นตอนเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาว่ามีความเป็นมาอย่างไร เหตุใดจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือวางแผนชีวิตตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง

เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จึงมาช่วยเติมเต็มและทำให้เข้าใจว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา และเป็นตัวขัดขวางพฤติกรรมที่ดีของตนเอง เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามีเทคนิคที่มุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยการหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตน ผ่านการพูดถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของตนเองอีกด้วย เทคนิคดังกล่าวจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจประสบการณ์ของตน

ในรูปแบบของความต้อการ เป้าหมายและแรงบันดาลใจ (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 367-368) โดยเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสะท้อนที่มาจากพฤติกรรมตนเองได้ชัดเจนขึ้นและเข้าไปช่วยส่งเสริมแนวทางหรือทักษะให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปรับตัวของตนเองโดยทำให้ทางเลือกนั้นมีความมั่นคงเข้มแข็งยิ่งขึ้น และตนเองก็ยังเป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา ไม่กลับไปมีพฤติกรรมตามวงจรเดิม กล้าที่จะเดินออกจากชีวิตที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีความสอดคล้องและจำเป็นต่อการนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคลและเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำทั้งสองแนวคิดทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในการสร้างกระบวนการ ขั้นตอนเพื่อพัฒนาเสริมสร้างบุคคลต่อไป (Corey. 2012: 391-393)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำเอาหลักการของทักษะชีวิตมาใช้ในการแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ในสังคม มุ่งสร้างความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้นตนเอง หากพวกเขาที่มีทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม ความแข็งแกร่งดังกล่าวจะเป็นเกราะป้องกันให้พวกเขาสามารถฟันฝ่าอุปสรรคที่กำลังเผชิญอยู่ได้ ดังนั้นการพัฒนาระบวนการหรือวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เหมาะสม จึงจำเป็นเพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข หลังจากได้รับอนุญาตให้กลับบ้าน ไม่หวนกลับมาใช้ชีวิตแบบเดิมและกระทำความผิดซ้ำอีก การเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านต่างๆ ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเสริมสร้างและพัฒนาแนวทางเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมไทยนั้น มีความแตกต่างกับบริบทในต่างประเทศ และย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการวิจัยนี้ จึงต้องศึกษาจากผู้มีประสบการณ์โดยเฉพาะ เป็นบุคคลที่มีทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับการเตรียมตนเองในการออกไปใช้ชีวิตภายนอก และการศึกษาจะนำไปสู่การวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นถึงความหมาย ลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และกระบวนการเกิดทักษะชีวิตของเยาวชนที่ต่อเนื่องเหมาะสมตามบริบทสังคมไทย และเพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวมาเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและศึกษาผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อวางแผนการดำเนินชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยอาจคาดการณ์และนำผลการศึกษานี้ไปใช้กับผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องในการดูแลเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจฯ ต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตก่อนที่เยาวชนเหล่านี้จะ

กลับออกไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมตามเดิม ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ และเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักจิตวิทยาหรือผู้ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาที่สนใจศึกษารูปแบบของการให้คำปรึกษาอีกด้วย

คำถามการวิจัย

1. ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของผู้กระทำความผิดมีลักษณะเป็นอย่างไร
2. ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของผู้กระทำความผิดมีองค์ประกอบเป็นอย่างไร
3. การใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลได้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญทางทฤษฎี

1. เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งประกอบไปด้วย 17 ตัวชี้วัด ที่สำคัญในการนำมาพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตและนำไปสู่การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ซึ่งเป็นการนำประสบการณ์จากเยาวชนที่ได้รับการปล่อยไปตัวแล้วมาเป็นแนวทางในการศึกษา
2. เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ซึ่งประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบ ที่ได้ไปสร้างและพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน
3. เกิดการประยุกต์การนำวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่มีคุณภาพทั้งในด้านความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง รวมทั้งมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. มีการพัฒนาผสมผสานทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง และเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มาออกแบบกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

5. เกิดองค์ความรู้ด้านจิตวิทยา คือการให้คำปรึกษากลุ่ม และด้านอาชีวศึกษา คือการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว มาร่วมกันอธิบายตัวแปรตาม คือทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

6. เกิดความเข้าใจในเชิงลึกถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดทักษะชีวิตของเยาวชนภายหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มว่ามีสิ่งใดที่เยาวชนใช้ในการปรับตนเองแล้วสามารถเกิดพลังใจเพื่อก้าวผ่านปัญหานั้นๆไปได้ โดยเน้นกระบวนการทางด้านจิตวิทยาเพื่อให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งทางจิตใจแก่เยาวชนก่อน จึงค่อยเสริมสร้างทักษะทางสังคมอื่นๆตามมาภายหลังผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างเข้มข้นแล้ว

ความสำคัญทางปฏิบัติ

1. ได้แบบสอบถามทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลและช่วยเหลือเยาวชนก่อนการปล่อยตัว

2. ได้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยเน้นทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง และเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าไปใช้กับกลุ่มเยาวชนผู้กระทำผิดและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจสามารถขยายผลการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับเยาวชนผู้กระทำผิดได้

3. ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็กและเยาวชน ได้แก่ นักจิตวิทยาที่มีความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษา โดยใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งทางจิตใจก่อน จึงค่อยเสริมสร้างทักษะทางสังคมอื่นๆ หรือนำผลที่ได้ไปใช้ร่วมกับกิจกรรมกลุ่มบำบัดที่มีในตารางหลัก โดยคัดเลือกเยาวชนกลุ่มที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือเหมาะสมที่จะนำมาบำบัดแก้ไขด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยนำเสนอ และนำไปใช้ร่วมกับการวางแผนแนวทางในการพัฒนาเยาวชนก่อนปล่อยออกไปใช้ชีวิตในสังคมตามระยะเวลาที่เหมาะสม ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่นักจิตวิทยาหรือผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาจากหน่วยงานอื่นๆ ที่สนใจศึกษารูปแบบของการให้คำปรึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร คือเด็กและเยาวชนจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกดา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร รวมจำนวนทั้งสิ้น 744 คน (ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2560)

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ด้วยการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคือผู้ที่เคยกระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว มีเป้าหมายเพื่อให้ทราบถึงลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เยาวชนควรมีในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เป็นการสะท้อนถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีทักษะชีวิตตามมุมมองของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนการพัฒนาและแนวทางที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยดูจากข้อมูลประวัติส่วนบุคคล ประวัติการพ้นโทษ ประวัติพฤติกรรมกรรมการรายงานตัวหลังพ้นโทษ และประวัติการลดโทษ จากนั้นกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Minichiello; et al. 1990: 43) และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยนำผลที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิต และให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือวัด จากนั้นนำไปใช้กับเยาวชนอายุ 14-18 ปี ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้ง 4 แห่ง จำนวนรวม 405 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยนำลักษณะและองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 และ 2 มาสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ร่วมกับศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว นำเทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการให้คำปรึกษามาใช้ให้สอดคล้องกับตัวแปรตาม นิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาที่ใช้ในแต่ละครั้ง นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความชัดเจนของรูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ ตลอดจนประเมินความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่ได้แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหา ตลอดจนหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง จากนั้นปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลองที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random) ด้วยวิธีการจับฉลากเลือกศูนย์ฝึกและอบรมฯ 1 แห่ง ซึ่งคือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุกิตาและคัดเลือกกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน (Rosaline; et al. 1999: 23) จากนั้นเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต

ของเยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และนำผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของกลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม และวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยผู้วิจัยใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งใช้ทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล โดยใช้การทดสอบด้วยวิธี Wilcoxon's Match Pairs Signed Rank Test ใช้ในการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่ม และใช้ The Mann-Whitney U Test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน แบ่งเป็น

ระยะที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทักษะชีวิตทั้ง 5 องค์ประกอบ

ระยะที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวมีดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม
3. การปฏิเสธต่อรอง
4. การจัดการกับอารมณ์
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ระยะที่ 3 ตัวแปรที่ใช้เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

1. ตัวแปรจัดกระทำ คือ รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อจำกัดของการวิจัย

ข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาในการกำหนดโทษของกลุ่มตัวอย่างที่มีอัตราโทษแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการศึกษาวิจัยในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ทำให้มี

เวลาค่อนข้างจำกัดและต้องดำเนินการวิจัยตามกำหนดอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันการสูญเสียมุมมอง ตัวอย่างระหว่างการศึกษาวิจัย

นิยามเชิงปฏิบัติการ

ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว (Life Skills in Preparation for the Release) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเตรียมตนเองเพื่อปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่ภายในปรับเปลี่ยนและเตรียมตนเองทั้งในแง่ความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เหมาะสมในการกลับคืนสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) หมายถึง การที่เยาวชนคิดว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยเยาวชนรับรู้และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การให้ออกาสตนเองได้ทำสิ่งต่างๆ อีกทั้งมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ มีการวางแผนเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน มีความแน่วแน่มั่นคงในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อผลักดันตนเองให้ก้าวเดินต่อไป

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึง การที่เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์และไม่เป็นภาระ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม การให้ออกาสผู้อื่นได้ทำในสิ่งต่างๆ การที่เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม พร้อมทั้งการร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า

3. การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการสื่อสารพูดคุยกับผู้อื่น การพยายามเจรจาบอกกล่าวกับผู้อื่น การบอกปฏิเสธกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง การหลบหลีกไม่พบเจอและออกห่างจากเพื่อนกลุ่มเสี่ยง การไม่หลงใหลไปตามการชักจูงจากกลุ่มเพื่อน การต่อต้านสิ่งที่เพื่อนกลุ่มเสี่ยงชักจูง หรือการหาวิธีต่างๆ เพื่อนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม และไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกไม่ควร

4. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น โดยการคำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาจากการแสดงอารมณ์ การที่เยาวชนได้ตรึงอารมณ์ที่เกิดขึ้น รู้วิธีการอยู่ร่วมกับอารมณ์ของตนเอง การควบคุมและการสกัดกั้นอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การระบายอารมณ์ที่ถูกวิธี และการแสวงหาหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ

5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาและหาทางออกให้ตนเอง โดยการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียจากการพิจารณาแนวทางต่างๆ การรู้ว่าสิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องราวที่เกิดขึ้น การนึกถึงอนาคต นึกถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์และสำคัญในชีวิต การพยายามหาทางแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน และการแสวงหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เยาวชนผู้กระทำความผิด หมายถึง บุคคลเพศชายที่มีอายุ 14-18 ปี ที่มีโทษตามคำพิพากษาของศาล ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกดา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร

รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว หมายถึง แบบแผนในการให้คำปรึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือบุคคลเป็นกลุ่ม โดยมุ่งให้เยาวชนในกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมในการวางแผนเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และการหาแนวทางไปสู่เป้าหมายตามที่ตนตั้งไว้โดยมุ่งมั่นและการให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้คิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ด้วยการใช้เทคนิคต่าง ๆ ของการสร้างความสัมพันธ์ การสื่อสาร ความเข้าใจและมีความรู้สึกอยากช่วยเหลือ ใช้ความสัมพันธ์และอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา ได้แนวทางแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตนจากการพูดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม จำนวนสมาชิกในกลุ่มจำนวน 8 คน ซึ่งจะทำให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ เพราะสมาชิกมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันได้ทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก ภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้ให้คำปรึกษาโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ในการให้คำปรึกษากลุ่ม มีการสร้างบรรยากาศให้เยาวชนเกิดความคุ้นเคย ใจกว้างใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และในขั้นนี้ สมาชิกในกลุ่มจะได้ทำการประเมินตนเอง (Self-Assessment) และสำรวจความคาดหวังในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยในขั้นนี้มีการประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling) และการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling)

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแต่ละครั้ง โดยเป็นการสรุปเนื้อหาสาระของการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนั้นๆ โดยอาจให้ผู้ให้คำปรึกษาหรือสมาชิกในกลุ่มร่วมกันสรุปก็ได้ ตลอดจนเปิดโอกาสในการซักถามในประเด็นต่างๆ และให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มด้วยกัน มีการให้การบ้านหรืองานบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

1. เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ช่วงหลังการทดลองและช่วงติดตามผลสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

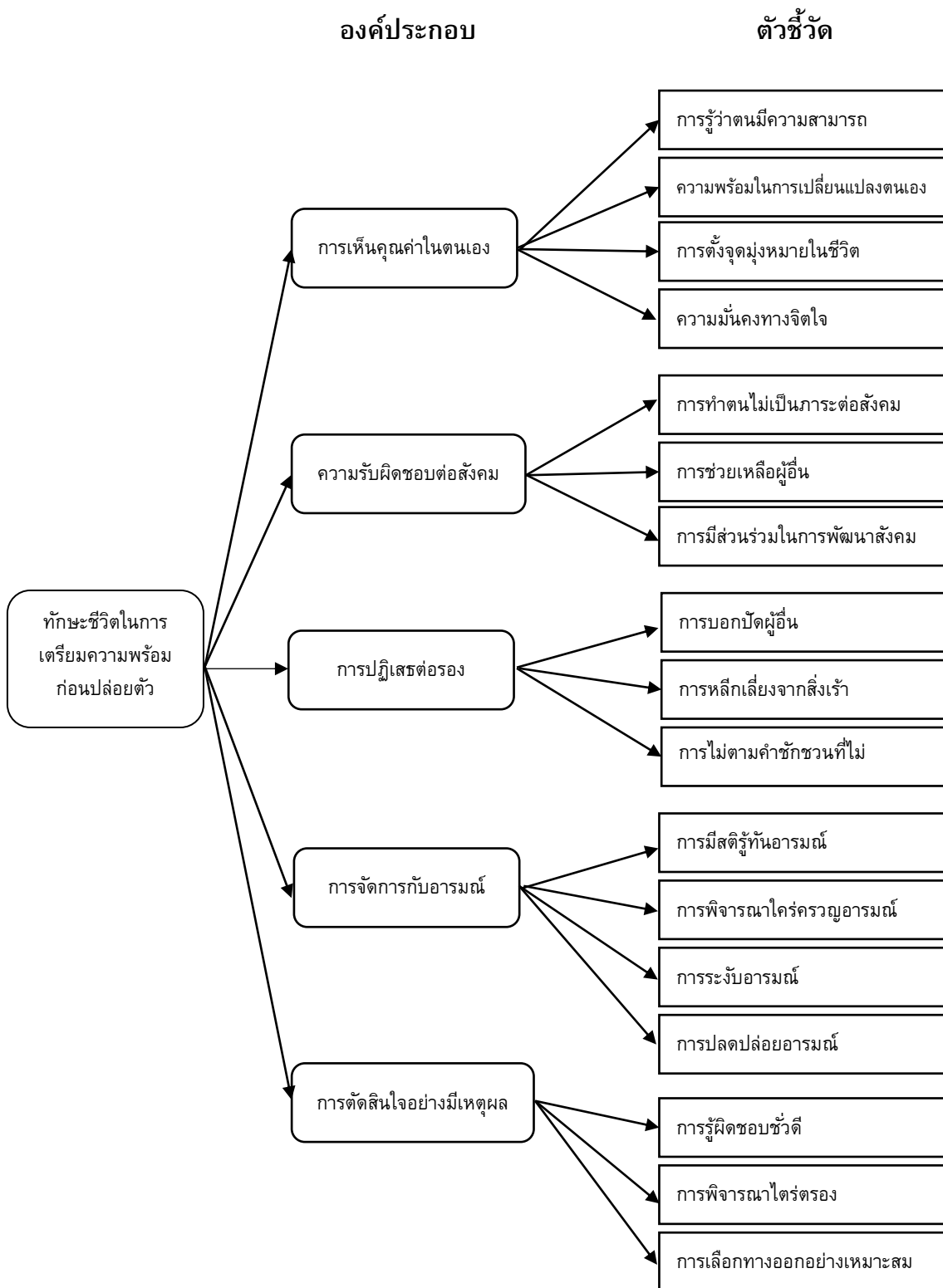
2. เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ช่วงหลังการทดลองและช่วงติดตามผลสูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของเยาวชนผู้กระทำผิด ประกอบกับนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะเฉพาะของเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วโดยตรง เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของทักษะชีวิตที่เหมาะสม และแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเกิดทักษะชีวิตผ่านมุมมองและเรื่องราวของเยาวชนที่เคยต้องโทษ ที่ใช้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ การก้าวผ่านช่วงเวลาวิกฤติ การเลือกวิธีแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งเยาวชนจึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากต่อสู้กับอารมณ์เชิงลบกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจและความกดดัน ทั้งที่เกิดจากอิทธิพลทั้งภายในตนและภายนอกตน สิ่งเหล่านี้จึงมีผลต่อการให้ความหมายของการเกิดกระบวนการทักษะชีวิต ตลอดจนกระบวนการในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของเยาวชน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมไทยนั้น มีความแตกต่างกับบริบทในต่างประเทศ และย่อมมีองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่สำคัญแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะนำไปสู่การวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นถึงความหมายและความสำคัญของทักษะชีวิตที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวและกระบวนการเกิดทักษะชีวิตของเยาวชนที่ต่อเนื่องและเหมาะสมตามบริบทสังคมไทย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของเยาวชนผู้กระทำผิด ประกอบกับการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสังเคราะห์ เพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมมากขึ้นโดยได้องค์ประกอบ ดังภาพประกอบ 1

ส่วนการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม และนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ดังภาพประกอบ 2 โดยนำผลจากการศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในระยะที่ 1 มาพิจารณาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ที่สำคัญ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม และทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ในกลุ่มทดลองที่ได้รับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งเยาวชนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นำข้อมูลประสบการณ์ที่ตนเองมี มารวบรวมเป็นความคิดรวบยอดและ

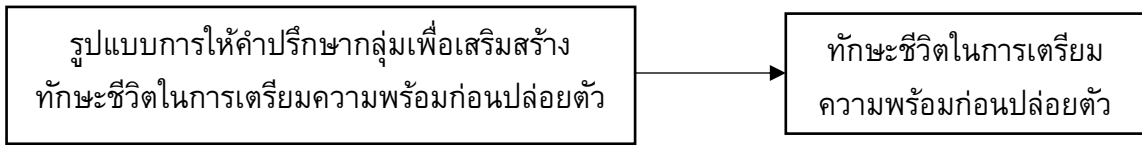
แนวปฏิบัติที่ดี เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคม โดยสามารถนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในป้องกันตนเองไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในอนาคต

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน

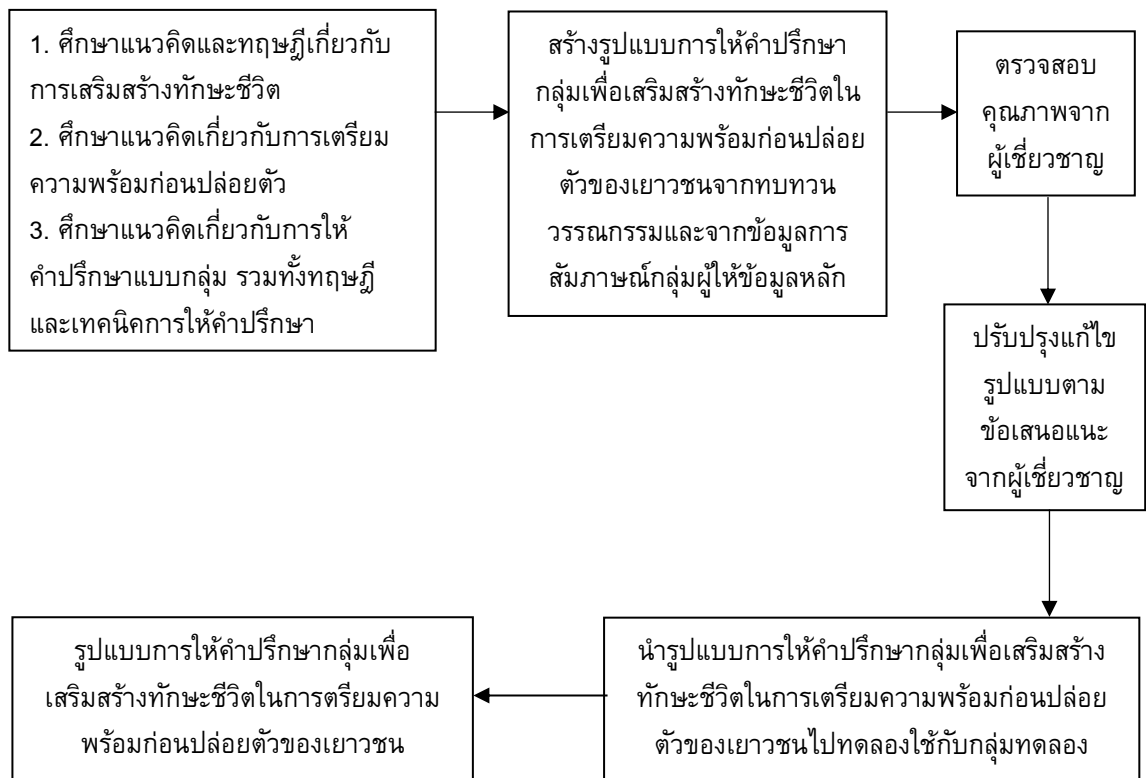
ตัวแปรจัดกระทำ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน

ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดของการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ได้ดังภาพประกอบ 3 นี้

ภาพประกอบ 3 สรุปกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต
 - 1.1.1 ความหมายและแนวคิดของทักษะชีวิต
 - 1.1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต
 - 1.1.3 ความสำคัญของทักษะชีวิต
 - 1.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิต
 - 1.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต
 - 1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 1.2.2 งานวิจัยในประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1.3 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1.4 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1.5 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.2.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.2.2 การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling)
 - 2.2.3 การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling)
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษาและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 2.3.2 งานวิจัยในประเทศ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด
 - 3.1.1 ความหมายของเยาวชนผู้กระทำความผิด
 - 3.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิด

- 3.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
- 3.1.4 การแบ่งช่วงอายุของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด
- 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด
 - 3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

1.1.1 ความหมายและแนวคิดของทักษะชีวิต

ยูเนสโก (United Nation Education Scientific and Cultural Organization) (UNESCO. 2001: 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่าทักษะชีวิต คือความสามารถในการปรับตัวและพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมกับการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO). 1994: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่าทักษะชีวิต คือคุณลักษณะหรือความสามารถเชิงจิตวิทยาสังคม (Psychosocial competence) ที่เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนรู้จักดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์และจิตใจ ซึ่งจะส่งผลให้คนมีสภาพการดำรงชีวิตที่มีความสุขและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระของสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพโดยเน้นความสำคัญของบุคคลให้รู้จักการปรับตัวพร้อมการเผชิญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เนลสัน-โจนส์ (Nelson-Jones. 1997: 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่าทักษะชีวิต คือการนำมาซึ่งทางเลือกความรับผิดชอบส่วนบุคคล เมื่อบุคคลต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบในตัวเองบุคคลนั้นๆ อยู่ในกระบวนการการสร้างทางเลือกที่จะทำให้ชีวิตของตนเองนั้นสมบูรณ์และมีความสุขมากที่สุด ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นทักษะในการช่วยเหลือตนเอง (Self-helping skills) หรือเป็นความสามารถที่บุคคลสามารถช่วยตนเองในด้านต่างๆ ในการจัดแจงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เดอ จองค์ (De Jong. 1995: 93) ได้ให้ความหมายไว้ว่าทักษะชีวิต คือสิ่งที่บุคคลมีความจำเป็นต้องมีอย่างยิ่งที่จะเผชิญกับชีวิตและความท้าทายต่างๆ ให้ได้รับความสำเร็จ

กรมสุขภาพจิต (2542: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่าทักษะชีวิต คือความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบๆ ตัว ในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สารเสพติด ชีวิตครอบครัว สุขภาพ ปัญหาสังคม ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิต คือความสามารถของบุคคลที่จะจัดการปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

กานต์ชญญา แก้วแดง (2555: 25) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิต คือความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง ในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มัณฑรา ธรรมบุศย์ (2553: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิต คือทักษะที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีและต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยให้ตนเองมีความสุข สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้และประสบความสำเร็จ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มีอยู่ 2 อย่าง คือ ทักษะทั่วไป (Generic Skills) กับทักษะวิชาชีพ (Profession Skills) ทักษะทั่วไปเป็นทักษะที่มนุษย์ต้องใช้ทุกวันเพื่อการมีชีวิตอยู่ แต่ทักษะวิชาชีพเป็นทักษะที่มนุษย์จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการหาเลี้ยงชีพ

สกล วรเจริญศรี (2550: 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิต คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประกอบด้วย ทักษะด้านสังคม ทักษะด้านความคิดและทักษะด้านการเผชิญอารมณ์

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิต คือคุณลักษณะหรือความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา เป็นทักษะภายในที่ช่วยให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ทักษะในการตัดสินใจและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะในการประเมินตนเองและการควบคุมสถานการณ์ ทักษะในการสื่อสาร ต่อรอง ปฏิเสธและแน่วแน่มั่นใจ ทักษะในการปรับตัว เป็นต้น

เทพ สงวนกิตติพันธ์ (2545: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะชีวิต คือความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ที่จะช่วยให้ความเป็นอยู่หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย สังคมและจิตใจของบุคคลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตคือสิ่งที่ทุกคนจำเป็นต้องมี เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการเผชิญกับปัญหา และความท้าทายในชีวิต ให้ได้รับความสำเร็จ ใช้จัดการกับปัญหาในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงการเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตที่จะมาถึงได้อีกด้วย

1.1.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555: 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่ใช้สร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ดังนี้

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คือการรู้จักความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือการ แยกแยะข้อมูลสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผล ระบุปัญหา สาเหตุและหาทางเลือกตัดสินใจ แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

3. การจัดการอารมณ์และความเครียด คือการเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะ อารมณ์ของตนเองและบุคคลอื่น รู้สาเหตุ วิธีผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ ไม่พึงประสงค์

4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น คือการใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อ สื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง การรับรู้ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของผู้อื่นและวางตัวได้ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

องค์การอนามัยโลก (WHO. 2001: 3) กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิต ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์
2. ด้านจิตพิสัย ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนและการเข้าใจผู้อื่น
3. ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร, การ ตัดสินใจและการแก้ปัญหา, การจัดการอารมณ์และความเครียด

แมคเวล (สกล วรเจริญศรี. 2550: 41; อ้างอิงจาก Maxwell. 1981: 7) ได้ กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิต ดังนี้

1. ทักษะด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness Skills) คือการรู้จัก ตนเอง รู้ข้อจำกัดของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการประเมินตนเอง การค้นหาข้อดีและข้อด้อยของตนเอง ในขอบเขตของชีวิต การเข้าใจแรงจูงใจในตนเอง ความปรารถนา ความชอบและการกำหนด เป้าหมายในชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน เป็นต้น

2. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Skills) คือการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล อื่น โดยการใช้การแสดงออกทางอารมณ์ การใช้การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการเข้าใจอารมณ์ บุคคลอื่น สามารถตีความแรงจูงใจของบุคคลอื่นได้ กล่าวแสดงออกอย่างเหมาะสม และต่อต้านความ กัดดันจากสังคมได้

3. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills) คือการค้นหาข้อมูล การ ตัดสินใจ คิดหาทางเลือกที่เหมาะสม การวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งทักษะการแก้ปัญหา ต่างๆ จะขึ้นอยู่กับการนำไปประยุกต์กับขอบข่ายของชีวิตในแต่ละด้านของบุคคล เช่น ชีวิตการทำงาน ชีวิตการเรียน ชีวิตครอบครัวและชีวิตส่วนตัวของการใช้เวลาว่าง เป็นต้น

แมนกรูก้า; วิทแมนและโพสเนอร์ (Mangrulkar; Whitman; & Posner. 2001: 22) กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิต ดังนี้

1. ทักษะทางสังคม (Social Skills) คือทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์และเจรจาต่อรอง การแสดงออกอย่างเหมาะสม การให้ความร่วมมือและการเห็นอกเห็นใจ
2. ทักษะทางความคิด (Cognitive Skills) คือทักษะที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
3. ทักษะการเผชิญทางอารมณ์ (Emotional Coping Skills) คือทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเครียด การจัดการกับความรู้สึก ความโกรธและการเพิ่มการควบคุมภายในตนเอง

องค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิต ดังนี้ (UNICEF. 1997: 2)

1. การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์
2. การประเมินศักยภาพในสถานการณ์เฉพาะหน้าของตนเอง
3. การคิดหาทางเลือกและวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญ
4. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการเลือกทางออกที่เหมาะสม
5. การสื่อสาร การถ่ายทอด และการตัดสินใจ
6. การปฏิสัมพันธ์เพื่อรักษาน้ำใจ และเพื่อประโยชน์ของตนเอง
7. การควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมภายใต้แรงกดดัน
8. การพัฒนาและปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองและผู้อื่น
9. การใช้เหตุผลโน้มน้าวใจผู้อื่นให้สนับสนุนการกระทำที่ถูกต้อง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543: 1) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิต ดังนี้

1. ทักษะความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) คือความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว
2. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ติดอยู่ในกรอบ
3. ทักษะความตระหนักรู้ในตน (Self-Awareness) คือความสามารถในการค้นหา และเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่น ไม่ว่าในแง่ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ เป็นต้น

4. ทักษะความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) คือความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากตนเอง ไม่ว่าจะด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น สุขภาพ เป็นต้น

5. ทักษะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) คือความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เช่น ความมีน้ำใจ รู้จักให้ รู้จักรับ ค้นพบความสามารถในด้านต่างๆ ของตนเอง เช่น ความสามารถทางด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านศิลปะ เป็นต้น โดยไม่ได้มุ่งสนใจที่รูปร่างหน้าตา เส้นผม หรือความสามารถทางเพศ การศึกษา ฯลฯ เท่านั้น

6. ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) คือความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม โดยความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีส่วนสัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเอง เพราะหากคนเราภูมิใจในตนเอง ก็จะมีแรงจูงใจในการทำดีกับผู้อื่นและสังคมต่อไป

7. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Interpersonal Relationship) คือการเข้าไปสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยสามารถรักษาสัมพันธภาพที่สำคัญต่อจิตใจและความเป็นอยู่ทางสังคม

8. ทักษะการสื่อสาร (Communication) คือกระบวนการส่งข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยลายลักษณ์อักษร หรือไม่ก็โดยคำพูด แต่เป็นการสื่อสารจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อสิ่งที่สื่อสารไปนั้นเป็นที่เข้าใจได้ของผู้รับ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความต้องการ ความชื่นชม การปฏิเสธ ฯลฯ

9. ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) คือความสามารถในการจัดการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะมีผลต่อสุขภาพ เช่น ถ้าบุคคลตัดสินใจกระทำการใดที่เกี่ยวกับสุขภาพ เขาจะต้องประเมินทางเลือกที่แตกต่างและผลที่เกิดขึ้นจากทางเลือกเหล่านั้น

10. ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) คือความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์ เช่น ปัญหาสำคัญๆ ถ้าถูกทิ้งไว้อย่างไม่ใส่ใจ อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเครียดและส่งผลเสียต่อร่างกาย

11. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) คือความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์นั้นมีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็อารมณ์เศร้าโศก อารมณ์โกรธ รู้ถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นต่อร่างกายและจิตใจ และสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม

12. ทักษะการจัดการความเครียด (Coping with Stress) คือความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้จักวิธีผ่อนคลายความเครียด และหาแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาต่อสุขภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่พบบนนั้น เป็นทักษะชีวิตของเด็กและวัยรุ่นทั่วไป ยังไม่พบบางงานวิจัยหรือแนวคิดใดที่ระบุลักษณะและองค์ประกอบที่เฉพาะเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของ

เยาวชนผู้กระทำผิด ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นนี้ และนำข้อมูลจากแนวคิดต่างๆ มาเป็นที่มาของการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบต่อไป โดยสามารถสรุปเกี่ยวกับทักษะชีวิตที่ใช้เป็นฐานในการศึกษา ได้ดังตาราง 1 นี้

ตาราง 1 การสรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด	องค์ประกอบของทักษะชีวิต
สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555)	1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3. การจัดการอารมณ์และความเครียด 4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
WHO (2001)	1. การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) 2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) 3. การตระหนักรู้ในตน (Self-awareness) 4. การเข้าใจผู้อื่น (Empathy) 5. การตัดสินใจ (Decision making) 6. การแก้ปัญหา (Problem solving) 7. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) 8. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) 9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) 10. การจัดการกับความเครียด (Coping with stress)
กรมสุขภาพจิต (2543)	1. การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) 2. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 3. การตระหนักรู้ในตน (Self-Awareness) 4. การเห็นใจผู้อื่น (Empathy) 5. การตัดสินใจ (Decision Making) 6. การแก้ไขปัญหา (Problem Solving) 7. การสื่อสาร (Communication) 8. การสร้างสัมพันธภาพ (Interpersonal Relationship) 9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) 10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) 11. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) 12. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
องค์การช่วยเหลือเด็กแห่ง สหประชาชาติ (UNICEF) (1997)	1. การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ 2. การประเมินศักยภาพของตนเองในสถานการณ์เฉพาะหน้า 3. การคิดหาทางเลือกและวิเคราะห์จัดลำดับ 4. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการเลือกทางที่เหมาะสมที่สุด 5. การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดและการตัดสินใจ 6. การปฏิเสธ การเจรจาต่อรองเพื่อรักษาหัวใจและเพื่อประโยชน์อันชอบธรรมของตนเอง 7. การควบคุมอารมณ์ ความคิดเห็น และพฤติกรรมภายใต้แรงกดดัน 8. การพัฒนาและปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองและผู้เกี่ยวข้อง 9. การใช้เหตุผลโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามและสนับสนุนแนวคิดและการกระทำที่ถูกต้อง

ตาราง 1 (ต่อ)

แนวคิด	องค์ประกอบของทักษะชีวิต
Maxwell (1981)	1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness Skills) 2. การมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Skills) 3. การแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills)
Mangrulkar; Whitman; & Posner (2001)	1. ทักษะทางสังคม (Social Skills) 1.1 การสื่อสาร 1.2 การปฏิเสธและเจรจาต่อรอง 1.3 การแสดงออกอย่างเหมาะสม 1.4 ระหว่างบุคคล 1.5 การให้ความร่วมมือ 1.6 การเห็นอกเห็นใจ 2. ทักษะทางความคิด (Cognitive Skills) 2.1 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 3. ทักษะการเผชิญทางอารมณ์ (Emotional Coping Skills) 3.1 การจัดการความเครียด 3.2 การจัดการกับความรู้สึก 3.3 การเพิ่มการควบคุมภายในตนเอง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้วิจัยเลือกศึกษาและพัฒนาทักษะที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับชีวิตของเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในปัจจุบัน ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมสุขภาพจิต และผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยประกอบไปด้วย ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

1.1.3 ความสำคัญของทักษะชีวิต

ก่าไลร์ตัน เย็นสุจจริต (2540: 71) จากมุมมองของนักพฤติกรรมศาสตร์ พบว่าวัยรุ่นหนุ่มสาวจะให้ความสำคัญกับเพื่อนสูงสุด จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวัยที่ติดเพื่อน พฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมเสี่ยงทั้งหลายของเยาวชน มักจะเป็นพฤติกรรมที่กระทำตามการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มหรือตามความคิดริเริ่มและจินตนาการของสมาชิกในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มจะต้องเร่งตัดสินใจฉับพลันเป็นการเฉพาะหน้า ภายใต้แรงกดดันของกระบวนการกลุ่มเพื่อน (Peer pressure) ในสภาวะการณ์คับขันเช่นนี้ หากเยาวชนได้ฝึกพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองอยู่เสมออย่างถูกต้อง ก็จะช่วยให้มองเห็นว่าทางเลือกที่กลุ่มเสนอนั้นเหมาะสมกับตนเองหรือไม่ และยังคงช่วยให้สามารถคิดหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองได้ด้วย นับว่ามีความสำคัญต่อเยาวชนมาก เป็นทักษะที่จะช่วย

ทำหน้าที่เป็นเกราะป้องกันอย่างถาวรที่คอยเหนี่ยวรั้งเยาวชนออกจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน และชักนำให้เยาวชนเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

ทักษะชีวิตมีลักษณะเป็นสมรรถภาพ (Competency) ประกอบด้วยความสามารถทางจิตใจ เช่น ทักษะการคิด การตัดสินใจ การปรับตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลได้ โดยการฝึกฝนในทุกช่วงชีวิต เกิดจากการได้รับการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยเริ่มต้นจากการฝึกให้บุคคลสร้างพลังให้กับตนเอง (Empowerment) ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO) เป็นองค์กรที่ริเริ่มแนวคิดนี้ โดยใช้ในการพัฒนาสุขภาพ หากบุคคลสามารถรักษาสุขภาพของตนเองได้แล้วจะเป็นผลดีในการพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม พร้อมการแก้ไขปัญหาว่างอย่างประสิทธิภาพ ต่อมาหน่วยงานอื่น อาทิ องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) และองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้นำทักษะชีวิตมาใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการป้องกันปัญหาสังคม ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ และทักษะชีวิตก็ได้นำมาใช้ในประเทศไทยในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสุขภาพ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาคนในสังคม เพื่อฝึกทักษะด้านสติปัญญาร่วมกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และการฝึกความอดทน รวมทั้งความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นคนให้เป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนา ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เห็นได้ว่า ภาครัฐได้มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีศักยภาพและทักษะเพื่อใช้ในการพัฒนาตน โดยต้องการยกระดับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย เน้นการพัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีทักษะสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคนและประเทศ เน้นการบำเพ็ญประโยชน์ทางสังคม การดูแลสุขภาพ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และการวางแผนชีวิตให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงตามสภาวะวิกฤติของสังคมปัจจุบัน

1.1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิต

1.1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 2000: 55) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ประกอบไปด้วยความนับถือตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง และหากได้รับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองไปเรื่อยๆ ก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุสัจจะแห่งตนเอง

โคเปอร์สมิท (Coopersmith. 1984: 3) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินตนเองจากการกระทำสิ่งต่างๆ และความพึงพอใจในอัตมโนภาพแห่งตนเอง

วิพาพร บุญวงศ์ (2551: 14) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำอะไรรให้ประสบความสำเร็จ

ความมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของตนเองและคนอื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสามารถสื่อออกมาให้เห็นในรูปของคำพูดและการกระทำ

กล่าวโดยสรุป การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองว่ามีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

วิธีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

เจอร์นี่ (Gurney. 1988: 27) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ 4 ประการคือ

1. การได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลสำคัญรอบข้าง
2. การประสบความสำเร็จในชีวิตตามสถานภาพของตนเองในสังคมและสังคมเห็นพ้องต้องกันโดยมีปัจจัยดังนี้ คือ
 - 2.1 การมีอิทธิพลและการควบคุมคนอื่นได้ซึ่งแสดงถึงความมีอำนาจ การได้รับการยอมรับ ความสนใจ ความรัก ซึ่งทำให้รู้สึกว่าคุณค่ามีความสำคัญ
 - 2.2 การเป็นบุคคลที่มีศีลธรรมตามเกณฑ์ของสังคม แสดงถึงการเป็นบุคคลที่มีคุณความดี น่าเชื่อถือ น่าศรัทธา
 - 2.3 การประสบความสำเร็จตามมุ่งหมาย แสดงถึงการมีความสามารถ
3. ความพยายามให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและสำคัญ
4. ขอบเขตความสามารถที่วัดผลกระทบต่อบุคคล เพื่อให้เกิดความสมดุล

1.1.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2545: 70) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการแสดงความเอาใจใส่ ตั้งใจทำงานในหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและขยันขันแข็ง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2541: 2) กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและพยายามทำหน้าที่ให้สำเร็จ และได้ผลดี และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

วิธีการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม

กรมสุขภาพจิต ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อสังคม ไว้ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2541: 3)

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ปฏิบัติตามข้อบังคับและบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะทำให้รัฐไม่ต้องเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปรามและจับกุมผู้ที่กระทำความผิดมาลงโทษ

นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบสงบสุข ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ไม่หวาดระแวงคิดร้ายต่อกัน

2. การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมต้องมีการทำงานเป็นหมู่คณะ จึงต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานนั้นๆ ให้สมาชิกแต่ละคนนำไปปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายไว้อย่างเต็มที่

3. การกระทำตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ควรรู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเช่น บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด แต่ต้องไม่เป็นการพูดแสดงความคิดเห็นที่ใส่ร้ายผู้อื่นให้เสียหาย

4. การรักษาทรัพยากรหรือสมบัติของส่วนรวม ไม่ทิ้งขยะลงในที่สาธารณะ ไม่ทำลายสิ่งของที่เป็นของสาธารณะ และทรัพย์สินส่วนตัวของผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายเพราะความสนุกสนานของตนเอง (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2541: 3)

1.1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิเสธต่อรอง

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 27) กล่าวว่า การปฏิเสธต่อรอง เป็นสิทธิอันชอบธรรมของทุกคนและสามารถกระทำได้ โดยไม่ทำร้ายจิตใจฝ่ายใด ทำให้เกิดผลดีต่อตนเองในการหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ และหากปฏิเสธได้สำเร็จอาจจะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมหรือความต้องการของอีกฝ่ายได้ ดังนั้นการปฏิเสธต่อรองจึงหมายถึงความสามารถของบุคคลในการปฏิเสธและหาทางออกเมื่อถูกชักชวนจากเพื่อนได้อย่างเหมาะสมและไม่เสียสัมพันธภาพ

กรมสุขภาพจิต (2541: 45) กล่าวว่า การปฏิเสธ มีลักษณะดังนี้

1. เป็นการปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ

2. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น

3. การขอความเห็นชอบ และแสดงการขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับจะเป็นการรักษาหัวใจของผู้ชวน

4. เมื่อถูกเข้าชี้หรือสบประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดเหล่านั้น เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันที่จะปฏิเสธและหาทางออกโดยเลือกวิธี ดังต่อไปนี้

4.1 ปฏิเสธซ้ำโดยไม่ใช้ข้ออ้าง พร้อมบอกลาและหาทางเลี้ยง

4.2 การต่อรอง โดยการหากิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน

4.3 การผัดผ่อน โดยขอยืดเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนใจ

วิธีการพัฒนาการปฏิเสธต่อรอง

เพียงเพ็ญ เอี่ยมละออ (2542: 41) กล่าวถึงการฝึกปฏิเสธ ไว้ดังนี้

1. เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น เพื่อได้รับการสนับสนุนกำลังใจ และได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ว่าการปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ
2. การเรียนรู้วิธีการฝึกปฏิเสธ โดยใช้การสื่อสารเพื่อเจรจาต่อรองหาทางออกที่เหมาะสม เช่นบอกความรู้สึกของตนเองเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล การต่อรองโดยการทำกิจกรรมที่ดีกว่ามาทดแทน การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นต้น
3. การบอกปฏิเสธอย่างชัดเจน จะต้องแสดงการปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทางคำพูดและน้ำเสียง และเมื่อการปฏิเสธได้ผล กล่าวคือเป็นที่ยอมรับด้วยความพึงพอใจกันทั้ง 2 ฝ่าย ควรขอบคุณเพื่อรักษาน้ำใจของบุคคลอื่นที่มาชวน

กล่าวโดยสรุป การปฏิเสธและการต่อรองคือการที่ไม่ยอมรับข้อเสนอชักชวนของบุคคลอื่นในสิ่งที่เห็นว่าไม่ควรตอบรับการชักชวนนั้น ทั้งนี้การชักชวนอาจนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่สบายใจหรือไม่ใช่สิ่งที่พึงประสงค์ควรหลีกเลี่ยงการปฏิเสธนั้นด้วยการต่อรองหาทางออกอย่างอื่น โดยที่สร้างความพอใจกันทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันต่อไปทั้งผู้ชักชวนและผู้ที่ถูกชักชวน

1.1.4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์

องค์อนามัยโลก (WHO. 1994: 5) กล่าวว่า การจัดการกับอารมณ์ คือ การเข้าใจภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นว่ามีผลต่อพฤติกรรม ซึ่งทำให้สามารถตอบสนองต่อภาวะต่างๆ ทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์โกรธหรือความเศร้าโศกเสียใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ ส่วนการจัดการกับความเครียดเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียดและรู้แนวทางที่จะควบคุมระดับความเครียด เช่น การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต หรือการเรียนรู้วิธีผ่อนคลายความตึงเครียดที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยลดปัญหาต่างๆ ด้านสุขภาพ

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2541: 12) ให้ความหมายของการจัดการกับอารมณ์และความเครียดว่าเป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถรู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

กล่าวโดยสรุป การจัดการกับอารมณ์ หมายถึงการบริหารความรู้สึกทางจิตใจที่มีสภาวะเครียดหรือไม่สบายใจ ให้มีภาวะจิตใจที่เป็นปกติ และทำให้มีสภาพอารมณ์แจ่มใสไร้เรื่อง มีความพร้อมที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

วิธีการพัฒนาการจัดการกับอารมณ์

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 31) กล่าวถึงการจัดการอารมณ์ ว่า

1. การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมจะทำให้มีสุขภาพดี ทั้งส่งผลให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถต้านทานอารมณ์เครียดได้ ซึ่งทำได้โดย

- 1.1 การรับประทานอาหารอย่างถูกต้องเหมาะสม
- 1.2 เปลี่ยนแปลงนิสัยที่จะเป็นอันตรายต่อร่างกาย
- 1.3 การพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- 1.4 สร้างความต้านทานของร่างกายเพื่อต่อสู้กับอารมณ์ความเครียด
2. การรู้จักตนเองเพื่อสร้างแผนการจัดการอารมณ์ความเครียด
 - 2.1 การประเมินข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง
 - 2.2 การวิจารณ์ตนเอง
3. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
 - 3.1 มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
 - 3.2 การแสดงออกอย่างเหมาะสมและการป้องกันสิทธิส่วนบุคคล
4. การบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีลักษณะไม่ก่อให้เกิดอารมณ์ความเครียด
 - 4.1 การตั้งเป้าหมาย
 - 4.2 การบริหารเวลา

1.1.4.5 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

อุษณี ลลิตผสวน (2551: 23) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นการคิดเพื่อตัดสินใจเลือกพฤติกรรม หรือวิธีการในการแก้ปัญหาเพียงพฤติกรรมหรือวิธีการเดียว เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หลังจากที่ได้อบรมข้อมูลและวิธีการต่างๆ ไว้มากเพียงพอแล้ว การตัดสินใจมีองค์ประกอบดังนี้ คือ ผู้ตัดสินใจปัญหาหรืออุปสรรค ทางเลือกของวิธีดำเนินการหรือทางเลือกของแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และสภาพแวดล้อมในขณะตัดสินใจ

ชนาถนิตี ผายาว (2549: 56) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมขณะที่บุคคลต้องเผชิญกับทางเลือกที่กำลังรอดคอยการตัดสินใจตั้งแต่ 2 ทางเลือกขึ้นไป และจำเป็นต้องเลือกหนึ่งสิ่งจากหลายสิ่ง ในบางกรณีถ้าทางเลือกที่ดีมากกว่าหนึ่งสิ่งก็อาจเลือกสองสามสิ่งจากหลายสิ่งได้

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 29) สรุปความหมายของการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกแนวทางในการปฏิบัติต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การวิเคราะห์สภาพปัญหา การรวบรวมข้อมูล การหาทางเลือก การประเมินทางเลือกต่างๆ ตามข้อมูลที่มีและตัดสินใจคัดเลือกทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

กล่าวโดยสรุป การตัดสินใจ หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถที่เป็นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผล ในการพิจารณาเลือกที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การกำหนดทางเลือกที่จะกระทำ การวิเคราะห์ผลดีผลเสีย และการเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุด

วิธีการพัฒนาการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

เกษฎาวัลย์ ตันริยงค์ (2550: 3) กล่าวถึงวิธีการตัดสินใจ ดังนี้

1. การตัดสินใจด้วยสามัญสำนึกหรือดุลยพินิจของแต่ละบุคคล เป็นลักษณะของการตัดสินใจที่ค่อนข้างจะอัตโนมัติจะใช้ได้ผลดีในเรื่องราวที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา ประสบการณ์ อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของผู้ตัดสินใจ
2. การตัดสินใจด้วยหลักการเหตุผล เป็นการตัดสินใจที่มีตัวเลขสถิติยืนยันที่แน่นอนจึงค่อนข้างจะเป็นการตัดสินใจที่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์
3. การตัดสินใจด้วยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ประสบการณ์เดิมที่เคยเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าจนสามารถตัดสินใจได้ทันทีเมื่อมีเหตุการณ์ทำนองเดียวกันเกิดขึ้นเหมือนกับว่ามีแนวทางการตัดสินใจไว้ก่อนแล้ว
4. การตัดสินใจด้วยสัญชาตญาณ เป็นการตัดสินใจแบบวิฤตในระยะเวลาสั้นๆ เมื่อเหตุการณ์หรือปัญหาเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันและต้องตัดสินใจดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว
5. การตัดสินใจด้วยการรอไว้ก่อน การตัดสินใจในกรณีนี้มักจะใช้เวลาในการพิจารณาตัดสินใจออกไปก่อน เพื่อรอให้เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงหรือคลี่คลายไป ทำให้ปัญหานั้นบรรเทาเบาบางลงไปหรือหมดไป เนื่องจากยังไม่มีทางออกอื่นที่ดีกว่านี้ แต่ไม่ควรใช้การตัดสินใจแบบนี้บ่อยมากนัก เพราะเป็นการเสี่ยงเกินไปที่จะต้องรื้อการตัดสินใจในทุกๆ เรื่อง

1.1.4.6 แนวคิดทฤษฎีความเสี่ยงและการฟื้นฟู (Resilience and Risk Theory)

ทฤษฎีความเสี่ยงและการฟื้นฟูเป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายว่าทำไมบางคนจึงสามารถตอบสนองต่อความเครียด และความยากลำบากได้ดีกว่าบุคคลอื่นๆ ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ช่วยในการต่อต้านและป้องกันสิ่งที่มีความเครียดทางสังคม ความวิตกกังวล หรือการได้รับการคุกคามต่าง ๆ จากความกดดันทางสังคม อาจกล่าวได้ว่าเมื่อเด็กและวัยรุ่นในสังคมมีปัจจัยป้องกันที่เข้มแข็ง เด็กและเยาวชนก็จะสามารถต่อต้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ได้ ในด้านปัจจัยป้องกันภายในนี้รวมถึงความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) และการควบคุมตนเองภายใน (Internal Locus of Control) ส่วนปัจจัยป้องกันภายนอก ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมขั้นปฐมภูมิ (Primarily social supports) อาทิเช่น กลุ่มเพื่อน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ และสัมพันธภาพของการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความคาดหวัง และโอกาสสำหรับวัยรุ่นให้มีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้งกับกิจกรรมต่างๆ ด้วย

ดังนั้นทฤษฎีความเสี่ยงและการฟื้นฟูจึงเป็นส่วนสำคัญพื้นฐานส่วนหนึ่งสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิตในวัยรุ่นด้วย (สกล วรเจริญศรี. 2550: 59; อ้างอิงจาก Luthar; & Zigler. 1991: 6-22)

1.1.4.7 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (Problem-Behavior theory) ผู้พัฒนาทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือเจสเซอร์; โดโนแวน และโคสตา (สกล วรเจริญศรี. 2550: 91; อ้างอิงจาก Jessor; Donovan; & Costa. 1991: 91; 17-37) โดยทฤษฎีนี้รับรู้และเข้าใจในพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ซึ่งการรับรู้เข้าใจตนเอง ถือเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นในเมืองต้น จากหลักการพื้นฐานของทฤษฎีนี้ อาจกล่าวได้ว่าการช่วยเหลือบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ ไม่สามารถใช้ตัวแปรเพียงตัวเดียวในการช่วยเหลือหรือเข้าใจพฤติกรรมได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นผลผลิตของการปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะให้ความสนใจกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านจิตวิทยาสังคม (Psychosocial Variables) 3 ประเภท ได้แก่

1. ระบบบุคลิกภาพ (Personality System) ได้แก่ ค่านิยม ความคาดหวัง ความเชื่อ เจตคติและทิศทางเกี่ยวกับตนเองและสังคม
2. การรับรู้ระบบของสิ่งแวดล้อม (Perceived Environment System) ได้แก่ การรับรู้ในเจตคติและพฤติกรรมของพ่อแม่และเพื่อน
3. ระบบพฤติกรรม (Behavior System) พฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหา ได้แก่ การใช้แอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการใช้ยาอื่นๆ และรวมถึงพฤติกรรมทางเพศ

1.1.4.8 แนวคิดทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม (Social Influence Theory) ทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม ได้รับอิทธิพลมาจากอัลเบิร์ต แบนดูรา เปรียบทฤษฎีนี้ได้กับว่าเป็นการเพาะเชื้อทางด้านจิตใจ (Psychological Inoculation) ของมนุษย์ อิทธิพลทางสังคมเป็นที่ยอมรับว่าเด็กและวัยรุ่นอยู่ภายใต้ความกดดันที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ โดยความกดดันทางสังคมนี้รวมถึงความกดดันจากกลุ่มเพื่อน ตัวแบบของพ่อแม่ สื่อต่างๆ จากสังคม เป็นต้น จากแนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ ถือเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างความแข็งแกร่งในกระบวนการทักษะชีวิตของบุคคล โดยสามารถนำไปสร้างโปรแกรมการป้องกันและพัฒนาบุคคล อาจกระทำโดยการคาดการณ์ถึงความกดดันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและวัยรุ่น ตลอดจนการสอนเกี่ยวกับสิ่งที่กดดันและวิธีการที่จะต่อต้านสิ่งเหล่านั้น ก่อนที่เด็กและวัยรุ่นจะถูกคุกคามจากความกดดันต่างๆ จากสังคม เช่น การสูบบุหรี่ การหนีเรียน การดื่มสุรา และการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม วิธีการที่ใช้ในการจัดโปรแกรมการป้องกันหรือการพัฒนานั้น อาจมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นกับพฤติกรรมเสี่ยง (สกล วรเจริญศรี. 2550: 80; อ้างอิงจาก Mangrulkar; Whitman; & Posner. 2001: 12; citing Hasen. 1992)

1.1.4.9 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ คืออัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) โดยเน้นที่รูปแบบการเรียนรู้ทางสังคมและความคิด (Cognition-Social Learning Theory) จากการศึกษาและวิจัยของแบนดูรา มีความเชื่อว่าเด็กเรียนรู้การแสดงพฤติกรรมผ่านการสังเกตและจากการสังเกต อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมจะถูกเสริมแรงหรือปรับเปลี่ยนโดยผลของการกระทำหรือการตอบสนองของบุคคลอื่นๆ ต่อพฤติกรรมของตนเอง เด็กมีการเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมผ่านการสังเกตและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าแค่ผ่านการพูดหรือการสั่งสอน ดังนั้นเด็กควรจะได้รับการสอนเกี่ยวกับทักษะในชีวิตต่างๆ โดยผ่านกระบวนการของการสั่งสอน (Instruction) การฝึกซ้อม (Rehearsal) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) มากกว่าที่จะใช้การสั่งสอนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แบนดูรายังเน้นเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถแห่งตน (Self-Efficacy) ความเชื่อมั่นว่าตนเองจะแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม ความเชื่อในความสามารถแห่งตนนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้พฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเผชิญกับความกดดันทางสังคมโดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมีประเด็นสำคัญ 2 ประการที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม

1. การพิจารณาถึงความจำเป็นของการช่วยให้เด็กและวัยรุ่นเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือทักษะสำหรับการเผชิญกับลักษณะภายในตนเองของชีวิตทางสังคมที่ได้ดำเนินอยู่ เช่น การลดความเครียด (Stress Reduction) การควบคุมตนเอง (Self-Control) และการสร้างการตัดสินใจ (Decision-Making) เป็นต้น (รัตนา ดอกแก้ว. 2539: 3)

2. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม จำเป็นต้องจัดด้วยกระบวนการที่เป็นธรรมชาติ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการส่วนใหญ่ที่ใช้เพิ่มเติมจากการใช้วิธีการสอน ได้แก่ การสังเกต การใช้บทบาทสมมติ และกลุ่มเพื่อน (สกล วรเจริญศรี. 2550: 76; อ้างอิงจาก Ladd; & Mize. 1983: 127-157)

1.1.4.10 แนวคิดในการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิต 3 ประการ (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์; และสุวรรณ เรื่องกาญจนเศรษฐ์. 2553: 7)

1. การส่งเสริม หมายถึง การสร้างทักษะชีวิตให้เกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มปกติหรือมีพฤติกรรมปกติ (Normal behavior) เพื่อเป็นเกราะกันปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเอง

2. การป้องกัน หมายถึง การช่วยเหลือผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง (Risk behavior) เช่น เด็กที่เริ่มมีแนวโน้มเข้าสู่การมีปัญหาด้านพฤติกรรม ช่วยให้มีทักษะชีวิตและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นปกติได้

3. การแก้ไขฟื้นฟู หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแล้ว โดยช่วยเหลือบำบัดและรักษา ด้วยวิธีการทางสังคมและวิธีการทางจิตวิทยา เพื่อช่วยเหลือให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ มีแนวทางในการพัฒนาตนเอง รู้ว่าสิ่งไหนผิดถูก ควรทำไม่ควรทำ

อีกทั้งมีทักษะที่ดีในการก้าวผ่านอุปสรรคที่ต้องเผชิญในชีวิตของตนเองได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ (Lan Miles. 1985: 34)

การเสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ มีดังนี้ (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์; และสุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. 2553: 15)

1. การสร้างทักษะชีวิตเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาพฤติกรรม โดยการให้คำปรึกษา (Counseling) ซึ่งเป็นปัญหาเกินกว่าที่ครูที่ปรึกษาจะแก้ไขได้ และต้องอาศัยการใช้จิตวิทยาการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นหลักและมีผู้ทำหน้าที่การให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเป็นรายบุคคล การคัดกรองเพื่อวิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมของผู้เรียนและการค้นหาผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ตลอดจนให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ก่อนที่จะเกิดปัญหาที่รุนแรงมากขึ้นในอนาคตหรืออาจส่งต่อ (Refer) กรณีต้องการบำบัดรักษาจากสถานบริการทางสาธารณสุขหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การบำบัดผู้ติดยาเสพติด การบำบัดผู้มีพฤติกรรมทางจิต เป็นต้น (สมเดช มุงเมือง. 2556: 2)

2. การสร้างทักษะชีวิตโดยระบบเรียนรู้ (การเรียนรู้การสอน) ทั้งในบุคคลกลุ่มปกติและกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ จากความหมายของทักษะชีวิต ที่ว่า “ทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้เจตคติและทักษะ ในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต” ดังนั้นแนวทางในการสร้างทักษะชีวิตในแต่ละชนิด มีดังต่อไปนี้ (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์; และสุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. 2553: 15) คือ

2.1 ทักษะชีวิตทั่วไป เป็นความสามารถพื้นฐานของบุคคล ทั้งกลุ่มปกติและกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเผชิญกับปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความขัดแย้งทะเลาะกัน การตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น ความสามารถนั้น เรียกว่า คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และเป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่ เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical thinking) ความสามารถทั้ง 2 ประการนี้ เกิดจากการสอนที่ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง หากนำมาใช้ในการเสริมเยาวชนในกลุ่มผู้กระทำผิดก็สามารถโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ช่วยในการฝึกวิเคราะห์ก็จะเกิดทักษะชีวิตพื้นฐานสองประการนั้นในกลุ่มเยาวชนได้

2.2 ทักษะชีวิตเฉพาะ คือความสามารถที่จำเป็นในการเผชิญปัญหาเฉพาะที่บุคคลกลุ่มปกติและกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ และเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม ฯลฯ ต้องมีทักษะชีวิตเฉพาะอีก 10 ประการที่เหลือ เช่น ความตระหนักรู้ในตน คือตระหนักในความแตกต่างระหว่างชายหญิงในเรื่องเพศ ความภูมิใจในตนเอง เช่น ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของชายหญิง ทักษะในการปฏิเสธในการชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยง เป็นต้น แต่ในการเสริมทักษะหรือการสอนปกติในหลักสูตรที่ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ก็สามารถสร้าง

ทักษะชีวิตได้ครบทุกตัวเช่นกัน ทักษะชีวิตเฉพาะเกิดจากการสอนทักษะชีวิตในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สังคมศึกษา สุขศึกษา พลานามัย การแนะแนว และรายวิชาทักษะชีวิต เป็นต้น

1.1.4.11 แนวคิดการสร้างทักษะชีวิตโดยระบบกิจกรรม ในบุคคลกลุ่มปกติและกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จำเป็นในการสร้างทักษะชีวิตมีหลากหลายลักษณะ เช่น การทำกิจกรรมชมรมต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสได้ทำงานร่วมกัน ได้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพ ได้สื่อสารกับผู้อื่น ได้รู้จักตนเองและรู้จักผู้อื่น ได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหา เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ กิจกรรมจะต้องมีลักษณะดังนี้ เช่น ผู้เข้าร่วมต้องคิดเองทำเอง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาหรือครูเป็นที่ปรึกษา สามารถดำเนินการได้ตลอดปี เพราะมาจากพลังของผู้เข้าร่วมเอง สามารถสืบทอดจากรุ่นพี่ไปสู่รุ่นน้องได้เพราะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สร้างทักษะชีวิตทั่วไปให้กับบุคคลเช่น กิจกรรมชมรมห้องสมุด กิจกรรมชมรมทางวิชาการต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สร้างทักษะชีวิตเฉพาะปัญหา เช่น ชมรมต้าน สารเสพติด ชมรมต้านภัยเอดส์ ชมรมเพื่อนเตือนเพื่อน ฯลฯ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: 15)

1.1.4.12 แนวคิดการสร้างทักษะชีวิตด้วยระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ในกลุ่มที่เริ่มมีความเสี่ยงทางพฤติกรรม ในสถาบันการศึกษาการสร้างทักษะชีวิตเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการช่วยเหลือแนะนำ (Advisory) โดยอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งทำหน้าที่การให้คำปรึกษาและช่วยเหลือโดยการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองเพื่อวิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมของผู้เรียน และการค้นหาผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ตลอดจนให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ตั้งแต่ต้นก่อนที่จะเกิดปัญหาที่รุนแรง

จะเห็นได้ว่ามีแนวทางที่สามารถช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคลให้เข้มแข็งและมั่นคงได้หลากหลายแนวทาง ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ การให้คำปรึกษาแนะนำทางจิตวิทยา และการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น โดยจะใช้แนวทางใดก็ขึ้นอยู่กับบริบทที่แท้จริงของสภาพปัญหาที่พบในแต่ละกลุ่มบุคคล ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการพัฒนาและสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในเยาวชนกลุ่มที่มีพฤติกรรมกรรมเสี่ยงต่อไปได้

1.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

1.1.5.1 แนวคิดพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวทางจิตวิทยา

เนตรนิล ศิริภัทร (2535: 44-45) ได้อธิบายว่า นักจิตวิทยาได้แบ่งแยกทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ความพร้อมเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Readiness Approach) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เห็นว่า ความพร้อมเป็นเรื่องของธรรมชาติ เกิดขึ้นกับการที่บุคคลมีวุฒิภาวะและมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ได้โดยไม่ต้องฝึกหัด ความพร้อมขึ้นอยู่กับความสามารถและวุฒิภาวะของแต่ละคน นอกจากนี้นักจิตวิทยากลุ่มนี้ยังให้ความเห็นอีกว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมและเรียนรู้ประสบการณ์ด้วยตนเองด้วยวิธีการของเขาเสียก่อน จะเป็นผลทำให้การเรียนรู้ของบุคคลมีประสิทธิภาพ เพราะบุคคลที่จะมีวุฒิภาวะควรเริ่มต้นเรียนรู้ด้วยความมั่นใจและสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้นโดยไม่ประสบกับความล้มเหลวอีกด้วย

2. ความพร้อมเกิดจากการกระตุ้นแนะนำ (Guided-experience Approach) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่า ความพร้อมสามารถเร่งให้เกิดขึ้นได้ด้วยการจัดประสบการณ์ให้ เพราะเชื่อว่าการรอให้บุคคลมีความพร้อมเป็นการเสียเวลา แต่การช่วยให้บุคคลพร้อมก็จะทำให้บุคคลเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพ

กู๊ด (Good, 1937: 472) ได้กล่าวถึงแนวทางของการเตรียมความพร้อมของบุคคลไว้ว่า คือการที่บุคคลมีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์ และมีการรับรู้อารมณ์ของตนได้อย่างเหมาะสม ถือเป็นทักษะการเตรียมความพร้อมอย่างหนึ่ง

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าแนวทางที่จะนำไปสู่การมีทักษะของการเตรียมความพร้อม ประกอบด้วยดังนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ควรพิจารณาถึงความคล่องแคล่วว่องไว และอวัยวะที่จะช่วยให้เกิดการปฏิบัติได้ดี
2. ความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล
3. ความพร้อมทางด้านจิตใจ ความสนใจ แรงจูงใจ และความกระตือรือร้น
4. ความพร้อมทางด้านสิ่งแวดล้อม การได้รับการอบรมและการเตรียมประสบการณ์ทางสังคม

1.1.5.2 แนวคิดในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวทางอาชีวศึกษา

กรรทิม่า เชาวตะ (2555: 9-10) ให้ความหมายไว้ว่า คือ การเตรียมตัวเพื่อปรับเปลี่ยนตัวตนของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาดให้มีทักษะทั้งด้านร่างกาย อัจฉลักษณ์ภายใน ตัวตนและการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนได้รับอนุญาตให้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ

บุษกร อรรถโกมล (2549: 54) ให้ความหมายไว้ว่า คือ การกระทำหรือการจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมให้บุคคลได้มีการเรียนรู้ฝึกฝนในการใช้ทักษะชีวิตที่เป็นแกนหลัก เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ ความสามารถนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ส่งผลให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมและพัฒนาการที่ดี ทำให้บุคคลมีความรู้ในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความสามารถในตนเอง และประการสำคัญคือสามารถพัฒนาทักษะที่มีความซับซ้อนหลายๆ ทักษะได้(ชาญคณิต ก.สุริยมณี: และคนอื่นๆ. 2545: 16)

เพลินใจ แต่เกษม (2540: 311-313) ให้ความหมายไว้ว่า คือ การเตรียมการปลดปล่อย (Pre-release) เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยวิธีการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและสามารถปรับสภาพชีวิตกลับคืนสู่สังคมภายนอกได้ ซึ่งมีที่มาจากแนวความคิดสำคัญ คือ

1. ปรัชญาการลงโทษแก้แค้น โดยในสมัยโบราณ การลงโทษผู้กระทำความผิด เพื่อตอบสนองแก่ผู้กระทำผิดให้สาสม ถือเป็น การแก้แค้น ต่อมาแนวคิดนี้ได้พัฒนาเรื่อยมา จนพบว่า การลงโทษด้วยการแก้แค้นไม่สามารถป้องกันสังคมได้ ผู้กระทำผิดไม่อาจกลับตนเป็นคนดีได้ ตรงกันข้ามอาจกลับกลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมหรือนิสัยเลวร้ายยิ่งกว่าเดิม จึงเปลี่ยนวิธีการจำคุกแบบแก้แค้นมาเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟูด้วยการปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ เช่น การเตรียมทักษะต่างๆ ในชีวิตก่อนปลดปล่อยตัว ทั้งการฝึกอาชีพ การศึกษา การสังคมสงเคราะห์ วิธีการทางจิตวิทยา และการให้คำปรึกษาแนะนำ

2. การป้องกันสังคมจากอาชญากรรม มีผู้พ้นโทษจำนวนไม่น้อยต้องหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก (recidivism) เพราะปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการเตรียมทักษะชีวิตในด้านความพร้อมก่อนปลดปล่อย และมีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้กับผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัว ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข แนวทางแก้ปัญหานี้ ถือเป็น การป้องกันตรงประเด็นและสามารถป้องกันสังคมจากอาชญากรรมได้ โดยผู้กระทำผิดไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ สังคมก็ไม่ได้รับความเดือนร้อน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. 2549: 8)

3. การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้กระทำผิด ในสังคมซึ่งบุคคลอาศัยอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีอาชญากรรมเกิดขึ้น ในความเป็นจริงผู้กระทำผิดแบ่งได้หลายประเภท มีทั้งที่สามารถแก้ไขได้ง่าย แก้ไขได้ยากและไม่สามารถแก้ไขได้เลย แต่ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำผิดประเภทใด ล้วนเป็นปัญหาที่สังคมต้องร่วมรับผิดชอบ ถึงแม้จะไม่สามารถขจัดปัญหาอาชญากรรมให้หมดไปได้ แต่ก็อยู่ในวิสัยที่สามารถทำให้ลดลงเพื่อให้สังคมปลอดภัย ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาเสริมสร้างผู้กระทำผิด ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมอาชีพ การเสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านต่างๆ การให้การศึกษ การดูแลช่วยเหลือหลังพ้นโทษ เป็นต้น (เอมอร์เสียงใหญ่. 2541: 24)

ฐิตยา เพชรมณี (2540: 26-27) ให้ความหมายไว้ว่า คือการเตรียมสภาพการณ์ต่างๆ ของผู้กระทำผิดให้พร้อมที่จะออกไปปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพลินใจ แต่เกษม (2540: 315-319) ได้กล่าวถึงรูปแบบและวิธีการในการเตรียมความพร้อมก่อนคืนสู่สังคม โดยดำเนินการในหลายวิธีการ ได้แก่

1. การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของการให้บริการ (In service) ได้แก่ การให้บริการคำปรึกษาแนะนำ การบำบัดทางจิตใจ จัดหางานให้ทำ บริการติดต่อญาติพี่น้อง และการช่วยเหลือส่งต่อเรื่องราวเพื่อขอรับบริการจากหน่วยงานอื่น
2. การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยใช้หลักการทางสังคมสงเคราะห์ เฉพาะราย (Case work) นำมาใช้ช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหา ให้สามารถช่วยตนเองได้ การช่วยเหลืออาจเป็นไปในรูปแบบของการให้คำปรึกษา หรือรูปแบบของการให้บริการด้านจิตบำบัด
3. วิธีการสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน (Group work) เป็นวิธีการรวมกลุ่มผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันเข้ามาร่วมกิจกรรมที่ใช้รูปแบบของกลุ่มเป็นเครื่องมือ เช่น กลุ่มนันทนาการ กลุ่มพัฒนาความสามารถ กลุ่มพัฒนาทักษะชีวิตหรือกลุ่มที่มุ่งบำบัดเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมปรึกษาหารือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

โดยสรุป การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเป็นขั้นตอนสำคัญในการดูแลปรับสภาพจิตใจของผู้กระทำผิด และเตรียมความพร้อมให้ครอบครัว ชุมชนในการดูแลบุตรหลานเพื่อกลับเข้าสู่สังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการช่วยเหลือดูแลเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ให้หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

อาทีน่าและคนอื่นๆ (Atena; et al. 2014: 38) ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมทักษะชีวิตกับความก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของวัยรุ่นชายที่กระทำผิดในกรุงคาราจ ประเทศอิหร่าน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ก่อนและหลังการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบ AGQ (Aggressive Questionnaire) พบว่า ก่อนการทดสอบคะแนนความก้าวร้าวสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนทักษะชีวิต (การควบคุมความโกรธ การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง การจัดการความเครียด และทักษะในการเชื่อมโยงเรื่องราว) โดยเข้าร่วมกลุ่ม 14 ครั้งๆ ละ 90 นาที ในช่วง 3 เดือน หลังการทดลองวัดด้วยแบบวัด AGQ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมทักษะชีวิตทำให้ความก้าวร้าวลดลง ($F=4.92, p<0.05$) โดยความก้าวร้าวทางกาย ($F=3.15, p<0.05$) และความก้าวร้าวทางวาจา ($F=5.02, p<0.05$)

ทาเฮอเร่และคนอื่นๆ (Tahereh; et al. 2011: 8) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมทักษะชีวิตกับความสุข คุณภาพชีวิตและการควบคุมอารมณ์ โดยศึกษาในกลุ่มนักเรียน

ในมหาวิทยาลัย Tarbiat Moallem เป็นกึ่งทดลองโดยทดสอบก่อนและหลัง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมในการฝึกอบรมทักษะชีวิต (การรับมือกับอารมณ์เชิงลบ ประสิทธิภาพของความสัมพันธ์ การจัดการความโกรธและการจัดการความเครียด) ซึ่งใช้เวลาประมาณสามชั่วโมง โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขของ Oxford (Oxford Happiness Questionnaire) แบบสอบถามคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization Quality of Life Questionnaire) แบบสอบถามการควบคุมอารมณ์ของ Shute (Shute Emotion Regulation Questionnaire) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ANCOVA และ MANCOVA การฝึกอบรมทักษะชีวิตมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับความสุข การควบคุมอารมณ์และคุณภาพชีวิตในการประเมินสุขภาพจิต ความสัมพันธ์ทางสังคมและสถานการณ์ทางกายภาพ แต่ไม่แตกต่างกันในการประเมินสุขภาพร่างกาย สรุปได้ว่า การฝึกอบรมทักษะชีวิตเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพต่อการเพิ่มความสุข คุณภาพชีวิตและการควบคุมอารมณ์

บิต้าและคนอื่นๆ (Bita; et al. 2010: 45) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมทักษะชีวิตในการปรับตัวทางสังคมของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมรวมจำนวน 20 คน ตามอายุและความรุนแรงของการปรับตัวทางสังคม โดยใช้แบบทดสอบชื่อ Tahmasian peer rejection และแบบทดสอบชื่อ Mattson social skills test ผลที่ได้จากวิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมทักษะชีวิตให้กับเด็กเป็นการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมของพวกเขา

อแมนด้าและคนอื่นๆ (Amanda; et al. 2006: 21) ศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือการประเมินและแนวทางการพัฒนาเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ พบว่า วิธีการรักษาที่ได้ผลและสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงแก่เยาวชนได้ คือ เน้นที่การเปลี่ยนความคิด เพิ่มมุมมองและทักษะชีวิตที่หลากหลาย โดยการใช้ Cognitive behavioral treatment และ Multisystemic therapy โดยผลที่ได้ชี้ให้เห็นว่าการกระทำผิดซ้ำลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม

เจฟ ฮินตันและคนอื่นๆ (Jeff Hinton; et al. 2003: 12) ศึกษาเอกสารและวิธีการพัฒนาเยาวชนผู้กระทำผิด พบว่ามีโปรแกรมหลากหลายในการพัฒนาผู้กระทำความผิด โดยมุ่งเน้นไปที่ปัญหาที่ฝังอยู่ในหลายระดับ เช่น โรงเรียน ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน วัฒนธรรม ระดับทางเศรษฐกิจและสังคม การป้องกันและการแก้ไขที่สำคัญ เช่น การบำบัดรักษาอย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกแง่มุมทางสังคม โดยการทำการบำบัดซ้ำ การฝึกอบรมและเตรียมผู้ปกครอง การปรับพฤติกรรม การฝึกทักษะครอบครัว และฝึกทักษะชีวิต ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของวิธีการเหล่านี้

กริฟฟินและบอทวิน (Griffin; & Botvin. 2003: 1-7) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการป้องกันในโรงเรียนกับวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดในระยะต้นโดยการศึกษานี้ได้ใช้โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต (Life Skills Program Training) โดยมีโรงเรียนเป็นพื้นฐาน (School-Based) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในเมืองใน 29 โรงเรียนในนิวยอร์กที่มีผลการเรียนต่ำ

ตลอดจนมีกลุ่มเพื่อนที่ใช้จ่ายเสพติด ผลจากการศึกษาพบว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้ารับการฝึกทักษะชีวิต พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการใช้จ่ายเสพติด นอกจากนี้ได้มีการติดตามผลการทดลองในระยะยาว (1 ปี) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ได้รายงานว่ามีอัตราการใช้จ่ายเสพติดในระดับต่ำมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกทักษะชีวิต

กิลเบิร์ตและวูล์ฟแกงค์ (Gilbert; & Wolfgang. 2000: online) ได้ศึกษาการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่โดยผ่านโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนวัยรุ่นในระดับไฮสคูล โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตนั้นออกแบบโดยมีโรงเรียนเป็นพื้นฐานในการออกแบบโปรแกรมเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และเกิดเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ ตลอดจนมีทักษะในการปฏิเสธหรือต่อต้านจากความคิดด้านทางสังคมต่อยาเสพติด อีกทั้งโปรแกรมยังช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการตนเองและเพิ่มทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการอบรม

มารี (Marie. 1997: online) ได้ศึกษาผลของการสอนทักษะชีวิตต่อการควบคุมตนเองของผู้ที่อยู่ในสถานกักกันชาย โดยใช้โปรแกรมการสอนพื้นฐานทักษะชีวิต (Basic Life Skills Program) โดยมุ่งประเด็นที่ 3 องค์ประกอบ คือ การควบคุมตนเอง การควบคุมปัญหา การเพิ่มความเชื่อในความสามารถแห่งตน จากการศึกษาพบว่า หลังกลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 10 ครั้ง นั้นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้นหลังจากการได้รับการอบรม

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

โสภิตา เหมะหมาย และคนอื่นๆ (2557: 273-283) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิวัฒน์โยธิน ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 35 คน โปรแกรมการทดลองประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎีการเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยมีการบรรยาย ระดมสมอง อภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired Sample t-test และ Independence Sample t-test ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลอง 1) เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่ม กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนทักษะชีวิตด้านความภาคภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์มากกว่าก่อนการทดลอง 2) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนทักษะชีวิตด้านความภาคภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ ออยุธยา (2547: 6) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและเปลี่ยนเจตคติต่อการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการเปลี่ยนเจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านมุกิตา ที่มีคะแนนทักษะชีวิตและคะแนนวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทต่ำ จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมแนะแนวกลุ่ม จำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมแนะแนวกลุ่มมีคะแนนทักษะชีวิตและคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บุษกร อรรถโกมล (2547: 68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรอง และการจัดการกับอารมณ์ เพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงทดลองกับเยาวชนชายที่คงเหลือระยะเวลาฝึกและอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ตามคำสั่งศาลไม่เกิน 6 เดือน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต จำนวน 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะชีวิต โปรแกรมทักษะชีวิตและแบบสัมภาษณ์ จากผลการวิจัยพบว่าเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต มีคะแนนทักษะชีวิตโดยรวมและทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรองและการจัดการกับอารมณ์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต

พรดี ลิ้มปรัดนากร (2547:3) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาประยุกต์ใช้การเสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดุสิตาราม จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษาประยุกต์ใช้การเสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่าภายหลังได้รับโปรแกรมสุขศึกษาประยุกต์ใช้การเสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่าภายหลังได้รับโปรแกรมสุขศึกษาประยุกต์ใช้การเสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรง กลุ่ม

ทดลองมีทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และทักษะการสื่อสาร ดีกว่าก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แสงมาศ แป้นนางรอง (2545: 4) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ จำนวน 20 คน โดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย อารมณ์และสังคม มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$) การปฏิบัติตนเองดูแลสุขภาพร่างกาย มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ($p < 0.01$) การปฏิบัติตนเองดูแลด้านอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$) การมีความภาคภูมิใจและเป้าหมายชีวิตมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$) การมีเจตคติที่ดีมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$) การตั้งใจที่จะทำดี มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$) และการเห็นคุณค่าในตนเองมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < 0.01$) จากผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมีศักยภาพโดยมีเจตคติที่ดี มีการตั้งใจที่จะทำดีและเห็นคุณค่าในตนเอง

ทิพย์วรรณ สุวีรานนท์ และคนอื่นๆ (2542: 2) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทักษะชีวิตแก่เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชนจำนวน 420 คน โดยคัดเลือกกลุ่มเข้ารับการอบรมและติดตามผลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 คน เป็นเยาวชนที่มีกำหนดโทษทัณฑ์ 16-18 ปี ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพของบิดามารดาส่วนใหญ่รับจ้าง ต้องคดีลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จากการประเมินทางด้านทักษะชีวิตในเรื่องความไว้วางใจ การเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง การมีเจตคติที่ดีต่อครอบครัวและคนรอบข้าง การลดพฤติกรรมก้าวร้าวและมีความตั้งใจที่จะประพฤติดีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

จากการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะชีวิตที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนกลุ่มปกติ ได้แก่ ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะด้านการควบคุมตนเอง ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะด้านการปฏิเสธ ทักษะด้านการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการป้องกันความรุนแรง ทักษะด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ส่วนทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือเยาวชนกลุ่มที่กระทำความผิดนั้น ได้แก่ ทักษะด้านการควบคุมความโกรธ ทักษะด้านการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทักษะด้านการจัดการความเครียด ทักษะด้านการเชื่อมโยงเรื่องราว ทักษะด้านความรับผิดชอบ ทักษะด้านการควบคุมตนเอง ทักษะด้านการควบคุมปัญหา ทักษะด้านความเชื่อในความสามารถแห่งตน ทักษะด้านการตระหนักในคุณค่าตนเอง ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะด้านการปฏิเสธต่อรอง ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ ทักษะด้านความไว้วางใจ ทักษะด้านการเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง ทักษะด้านเจตคติต่อตนเองและผู้อื่น ทักษะด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะด้านเจตคติต่อตนเองและผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมไทยนั้น มีความแตกต่างกับบริบทในต่างประเทศ และมีองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่สำคัญแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นำไปสู่การวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่เหมาะสมตามบริบทสังคมไทย โดยจากผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลก็พบว่าได้ให้ความสำคัญและเน้นที่องค์ประกอบ 5 ด้าน คือด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และจากแนวคิดทฤษฎีทั้งหมดก็พบว่าทักษะทั้ง 5 ด้านนี้เป็นสิ่งที่เยาวชนกลุ่มดังกล่าวบกพร่องไป ควรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ผู้วิจัยจึงเลือกองค์ประกอบ 5 ด้านนี้ มาใช้เพื่อพัฒนาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยนำผลการวิจัยดังกล่าวมาเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบและศึกษาผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2008: 5-7) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่มุ่งแก้ปัญหาที่ความคิด อารมณ์และพฤติกรรม โดยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความองงาม มีการพัฒนา การส่งเสริมและการป้องกัน มีการตระหนักรู้ในตนเองและการกำจัดสิ่งที่ไม่กีดขวางการเจริญเติบโตหรือความก้าวหน้าของตน มุ่งหาหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองโดยการเปิดใจรับฟังและยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม

ชาร์ฟ (Sharf. 2002: 3) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษามากกว่าหนึ่งคน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาที่อาจนำไปสู่ความผิดปกติด้านความคิด อารมณ์หรือพฤติกรรม ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ความรู้ทฤษฎีทางบุคลิกภาพและจิตบำบัด หรือการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษามีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้การช่วยเหลือของผู้ให้คำปรึกษาต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายและจริยธรรม

เฟเวอร์, ไอเซนการ์ทและโคลอนนา (Faiver; Eisengart; & Colonna. 1995: 311) ให้ความหมายไว้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มคือการให้การช่วยเหลือบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน หรือมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องเดียวกัน โดยใช้ความสัมพันธ์และอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือสมาชิก ในด้านกำลังใจ ความเห็นอกเห็นใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และข้อเสนอแนะ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา ได้แนวทางแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาตนเองจากการพูดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม

บรูคส์และซาฟเฟร์ (Burks; & Sheffire. 1979: 20; อ้างอิงจาก George; & Cristiani. 1995: 21) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นสิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจ หรือมีความทุกข์และต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ให้มีทักษะในการตัดสินใจ และหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ ความยุ่งยากใจด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้

จอร์ชและดัสติน (George; & Dustin. 1988: 26) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการป้องกันและรักษาบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อเป็นการเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนพฤติกรรมและปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลให้เกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่ม

พัชรา สุขสังขาร (2556: 45) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่บุคคลรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจ และรู้จักตนเอง ให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ได้รับจากสมาชิกกลุ่ม

มัลลวีร์ อดุลวัฒน์ศิริ (2554: 3), ดวงมณี จงรักษ์ (2549: 44) และเมธินินทร์ ภิญญชน (2539: 32) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่แสดงถึงมนุษย์สัมพันธ์อันละเอียดอ่อนระหว่างบุคคล โดยบุคคลหนึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและอีกบุคคลหนึ่งคือผู้มาขอคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจึงเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษา มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถ ในด้านการให้คำปรึกษาและด้านจิตวิทยา สามารถให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษาเพื่อให้บุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวที่นำมาปรึกษา สามารถใช้พลังปัญญาและความสามารถของตนเองในการตัดสินใจตกลงที่จะเลือกกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดในวิถีทางที่เหมาะสมที่ปรารถนาและในที่สุดบุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาจะสามารถป้องกันปัญหา

แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมที่สุด ซึ่งลำดับขั้นตอนของการให้คำปรึกษา มีดังนี้ (Gibson; & Mitchell. 1995: 5)

1. ขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น มีมิตรไมตรี รู้จักกล่าวคำต้อนรับและเชื้อเชิญให้หนึ่ง รู้จักพูดคุยให้ผ่อนคลายเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้มาขอความช่วยเหลือในเบื้องต้น การสื่อให้ผู้มาขอความช่วยเหลือหรือผู้รับคำปรึกษาเห็นความตั้งใจจริงของผู้ให้คำปรึกษา

2. ขั้นตอนการสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นคุณค่าของตนเอง สามารถสำรวจตนเองจนเกิดความเข้าใจปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของตนเองอย่างกระจ่างแจ้ง พร้อมทั้งจะนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหของตนเอง

3. ขั้นตอนการแก้ไขปัญห จากขั้นตอนการสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา อาจพบปัญหาหลาย ๆ อย่างที่มีความรุนแรงแตกต่างกัน ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เห็นความสำคัญของปัญหาแต่ละอย่าง

4. ขั้นตอนการยุติการให้คำปรึกษา การยุติการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งเป็นการยุติการพูดคุยกัน ผู้ให้คำปรึกษาอาจใช้วิธีสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของการพูดคุยและแนวทางที่จะนำกลับไปปฏิบัติ แล้วนัดพบกันใหม่หรืออาจให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้สรุปเอง เพื่อทบทวนความเข้าใจในสิ่งที่พูดคุยอยู่ในขณะนั้นและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติ โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ให้กำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติตามที่พูดคุยกัน แล้วนัดพบกันใหม่ (พนม ลัมอารีย์. 2548: 45)

เสาวภา เหมือนชู (2550: 19) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการกระบวนกรที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสสำรวจตนเอง ทั้งความคิด ทศนคติ ความรู้สึกและปัญหาที่มีอยู่ โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดร่วมกันเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้แนวทางในการแก้ปัญหาด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัยและมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

เพ็ญนภา กุลนภาดล (2547: 35) ให้ความหมายไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการช่วยเหลือให้คิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหของตนเองได้ ด้วยการใช้เทคนิคต่างของการสร้างความสัมพันธ์ การสื่อสาร ความเข้าใจและมีความรู้สึกอยากช่วยเหลือ ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาประกอบด้วย การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การสำรวจปัญหาและเลือกเรื่องที่จะทำงานร่วมกัน การประคับประคองจิตใจให้อารมณ์สงบ การแก้ปัญหากระตุ้นให้มองหาทางเลือก ข้อดีข้อเสีย ชี้แนะช่องทางข้อมูลประกอบการตัดสินใจและการให้ตัดสินใจ การทดลองปฏิบัติและติดตามผลด้วยตนเอง ก่อนจะยุติการช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาเป็นวิธีการที่เน้นให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาตนเองอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้และกระตุ้นให้สังคมยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาอาจจะมีแตกต่างออกไป แต่ประการสำคัญที่ยอมรับร่วมกันคือการช่วยให้บุคคลเข้าใจบทบาทของตนเองและดำเนินบทบาทของตนเองอย่างประสบความสำเร็จ

จากเอกสารงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มคือการให้การช่วยเหลือแก่กลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน หรือมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องเดียวกัน โดยการช่วยเหลือให้คิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ด้วยการใช้เทคนิคต่างๆ ของการสร้างความสัมพันธ์ การสื่อสาร ความเข้าใจและมีความรู้สึกอยากช่วยเหลือ ใช้ความสัมพันธ์และอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา ได้แนวทางแก้ไข ปัญหา หรือพัฒนาตนจากการพูดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้ และทักษะในการให้คำปรึกษา ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา จำนวนสมาชิกในกลุ่ม ควรอยู่ระหว่าง 8-12 คน ซึ่งจะทำให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ เพราะสมาชิกมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันได้ทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้อย่างเต็มที่

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2004: 5-6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ว่า

1. เพื่อเรียนรู้ที่จะไว้วางใจตนเองและไว้วางใจผู้อื่น
2. เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ ความเข้าใจตนเองและพัฒนาการรับรู้ถึงเอกลักษณ์ของตนเอง
3. เพื่อยอมรับความต้องการและปัญหาที่คล้ายคลึงกันของสมาชิกกลุ่ม
4. เพื่อช่วยให้สมาชิกค้นพบแหล่งสนับสนุนภายในชุมชนที่อาศัยอยู่
5. เพื่อเพิ่มการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การนับถือตนเอง และมุมมองใหม่ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น
6. เพื่อช่วยสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างความใกล้ชิดผูกพันกัน
7. เพื่อฝึกความใส่ใจและรักใคร่ผู้อื่นมากยิ่งขึ้น
8. เพื่อเรียนรู้วิธีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม
9. เพื่อหาหนทางในการพัฒนาตนเองและการแก้ไขความขัดแย้งกับผู้อื่น
10. เพื่อกำหนดทิศทางของตนเอง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
11. เพื่อตระหนักรู้ต่อทางเลือกของตนเอง และตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม
12. เพื่อกำหนดแผนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
13. เพื่อเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
14. เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
15. เพื่อเรียนรู้วิธีการในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายกับผู้อื่นด้วยความใส่ใจ ซื่อสัตย์ และตรงไปตรงมา

16. เพื่อสร้างความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง และตัดสินใจว่าจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขค่านิยมของตนเองอย่างไร

ดวงมณี จงรักษ์ (2550: 35) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ว่า

1. เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยเน้นการสร้างบรรยากาศที่สมาชิกแต่ละคนได้เรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ให้ความไว้วางใจ ยอมรับและจริงจังต่อกัน

2. เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีกำลังใจต่อสู้กับชีวิต และพร้อมที่จะเลือกจัดการกับชีวิตของตนเอง

3. เพื่อให้สมาชิกมีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและปฏิบัติการกิจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านส่วนตัว การเรียนและการทำงาน

4. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ลดการบิดเบือนหรือเก็บกดประสบการณ์ของตน สามารถประเมินตนเองให้ตรงกับความเป็นจริง

5. เพื่อให้สมาชิกเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ สามารถยอมรับความจริง เปิดรับประสบการณ์โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวางในหลายแง่มุมให้เกิดความพยายามที่จะพัฒนาตนเอง และเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2553: 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่า

1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ระบายความรู้สึกและปัญหาต่างๆ ที่เก็บไว้ออกมา โดยมีผู้รับฟังและคอยให้ความช่วยเหลือ

2. เพื่อให้สมาชิกคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเอง ภายใต้การช่วยเหลือของกลุ่มและการเรียนรู้จากสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ

3. เพื่อช่วยส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถที่จะยืนหยัดและแก้ปัญหาอย่างมีสติ

4. เพื่อช่วยให้สมาชิกมีความพร้อมที่จะรักษาสิ่งที่ได้รับการแก้ไขหรือการช่วยเหลือจากกลุ่มให้มีความคงทนและยั่งยืน

2.1.3 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2004: 7) กล่าวถึงประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือให้บุคคลเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น

2. ผู้รับคำปรึกษาสามารถเปิดเผยความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผู้รับคำปรึกษาสามารถอภิปรายการรับรู้ของตนเองที่มีต่อผู้อื่น และได้รับการสะท้อนค่านิยมจากผู้รับปรึกษาคนอื่นๆ ด้วย

4. สร้างการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะหากผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มมีความหลากหลายด้านอายุ ภูมิหลัง ความสนใจ สถานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาที่แตกต่างกัน

5. เป็นสังคมจำลอง เนื่องจากกลุ่มเป็นสังคมขนาดเล็ก ดังนั้นจึงเป็นเสมือนตัวอย่างของความเป็นจริงในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาจัดการกับปัญหาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติภายนอกกลุ่มได้ โดยได้จากการร่วมกันสะท้อนความคิดของสมาชิกในกลุ่ม

6. ได้รับความเข้าใจ สนับสนุน ตลอดจนกำลังใจจากกลุ่ม ซึ่งสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนยินดีเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นปัญหา

7. เกิดการตอบสนองความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวช่วยพัฒนาการเรียนรู้อริการเริ่มต้นใส่ใจและทำทนาย

8. ผู้รับคำปรึกษาได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ จากบรรยากาศที่ให้การสนับสนุนและกระตุ้นซึ่งกันและกัน

9. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งได้จากการเปรียบเทียบมุมมองระหว่างผู้รับคำปรึกษาในกลุ่ม

10. เข้าใจความต้องการของตนมากขึ้น รู้ว่าตนต้องการอะไร และอะไรเป็นสิ่งที่ขัดขวางไม่ให้เป็นไปตามที่ต้องการ (อูร์ปรีย์. 2557: 30)

กาซด้า (Gazda. 1967: 306) กล่าวถึงประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มได้พบว่าเขาไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือแปลกไปจากบุคคลอื่น แต่ยังมีบุคคลอื่นอีกที่มีปัญหาคล้ายคลึงกับตนเอง

2. สมาชิกกลุ่มได้รับการสนับสนุนในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่กลุ่มให้การยอมรับ ให้รางวัลและให้กำลังใจ

3. สภาพของกลุ่มเป็นเสมือนสังคมเล็กๆ ของชีวิตจริง ซึ่งทำให้สมาชิกสามารถทดสอบพฤติกรรมในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

4. กลุ่มเป็นสถานที่ปลอดภัย เปิดโอกาสให้สมาชิกทดลองพฤติกรรมใหม่ๆ

5. สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้การให้และการรับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6. สมาชิกกลุ่มมีโอกาสดูแลเรียนรู้จากกันและกัน ด้วยการสังเกตว่าผู้อื่นแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างไร

7. ประสบการณ์ที่ได้จากการเข้ากลุ่ม อาจจะทำให้สมาชิกแสวงหาคำปรึกษาเพิ่มเติมอีกในรูปแบบของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

8. สภาพของกลุ่มอาจจะเป็นตัวแทนที่แสดงถึงสภาพในครอบครัวของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นจึงสามารถใช้เป็นสิ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาคือครอบครัวของสมาชิกในกลุ่มได้

2.1.4 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1.4.1 หลักการพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่ม (Ivey; & Ivey. 2007: 56)

1. สมาชิกกลุ่มทุกคนมีสิทธิในความรู้สึกของตน คือรู้สึกอย่างไรที่ตนรู้สึก ไม่ต้องปกปิดซ่อนเร้น ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกแสดงความรู้สึกของตนออกมาและเคารพในอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นด้วย
2. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนต้องตัดสินใจว่าตนต้องการจะพัฒนาอะไร
3. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนต้องมุ่งแก้ปัญหาให้ตนเองไม่ใช่มุ่งแก้ปัญหาให้คนอื่น เพราะการที่สมาชิกเข้ากลุ่มก็เพราะต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกับตนเอง
4. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อสถานการณ์ เป็นจุดสำคัญยิ่งกว่าสถานการณ์ เพราะความรู้สึกที่เกิดขึ้นอาจเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหา
5. การเปิดเผยตนเองของสมาชิก จะช่วยให้การรับคำปรึกษามีประสิทธิภาพ ถ้าสมาชิกไม่ปิดกั้นตนเองก็ย่อมพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ในบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ มีความหวังดี มีการยอมรับ มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ
6. สมาชิกกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน นั่นคือยอมรับผลที่ตามมาจากพฤติกรรมที่ตนได้กระทำไป ซึ่งทำให้สมาชิกฟังฟังคนอื่นน้อยลง
7. การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจะมีได้ในบรรยากาศของการยอมรับและความเข้าใจ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศนี้ให้เกิดขึ้นในกลุ่มและรักษาสິงเหล่านี้ไว้ตลอดไป
8. ในการแก้ปัญหา มีวิธีการหรือทางเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้สมาชิกสามารถเลือกแนวทางแก้ปัญหาจากทางเลือกต่างๆ ที่ได้มีการนำเสนอในกลุ่มด้วยตนเอง
9. สมาชิกกลุ่มจะต้องมีคำมั่นสัญญาให้กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ดังนั้นการเสริมแรงจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องคำนึงถึง
10. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มได้นำประสบการณ์ใหม่หรือสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
11. การที่สมาชิกรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง และยอมรับตนเอง ทำให้มีการปิดกั้นตนเองน้อยลง และทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนได้ดีขึ้น
12. สมาชิกกลุ่มจะเกิดความเข้าใจตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2.1.4.2 การเลือกสมาชิกกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 27) กล่าวว่าไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มต้องคัดเลือกบุคคลที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพื่อรับการช่วยเหลือ และต้องเป็นสมาชิกกลุ่มที่เต็มใจเข้าร่วมกลุ่มโดยมิได้ถูกบังคับ สมาชิกในกลุ่มควรมีลักษณะที่แตกต่างกันบ้าง เพราะจะสร้างสรรค์บรรยากาศของการให้คำปรึกษากลุ่มดีขึ้น การมีสมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกัน จะทำให้กลุ่มมีบรรยากาศที่มีลักษณะเฉพาะที่ไม่เอื้อต่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ติสรณี มีสมทรัพย์ (ม.ป.ป: 40-52) กล่าวว่าไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มต้องมีหลักในการเลือกสมาชิก โดยควรเป็นผู้ที่มีความสมัครใจ หรือมีแรงจูงใจที่จะมาเข้าร่วมกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกัน และในการจัดสมาชิกต้องคำนึงถึงอายุ ความสามารถทางสติปัญญา และเพศที่ใกล้เคียงกันอีกด้วย

2.1.4.3 ขนาดของกลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2004: 72) ได้กล่าวว่า จำนวนสมาชิกในกลุ่มควรมีจำนวน 8 คน ถือว่าเป็นจำนวนกลุ่มที่พอดีและเอื้อต่อประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษากลุ่มมากที่สุด สถานที่ที่ใช้ในการให้คำปรึกษา ห้องที่ใช้จัดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรจะมีที่กว้างพอที่จะอำนวยความสะดวกให้สมาชิกไม่แบ่งแยกกันและมีความเป็นส่วนตัว มีความเงียบ เป็นสัดส่วนปราศจากสิ่งรบกวน เป็นห้องที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

แฮนเซน (Hansen. 1980: 6) ได้กล่าวว่า จำนวนสมาชิกในกลุ่มควรมีประมาณ 7-8 คน และมีขอบเขตระหว่าง 5-10 คน เพราะกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่านี้ การดำเนินการในรูปแบบของกลุ่มจะลดลง และสมาชิกแต่ละคนจะพบว่าตนเองกำลังเกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลภายในกลุ่ม ยิ่งกว่านั้นโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการเคลื่อนไหวของกลุ่มจะลดลง แต่ถ้ามีสมาชิกกลุ่มมากเกินไป จะทำให้สมาชิกมีเวลาน้อยที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ ของสมาชิกแต่ละคนได้อย่างทั่วถึงและเป็นการยากที่สมาชิกทุกคนจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ระบายอารมณ์ หรือความรู้สึกได้อย่างเต็มที่

เชอร์เซอร์และสโตน (Scherzer; & Stone. 1980: 8) ได้กล่าวว่า จำนวนของสมาชิกในกลุ่ม ควรมีจำนวนสมาชิก 6-8 คน แต่บางกรณีอาจมี 10-12 คนได้

มาเชอร์ (Mahler. 1969: 4) ได้กล่าวว่า จำนวนของสมาชิกในกลุ่ม ควรมีไม่น้อยกว่า 7 คน และไม่เกิน 10 คน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 99-100) ได้กล่าวว่า จำนวนสมาชิกในกลุ่ม มีความสำคัญมากในการให้คำปรึกษากลุ่ม เพราะมีผลต่อกระบวนการและความสำเร็จของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักการนี้เสมอ จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่เหมาะสมไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของปัญหา และความต้องการความเข้มข้นในการช่วยเหลือ อย่างไรก็ตามที่นิยมในปัจจุบัน สมาชิกที่เหมาะสมจะอยู่ระหว่าง 6-15 คน

ติสรณี มีสมทรัพย์ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่าจำนวนของสมาชิกในกลุ่ม สำหรับวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ควรมีจำนวนสมาชิก 6-10 คน และกลุ่มสำหรับเด็กควรมีสมาชิกประมาณ 4-6 คน

2.1.4.4 จำนวนครั้งและเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ทรอทเซอร์ (Trotzer. 1989: 46) ได้กล่าวว่า จำนวนครั้งของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรจัดกลุ่มไม่เกิน 8-12 ครั้ง และอยู่ในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และระยะเวลาที่นิยมใช้สำหรับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ 1 ชั่วโมง และ 1½ - 2 ชั่วโมง

คอเรย์ (Corey. 2008: 134) ได้กล่าวว่า กลุ่มสำหรับผู้ใหญ่ควรจัดให้พบกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มที่เป็นเด็กและวัยรุ่น ควรจัดกลุ่มมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และใช้เวลาน้อยกว่า 2 ชั่วโมง ส่วนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรใช้เวลาในการจัดกลุ่มครั้งละ 1-2 ชั่วโมง

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2550: 32) ได้กล่าวว่า เวลาของการให้คำปรึกษากลุ่ม ขึ้นอยู่กับอายุของผู้รับคำปรึกษาและความจำกัดของสถานที่ เด็กเล็กควรใช้เวลาประมาณ 30 นาทีต่อครั้ง แต่ควรจัดให้ถี่ขึ้น ส่วนวัยรุ่นอาจใช้เวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ส่วนผู้ใหญ่มากกว่าได้

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 99-100) ได้กล่าวว่า ควรจะดำเนินการประมาณ 5 ครั้งต่อสัปดาห์ และในการพบกันแต่ละครั้ง ควรใช้เวลา 1-1½ ชั่วโมง เพราะจะช่วยให้สมาชิกทุกคนได้มีเวลาเพียงพอกับการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ถ้าใช้เวลาน้อยไป อาจไม่เพียงพอสำหรับสมาชิกในการแสดงความคิดเห็นของตน แต่ถ้ามากเกินไป อาจทำให้สมาชิกเบื่อหน่ายหรือเหน็ดเหนื่อยจนไม่อยากอยู่ในกลุ่ม

2.1.4.5 ขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2012: 89) กล่าวถึงขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นที่ผู้นำกลุ่มสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ ให้สมาชิกรู้สึกว่าคุณได้รับความรักและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. ขั้นดำเนินการ ขั้นนี้จะพยายามให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบ และทางเลือกที่ไม่เหมาะสมนั้นทำให้เกิดปัญหาหรือความยุ่งยากในชีวิต โดยพยายามเน้นพฤติกรรมที่เป็นปัจจุบัน
3. ขั้นสุดท้าย ผู้นำกลุ่มจะต้องช่วยให้สมาชิกมีการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ปฏิบัติได้

ไอวี และคนอื่นๆ (Ivey; Ivey; & Zalaquett. 2010: 67) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษาและระหว่างสมาชิกด้วยกัน ในระยะเริ่มต้นควรพูดคุยเรื่องต่างๆ ไป เพื่อให้สมาชิกรู้สึกว่า

สามารถไว้วางใจบุคคลในกลุ่มได้แล้วจึงจะเริ่มเปิดเผยและแสดงความรู้สึกออกมา ผู้ให้คำปรึกษาต้องตั้งใจรับฟังปัญหาของสมาชิก และต้องรู้จักใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม การให้คำปรึกษากลุ่มจะต้องใช้ศักยภาพของสมาชิกทุกคนในกลุ่มในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และจะต้องเอาใจใส่ต่อแนวคิดของแต่ละคนไม่ละเลยความคิดของคนใดคนหนึ่ง และในที่สุดสมาชิกแต่ละคนก็จะได้รับแนวทางที่เป็นของตนเองเพื่อไปแก้ไขปัญหาต่อไป โดยลำดับขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่ม มีดังนี้

1. ขั้นก่อตั้งกลุ่ม ในขั้นนี้สมาชิกที่เข้ากลุ่มยังไม่กล้าเปิดเผยตนเอง เพราะยังไม่ไว้วางใจในกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา และสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม และต้องใช้เวลาแก่สมาชิกกลุ่มพอสมควร

2. ขั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสมาชิก เป็นขั้นตอนต่อจากขั้นแรกกลุ่มเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการขึ้นบ้าง สมาชิกเริ่มรู้จักไว้วางใจกันแต่ก็ยังคงมีความวิตกกังวล มีความตึงเครียดอยู่บ้าง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามชี้แจงให้สมาชิกกล้าอภิปรายปัญหาอย่างเปิดเผย

3. ขั้นดำเนินการ ขั้นนี้สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะดีขึ้นมาก กล้าเปิดเผยตนเอง อภิปรายปัญหาตามความเป็นจริง ร่วมกันแก้ปัญหาของสมาชิก ทุกคนได้สำรวจตัวเอง เข้าใจปัญหาและพร้อมจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน

4. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา เมื่อสมาชิกเข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง รู้จักแก้ปัญหาและเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตน นำไปปฏิบัติด้วยความพอใจ ไม่มีข้อข้องใจตกค้างก็ให้ยุติการให้คำปรึกษากลุ่มได้

ทรอทเซอร์ (Trotzer, 1989: 45) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. ขั้นสร้างความมั่นคงปลอดภัยภายในกลุ่ม เป็นการสร้างความไว้วางใจโดยผู้นำกลุ่มจะต้องทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นด้วยการแสดงท่าทีอบอุ่นและเข้าใจในตัวสมาชิก และมีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรให้คงอยู่ภายในกลุ่ม

2. ขั้นการยอมรับกลุ่ม การยอมรับจะช่วยให้สมาชิกมีการติดต่อสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

3. ขั้นสร้างความรับผิดชอบ เป็นขั้นที่ผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกตระหนักในความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. ขั้นดำเนินการ สมาชิกจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น และช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้แก้ปัญหาของตน

5. ชั้นยุคติกลุ่ม เป็นไปเพื่อให้สมาชิกเกิดความกระจ่างในประสิทธิภาพของการได้อยู่ร่วมกันเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของตนเองและผู้อื่น การเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่น การได้รับการยอมรับจากผู้อื่นและการเรียนรู้จากความคิดของผู้อื่น

2.1.5 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่ม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาภิต. 2546: 45)

1. การสร้างสัมพันธภาพ จัดว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องแสดงการต้อนรับด้วยความจริงใจ อบอุ่นและเป็นมิตร พยายามแสดงให้เห็นสมาชิกกลุ่มรู้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาคือใคร และทำอะไรบ้างเพื่อช่วยเหลือผู้มาขอรับคำปรึกษาเหล่านั้น และให้ผู้รับคำปรึกษาคาดหวังอะไรบ้างจากการมาขอรับคำปรึกษา พร้อมทั้งให้ความมั่นใจแก่สมาชิกกลุ่มว่า ทุกคนสามารถพูดได้อย่างอิสระและสิ่งที่พูดจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

2. การสร้างความพร้อม การเริ่มให้คำปรึกษาแบบกลุ่มครั้งแรก ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะพบว่า สมาชิกกลุ่มไม่กล้าพูดถึงปัญหาของตน ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องสร้างความพร้อมให้แก่ผู้มาขอรับคำปรึกษา เช่น การสะท้อนความรู้สึกได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการกระตุ้นให้กำลังใจให้สามารถอภิปรายปัญหาของตนได้ ย่อมเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้มาขอรับคำปรึกษามีความพร้อมที่จะเปิดเผยความจริงได้ง่ายขึ้น

3. การสำรวจค้นหาความรู้สึกของผู้มาขอรับคำปรึกษา ในการค้นหาความรู้สึกของผู้มาขอรับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามมีความรู้สึกร่วมกับผู้มาขอรับคำปรึกษาคือ ต้องรู้สึกอย่างที่เขารู้สึก และมองสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอย่างที่เขา มอง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามค้นให้พบว่าผู้มาขอรับคำปรึกษามีความไม่สบายใจเรื่องอะไร อย่างไร และเขาต้องการทำอะไรเกี่ยวกับความไม่สบายใจนี้ ซึ่งจะมีผลช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อความเจริญงอกงามของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาตระหนักว่า ผู้ให้คำปรึกษามีความห่วงใยผู้อย่างแท้จริง

4. การสะท้อนกลับความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา เป็นเทคนิคสำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาควรนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพราะเป็นการช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้พูดถึงความรู้สึกของตนอย่างเปิดเผย เพื่อให้รู้จักพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์และฝึกปฏิบัติตามพฤติกรรมเหล่านั้น

5. การอภิปรายความรู้สึกให้สัมพันธ์กับเป้าประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อผู้ให้คำปรึกษาฟังผู้รับคำปรึกษาพูดถึงสิ่งที่ตนไม่สบายใจแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาควรจะต้องพยายามพิจารณาว่า ผู้มาขอรับคำปรึกษาพูดจนเป็นที่พอใจหรือยัง ถ้าพบว่าพูดจนพอใจแล้ว แสดงว่าผู้มาขอรับคำปรึกษาพร้อมที่จะกำหนดเป้าประสงค์เชิงพฤติกรรมของตน ผู้ให้คำปรึกษาก็ควรจะได้กระตุ้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้กำหนดเป้าประสงค์เชิงพฤติกรรมของตน เพื่อจะได้นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตนเอง

6. การอธิบายเป้าหมายประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายประสงค์เชิงพฤติกรรมของตนเองได้แล้ว หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาก็คือการกระตุ้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้อธิบายเป้าหมายประสงค์เชิงพฤติกรรมของตนเองให้ชัดเจน และเกณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเจริญงอกงามของตนเองในขณะรับการให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลา การให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาจะฟังเงื่อนไขปัญหาที่ผู้มาขอรับคำปรึกษาเปิดเผยเพื่อค้นหาว่าผู้มาขอรับคำปรึกษาอยากจะเรียนรู้วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเรียนรู้พฤติกรรมใหม่

7. การช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษากำหนดเกณฑ์การประเมินความเจริญงอกงามของตนเอง เมื่อผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถอธิบายเป้าหมายประสงค์เชิงพฤติกรรมของตนเองได้แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาก็จะกระตุ้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความเจริญงอกงามของตน แล้วนำเกณฑ์ที่ได้กำหนดนี้มาช่วยกระตุ้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้เจริญงอกงามต่อไปและเป็น การเสริมแรงให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่พึงประสงค์อีกด้วย

8. การช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาระบุเป้าหมายประสงค์ย่อย เมื่อผู้มาขอรับคำปรึกษากำหนดเป้าหมายประสงค์ของตนเองได้แล้วหากจะให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ผู้มาขอรับคำปรึกษาควรจะได้จำแนกเป้าหมายประสงค์ของตนออกเป็นเป้าหมายประสงค์ย่อยๆ โดยจำแนกออกเป็นขั้นๆ และเรียงลำดับขั้นเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมาย และเป็น การช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถดำเนินการเอาชนะหรือดำเนินไปสู่เป้าหมายเป็นขั้นๆ ไปตามลำดับ

9. การสอนผู้มาขอรับคำปรึกษาให้เป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นและผู้ขอรับคำปรึกษาที่ดี ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาจะสอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาในขณะที่อธิบายโครงสร้างของการให้คำปรึกษามาแบบกลุ่ม ก่อนที่สมาชิกจะเข้ากลุ่ม แต่ในสถานการณ์จริง ผู้ให้คำปรึกษาอาจพบว่า ผู้มาขอรับคำปรึกษาไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดีหรือไม่แน่ใจว่าจะทำอย่างไรดี เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามค้นหาและตรวจดูว่าผู้มาขอรับคำปรึกษาต้องการรู้อะไร และสะท้อนกลับให้เขาได้รู้ในสิ่งที่ต้องการจะรู้ และจะต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้อธิบายถึงสิ่งที่เป็นที่คาดหวัง เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

10. การรับรู้ความสำเร็จของกันและกัน เมื่อผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจได้ว่าตนควรทำอะไรในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ผู้มาขอรับคำปรึกษาจะเรียนรู้อย่างรวดเร็วถึงวิธีที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความสำเร็จที่ต่างก็ได้รับจากการเริ่มปฏิบัติพฤติกรรมใหม่ของตน ผู้มาขอรับคำปรึกษาจะค่อยๆ มองเห็นความแตกต่างระหว่างการคุยโอ้อวดเพื่อให้ได้รับความประทับใจกับการได้พูดถึงความสำเร็จที่ตนประสบจริงๆ ให้เพื่อนร่วมกลุ่มได้รับรู้ และในที่สุดก็สามารถเล่าความสำเร็จของตนให้บุคคลอื่นฟังได้ ยิ่งกว่านั้นผู้มาขอรับคำปรึกษายังเรียนรู้ที่จะชื่นชมยินดีกับความสำเร็จและเรียนรู้ที่จะยอมรับความล้มเหลวของตน สามารถวิเคราะห์ความล้มเหลวเพื่อพิจารณาทบทวนวิธีการที่เป็นต้นเหตุของความล้มเหลวและทดลองหาวิธีอื่นๆ ต่อไป

11. การยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรเป็นการตกลงของกลุ่ม โดยการที่ผู้ให้คำปรึกษาส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่ากลุ่มควรจะเริ่มเมื่อใด ยุติเมื่อใด และในสภาพเช่นใดที่สมาชิกกลุ่มควรได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล และควรพบกันกี่ครั้ง ควรตัดสินใจด้วยวิธีใด และผู้ให้คำปรึกษาจะจัดการอย่างไรเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ไม่พร้อมจะยุติการขอรับคำปรึกษาเมื่อกลุ่มต้องการสลายตัว

12. การติดตามผลและการเสริมสร้างกำลังใจ เพื่อความเจริญงอกงามต่อไป เมื่อยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาควรเว้นระยะเวลาไว้ประมาณ 3 เดือน แล้วนัดพบสมาชิกกลุ่มพร้อมกันอีกครั้งเพื่อเป็นการติดตามผล และเพื่อเป็นการทบทวนตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มแต่ละคนยังรักษาสมาชิกผลประโยชน์ที่ตนได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มมากน้อยเพียงใด และแต่ละคนสามารถทำงานที่ค้างค้างอยู่นั้นไปได้ถึงขั้นใด ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะทบทวนข้อสรุปร่วมกันกับผู้มาขอรับคำปรึกษาแต่ละคน เพื่อเป็นการให้กำลังใจผู้มาขอรับคำปรึกษาให้มีความเจริญงอกงามต่อไป

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.2.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.2.1.1 แนวคิดหลักสำคัญในการวิจัยนี้

กระบวนการให้คำปรึกษาให้ความสำคัญกับความคิดและพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนตนเองในทิศทางที่เหมาะสม โดยเน้นเทคนิคการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาระหว่างสมาชิกกลุ่มและผู้ให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดจากเรื่องราวและจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และมองเห็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนความคิด พฤติกรรมของตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มถือเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่เริ่มต้นด้วยการให้สมาชิกสำรวจตัวเอง เพื่อเปิดเผยความคิดและพฤติกรรมที่ส่งผลร้ายกับตนให้กลุ่มทราบ ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกเข้าใจตนเองโดยสำรวจข้อดีและข้อเสียของความคิดเห็นและพฤติกรรม ผู้นำกลุ่มช่วยเหลือให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา นำไปทดลองปฏิบัติรายงานความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการกระทำใหม่ โดยกลุ่มจะให้ความสนับสนุนช่วยเหลือให้สมาชิกยึดมั่นกับข้อตกลงใจ ลักษณะของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือกิจกรรมกลุ่มที่มีผู้นำกลุ่ม 1 คน และสมาชิกกลุ่มไม่เกิน 8-12 คน มีการตกลงร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมให้การปรึกษา (Krejcie; Robert; & Morgan Daryle. 1970: 607-610) โดยผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นในการให้คำปรึกษา หรือหัวข้อในการพิจารณาร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาตามแผนการ ทั้งนี้ยังมีใบงานที่เป็นข้อมูลความรู้และคำสั่งที่เป็นคำถาม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ การระบายความรู้สึกด้วยการอภิปรายร่วมกัน หรือระบายความรู้สึกผ่าน การสื่อสารในรูปของการสร้างสรรค์ทางศิลปะ ตลอดจนถึงการเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อต้องการให้เกิดการผ่อนคลายนอกจากนี้ในแผนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังมีการสรุปความคิดรวบยอด ตามเนื้อหา และการทบทวนกิจกรรม

เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติได้ ตามวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างแท้จริง (ดวงมณี จงรักษ์. 2552: 32)

ดังนั้น การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจึงมีความสำคัญและเหมาะสมที่จะใช้ในการนำกลุ่มให้ดำเนินไปอย่างมีทิศทาง มีการสร้างบรรยากาศของการยอมรับและความไว้วางใจให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม ใช้เงื่อนไขที่จำเป็นของการให้คำปรึกษากลุ่ม อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและเอื้อให้สมาชิกได้เปิดเผยหรือแสดงมุมมองของตนอย่างอิสระ ได้แบ่งปันเรื่องราวให้สมาชิกคนอื่น ๆ รับฟังเป็นแนวทาง โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีเงื่อนไขที่สำคัญ ดังนี้ (ดวงมณี จงรักษ์. 2550: 36)

1. ความจริงใจของผู้ให้การปรึกษา (Genuineness) ความจริงใจของผู้ให้การปรึกษา หมายถึงความเป็นตัวเองอย่างแท้จริง ผู้ให้คำปรึกษาต้องไม่แสดงท่าทีเสแสร้งว่าสนใจ ใส่ใจหรือเข้าใจ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องซื่อสัตย์ต่อความรู้สึกของตนเองสามารถรับรู้สภาพการณ์ต่างๆ ได้ตรงกับความเป็นจริง

2. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) ให้ความเห็นว่า การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไขนั้น ผู้ให้การปรึกษาจะต้องยอมรับในตัวบุคคลของสมาชิกแต่ละคน จะต้องเห็นคุณค่าและยอมรับสมาชิกโดยปราศจากเงื่อนไขหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องไม่ประเมินพฤติกรรมของสมาชิกว่าดีหรือเลว แล้วตีค่าตามการประเมินนั้นแม้ว่าพฤติกรรมบางอย่างของสมาชิกจะไม่ใช่ที่พึงพอใจก็ตาม ทั้งนี้เพราะเป็นการยอมรับในตัวบุคคลไม่ใช่พฤติกรรม

3. ความเข้าใจอย่างแท้จริง (Empathy) ผู้ให้คำปรึกษาต้องสามารถเข้าใจโลกทัศน์ภายในของสมาชิก (Client's Internal Frame of Reference) ผู้ให้คำปรึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้สึกเกี่ยวกับโลกทัศน์ภายในสมาชิกมาสู่ตัวเขา ซึ่งเปรียบเสมือนกับการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นใจ สามารถมองเห็นปัญหา และเข้าใจปัญหาของสมาชิกที่กำลังเผชิญอยู่ได้

2.2.1.2 เทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เทคนิคกลุ่มช่วยเหลือกันเอง (Self-help Group) เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การให้คำแนะนำ ชมเชย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อบรรยากาศที่เป็นกันเอง สร้างความรู้จักและเอื้ออำนวยให้อยากช่วยเหลือกัน

2. เทคนิคการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavior Therapy) ทำให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ใหม่ทางความคิด แก้ไขการเรียนรู้แบบเก่า ทำความเข้าใจความคิดความรู้สึกของตนเอง แก้ไขปัญหาทางอารมณ์ คลายความเครียดและคลายความกังวลด้วยตนเองได้

3. เทคนิคแบบการให้คำปรึกษา (Counseling) ให้การช่วยเหลือ ประคับประคองทางอารมณ์ จนจิตใจสงบ สามารถคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เลือทางออกที่เหมาะสม ปรับตัวและใจได้เต็มตามความสามารถที่แท้จริง (Anastasi. 1982: 4)

2.2.2 การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling)

2.2.2.1 ความเป็นมาของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

ทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องนำทาง เพื่อดำเนินการการให้คำปรึกษาอย่างมีทิศทางและบรรลุเป้าหมายคือ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling) โดยวิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เป็นผู้พัฒนาและเสนอแนวคิดทฤษฎีนี้ ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นแนวคิดหลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากพื้นฐานสำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์นั้นมีเป้าหมายและควบคุมของตนเองได้ อีกทั้งมนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ ดังนั้นการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงจึงเป็นวิธีที่เหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล โดยเน้นเทคนิคการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เป็นผู้ริเริ่มวิธีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Approach to Counseling) กลาสเซอร์มีประสบการณ์ในการทำงานด้านจิตเวชที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา และขณะนั้นนิยมใช้วิธีการทางจิตวิเคราะห์ในการบำบัดรักษาคนไข้ กลาสเซอร์พิจารณาว่าประสิทธิภาพของวิธีการแบบดั้งเดิมที่นิยมใช้รักษาคอนไซน์นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพพอ จึงริเริ่มคิดหาทางพัฒนาวิธีการบำบัดรักษาแบบใหม่ขึ้น ในปี ค.ศ. 1957 กลาสเซอร์ได้รับตำแหน่งหัวหน้าจิตแพทย์ประจำสถาบันยูอาชญากรในรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้พัฒนาวิธีการช่วยเหลือยูอาชญากรเหล่านั้น โดยเน้นการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบให้ได้วางโครงการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง และสัญญาว่าจะดำเนินการตามโครงการนั้นเขาจะไม่ยอมรับข้อแก้ตัวใดๆ ถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามสัญญาก็จะพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษ

การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นการผสมผสานแนวคิดของเอลลิส (Ellis) ในเรื่องของคำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม และแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers) ในเรื่องคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง ต่อมาในปี ค.ศ. 1962 กลาสเซอร์ได้นำหลักการบำบัดรักษาแบบเผชิญความจริงมาใช้กับเด็กอายุ 14-21 ปี ซึ่งมีปัญหาพฤติกรรมอาชญากรรมในระดับสูงที่โรงเรียนเวนท์ูรา ซึ่งเป็นสถานที่ฟื้นฟูพฤติกรรมก่อนส่งเด็กเข้าจ้องจำ จาก การบำบัดรักษาทำให้กลาสเซอร์ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างมาก และได้นำหลักการและวิธีการบำบัดรักษาแบบเผชิญความจริงเข้าสู่วงการศึกษ โดยนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง จนได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ต่อจากนั้นเขาได้นำหลักการบำบัดรักษาไปฝึกในการให้คำปรึกษาและการบำบัดรักษาในคลินิก โดยใช้หลักการและวิธีการเดียวกันจะต่างกันก็ตรงประสิทธิภาพเท่านั้น นอกจากนี้เขายังได้นำหลักและวิธีการดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้

กว้างขวางมากยิ่งขึ้น พร้อมให้ความสำคัญกับวิธีการสอนที่ป้องกันมิให้เด็กพบกับความล้มเหลว และป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ป้องกันปัญหาอาชญากรรม

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เป็นวิธีที่เหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน พฤติกรรมอาชญากรรม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสามารถนำมาใช้พัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเน้นเทคนิคการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ทำให้เด็กมีลักษณะเฉพาะที่สามารถเผชิญความจริงได้ เพิ่มรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และสามารถประเมินพฤติกรรมตนเองไม่ว่าถูกหรือผิด ดีหรือเลว เพื่อเป็นการชี้แนะพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับตนเอง ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงได้นำแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางหลักในการแก้ไขฟื้นฟูและเสริมสร้างพฤติกรรมของบุคคลต่อไป

2.2.2.2 แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Corey. 2012: 394)

1. พฤติกรรมมนุษย์มีเป้าหมาย ความต้องการหลักของมนุษย์ คือความต้องการเป็นส่วนหนึ่ง อำนาจ อิสระ สนุกสนานและอยู่รอด เมื่อเราไม่ได้สิ่งที่ต้องการจะรู้สึกเจ็บปวด หากได้สิ่งที่ต้องการจะรู้สึกภูมิใจในตนเอง

2. การควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ เราเป็นผู้สร้างโลกส่วนตัว เราควบคุมชีวิตเราได้ แก้ปัญหาของเราได้ การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เน้นการกระทำในปัจจุบันมากกว่าเรื่องที่ผ่านมาแล้ว เราสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตตนเองได้ด้วยการประเมินตนเองตามเป็นจริง อะไรที่ดีแล้วก็เก็บไว้ภาคภูมิใจ อะไรที่ไม่ดีก็แก้ไข มุ่งมั่นเปลี่ยนแปลง

3. มนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา ด้วยตนเองมากกว่าจะขึ้นกับอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ต่างๆ มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน และมีสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

4. มนุษย์รู้สึกว่าตนมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ และประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับปัญหาได้ การทำตนให้มีค่าขึ้นอยู่กับการทำสิ่งต่างๆ ได้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

5. การได้รับความรักและให้ความรักแก่ผู้อื่น เราต้องการเป็นบุคคลที่รักและรักผู้อื่น รู้สึกว่าตนมีคุณค่า ความว่าเหว่มาจากการประสบความสำเร็จในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ขจัดได้โดยการให้สร้างสัมพันธ์ภาพต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ

6. ปัญหาในการปรับตัวเกิดจากการไร้ความสามารถในการตอบสนองความต้องการ หากตอบสนองไม่ได้ จะบิดเบือนสภาพความเป็นจริง ต่ำหนิผู้อื่น โดยลืมนึกไปว่าเรามีความรับผิดชอบที่จะแก้ปัญหา

7. การหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม แม้ว่าจะไม่สามารถเลี่ยงพ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้พฤติกรรมของบุคคลมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จได้มากกว่า

หากปล่อยให้อารมณ์มาครอบงำจะทำให้เกิดความล้มเหลว ส่งผลถึงพฤติกรรม การปรับพฤติกรรม ต้องหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

8. คนมีเอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ คนที่ได้รับการยอมรับ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความไว้วางใจ รู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อผู้อื่น แก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล

9. คนมีเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลว บุคคลที่พ่ายแพ้ต่อความรับผิดชอบในพฤติกรรมที่คาดหวัง เนื่องจากความล้มเหลวทำให้เกิดความหงุดหงิด ตำหนิตนเอง ไม่มีความสุข ไม่รับผิดชอบ ไม่ยืดหยุ่น และปฏิเสธความจริง

2.2.2.3 เป้าหมายของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Glasser. 1992: 115-118)

การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีเป้าหมายที่มุ่งช่วยให้บุคคลเป็นตัวของตัวเองได้มากที่สุด (Autonomy) สำคัญของการเป็นตัวของตัวเอง ก็คือมีความรับผิดชอบในตนเอง และสามารถพัฒนาความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความสำเร็จ สำหรับเป้าหมายโดยทั่วไปของการปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่กลาสเซอร์ ได้กล่าวไว้มีดังนี้

1. เพื่อช่วยให้บุคคลได้สนองความต้องการขั้นพื้นฐานของตนเอง
2. เพื่อช่วยจำกัดเป้าหมายชีวิตของผู้รับคำปรึกษาให้กระชับ
3. เพื่อให้เห็นเป้าหมายนั้นๆ เด่นชัดยิ่งขึ้น
4. เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้กระจ่างในสิ่งที่เขายังคับข้องใจอยู่
5. เพื่อได้เรียนรู้พฤติกรรมที่เป็นจริง ซึ่งผู้รับคำปรึกษาต้องรับผิดชอบ และพัฒนาลักษณะเฉพาะของตนไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
6. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบทางเลือกที่จะไปสู่เป้าหมาย โดยผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้คอยช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา แต่ทั้งนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีสิทธิ์ตัดสินใจเลือกเป้าหมายด้วยตัวเอง

2.2.2.4 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

กลาสเซอร์ (Glasser. 1992: 120-137) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง โดยนำระบบดับเบิลยูดีอีพี (WDEP System) มาใช้เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นบุคคลที่กล้าเผชิญความจริงและประพฤติตนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ระบบดับเบิลยูดีอีพี (WDEP System) มีดังนี้

- W (Wants) คือการช่วยผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตน
- D (Doing and Direction) คือการช่วยผู้รับคำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนว่าทำอะไรในแต่ละวัน

E (Self Evaluation) คือการช่วยผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมตน

P (Plan) คือ การช่วยผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตน

โดยมีกระบวนการและขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. ขั้นสร้างสัมพันธภาพหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับคำปรึกษาทั้งในความคิดและอารมณ์ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา จนผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าผู้ให้คำปรึกษายอมรับเข้าใจและสนใจ ให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาว่าเขาสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้

2. ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความต้องการของตน หลังจากที่ผู้ให้คำปรึกษาได้มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับคำปรึกษาแล้วผู้ให้การปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความต้องการของตนว่าอะไรคือสิ่งที่อยากทำ

3. ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนในแต่ละวัน ผู้ให้การปรึกษาเน้นสภาวะปัจจุบันว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างในชีวิตของผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไม่เชื่อว่าวิเคราะห์อดีตจะช่วยแก้ปัญหาได้แต่ยิ่งกลับให้ผู้รับคำปรึกษาหาข้อแก้ตัวให้กับปัญหาในปัจจุบันของตน

4. ขั้นการช่วยผู้รับคำปรึกษาได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะอภิปรายร่วมกันว่าพฤติกรรมใดถูกต้องพฤติกรรมใดผิดควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร การใคร่ครวญหรือการประเมินพฤติกรรมของตนจะเป็นการนำผู้รับคำปรึกษาเข้าสู่สภาพความเป็นจริงได้พิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพื่อผัดผ่อนหรือล่องลอย

5. การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้วางแผนการเปลี่ยนพฤติกรรมของตน จะเริ่มเมื่อผู้รับคำปรึกษาได้มีการพิจารณาอย่างมีเหตุผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน แล้วมีการวางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น การวางแผนการควรเป็นโครงการที่เฉพาะเจาะจงไม่ใช่กว้างกว้างเกินไป มีขั้นตอนและอยู่ในลักษณะที่มีแนวโน้มจะทำได้จริง

6. ขอข้อผูกพันหรือคำมั่นสัญญาว่าผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ หลังจากมีการวางแผนไว้ไม่ได้หมายความว่าผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติตามนั้นเสมอไป ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจึงขอข้อผูกพันหรือคำมั่นสัญญา ว่าผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

7. ผู้รับคำปรึกษาไม่ปฏิบัติตามสัญญาผู้ให้คำปรึกษาไม่รับฟังข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้คำถาม “คิดว่าแผนที่วางไว้นั้นยังมีประโยชน์หรือไม่และจะเริ่มลงมือดำเนินการตามแผนการอีกเมื่อใด” แทนที่จะตั้งคำถามว่า “ทำไมจึงไม่ทำ” ถ้าแผนการล้มเหลวก็จะช่วยกันวิเคราะห์ถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวและวางแผนการมาใหม่

8. ไม่มีการลงโทษถ้าผู้รับคำปรึกษาไม่ดำเนินการตามแผนการ การลงโทษนอกจากไม่ได้ให้ผลดีแล้วยังก่อให้เกิดผลเสียด้านอารมณ์แก่ผู้รับคำปรึกษาด้วย

2.2.2.5 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Corey. 2012: 397)

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ โดยจะต้องคงอยู่ตลอดเวลา เป็นมิตร มีความจริงใจ อยากช่วย ให้เกียรติ ยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข
2. เทคนิคการตั้งคำถาม เน้นให้สำรวจตัวเองเกี่ยวกับความคิดของตน
3. เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า เพื่อให้ผู้รับบริการทบทวนประเด็นนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน แต่ต้องรอให้สัมพันธภาพดีก่อน อาจทำลายสัมพันธภาพได้
4. เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน พูดถึงชีวิตของผู้รับบริการแง่หนึ่งที่ไม่ใช่อารมณ์ขัน แต่ไม่ใช่การหัวเราะเยาะ
5. เทคนิคการชี้ประเด็น ให้เห็นความไม่รับผิดชอบของผู้รับการปรึกษา
6. เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะว่าจะสนองความต้องการของตนอย่างไร วางโครงการอย่างไร
7. เทคนิคการเปิดเผย ให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดเผยประสบการณ์ ความคิด
8. เทคนิคการตีความ พฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการมีมุมมองต่างๆ ที่กว้างขึ้น ชัดแจ้งและตั้งใจเพื่อสร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตนเอง

2.2.2.6 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Glasser. 1965: 139)

บทบาทพื้นฐานของผู้ให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมรับผิดชอบ (Involvement) กับผู้มารับคำปรึกษา โดยการสื่อความหมายให้ผู้รับคำปรึกษารับรู้ว่าคุณให้คำปรึกษามีความห่วงใย เอื้ออาทร พร้อมทั้งจะยอมรับและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เผชิญกับความจริง ต่อจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามโน้มน้าวให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตนเอง ด้วยการเผชิญความจริงและประเมินค่าหรือตัดสินในพฤติกรรมของเขาเองอย่างเป็นจริง พร้อมกับตกลงใจว่าต้องการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพียงใด ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่ทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินหรือประเมินค่าเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา ภายหลังจากที่ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาเลือกแล้วว่าเขาคือต้องการความเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากนั้นก็จะมีการวางแผนและรูปแบบของการปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามนั้นโดยยึดหลัก 5 ประการ คือ

1. มีรูปแบบขั้นตอนเป็นลายลักษณ์อักษร (Form of Contract)
2. เป็นแผนที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้ (Realistic)
3. การวางแผน ผู้ให้คำปรึกษาควรคำนึงถึงขอบเขตความสามารถและขีดจำกัดของผู้รับคำปรึกษา (Limitation and Capacities)
4. กำหนดแนวทางให้ละเอียดชัดเจนและสามารถวัดได้ ประเมินผลได้

5. แผนใดที่ไม่บังเกิดผล ควรจะได้มีการประเมินกันอีกครั้งหนึ่ง หรืออาจเปลี่ยนแปลงแผนใหม่ได้

2.2.2.7 ความแตกต่างระหว่างการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงกับการให้คำปรึกษาแบบดั้งเดิม

กลาสเซอร์ (Glasser. 1965: 137) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดแบบเผชิญความจริงแตกต่างจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอื่นๆ อยู่ 8 ประการ ดังนี้

1. ปฏิเสธความคิดที่เป็นความผิดปกติทางจิต (Mental illness) ถือว่าพฤติกรรมที่ผิดปกติมาจากการที่บุคคลขาดความรับผิดชอบ ผู้มีสุขภาพจิตดีจะเป็นผู้มีความรับผิดชอบ

2. เน้นที่พฤติกรรมปัจจุบัน เน้นให้บุคคลได้รู้ตัวในขณะที่แสดงพฤติกรรม โดยไม่ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เชื่อว่าทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงเมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนไป

3. เน้นที่ปัญหาปัจจุบัน ไม่คำนึงถึงอดีต เพราะอดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงคือปัจจุบันและอนาคต ควรตรวจสอบแง่มุมชีวิตในปัจจุบันของผู้มารับการปรึกษา ความคาดหวัง ความกลัวและคุณค่า เน้นความเข้มแข็ง ศักยภาพ ความสำเร็จและคุณสมบัติในทางสร้างสรรค์ ไม่ใช่เพียงแต่ความทุกข์และปัญหา

4. เน้นคุณค่าของพฤติกรรม ซึ่งทำให้มองเห็นว่าอะไรคือความล้มเหลวของชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ทำให้มีความสุขหรือเกิดความเดือดร้อน พิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นเป็นการสร้างสรรค์หรือทำลาย ถ้าผู้มารับคำปรึกษาตระหนักได้ว่าพฤติกรรมที่เขาแสดงออกเป็นการทำลายตัวเอง เขาก็จะมีความรับผิดชอบและจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

5. ไม่เน้นเทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก เพราะต้องการให้ผู้มารับการปรึกษาเป็นตัวของตัวเอง ไม่มองเพื่อย้ำความล้มเหลวในอดีต แต่จะแสวงหาความพอใจในความเป็นมนุษย์กับบุคคลที่เขาเคยมีอยู่ในอดีต ผู้ให้การปรึกษาสามารถช่วยให้ผู้มารับการปรึกษาได้ตอบสนองความต้องการของเขาในปัจจุบันได้โดยการสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่นและจริงใจ

6. เน้นที่จิตสำนึก ในสิ่งที่ผู้มารับคำปรึกษากำลังทำผิดอยู่ พฤติกรรมในปัจจุบันของเขาก่อให้เกิดปัญหาอย่างไรและพฤติกรรมนั้นขัดแย้งกับความต้องการอย่างไร รวมถึงวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความสำเร็จในพฤติกรรมที่ต้องการอย่างตรงต่อความเป็นจริงของชีวิต และมีความรับผิดชอบได้อย่างไร

7. ไม่ใช่วิธีการลงโทษ เพราะทำให้บุคคลเพิ่มความรู้สึกว่าชีวิตล้มเหลวมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา

8. เน้นที่ความรับผิดชอบ การเรียนรู้ความรับผิดชอบเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต้องการที่จะรู้ว่าตนเองเป็นผู้ที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองและคนอื่น ๆ เราก็ยังไม่มี

พรสวรรค์สนองตอบความต้องการของตนเองได้อย่างเป็นธรรมชาติ ความรับผิดชอบประกอบด้วย การเรียนรู้ที่จะพบกับความต้องการในความเป็นจริง

2.2.2.8 การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงกับแนวคิดทักษะชีวิต

ในปัจจุบันมีการนำแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามแนวเผชิญความจริงมาใช้ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยไปใช้กับบุคคลที่มีปัญหาทางความคิดและพฤติกรรม ตลอดจนบุคคลหรือกลุ่มที่ต้องการพัฒนาตนเอง ในระยะต่อมาได้มีการนำหลักการของการให้คำปรึกษาตามแนวเผชิญความเป็นจริงไปใช้อย่างกว้างขวาง ทั้งในสถาบันศึกษาและในสถานคุมประพฤติ เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวสามารถป้องกันปัญหาพฤติกรรมและส่งเสริมให้บุคคลมีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาตนเองโดยเน้นที่พฤติกรรมปัจจุบัน ช่วยให้บุคคลสามารถรู้จักตนเองอย่างถูกต้อง กล้าเผชิญความจริงและตอบสนองความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น ที่สำคัญคือบุคคลต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ (Glasser. 1964: 371)

การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบ ไม่กล้าเผชิญความจริง ให้มาเป็นบุคคลที่รับผิดชอบ กล้าเผชิญกับความเป็นจริง การช่วยให้บุคคลกล้าเผชิญความจริงจะทำให้เขาสามารถสนองความต้องการได้ในลักษณะที่พึงประสงค์อันแท้จริงในขอบเขตของค่านิยมและมาตรฐานของสังคม ซึ่งจะต้องอาศัยหลักพฤติกรรมบำบัดแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีอยู่ 3 ประการ คือ หลักความจริง (Reality) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และหลักของความถูกผิด (Right or Wrong) ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยสนใจและสอดคล้องกับหลักการ องค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายควรมี โดยการพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดที่เกี่ยวข้อง พบว่าหลัก 3 ประการ ที่กล่าวข้างต้น และกระบวนการขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่ใช้ระบบ ดับเบิลยูดีอีพี (WDEP System) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตนเอง อธิบายวิถีชีวิตของตนเองว่าทำอะไรในแต่ละวัน ประเมินพฤติกรรมของตนเอง และวางแผนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้ (Glasser. 1964: 378) ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นบุคคลที่รู้จักเข้าใจตนเอง กล้าเผชิญความจริงที่เกิดขึ้น ประพฤติตนได้อย่างเหมาะสม และมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้เป็นแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตที่ดีและเหมาะสมสำหรับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย

2.2.3 การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling)

ผู้วิจัยนำการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) มาใช้ร่วมในการวางแผนการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษา เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนเองที่จะ

สามารถหาได้ แทนที่จะมองในแง่มุมมองเดียว ผ่านการพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์และการแสดงตัวตน โดยสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจประสบการณ์ในรูปแบบความต้องการ เป้าหมาย และแรงบันดาลใจ (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 367-368) ซึ่งจะสะท้อนที่มาของพฤติกรรม เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จะช่วยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาทางเลือกของผู้รับคำปรึกษา ให้เป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา จึงมีความสอดคล้องกับรูปแบบของการเสริมสร้างทักษะชีวิตหรือเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยผู้ให้รับคำปรึกษามีทักษะชีวิตที่สูงขึ้นได้ โดยเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จึงมาช่วยเติมเต็มและทำให้เข้าใจว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ซึ่งเป็นตัวขัดขวางพฤติกรรมที่ดั่งงามของตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำทั้งสองแนวคิดทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในการสร้างกระบวนการ ขั้นตอนเพื่อพัฒนาเสริมสร้างบุคคล โดยนำเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า เข้าไปเสริมในกระบวนการ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นหลักในการศึกษาวิจัย (Corey. 2012: 391-393)

2.2.3.1 เป้าหมายของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเรื่องเล่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนเองที่จะสามารถหาได้ แทนที่จะมองในแง่มุมมองเดียว ผ่านการเล่าเรื่องราวที่ชอบซึ่งเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองและแสดงถึงเอกลักษณ์แห่งตน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสำรวจประสบการณ์ สำรวจความต้องการ เป้าหมาย จินตนาการ และแรงบันดาลใจของตน การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเรื่องเล่าจึงเป็นวิธีการที่มุ่งพัฒนาทางเลือก โดยทำให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหามากขึ้น (อุรปริย์. 2557: 44)

2.2.3.2 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า

การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามีเทคนิคที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 371-379)

1. เทคนิคการใช้คำถามในการบำบัด (Employing Therapeutic Questions) เป็นการตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและระมัดระวังในการเปิดแนวทางของความคิด แทนที่จะใช้การสังเกตและการตีความหมาย ซึ่งการตั้งคำถามที่สุภาพและมีความต่อเนื่องของผู้ให้คำปรึกษาจะนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับคำปรึกษากำลังประสบอยู่ ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาอาจร้องขอให้ผู้รับคำปรึกษาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา และพัฒนาถึงทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งบ่อยครั้งที่การตั้งคำถามจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องราวใหม่ๆ

2. เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ (Seeking Unique Outcomes) เป็นการพิจารณาปัญหา โดยผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟังผู้รับปรึกษาโดยหาคำอธิบายถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา ในฐานะที่เป็นหนทางที่จะเป็นไปได้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

ทางเลือก อีกทางเลือกหนึ่ง ผู้ให้คำปรึกษาอาจขอให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาผลลัพธ์ที่มีลักษณะเฉพาะ อาจเป็นเหตุการณ์ การกระทำ หรือความคิดที่ขัดกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา

3. เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก (Co-Constructing Alternative Stories) เป็นเทคนิคที่ต่อเนื่องจากการที่ผู้รับคำปรึกษารับรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหาซึ่งมีอิทธิพลต่อตน โดยขณะที่การบรรยายได้ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตรวจสอบปัญหา ผู้รับคำปรึกษาก็อาจจะเริ่มรับรู้ถึงความเป็นไปได้อื่นๆ ที่กว้างมากขึ้น ตลอดจนเรื่องราวที่ชอบหรือมีพลัง ซึ่งการกล่าวถึงผลลัพธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ อาจทำให้เรื่องราวทางเลือกในอนาคตมีความเข้มแข็ง ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำเรื่องราวเหล่านั้นให้ชัดเจนมากขึ้น

4. เทคนิคเทคนิคแบบแผน จดหมาย และมิตรภาพในการบำบัด (Therapeutic Ceremonies Letters and Leagues) เทคนิคแบบแผนเป็นการใช้การสะท้อนของกลุ่ม โดยช่วยเล่าและเล่าซ้ำเรื่องราว เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตรวจสอบเรื่องราวที่ตนพอใจ ส่วนเทคนิคจดหมายเป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เชื่อมโยงเรื่องราวของทางเลือกที่ตนได้พัฒนาขึ้นมา และมิตรภาพในการบำบัด เป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะของกลุ่ม เพื่อที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอเกี่ยวกับปัญหา

2.2.3.3 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า

ผู้ให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามีหน้าที่หลัก คือการร่วมมือกับผู้รับคำปรึกษาในการสำรวจทางเลือกหรือแผนทางเลือกในการดำรงชีวิต ทั้งนี้สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำเรื่องราวเหล่านั้นให้ชัดเจนขึ้น ไม่ได้เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงเรื่องราวจากเรื่องหนึ่งไปสู่อีกเรื่องหนึ่ง แต่ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นชีวิตที่มีความหลากหลายยิ่งขึ้น (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 379)

2.2.3.4 การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ากับแนวคิดทักษะชีวิต

เป็นการนำแนวคิดเทคนิคของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามาเติมเต็มแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ตามแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนเท่าที่จะสามารถหาได้ แทนที่จะมองในแง่ลบเดียว โดยผ่านการพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์และแสดงถึงอัตลักษณ์แห่งตน กล่าวคือ สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจประสบการณ์เชิงอัตนัย ในรูปแบบความต้องการ เป้าหมาย และแรงบันดาลใจ (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 367-368) ซึ่งสะท้อนถึงที่มาของพฤติกรรม ซึ่งเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จะช่วยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาทางเลือกของผู้รับคำปรึกษา ให้เป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา จึงมีความสอดคล้องกับรูปแบบ

ของการเสริมสร้างทักษะชีวิตหรือเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยผู้ให้รับคำปรึกษามีทักษะชีวิตที่สูงขึ้นได้ โดยนำเทคนิคของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าไปใช้ในกระบวนการขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ระบบดับเบิลยูดีอีพี (WDEP System) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตนเอง อธิบายวิถีชีวิตของตนเองว่าทำอะไรในแต่ละวัน ประเมินพฤติกรรมของตนเอง และวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถช่วยผู้รับคำปรึกษาเป็นบุคคลที่รู้จักเข้าใจตนเอง กล้าเผชิญความจริงที่เกิดขึ้น ประพฤติตนได้อย่างเหมาะสม และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองเพิ่มมากขึ้น (Glasser. 1964: 371)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้พัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวสามารถช่วยให้บุคคลทบทวนตนเองและมองย้อนปัญหาที่ผ่านมาว่าควรแก้ไขป้องกันและวางแผนชีวิตตนเองต่อไปอย่างไร โดยเน้นการพัฒนาตนเองที่พฤติกรรมปัจจุบัน เพียงแต่นำเรื่องเล่าในอดีตมาช่วยเตือนสติและหลีกเลี่ยงทางเดินที่ไม่ประสบความสำเร็จดังที่ผ่านมา ดังนั้นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง ตอบสนองความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น เรียนรู้ทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จ การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ทั้งยังสอดคล้องกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวจากผลการวิจัยที่ได้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่ามีงานวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัย โดยมีผู้ศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

เซเวล (Seval. 2015: 1465-1473) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการให้คำปรึกษากลุ่มต่อทักษะการตระหนักรู้ในตนเองและการยอมรับตนเองและผู้อื่น โดยศึกษาการตระหนักรู้ในตนเอง โครงสร้างทางความคิด การควบคุมอารมณ์ และสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ และการคิดแบบอัตโนมัติ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการทดสอบ Mann-Whitney U และ Wilcoxon ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลต่อการตระหนักรู้ในตนเอง ความคิดอัตโนมัติ และการควบคุมอารมณ์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซาเรม (Shahram. 2014: 311-315) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทางเลือกเพื่อเพิ่มทักษะด้านความรับผิดชอบของนักโทษ จุดมุ่งหมาย

ของงานวิจัยนี้ คือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทางเลือกในการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักโทษที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมรวม 30 คน จากผู้ได้รับการคัดเลือกจากศูนย์กลางของการแก้ไขและการฟื้นฟูสมรรถภาพ และแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มทดลองและควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทางเลือกจำนวน 10 ครั้ง เปรียบเทียบการทดสอบก่อนและหลัง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลที่ได้พบว่า การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีทางเลือกมีผลในเชิงบวกต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักโทษ

รีเบคคา (Rebecca. 2011: 804-809) ได้ศึกษาความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ทั่วสหรัฐอเมริกาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยใช้โปรแกรมการดูแลสุขภาพจิตและการปรับตัวเข้ากับสังคม พบว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยช่วยลดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่ระบบยุติธรรมได้ในทางหนึ่ง

ฮาร์ริส (Harris. 1993: 136-139) ได้ศึกษาผลของการสอนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริงกับเด็กวัยรุ่นในเรื่องการป้องกันการตั้งครมภ์เพื่อทำนายพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยสุ่มตัวอย่างมาจากนักเรียนสาขาวิชาคหกรรมระหว่างปี 1991-1992 ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 27 คน คือกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยกำหนดตัวทำนายพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง และทักษะในการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริงสามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบและพฤติกรรมใดที่ขาดความรับผิดชอบ

วิลเลียมสัน (Williamson. 1992: 57) ได้ศึกษาการใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง เพื่อเพิ่มทักษะความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นหญิง ผลการวิจัยพบว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงช่วยเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นหญิง และลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเขาได้

2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและทฤษฎีการให้คำปรึกษา พบว่ามีงานวิจัยที่ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สุदारักษ์ ศรีภูภาสิงห์ และคนอื่นๆ (2556: 243-252) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้การบำบัดแบบเผชิญความจริงให้ตระหนักในคุณค่าของตนเองกับเด็กและเยาวชนกระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างคือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบ

เจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานความผิดคล้ายคลึงกัน และสมัครใจที่จะพัฒนาตนเอง โดยใช้เครื่องมือ 3 ชุด คือ 1) แบบสังเกตเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะตนเองเพื่อใช้ประเมินก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบ 3 มิติ ซึ่งประกอบด้วยมิติผู้ปกครอง มิติเจ้าหน้าที่และ มิติเพื่อน 2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริง 3) แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 25 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 ผู้วิจัยให้ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวิธีใช้แบบสังเกตเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะตนเองแล้วใช้แบบฟอร์มดังกล่าวประเมินกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริง 8 ครั้ง ครั้งๆ ละ 90 นาที เปรียบเทียบความแตกต่างโดยวิธีทดสอบทางสถิติของวิลคอกสัน ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริงได้ตระหนักในคุณค่าตนเองโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริงทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกิดความตระหนักในคุณค่าตนเองสูงขึ้นสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาและลดการกระทำผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนได้

ประภาภรณ์ นิลสม (2554: 65-76) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยการให้การศึกษา กลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์ กลุ่มอย่างคือนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดชลบุรี จำนวน 24 คน ที่มีคะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 12 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์ ทดลองการให้คำปรึกษากลุ่ม 10 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษาตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์มีทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กนกวรรณ สินรัตน์ (2554: 30-43) ได้ศึกษาผลการให้กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อทักษะชีวิตด้านการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มอย่างคือนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีศรีวิกรม์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 22 คน ที่มีคะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 11 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดทักษะชีวิตในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ทดลองการให้คำปรึกษากลุ่ม 12 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษา

กลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีทักษะชีวิตในด้านการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สวนีย์ สุขเจริญ (2552: 131–144) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อจัดการความโกรธของวัยรุ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับการจัดการความโกรธของวัยรุ่น 2) เปรียบเทียบระดับการจัดการความโกรธของวัยรุ่นจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ A และ B สัมพันธภาพในครอบครัวและอิทธิพลของตัวแบบทางสังคม 3) เปรียบเทียบระดับการจัดการความโกรธของวัยรุ่นก่อนและหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นที่เข้าศูนย์ค้นหาสมรรถนะการคิด สำนักงานอาสาภาคใต้ สภาภาคใต้ไทย จำนวน 60 คน ที่มีคะแนนการจัดการความโกรธเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพแบบ A และ B สัมพันธภาพในครอบครัวและอิทธิพลของตัวแบบทางสังคม 2) แบบสอบถามการจัดการความโกรธ 3) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการจัดการความโกรธ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test และ F-test ผลการศึกษาวิจัย พบว่า 1. วัยรุ่นมีการจัดการความโกรธทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การรู้จักอารมณ์ของตนเองขณะโกรธ การคิดทบทวนหาสาเหตุของความโกรธ การหาแนวทางระงับความโกรธที่เหมาะสมและวิธีการตอบสนองต่อความโกรธอยู่ในระดับปานกลาง 2. วัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพแบบ A (บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่เร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าวถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย) และ B (บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ผ่อนคลาย ไม่เร่ร่อน และไม่ชอบฝ่าฝืนอุปสรรคต่างๆ ในการทำงาน) สัมพันธภาพในครอบครัว และอิทธิพลของตัวแบบทางสังคมต่างกันจะมีระดับการจัดการความโกรธแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการจัดการความโกรธไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3. หลังจากการเข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการจัดการความโกรธ พบว่าวัยรุ่นมีการจัดการความโกรธทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุธาสนี นพัญญู (2551: 3) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดเชิงพฤติกรรมและการเรียนรู้การคิดต่อการตระหนักรู้ตนเองกับการยอมรับตนเองของผู้ติดยา ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองผู้ป่วยติดยาที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มเชิงพฤติกรรมและการรู้คิดต่อการตระหนักรู้ตนเองกับการยอมรับตนเอง มีการตระหนักรู้ตนเองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง และหลังการทดลองผู้ป่วยติดยาที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มเชิงพฤติกรรมและการรู้คิดต่อการตระหนักรู้ตนเองกับการยอมรับตนเอง มีการยอมรับตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศราวดี สุวรรณประเสริฐ (2543: 177–179) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมความรู้คิดที่มีต่อความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันโรคเอดส์และการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กนักเรียนวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 20 คน ซึ่ง

มีคะแนนตามแบบประเมินความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันโรคเอดส์และคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมการรู้คิด จำนวน 10 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ทั้งนี้พบว่า กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันโรคเอดส์และคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองภายหลังการทดลองและในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พวงทิพย์ นาคเป้า (2543: 87) ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงและการฝึกสมาธิต่อการเพิ่มระดับการควบคุมตนเองของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย พบว่ากลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนการควบคุมตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง แต่ไม่พบความแตกต่างของคะแนนการควบคุมตนเองในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มส่งผลเชิงบวกต่อเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยสามารถช่วยเสริมสร้างให้เยาวชนเกิดการความรับผิดชอบ การตระหนักรู้ในตนเอง การยอมรับตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ช่วยเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลงได้ ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาวัยเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยช่วยลดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่ระบบยุติธรรมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งแนวคิดของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญความจริงมีการมุ่งเน้นที่ความรับผิดชอบของพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบัน โดยให้บุคคลได้รู้ตนเองในขณะที่แสดงพฤติกรรม และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการเผชิญความจริงสามารถที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่างๆ ให้แก่เยาวชนผู้กระทำผิดได้เป็นอย่างดี

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด

3.1.1 ความหมายของเยาวชนผู้กระทำความผิด

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 16) ให้ความหมายไว้ว่า คือบุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม มีพฤติกรรมขัดกับสังคม ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ประพฤติตนไปในทางตรงกันข้ามกับกรอบวัฒนธรรมอันดีและไปในทางตรงกันข้ามกับคนทั่วไปที่เขาปฏิบัติกัน

สุพัตรา สุภาพ (2541: 4) ให้ความหมายไว้ว่า คือบุคคลที่กระทำผิด เกเร เร่รอน ขอดทาน หนีโรงเรียนและรุนแรงจนถึงการกระทำผิดกฎหมาย คือการทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ กระทำอนาจาร ช่มชู้นกระทำชำเรา กระทำผิดว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด ฯลฯ

3.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิด (Hirschi; & Travis. 1969: 64)

1. ทฤษฎีความแตกต่างในการคบหาสมาคม (Theory of Differential Association) ของ Edwin H. Sutherland ได้กล่าวว่าพฤติกรรมกระทำผิดเรียนรู้โดยการใกล้ชิดกันภายในกลุ่ม ความประพฤติที่แสดงมาในลักษณะอาชญากรหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. ทฤษฎีการขัดเกลา (Socialization Theory) ของ David Matzd ได้กล่าวว่าพฤติกรรมกระทำผิดเกิดจากขาดกระบวนการในการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว ชุมชนและสังคมโดยกระบวนการ ขัดเกลาทำหน้าที่ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ แบบแผนการปฏิบัติ ประเพณี วัฒนธรรม

3. ทฤษฎีตีตรา (Labelling Theory) ของ Howard S. Becker ได้กล่าวว่าพฤติกรรมกระทำผิดถูกกำหนดโดยกลุ่มคนรอบๆ ข้าง หรือโดยสังคมพฤติกรรมอาชญากรมิใช่คุณสมบัติของผู้เป็นเจ้าของ แต่เกิดจากการที่สังคมกำหนดบุคคลต่างๆ สังคมมองบุคคลนั้นเป็นอย่างไร บุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติดังนั้น ปฏิบัติตามที่สังคมได้ตีตรา

4. ทฤษฎีตราบาป (Stigma Theory) ของ Erving Goffman ได้กล่าวว่าการที่สังคมกำหนดตีตราหรือกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในสังคมเป็นการกระทำผิด จะเปรียบเสมือนตราบาปหรือรอยมลทินที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้นให้กระทำผิด หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนตามตราบาป หรือรอยมลทินที่ได้รับจากสังคม

5. ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bond Theory) ของ Travis Hirschi ได้กล่าวว่าหากบุคคลมีความผูกพันกับสังคมมาก พฤติกรรมกระทำผิดก็จะเกิดน้อย บุคคลมีความผูกพันกับสังคมน้อย การกระทำผิดก็จะเกิดมาก ความผูกพัน ได้แก่ ผูกพันต่อครอบครัว ผูกพันต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ ผูกพันต่อสังคม บุคคลประกอบอาชญากรรมหรือมีพฤติกรรมกระทำผิด เพราะไม่ผูกพันต่อครอบครัว ครอบครัวหาเช่ากินค่า ฐานะยากจน ไม่ผูกพันต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ ชุมชนแออัด มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่มีกิจกรรมในชุมชนร่วมกัน วัดไม่สามารถเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนได้ ไม่ผูกพันต่อสังคมโดยรวม ทำให้ไม่รู้สึกรเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่อาศัยอยู่

6. ทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitation Theory) ของ Gabriel Tarde กล่าวว่าพฤติกรรมกระทำผิดหรืออาชญากรรมเกิดขึ้นเพราะการเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้อื่น และจากสื่อมวลชน

7. ทฤษฎีการควบคุม (Control Theory) ของ Emile Durkheim ได้กล่าวว่าความผูกพันทางสังคมสามารถควบคุมพฤติกรรมกระทำผิดได้

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น บางคนอาจมีเพียงสาเหตุเดียว ในขณะที่บางคนอาจมีหลายสาเหตุประกอบกัน แต่ในทางวิชาการแล้วมองสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนออกเป็น 3 ด้าน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. 2558) ได้แก่

1. ด้านกฎหมาย นักกฎหมายมองว่า การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น เกิดจากความเยาว์วัย รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือถูกหลอกใช้ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดในทางอาญา แต่ถือว่าเป็นเพียงพฤติกรรมเบี่ยงเบนเท่านั้น

2. ด้านสังคมวิทยา นักสังคมวิทยามองว่า เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเพราะได้รับแบบอย่างความประพฤติที่ไม่ดีจากบุคคลรอบข้าง เมื่อเด็กและเยาวชนยังขาดความหนักแน่นทางจิตใจ จึงอาจถูกรอบงำ ชักจูงได้ง่าย ทำให้พฤติกรรมเด็กและเยาวชนประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมและกลายเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายในที่สุด

3. ด้านจิตวิทยา นักจิตวิทยาเห็นการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่า เกิดจากความผิดปกติของร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำให้อารมณ์ของบุคคลแปรปรวนขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ มีพฤติกรรมเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมและคนรอบข้าง และกระทำความผิดได้ง่าย จนนำไปสู่การกระทำที่รุนแรงได้

สุชาติ อินประสิทธิ์ (2555: 23) ได้กล่าวถึงสาเหตุการกระทำผิด โดยเห็นว่าสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมาจากสาเหตุปัจจัยหลายปัจจัยผสมผสานกัน (Multiple causation) ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวผู้กระทำผิดเอง

1.1 พันธุกรรมหรือสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ได้รับถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ เช่นโรคปัญญาอ่อน ความบกพร่องทางบุคลิกภาพ เช่น ตาบอดสีโรคเกี่ยวกับเลือดบางชนิด ที่ทำให้เด็กรู้สึกตัวว่าบกพร่อง ทำให้เกิดความแปรปรวนทางจิต และอาจจะประกอบอาชญากรรมได้

1.2 ความพิการและโรคภัยไข้เจ็บ โรคบางอย่างอาจก่อให้เกิดความพิการทั้งทางร่างกายและทางจิตใจได้ เช่น ระบบประสาทพิการ มาลาเรียขึ้นสมอง หรือไทรอยด์ทำให้เด็กหรือเยาวชนเกิดความรู้สึกไม่สมประกอบ มีปมด้อย และอาจแสดงพฤติกรรมบางอย่างเป็นการชดเชยซึ่งรวมถึงการกระทำความผิดด้วย

1.3 ภาวะแห่งจิต เยาวชนนั้นมีภาวะทางจิตใจแตกต่างออกไปจากผู้ใหญ่ เพราะยังไม่ถึงวุฒิภาวะ โดยเฉพาะเยาวชนที่ยังอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง ฉุนเฉียว มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและฮอร์โมนที่ส่งผลต่อจิตใจและอารมณ์ อาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้

1.4 ประสบการณ์อันเจ็บปวดทางจิตใจ เช่น การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการทารุณกรรม

1.5 สัญชาติญาณ คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีการสั่งสอนหรืออบรม เช่น ความอยากรู้อยากเห็น การเผชิญภัย กามารมณ์ เป็นต้น

1.6 สติปัญญา บุคคลแต่ละคนย่อมมีสติปัญญาแตกต่างกันออกไป ผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำอาจตกเป็นเหยื่อของความชั่วร้าย ไม่ทันคน จนถูกชักจูงให้กระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับสติปัญญาที่ต่ำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรรมบางลักษณะโดยเฉพาะการกระทำความผิดทางเพศ

1.7 การศึกษา จากสถิติทั่ว ๆ ไปของผู้กระทำความผิด พบว่าส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มีการศึกษาต่ำ

2. สาเหตุทางครอบครัว (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 24)

2.1 ความไม่ปรองดองกันในครอบครัว พ่อแม่ที่มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อย ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายหรือพัฒนานิสัยที่ก้าวร้าวขึ้นมา เช่น พุดจาหยาบคาย ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท

2.2 ครอบครัวที่พ่อหรือแม่หรือทั้งสองคนเป็นโรคประสาท จู้จู้จุกจิก ขี้บ่น จนลูกทนไม่ได้ ทำให้เด็กขาดความมั่นคงทางอารมณ์ เทียวเตรและก่ออาชญากรรม

2.3 ครอบครัวที่พ่อหรือแม่หรือทั้งสองคนติดการพนัน หรือติดยาเสพติด ไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกๆ นอกจากจะทำให้ลูกขาดความอบอุ่นแล้ว ยังเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีอีกด้วย

2.4 ครอบครัวแตกแยกหรือหย่าร้าง

2.5 ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาหรือทั้งสองคนถึงแก่กรรม ทำให้เด็กเป็นกำพร้าต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น ถ้าหากมิได้รับความรัก ความอบอุ่นเท่าที่ควร เด็กจะหาทางแสดงออกอย่างอื่น เพื่อทดแทนความรักความอบอุ่นที่ขาดไป

2.6 ครอบครัวที่เข้มงวดเกินไปจนเด็กกระดิกตัวไปไม่ได้ ซึ่งมักเป็นพ่อแม่ที่คาดหวังในตัวลูกมากไป เมื่อไม่ได้อย่างที่ตนคาดหวังก็จะใช้การลงโทษ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เด็กเกลียดบ้านและหนีออกจากบ้าน

2.7 ครอบครัวที่ขาดระเบียบวินัย หรือตามใจกันมากเกินไปครอบครัวประเภทนี้จะส่งเสริมให้เด็กกระทำพฤติกรรมที่ผิดแผกจากมาตรฐานของสังคม เช่นชอบพกพาอาวุธหรือเทียวเตร

2.8 ครอบครัวที่มีลูกมากเกินไปยากจนไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกได้ทั่วถึง

3. สาเหตุทางเศรษฐกิจ สภาพทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ภาวะทางเศรษฐกิจ อาจแบ่งออกได้ ดังนี้

3.1 ภาวะเศรษฐกิจของชุมชน ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนที่เจริญรุ่งเรือง ประชาชนจะได้รับสวัสดิการจากภาครัฐทั้งในรูปแบบของการศึกษา การรักษาพยาบาลและอื่นๆ ที่จำเป็น ประชาชนก็จะอยู่อย่างปกติสุข ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชญากรรม แต่ในภาวะเศรษฐกิจของชุมชนที่ยากจน จะเห็นว่าประชาชนมีรายได้น้อย ไม่พอแก่การครองชีพ รัฐไม่สามารถจัดสวัสดิการ

ให้ได้ ทำให้เกิดภาวะความอึดอัดขัดสน เด็กต้องดิ้นรนช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพหารายได้ให้ครอบครัว อีกทั้งความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจะหว้งคนรวยกับคนจน ทำให้มองเห็นความไม่เป็นธรรมในสังคม และก่อให้เกิดทัศนคติไม่ดีที่นำไปสู่การประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน

3.2 ภาวะเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด ขณะที่หิวโหยไม่มีอะไรกิน ไม่มีที่อยู่อาศัย ฯลฯ ก็ยอมเป็นสาเหตุผลักดันให้หาทางดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดด้วยการประทุษร้ายผู้อื่น ในครอบครัวที่ยากจนนั้น ความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ได้รับการตอบสนอง เด็กจะเรียนรู้วิธีการมีชีวิตรอดด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ลักเล็กขโมยน้อย แล้วพัฒนาจนชำนาญและติดเป็นนิสัย (ซัตติยา รัตนดิลก. 2539: 32)

จตุรรัตน์ คชรัตน์ และคนอื่นๆ (2554: 35) กล่าวว่าลักษณะทางสังคมจิตใจของเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำกับเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกมีลักษณะทางสังคมจิตใจที่ไม่แตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพและเชาว์ปัญญา เว้นแต่การทำหน้าที่ทั่วไป ในลักษณะการทำหน้าที่ของครอบครัวที่ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ ที่ต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชน กลุ่มปกติพบว่า การทำหน้าที่ของครอบครัวและเชาว์ปัญญาของเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำอยู่ในระดับปกติ แต่ในลักษณะบุคลิกภาพพบว่าค่าเฉลี่ยลักษณะบุคลิกภาพของเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำมีค่าสูงกว่าปกติในบางองค์ประกอบคือความเป็นตัวของตัวเองชอบสังคม จิตใจอ่อนไหวและชอบจินตนาการ ส่วนเยาวชนหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มปกติในองค์ประกอบลักษณะความเปิดเผยกล้าแสดงออก ชอบสังคม ทำตามสบาย อาจหาญ ชอบจินตนาการ ควบคุมตนเอง แต่ความมีเหตุผลอยู่ในระดับต่ำ

พรชัย ชันดีและคนอื่นๆ (2543: 46) ได้ให้มุมมองการกระทำผิดจากแนวคิดทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland's Differential Associations Theory) ที่กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมอาชญากรรมไม่ได้มีสาเหตุโดยตรงมาจากพันธุกรรม หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม หากแต่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจากบุคคลใกล้ชิด โดยการติดต่อสื่อสารกันไม่ว่าจะเป็นทางวาจา หรือลักษณะท่าทาง แต่การเรียนรู้ทางทฤษฎีนี้ ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเหมือนกับการเรียนรู้พฤติกรรมอื่น ๆ โดยมีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาชญากรรมดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
2. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้น เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน

4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้จะรวมถึง 1) เทคนิคในการกระทำผิด ซึ่งบางครั้งก็สลับซับซ้อนแต่บางครั้งก็ง่าย 2) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด

5. ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

6. หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน ก็คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย

7. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน อาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลาการให้ความสำคัญ และความเข้มข้น ซึ่งหมายความว่าถึงลักษณะของความแตกต่างกันของการคบหาสมาคม ระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

8. กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรม และต่อต้านอาชญากรรม จะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไปแต่ไม่จำเป็นต้องอธิบาย โดยความต้องการและค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการและค่านิยมเดียวกัน บุคคลลัทธิทรัพย์ก็เพื่อต้องการความมั่นคงทางการเงินเช่นเดียวกันกับ กรรมกรที่ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงทางการเงิน ความพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากแรงผลักดันและค่านิยมทั่วไป เช่นความสุข การดิ้นรนเพื่อสถานภาพทางสังคม แรงกระตุ้นจากเงิน หรือความผิวดหวัง ฯลฯ คงจะต้องพบกับความไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เนื่องจากจะเป็นการอธิบายได้ทั้งพฤติกรรมอาชญากรรม และพฤติกรรมถูกกฎหมาย เจกเช่นเดียวกับกระบวนการหายใจ ที่จำเป็นสำหรับพฤติกรรมทุกประเภท แต่ไม่ได้แบ่งแยกระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมถูกกฎหมาย (สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2551: 7) (โสภา ชูพิกุลชัย. 2524: 52)

ประกาศน์ อวยชัย (2523: 4) และสุชา จันท์เอม (2527: 35) กล่าวถึงสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่ามีปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ตัวของเด็กและเยาวชนได้แก่ พันธุกรรม ความพิการ ภาวะแห้งจิตหรือภาวะ ทางอารมณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามวัย สัญชาติญาณ และสติปัญญา

2. ครอบครัวที่มีวิธีการเลี้ยงดูบุตรที่ไม่เหมาะสมได้แก่ครอบครัวที่ไม่ต้องการเด็ก ครอบครัวที่เอาใจใส่เด็กมากเกินไป ครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยเด็กเกินไป ครอบครัวที่เข้มงวด ครอบครัวที่ไม่ลงรอยในชีวิตสมรส เป็นต้น

3. ภาวะเศรษฐกิจเป็นผลกระทบจากการว่างงาน โดยมีการย้ายถิ่นเข้าสู่สังคมเมืองเพื่อหางาน เกิดอาชญากรรมต่างๆ เป็นต้น

4. สังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศ ประสบการณ์รวมทั้งภาวะการณ์ทั่วไปที่มีส่วนผลักดันให้คุณให้โทษได้ เช่น การเพิ่มของประชากร สื่อมวลชนและเทคโนโลยี ศิลธรรมจริยธรรม สถานเริงรมย์แหล่งอบายมุข แบบอย่างที่ไม่ดีของผู้ใหญ่ เป็นต้น

3.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

การฝึกและอบรมเป็นมาตรการหนึ่งในการบำบัดแก้ไขเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด โดยใช้ในกรณีที่เห็นว่าสมควรต้องตัดอิสรภาพของเด็กและเยาวชนออกจากสังคมไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อความปลอดภัยของสังคมและเพื่อการแก้ไข โดยจะมีสถานฝึกและอบรมทำหน้าที่ในการให้การศึกษาและพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเยียวยาโดยผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยม ตลอดจนเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ พัฒนาบุคลิกภาพ การปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย รวมทั้งปรับปรุงนิสัยให้ดีขึ้น (ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช และคนอื่นๆ. 2549: 34)

1. ประเภทของสถานฝึกและอบรม

โดยบุคลิกลักษณะและสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีความแตกต่างกันอยู่หลายประการ สถานฝึกและอบรมซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนจึงมีลักษณะและจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป สถานฝึกและอบรมบางแห่งมุ่งหนักไปที่การฝึกและอบรมวิชาสามัญและวิชาชีพ บางแห่งมุ่งหนักไปที่การอบรมความประพฤติ และบางแห่งมุ่งในด้านการฝึกฝนระเบียบวินัยอย่างเข้มงวด อย่างไรก็ตามการจำแนกประเภทของสถานฝึกและอบรมมักจะยึดถือหลักการ ดังต่อไปนี้

1.1 หลักวัตถุประสงค์ของการนำเยาวชนมาควบคุม มี 3 แบบ ประกอบด้วย

1.1.1 แบบมุ่งทำโทษ (Punitive Type) คือ การควบคุมเยาวชนเพื่อทำโทษในการละเมิดกฎหมายให้เยาวชนรู้สึกว่าได้ถูกตัดอิสรภาพเป็นการลงโทษ ไม่เพียงเล็งแก้ไขลักษณะเฉพาะตัวของเยาวชนแต่ละราย

1.1.2 แบบมุ่งควบคุมไว้เพื่อความปลอดภัยของสังคม (Custodial Type) คือการเอาเยาวชนมาควบคุมไว้ให้มีความเป็นอยู่ดีพอควร แต่ไม่มีการแก้ไขบุคลิกภาพเป็นรายบุคคลคำนึงถึงเฉพาะเพื่อกีดกันเยาวชนออกมาจากสังคมภายนอก เพื่อมิให้มีโอกาสกระทำการอันเป็นอันตรายต่อสังคม

1.1.3 แบบมุ่งแก้ไข (Remedial Type) คือ การเอาตัวเด็กมาควบคุมไว้เพื่อได้รับการแก้ไขเยียวยาให้มีความประพฤติและบุคลิกภาพที่ดี

1.2 ถิ่นหลักอายุ แบ่งเป็นสถานฝึกและอบรมรุ่นเล็ก รุ่นกลาง และรุ่นใหญ่

1.3 ถือหลักความมั่นคงของสถานที่ควบคุม แบ่งเป็นสถานฝึกและอบรมแบบ
ธรรมดา แบบปิดและแบบเปิด

1.4 ถือหลักตามปัญหาของเยาวชน แบ่งเป็นสถานฝึกและอบรมเยาวชน
ทั่วไป เด็กปัญญาอ่อนและเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์เรื้อรัง

อย่างไรก็ตามในการจำแนกสถานฝึกและอบรมนี้มักจะไม่ใช่แบบใดแบบหนึ่ง
เพียงอย่างเดียว แต่อาจจะจัดหลายๆ แบบและมีลักษณะที่ผสมผสานกัน เช่นอาจจัดในแบบมุ่งแก้ไข
และนำมาแบ่งแยกตามระดับอายุของเด็ก หรือแบ่งตามลักษณะความมั่นคงของสถานที่ เป็นต้น

2. วิธีการที่ใช้ในการฝึกและอบรม

การดำเนินงานโดยทั่วไปของสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน
จะเป็นรูปแบบของบ้านผสมโรงเรียน กล่าวคือภายในสถานฝึกและอบรมจะมีพ่อบ้านแม่บ้าน ทำ
หน้าที่คอยให้ความเอาใจใส่ดูแลเด็กได้รับความอบอุ่นเสมือนเป็นบิดามารดาที่แท้จริง เด็กจะได้รับ
การฝึกฝนอบรมทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพแขนงต่างๆ อันควรแก่การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
กิจกรรมที่ควรจัดให้มีในสถานฝึกและอบรม เช่น กิจกรรมกลุ่ม (Group Activity) สันทนาการหรือนันทนาการบำบัด (Recreation) หรือ (Recreational Therapy) การศึกษา (Education) อาชีวะบำบัด (Occupational Therapy) และการสังสรรค์ (Social Meeting) นอกจากนี้อาจจัดให้มีกิจกรรมพิเศษ
อื่นๆ เช่น ปาฐกถาธรรม การชมภาพยนตร์ การปฏิบัติงานโดยบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสนใจ (Smith; et al.2012: 3-14)

รูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเยาวชนของไทยในปัจจุบันยัง
ต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา
ตามความเป็นจริงมากขึ้น โดยอาจมีการแยกผู้กระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ กับผู้กระทำผิดติดนิสัยออก
จากกัน เพื่อลดความเสี่ยงต่อการถ่ายทอดพฤติกรรมนิสัยจากกัน ซึ่งจากการศึกษายังพบว่า เด็กหรือ
เยาวชนที่เคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในฐานะผู้กระทำผิดมาแล้วจะมีการกระทำผิดซ้ำมากขึ้น โดย
ครอบครัวและชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนนิสัยของเด็กและ
เยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสกลับไปกระทำผิดซ้ำและอาจกลับตัวเป็นคนดีได้ในเวลา
เดียวกัน (จรัส รุ่งเรือง. 2546: 5)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่าวิธีการที่ใช้ในการฝึกและอบรม
เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมนั้น ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ ไม่
เน้นการลงโทษ แต่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อมาแก้ไขพฤติกรรม ฟื้นฟูจิตใจ และ
ช่วยเหลือเด็กให้มีทักษะทางอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม (Group Activity) การสันทนาการหรือนันทนาการบำบัด (Recreation) หรือ (Recreational Therapy) การศึกษา (Education) อาชีวะบำบัด (Occupational Therapy) และการสังสรรค์ (Social Meeting)

เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เยาวชนอยู่ร่วมกับสังคมได้โดยปกติสุข ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บางแห่งมุ่งหนักไปที่การฝึกและอบรมวิชาสามัญและวิชาชีพ บางแห่งมุ่งหนักไปที่การอบรมความประพฤติ และบางแห่งมุ่งในด้านการฝึกฝนระเบียบวินัยอย่างเข้มงวด ซึ่งจากข้อสรุปนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการทางจิตวิทยาที่จะสามารถเข้าไปช่วยเติมเต็มแนวทางและกระบวนการเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ เนื่องจากกระบวนการทางจิตวิทยาจะสามารถเข้าไปช่วยแก้ไขและปลดปล่อยปัญหาที่มีอยู่ภายในจิตใจของเยาวชนให้กระจ่างชัดเจนและสามารถคงอยู่ ทำให้เยาวชนมีแนวทางที่เหมาะสมตรงจุดมุ่งหมายในการฝึกจิตใจตนเองให้พร้อมต่อการเผชิญปัญหาในวันข้างหน้า ผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางการให้คำปรึกษาตามแนวคิดที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น มาใช้เพื่อเป็นการเสริมพลังและความแข็งแกร่งทางจิตใจให้แก่เยาวชนอีกทางหนึ่งด้วย

3.1.4 การแบ่งช่วงอายุของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด (สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน. 2558)

เด็กและเยาวชนอาจกระทำความผิดได้เช่นเดียวผู้ใหญ่ แต่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนอาจได้รับโทษต่างจากการกระทำของผู้ใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นผู้อ่อนเยาว์ ปราศจากความรู้สึกรับผิดชอบหรือขาดความรู้สึกลำบากแก่ผู้ใหญ่ การลงโทษเด็กและเยาวชนจำต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดด้วย ซึ่งกฎหมายได้แบ่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนออกเป็น 4 ช่วงอายุ คือ

1. เด็กอายุไม่เกิน 7 ปี
2. เด็กอายุกว่า 7 ปี แต่ยังไม่เกิน 14 ปี
3. เยาวชนอายุเกินกว่า 14 ปีแต่ไม่เกิน 17 ปี
4. เยาวชนอายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี

สำหรับเด็กในช่วงอายุไม่เกิน 7 ปี และเด็กอายุกว่า 7 ปีแต่ไม่เกิน 14 ปี เท่านั้น ที่กฎหมายยกเว้นโทษให้ ส่วนผู้ที่อายุเกินกว่า 14 ปีแต่ไม่เกิน 17 ปี และผู้ที่มีอายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี หากกระทำความผิดกฎหมายจะไม่ยกเว้นโทษให้ เพียงแต่ลดหย่อนโทษให้

1. เด็กอายุไม่เกิน 7 ปีการกระทำความผิด เด็กไม่ต้องรับโทษเลย ทั้งนี้เพราะกฎหมายถือว่าเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถรู้ผิดชอบได้ ฉะนั้นจะมีการจับกุมฟ้องร้องเกในทางอาญามีได้

2. เด็กอายุกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปีกระทำความผิด เด็กนั้นก็ไม่ต้องรับโทษเช่นกัน แต่กฎหมายให้อำนาจศาลที่จะใช้วิธีการสำหรับเด็ก เช่น

- 2.1 ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป
- 2.2 เรียกบิดามารดา ผู้ปกครองที่เด็กนั้นอาศัยด้วยมาตักเตือน

2.3 มอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้าย

2.4 มอบเด็กให้แก่บุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ เมื่อเขายอมรับข้อกำหนดที่จะระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้าย

2.5 กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติ

2.6 มอบตัวเด็กให้กับบุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควร เพื่อดูและอบรมและสั่งสอนเด็กในเมื่อบุคคลหรือองค์กรนั้นยินยอม

2.7 ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรม

3. เยาวชนอายุเกิน 14 ปี แต่ไม่เกิน 17 ปี กระทำความผิด ผู้ที่อายุกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 17 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้นั้นในอันควร วินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่หรือลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ โดยลดมาตราส่วนโทษที่จะใช้กับเยาวชนนั้นลงกึ่งหนึ่ง ก่อนที่จะมีการลงโทษเยาวชนผู้กระทำความผิด

4. เยาวชนอายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี กระทำความผิด ผู้ที่อายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี กระทำอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลง 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่งก็ได้จะเห็นได้ว่า ผู้ที่อายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี กฎหมายไม่ถือว่าเป็นเด็ก แต่กฎหมายก็ยอมรับว่า บุคคลในวัยนี้ยังมีความคิดอ่านไม่เท่าผู้ใหญ่จริง จึงไม่ควรลงโทษเท่าผู้ใหญ่กระทำความผิด โดยให้ดุลพินิจแก่ศาลที่จะพิจารณาว่า สมควรลดหย่อนผ่อนโทษให้หรือไม่ ถ้าศาลพิจารณาสิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด เช่น ความคิดอ่าน การศึกษาอบรม ตลอดจนพฤติการณ์ในการกระทำความผิด เช่น กระทำความผิดเพราะถูกผู้ใหญ่เกลี้ยกล่อม หากศาลเห็นสมควรลดหย่อนผ่อนโทษให้ก็มีอำนาจลดมาตราส่วนโทษได้ 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่งการลดมาตราส่วนโทษ คือ การลดอัตราโทษชั้นสูงและโทษชั้นต่ำลง 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่งแล้ว จึงลงโทษระหว่างนั้น แต่ถ้ามีอัตราโทษชั้นสูงอย่างเดียวก็นลดเฉพาะอัตราโทษชั้นสูงนั้น แล้วจึงลงโทษจากอัตราที่ลดแล้วนั้น

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด

3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิด พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาในผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

แลนและคนอื่นๆ (lan; et al. 2013: 448-459) ศึกษาเรื่องผลกระทบของการจำคุกในเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่าการถูกตัดสินจำคุกในเยาวชนผู้กระทำความผิดไม่สามารถพัฒนาหรือ

ปรับเปลี่ยนเยาวชนให้ได้ เพราะเป็นการจำกัดการฟื้นฟู และยังส่งผลเชิงลบในด้านพฤติกรรม ด้านสุขภาพจิต ความสัมพันธ์ในสังคม การศึกษาและคุณภาพชีวิตหลังพ้นโทษของเยาวชนอีกด้วย

ลอรีและคนอื่นๆ (Laurie; et al. 2009: 183-194) ศึกษาผลการดูแลรักษาผู้ใช้สารเสพติดในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนชายที่กระทำความผิดร้ายแรง โดยศึกษาในเยาวชนชายที่มีประวัติการดื่มแอลกอฮอล์ สูบกัญชา สูบบุหรี่และใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย โดยได้รับการตัดสินเป็นความผิดทางอาญา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลรักษาสามารถช่วยลดการกระทำความผิดทางอาญาในเยาวชนได้

ซาราห์และคนอื่นๆ (Sarah; et al. 2003: 154-181) ศึกษาเกี่ยวกับการประชุมกลุ่มครอบครัว (Restorative Justice: RJ) เพื่อมาปรับใช้กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายและชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพกับสมาชิกในครอบครัวของผู้กระทำผิด 19 ครอบครัว พบว่า การที่สมาชิกในครอบครัวของเยาวชนผู้กระทำความผิดแสดงความเสียใจ แสดงความปรารถนาที่จะเยียวยา แสดงความเห็นอกเห็นใจต่อครอบครัวผู้เสียหาย โดยมีกระบวนการของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลแก้ไข เป็นหนทางหนึ่งในการบรรเทาความเสียหายและยังเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนที่กระทำความผิดเกิดความสำนึกรับผิดชอบและไม่กระทำผิดซ้ำอีก

โรบิน (Robin. 2001: 606) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการพัฒนาและแก้ไขเยาวชนผู้กระทำผิดในระดับครอบครัวและระดับตัวบุคคล โดยการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาสังคมอย่างมากต่อครอบครัวและชุมชน จึงแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการหาแนวทางพัฒนาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ โดยพบว่าการรักษาควรมุ่งเน้นไปที่ครอบครัวและกลุ่มสังคม ซึ่งสามารถเสริมประสิทธิภาพการช่วยเหลือได้ดีกว่าการรักษาที่ระดับบุคคล

อีเลนและเควิน (Elaine; & Kevin. 2000: 343-378) ศึกษาการทำครอบครัวบำบัด (Prosocial Family Therapy: PFT) ได้อธิบายถึงวิธีการปฏิบัติในการดูแลแก้ไขเยาวชนที่กระทำผิดแบบ multisystemic ที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำและขั้นตอนการบำบัด ใช้เทคนิคการฝึกอบรม ผู้ปกครองและการทำครอบครัวบำบัด ให้การดูแลรักษา 3 เดือน และติดตามผล 2 ปี โดยนำไปใช้กับหน่วยงานต่างๆ เช่น ศาล โรงเรียน หรือหน่วยงานสุขภาพจิตต่างๆ ผลที่ได้จากการรักษา คือ เยาวชนและครอบครัวรู้จักการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า การลดจำนวนอาชญากรรม การให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ทั้งเรื่องการศึกษาและเรื่องส่วนตัว ช่วยให้ตัวเยาวชนและครอบครัวเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง

ฮาร์ดวิกและคนอื่นๆ (Hardwick; et al. 1996: 263-267) ได้ทำการศึกษาการทำร้ายผู้อื่นของวัยรุ่น: การตรวจปัจจัยเสี่ยงจากการศึกษา พบว่าอาชญากรที่ทำร้ายโดยเด็กและเด็กวัยรุ่น มีสิ่งตรวจจับและการจัดการเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากวัยรุ่น จากการฝึกอบรมเด็กและวัยรุ่นของผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพจิต ได้มุ่งค้นหาภูมิหลังและปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย

เสียง บัจจัญภูมิหลังที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ทั้งการดำเนินชีวิตและเบื้องหลัง เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ใช้สารเสพติด ผ่านการถูกทอดทิ้งและขาดการติดต่อ บัจจัญภูมิหลังอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และปัญหาการควบคุมความหุนหันพลันแล่น

ออกัส (August. 1963: 182) ได้ศึกษาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย และถูกกักกันไว้ และสรุปผลการศึกษาวิจัยเป็นหนังสือชื่อว่า เยาวชนเถลไถล (Wayward Youth) โดยอธิบายว่า สาเหตุหลักที่เยาวชนกระทำผิดนั้น มีอยู่ 3 ประการด้วยกัน ประการแรก คือ Superego ขาดการพัฒนาหรือได้รับการพัฒนาไม่พอเพียง ประการต่อมาคือการได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดามากเกินไปและประการที่สาม คือการได้รับการถ่ายทอดแบบอย่างหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผิดจากบิดามารดา ซึ่งส่งผลให้เยาวชนเหล่านี้ ไม่สามารถพัฒนา Superego ได้อย่างเหมาะสม

เฮลีย์และบรอนเนอร์ (Healy; & Bronner. 1931: 263) ได้ทำการศึกษาวิจัยตรวจสอบพฤติกรรมที่แตกต่างกันของพี่น้องจำนวน 105 คู่ ที่มีพี่หรือน้องคนใดคนหนึ่งกระทำผิดกฎหมาย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า พี่หรือน้องคนที่กระทำผิดกฎหมายนั้นไม่สามารถพัฒนาความรักความผูกพันกับบิดามารดาได้ ส่วนสาเหตุสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุให้พวกเขาแสดงพฤติกรรมอาชญากรรมออกมา ถือว่าเป็นการแสดงออกของการระงับแรงกระตุ้นที่พวกเขาพยายามที่ต้องการให้ได้รับความรักเพื่อชดเชยความรักความอบอุ่นที่หายไปนั่นเอง

3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำความผิดพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาในผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

กิตติเดช เกียรติมหาชัย (2555: 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเองของเยาวชนชายที่กระทำผิด การวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยความสัมพันธ์เปรียบเทียบที่มุ่งในการแสวงหาตัวทำนายและเปอร์เซ็นต์ทำนายของจิตลักษณะ สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของเยาวชนชายผู้กระทำความผิด จำนวน 232 คน ที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 16 ปี และมีการศึกษาเฉลี่ย 7 ปี จากผลการศึกษาที่ได้ ผู้วิจัยได้เสนอให้มีการพัฒนาให้เยาวชนผู้กระทำผิดที่มีความชอบเสี่ยงในปริมาณที่น้อย และมีความพร้อมที่จะเป็นคนดี โดยการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แบบอย่างความสามารถในการควบคุมตนจากเพื่อน และความสัมพันธ์กับบิดามารดาและผู้ปกครอง ส่วนความสามารถในการควบคุมตนเองให้มากขึ้นนั้น จะต้องพัฒนาความสัมพันธ์กับบิดามารดาและผู้ปกครอง ความพร้อมที่จะเป็นคนดี และความภาคภูมิใจในตน

เสาวธาร์ โพธิ์กลัด (2554: 46-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการควบคุมตนเองกับการกระทำผิดซ้ำในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชายที่ถูกควบคุมตัวในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

หาผลกระทบของปัจจัยทางด้านการควบคุมตนเองและพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำทางด้านชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชน โดยศึกษาในกลุ่มเด็กและเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำในคดีชีวิตและร่างกายจำนวน 154 คนที่ได้รับการฝึกอบรมอยู่ในศูนย์ฝึกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กล่าวคือการศึกษาในที่นี้มุ่งที่จะทดสอบตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของทฤษฎีการควบคุมตนเอง รวมถึงปัจจัยทางด้านภูมิหลังส่วนบุคคลที่สามารถจะใช้เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำทางด้านชีวิตและร่างกาย ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในคดีชีวิตและร่างกายมีอายุเฉลี่ยประมาณ 16.05 ปี หรือ 16 ปี 5 วัน และมีอายุปัจจุบันเฉลี่ย 19.11 ปี หรือ 19 ปี 11 เดือน เด็กและเยาวชนชายที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบว่ายังเป็นนักเรียนนักศึกษาร้อยละ 37 ซึ่งส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 48.7 และส่วนมากจะนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.75 ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ร้อยละ 62.3 อาศัยอยู่กับบิดามารดา และมากกว่าร้อยละ 50 ตอบว่าบิดาและมารดาสมรสและอยู่ร่วมกัน เกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนก่อนถูกจับกุม ร้อยละ 7.8 ตอบว่าบริเวณที่อยู่อาศัยนั้นมีอัตราการการเกิดอาชญากรรมสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายประมาณร้อยละ 81.2 ของเด็กและเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามจะมีจำนวนครั้งของการกระทำผิดน้อยกว่า 10 ครั้ง และร้อยละ 73.5 กล่าวว่าประเภทคดีของการกระทำผิดส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้ multiple logistic regression พบว่าตัวแปรองค์ประกอบของทฤษฎีการควบคุมตนเองที่สามารถใช้เป็นตัวทำนายการกระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย ในการวิจัยครั้งนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การมีระดับของปัจจัยความหุนหันพลันแล่น (impulsive) สูง การมีระดับของปัจจัยการชอบใช้ชีวิตง่าย ๆ (simple task) สูง การมีระดับของปัจจัยการชอบใช้ชีวิตแบบเสี่ยง (risk taking) สูง และการมีระดับของปัจจัยการมีอารมณ์โกรธและฉุนเฉียว (temper) สูง

ศุภกานดา สุขศรีวงษ์ (2550: 37) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กและเยาวชนซึ่งศาลตัดสินว่ากระทำผิดและมีคำสั่งให้ควบคุมตัวในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา บ้านมุกดา บ้านอุเบกขาและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งมีคำพิพากษาให้ลงโทษและถูกคุมขังไว้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวนทั้งสิ้น 306 ราย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน 2) ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่างมีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน 3) ปัจจัยความประพฤติผิดปกติ มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน 4) ปัจจัยความผูกพันทางสังคมมีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับและ

องค์ประกอบความเชื่อมั่นในบรรทัดฐานหรือค่านิยม 5) การเลี้ยงดูมีผลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งได้แก่การเลี้ยงดูแบบควบคุม ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พ่อแม่ควรทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของลูกในช่วงวัยต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม เลี้ยงดูโดยให้ความรัก ความเข้าใจ และอบรมสั่งสอนให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรมไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็ควรดูแล ควบคุมความประพฤติของบุตรด้วย ในส่วนของสถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ทั้งทางวิชาการและทักษะการดำเนินชีวิต แนะนำวิธีการเลือกคบเพื่อน และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมให้กับเด็กและเยาวชน

สมัย ศิริทองถาวร (2541: 85) ได้ศึกษาปัญหาและพฤติกรรมทางสังคมกับเซาว์ปัญหาและลักษณะคดียุติธรรมที่กระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคเหนือ พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด สูงสุดร้อยละ 44.7 รองลงไปเกี่ยวกับลักทรัพย์ร้อยละ 38.9 ระดับเซาว์ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดร้อยละ 48.6 มีเซาว์ปัญหาระดับกลาง ระดับฉลาดร้อยละ 20.2 ฉลาดมากกับปัญหาอ่อนเท่ากัน คือร้อยละ 0.5 ส่วนลักษณะปัญหาพฤติกรรมทางสังคมส่วนมาก อยู่ในกลุ่มเก็บกต กังวลใจ (Internalizing) โดยร้อยละ 70.7 มีลักษณะเกี่ยวกับการถดถอย หลีกหนีจากปัญหา (Withdraw) ร้อยละ 58.2 เป็นลักษณะวิตกกังวล ซึมเศร้า (Anxious Depressed) ความสัมพันธ์ระหว่างเซาว์ปัญหากับพฤติกรรมทางสังคม สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เฉพาะกลุ่มปัญหาอื่นๆ (Other problem CBCL) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างระดับเซาว์ปัญหากับลักษณะคดียุติธรรมและพฤติกรรมทางสังคมกับลักษณะคดียุติธรรมที่กระทำผิด ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่าผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีระดับเซาว์ปัญหาปานกลางและฉลาด

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและแนวทางการพัฒนาเยาวชนทั้งหมด ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปข้อมูลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นและเชื่อมโยงกับแนวคิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตในกลุ่มเยาวชนที่กระทำความผิดและกลุ่มเยาวชนปกติ

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
ฮาร์ริส (Harris. 1993: 136-139)	กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 27 คน คือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยเข้าโปรแกรมการสอนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริง	โปรแกรมการสอนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริง	- ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง - ทักษะด้านการควบคุมตนเอง - ทักษะด้านการตัดสินใจ - โปรแกรมการสอนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริง	นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริงสามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบและพฤติกรรมใดที่ขาดความรับผิดชอบ
อาทีน่าและคนอื่นๆ (Atena; et al. 2014: 38)	กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นชายที่กระทำความผิดในกรุงคาราจ ประเทศอิหร่าน จำนวน 60 คน โดยเข้าร่วมกลุ่ม 14 ครั้งๆ ละ 90 นาที ในช่วง 3 เดือน ก่อนและหลังการทดสอบ	1. รูปแบบการฝึกอบรมทักษะชีวิต 2. แบบทดสอบ AGQ	- ทักษะด้านการควบคุมความโกรธ - ทักษะด้านการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง - ทักษะด้านการจัดการความเครียด - ทักษะด้านการเชื่อมโยงเรื่องราว - รูปแบบการฝึกอบรมทักษะชีวิต	การฝึกอบรมทักษะชีวิตทำให้ความก้าวร้าวลดลง โดยมีผลความก้าวร้าวทางกาย ($F=3.15, p<0.05$) และความก้าวร้าวทางวาจา ($F=5.02, p<0.05$)
ชาเรม (Shahram. 2014: 311-315)	กลุ่มตัวอย่าง คือ นักโทษที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมรวม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทางเลือกจำนวน 10 ครั้ง เปรียบเทียบการทดสอบก่อนและหลัง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน	1. แบบวัดทักษะด้านความรับผิดชอบ 2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทางเลือก	- ทักษะด้านความรับผิดชอบ - การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีทางเลือก	การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีทางเลือกมีผลในเชิงบวกต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักโทษ

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
มารีน (Marie. 1997: online)	กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อยู่ในสถานกักกันชายโดยเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 10 ครั้ง	1. แบบวัดทักษะชีวิต 2. โปรแกรมการสอนพื้นฐานทักษะชีวิต (Basic Life Skills Program)	- ทักษะด้านการควบคุมตนเอง - ทักษะด้านการควบคุมปัญหา - ทักษะด้านความเชื่อในความสามารถแห่งตน - โปรแกรมการสอนพื้นฐานทักษะชีวิต	กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะชีวิต ทักษะด้านการควบคุมตนเอง ทักษะด้านการควบคุมปัญหา และทักษะด้านความเชื่อในความสามารถแห่งตน เพิ่มขึ้นหลังจากการได้รับการอบรม
กิลเบิร์ตและวูฟแกงค์ (Gilbert; & Wolfgang. 2000: online)	กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนวัยรุ่นในระดับไฮสคูล โดยเข้าโปรแกรมการให้ความรู้ การสร้างเจตคติที่ดี และการบริหารจัดการตนเอง	โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต	- ทักษะด้านการปฏิเสธ - โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต	นักเรียนมีทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธ เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต
สุตารักษ์ ศรีกู่กาสิงห์ และคนอื่นๆ (2556: 243-252)	กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนกระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริง 8 โปรแกรมๆ ละครั้งๆ ละ 90 นาทีรวม 8 ครั้ง เปรียบเทียบความแตกต่างโดยวิธีทดสอบทางสถิติของวิลคอกสัน	1. แบบสังเกตเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะตนเองเพื่อใช้ประเมินก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบ 3 มิติ 2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริง 3. แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง	- ทักษะด้านการตระหนักในคุณค่าตนเอง - โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริง	เด็กและเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มบำบัดแบบเผชิญความจริงได้ตระหนักในคุณค่าตนเองโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
บุษกร อรรถโกมล (2547: 68)	กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด เชียงใหม่ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน และ กลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน โดยกลุ่ม ทดลองได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต จำนวน 10 ครั้ง	1. แบบวัดทักษะชีวิต 2. โปรแกรมฝึกทักษะชีวิต 3. แบบสัมภาษณ์	- ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง - ทักษะด้านการตัดสินใจอย่างมี เหตุผล - ทักษะด้านการปฏิเสธต่อรอง - ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ - โปรแกรมทักษะชีวิต	เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมทักษะชีวิต มีคะแนนทักษะ ชีวิตโดยรวมและทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ ทดลอง
ทิพย์วรรณ สุวีรานนท์ และคนอื่นๆ (2542: 2)	กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัด นครสวรรค์ จำนวน 420 คน โดย คัดเลือกกลุ่มเข้ารับการอบรมและ ติดตามผลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 คน ในเยาวชนที่มีกำหนดใกล้พ้นโทษ	1. แบบวัดทักษะชีวิต 2. การอบรมเสริมสร้าง ศักยภาพทักษะชีวิต	- ทักษะด้านความไว้วางใจ - ทักษะด้านการเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง - ทักษะด้านเจตคติต่อตนเองและผู้อื่น - โปรแกรมการเสริมสร้างศักยภาพ ทักษะชีวิต	เยาวชนมีทักษะชีวิตในด้านความ ไว้วางใจ การเพิ่มคุณค่าให้ตนเอง การมีเจตคติที่ดีต่อครอบครัวและคน รอบข้าง การลดพฤติกรรมก้าวร้าว และมีความตั้งใจที่จะประพฤติดี เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)
พรดี ลิ้มปรัดนากร (2547:3)	กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดุสิตาราม จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยกลุ่ม ทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษา ประยุกต์ใช้การเสริมทักษะชีวิตด้วยการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	1. แบบวัดทักษะชีวิต 2. โปรแกรมสุขศึกษา ประยุกต์ใช้การเสริม ทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม	- ทักษะด้านการแก้ไขปัญหา - ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ - ทักษะด้านการสื่อสาร - โปรแกรมสุขศึกษาประยุกต์ใช้การ เสริมทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมี ส่วนร่วม	กลุ่มทดลองมีการแก้ไขปัญหา ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และ ทักษะการสื่อสาร ดีกว่าก่อนการ ทดลองและดีว่ากลุ่มควบคุม อย่างไรก็ตาม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 6)	กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนชายในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้าน มุกิตา จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่ม ทดลอง จำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 12 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับ โปรแกรมแนะแนวกลุ่ม จำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที	1. แบบวัดทักษะชีวิต 2. แบบวัดเจตคติต่อ พฤติกรรมทะเลาะวิวาท 3. โปรแกรมแนะแนวกลุ่ม	- ทักษะด้านเจตคติต่อตนเองและผู้อื่น - โปรแกรมแนะแนวกลุ่ม	เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรม แนะแนวกลุ่มมีคะแนนทักษะชีวิต และคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม ทะเลาะวิวาทสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมการแนะแนวกลุ่มอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
แสงมาศ แป้นนางรอง (2545: 4)	กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนชาย จำนวน 20 คน ที่กระทำผิดซ้ำในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	1. แบบวัดทักษะชีวิต 2. แผนกระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม	- ทักษะด้านความภาคภูมิใจในตนเอง - ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง - การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทำให้เด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมีเจตคติ ที่ดี มีการตั้งใจที่จะทำดีและเห็น คุณค่าในตนเอง
ประภาภรณ์ นิลสม (2554: 65-76)	กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดชลบุรี จำนวน 24 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 12 คน ทดลองการให้คำปรึกษา กลุ่ม 10 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการ ทดลอง และระยะติดตามผล	1. แบบวัดทักษะชีวิตใน การป้องกันความรุนแรง 2. โปรแกรมการให้ คำปรึกษากลุ่มตามแนว ทฤษฎีเกสตัลท์	- ทักษะด้านการป้องกันความรุนแรง - โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตาม แนวทฤษฎีเกสตัลท์	นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มทดลองที่ ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตาม แนวทฤษฎีเกสตัลท์ มีทักษะชีวิตใน การป้องกันความรุนแรงมากกว่า นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มควบคุมใน ระยะหลังการทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ สำหรับการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ สำหรับการศึกษา	ผลการศึกษาที่ได้
โสภิตา เหมาะหมาย และคนอื่นๆ (2557: 273-283)	กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น ได้จากการสุ่มอย่างเป็นระบบ จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 35 คน เป็น การวิจัยกึ่งทดลอง	1. แบบสอบถามทักษะ ชีวิต 2. โปรแกรมการทดลอง เสริมสร้างทักษะชีวิต	- ทักษะด้านความภาคภูมิใจในตนเอง - ทักษะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม - ทักษะด้านการตัดสินใจและการ แก้ไขปัญหา - ทักษะด้านการสื่อสารและการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น - ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด	นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม เสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับ คะแนนทักษะชีวิตโดยรวมสูงขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนกลุ่มปกติ มีดังนี้

- ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง
- ทักษะด้านการควบคุมตนเอง
- ทักษะด้านการปฏิเสธ
- ทักษะด้านการป้องกันความรุนแรง
- ทักษะด้านความภาคภูมิใจในตนเอง
- ทักษะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- ทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา
- ทักษะด้านการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ส่วนทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือกระทำความผิด มีดังนี้

- ทักษะด้านการจัดการความเครียด
- ทักษะด้านการเชื่อมโยงเรื่องราว
- ทักษะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- ทักษะด้านความเชื่อในความสามารถแห่งตน
- ทักษะด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- ทักษะด้านการปฏิเสธต่อรอง
- ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์
- ทักษะด้านความไว้วางใจ
- ทักษะด้านเจตคติต่อตนเองและผู้อื่น
- ทักษะด้านความภาคภูมิใจในตนเอง
- ทักษะด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทักษะที่ควรพัฒนาเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความเชื่อมโยงและใกล้เคียงกันในแต่ละทักษะ ซึ่งบางทักษะสามารถนำมาปรับใช้ด้วยกันได้ และในทักษะที่จำเป็นต้องใช้เฉพาะกับเยาวชนที่กระทำความผิดก็มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในการนำมาเป็นหลักในการพัฒนาเสริมสร้างต่อไป โดยผู้วิจัยได้สรุปที่มาขององค์ประกอบและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไว้ดังตาราง 3

ตาราง 3 สรุปที่มาขององค์ประกอบของทักษะชีวิตทั้งจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์

ทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือกระทำ ความผิด (สรุปจากงานวิจัย)	ทักษะชีวิตตามแนวคิด สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ทักษะชีวิตตามแนวคิด องค์การอนามัยโลก (WHO) และกรมสุขภาพจิต	ทักษะชีวิตตามแนวคิด Mangrulkar; Whitman; & Posner	ทักษะชีวิตตามแนวคิดองค์การ ช่วยเหลือเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)	ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลหลัก (5 คน)	สรุปองค์ประกอบ ทักษะชีวิตที่ใช้ใน งานวิจัย
- ทักษะการเห็นคุณค่าในตนเอง - ทักษะความภาคภูมิใจในตนเอง - ทักษะการเชื่อความสามารถแห่งตน - ทักษะเจตคติต่อตนเอง ผู้อื่น	- การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	- ทักษะความตระหนักรู้ในตน - ทักษะการเห็นคุณค่าในตนเอง	- ทักษะการเห็นอกเห็นใจ	- ทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเองในสถานการณ์เฉพาะหน้า	- ความภูมิใจในตนเอง - การเห็นคุณค่าในตนเอง	ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง
- ทักษะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม		- ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม - ทักษะความเห็นใจผู้อื่น	- ทักษะการให้ความร่วมมือ	- ทักษะการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์	- ความรับผิดชอบต่อสังคม	ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- ทักษะด้านการปฏิเสธต่อรอง	- การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	- ทักษะการสื่อสาร - ทักษะความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ - ทักษะความคิดสร้างสรรค์	- ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะระหว่างบุคคล	- ทักษะในการปฏิเสธการเจรจาต่อรอง - ทักษะการใช้เหตุผลโน้มน้าวใจผู้อื่น - ทักษะในการคิดหาทางเลือกและวิเคราะห์จัดลำดับ	- การปฏิเสธ	ด้านการปฏิเสธต่อรอง
- ทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์ - ทักษะด้านการจัดการความเครียด	- การจัดการอารมณ์และความเครียด	- ทักษะการจัดการกับอารมณ์ - ทักษะในการจัดการกับความเครียด	- ทักษะการจัดการความเครียด - ทักษะการจัดการความรู้สึก - ทักษะการควบคุมตนเอง	- ทักษะการควบคุมอารมณ์ ความคิดเห็น และพฤติกรรมภายใต้แรงกดดัน	- การควบคุมจัดการอารมณ์	ด้านการจัดการกับอารมณ์
- ทักษะด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล - ทักษะด้านความไว้วางใจ - ทักษะด้านเชื่อมโยงเรื่องราว	- การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	- ทักษะการตัดสินใจ - ทักษะการแก้ไขปัญหา - ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ	- ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ - ทักษะการแสดงออกอย่างเหมาะสม	- ทักษะในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการเลือกทางที่เหมาะสม - ทักษะในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดและการตัดสินใจ	- การตัดสินใจแก้ไขปัญหา	ด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

จากวรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆ จะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชนผู้กระทำความผิด ได้ให้ความสำคัญและเน้นที่องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทั้งยังสอดคล้องกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวจากผลการวิจัยที่ได้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอีกด้วย และจากแนวคิดทฤษฎีทั้งหมดก็พบว่าทักษะทั้ง 5 ด้านนี้เป็นสิ่งที่เยาวชนกลุ่มดังกล่าวบกพร่องไป ควรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ผู้วิจัยจึงพัฒนาองค์ประกอบ 5 ด้าน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยข้างต้น พบวิธีการที่หลากหลายที่ใช้ในการให้ความช่วยเหลือเยาวชน ทั้งการให้คำปรึกษา การใช้กิจกรรมกลุ่มและการใช้โปรแกรมต่างๆ โดยมีการประยุกต์วิธีการและแนวคิดที่หลากหลาย ทั้งในแง่มุมเชิงจิตวิทยาและแง่มุมอาชญาวิทยา แต่ทุกวิธีมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมทักษะที่ดีให้แก่เยาวชน โดยช่วยเสริมสร้างให้เยาวชนเกิดความรับผิดชอบ การตระหนักรู้ในตนเอง การยอมรับตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ พร้อมทั้งช่วยเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งพบว่าการให้คำปรึกษานั้นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

ซึ่งผู้วิจัยใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง และนำแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมาใช้เป็นแกนหลักและประยุกต์เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามาใช้เพิ่มเติม เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งในทางเลือกนั้นๆ ให้แก่เยาวชน และเพื่อประสิทธิภาพ เพื่อความเหมาะสมกับการเตรียมความพร้อมตนเองก่อนได้รับการปล่อยตัวกลับสู่สังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเยาวชนก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

กระบวนการวิจัยมีดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

2.2 รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

พร้อมก่อนปล่อยตัว

3. การดำเนินการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยระยะที่ 1 และการศึกษาวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) แบบแผนเชิงสำรวจบอกเบิก (Explanatory Design) ส่วนการศึกษาวิจัยระยะที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) แบบแผนการทดลองแบบวัดผล 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล (Pretest Posttest Follow-up Design) ซึ่งผู้วิจัยสรุปขั้นตอนการวิจัย ไว้ดังภาพประกอบ 4

ระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาลักษณะทักษะชีวิตที่เหมาะสมจากผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้ว จำนวน 5 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. ทำการสรุปวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

3. สร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำความผิด ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 50 คน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงมาใช้กับเยาวชนผู้กระทำความผิดจากทั้ง 4 แห่ง จำนวน 405 คน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มฯ

5. นำลักษณะและองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
6. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้วยการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยนำเทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่สอดคล้องกับตัวแปรตาม นิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาที่ใช้ในแต่ละครั้ง
7. พัฒนาและปรับรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
8. คัดเลือกกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เพื่อทำการทดลองใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและปรับปรุงให้เหมาะสม จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มทดลองเยาวชนชายบ้านมุทิตา จำนวน 8 คน ที่ได้มาจากการศึกษาในระยะที่ 2
9. สรุปผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
10. สรุปผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตในภาพรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
11. เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวภายในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล และเปรียบเทียบภายในกลุ่มควบคุมทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล
12. เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองและหลังการติดตามผล

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน สามารถแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดในแต่ละระยะ ดังนี้ (Christensen; et al. 2010: 93)

1. การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ด้วยวิธีการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคือผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้ว มีเป้าหมายเพื่อทราบมุมมองลักษณะและองค์ประกอบทักษะชีวิตที่เหมาะสมเพื่อใช้การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ตลอดจนการให้ความหมายของทักษะชีวิตและการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ตามมุมมองของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหนึ่ง ซึ่งเป็นบุคคลที่ตรงตามเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล คือ เป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้วอย่างน้อย 5 ปี และไม่กระทำความผิดซ้ำจนกระทั่งบรรลุนิติภาวะตามเกณฑ์ลักษณะการกระทำผิดซ้ำที่กฎหมายกำหนด สามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ มุมมอง และลักษณะทักษะต่าง ๆ ที่ตนใช้เพื่อก้าวผ่านอุปสรรคหลังปล่อยตัวกลับสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกโดยดูจากข้อมูลประวัติส่วนบุคคล ประวัติการพ้นโทษ ประวัติพฤติกรรมมารายงานตัวหลังพ้นโทษ และประวัติการลดโทษ จำนวน 5 คน (สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน. 2551: 65)

จากนั้นกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Minichiello; et al. 1990: 43) นำไปสู่การสร้างกรอบการสัมภาษณ์เบื้องต้น คำถามที่ใช้เป็นคำถามที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เช่น คุณผ่านช่วงนั้นมาได้อย่างไร, มีอะไรเป็นจุดที่ทำให้คุณเปลี่ยนแปลง, ความคิดนี้มันเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงไหน และถูกพัฒนาขึ้นจากสิ่งใด และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และนำผลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดทักษะชีวิตของเยาวชน ในระยะที่ 2 ต่อไป

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยได้ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้วอย่างน้อย 5 ปี และไม่กระทำความผิดซ้ำจนกระทั่งบรรลุนิติภาวะตามเกณฑ์ลักษณะการกระทำผิดซ้ำที่กฎหมายกำหนด จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ให้ข้อมูลคือเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว จำนวน 5 คน เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูล สะท้อนความคิดเห็นที่บ่งบอกถึงลักษณะของผู้มีทักษะชีวิตที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความ

พร้อมก่อนปล่อยตัว ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคัดเลือกตามเกณฑ์ และนำผลที่ได้ไปพัฒนาเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ โดยนำไปสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน มีขั้นตอนและเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานเป็นผู้ดูแลและรับรายงานตัวเยาวชนหลังได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยแนะนำรายชื่อผู้ให้ข้อมูลที่เคยเป็นผู้ที่ผ่านการแก้ไขตามกระบวนการยุติธรรมจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ

2. ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจากผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้วอย่างน้อย 5 ปี และเป็นผู้ที่ไม่กระทำความผิดซ้ำจนกระทั่งบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ตามเกณฑ์ลักษณะการกระทำผิดซ้ำที่กฎหมายกำหนด จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ มุมมองและลักษณะทักษะต่างๆ ที่ตนใช้เพื่อก้าวผ่านอุปสรรคหลังปล่อยตัวกลับสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ใช้เกณฑ์ดังกล่าวเนื่องจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นมีปัจจัยที่มีลักษณะพิเศษ คือเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่อยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ มีความอ่อนด้อยทางวุฒิภาวะของอารมณ์ ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายตามพัฒนาการ และขาดประสบการณ์ชีวิต ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเครียด กังวล ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใด ประกอบกับอยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้และค้นหาสิ่งใหม่ อาจนำไปสู่การกระทำที่พลั้งพลาด ละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคม คุณธรรม จริยธรรมหรือแม้กระทั่งด้านกฎหมาย จึงจำเป็นต้องอาศัยเวลาในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางอารมณ์ให้เกิดความมั่นคง ไม่พลั้งเผลอไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นระยะเวลาจึงมีความจำเป็นที่จะพิสูจน์ถึงความมั่นคงทางอารมณ์และพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด

ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 92 และ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 97 ที่ได้กำหนดเงื่อนไขระยะเวลาในการกระทำความผิดซ้ำมาเป็นเหตุเพิ่มโทษ โดยถือว่าไม่ซ้ำหลาย ได้กำหนดเรื่องการกระทำความผิดซ้ำไว้ภายในระยะเวลา 5 ปี จึงถือว่าเป็นเกณฑ์ที่กฎหมายไทยยอมรับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำซ้ำในระยะเวลา 5 ปีนี้ มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ นอกจากนี้ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จากสาเหตุของการกระทำความผิดนั้น กระบวนการที่นำมาใช้ในการแก้ไขเด็กและเยาวชน จะพิจารณาว่าสามารถนำมาใช้แก้ไขได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่ จะต้องดูจนกระทั่งเด็กและเยาวชนนั้น พันสภาวะความเป็นเด็กและเยาวชน นั้นหมายถึงการมีวุฒิภาวะสมบูรณ์แบบผู้ใหญ่หรือที่กฎหมายใช้คำว่าบรรลุนิติภาวะ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 19 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งการบรรลุนิติภาวะนี้ ในทางกฎหมายถือเป็นบุคคลที่มีความสามารถครบถ้วนสมบูรณ์ทุกประการแล้ว ผู้วิจัยจึงกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการบรรลุนิติภาวะมาประกอบการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ด้วย (สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน. 2551)

3. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านเกณฑ์ข้างต้น ทั้ง 5 คน โดยสอบถามความสมัครใจและเต็มใจในการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและเซ็นยินยอมการเป็นผู้เข้าร่วมการวิจัย

4. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยแต่ละคนจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก จนกระทั่งข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว คือไม่มีข้อมูลหรือมุมมองอื่นๆ ใดเพิ่มเติมอีกแล้ว จึงยุติการสัมภาษณ์

1.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์เยาวชนผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว คำถามแบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคลที่มีทักษะชีวิต เช่น บุคคลที่มีทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ควรเป็นอย่างไร

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดทักษะชีวิต เช่น คุณผ่านช่วงนั้นมาได้อย่างไร, มีอะไรเป็นจุดที่ทำให้คุณเปลี่ยนแปลง ความคิดนี้มันเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงไหนและถูกพัฒนาขึ้นจากสิ่งใดเป็นต้น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Minichiello; et al. 1990: 43) นำไปสู่การให้การนิยามเบื้องต้นและสร้างกรอบการสัมภาษณ์ข้อมูลความคิดเห็น โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยในเบื้องต้นมาวิเคราะห์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537: 51)

2. นำแบบสัมภาษณ์และแนวทางการถามเกี่ยวกับกระบวนการเกิดทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมของเยาวชนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาข้อคำถามและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อเสนอนั้นที่ควรปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปแก้ไขตามข้อเสนอนั้น จากนั้นผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านทำการตรวจสอบ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านกระบวนการยุติธรรม (ภาคผนวก ข) โดยแบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามที่กำหนดไว้ (The Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อผ่านเกณฑ์โดยมีค่า 0.60 ขึ้นไป (ภาคผนวก ข)

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สัมภาษณ์เยาวชน โดยติดต่อล่วงหน้าเพื่อนัดวันเวลา จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองทุกคน

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ (รายละเอียดแบบสัมภาษณ์ฯ ฉบับเต็มในภาคผนวก ฉ)

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

อาชีพปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559 เวลา.....น. สถานที่.....

ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ ความหมายของบุคคลที่มีทักษะชีวิต วัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของทักษะชีวิต ตัวอย่าง เช่น

1. ขอให้ท่านยกตัวอย่างสถานการณ์ปัญหาในชีวิตที่ท่านเคยเผชิญมาว่า เหตุการณ์ในตอนนั้นเป็นอย่างไร มันมีอะไรเกิดขึ้นกับท่านบ้าง

2. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่บุคคลควรมีเพื่อใช้ในการเตรียมตนเองก่อนปล่อยตัว

3. ท่านคิดว่าปัญหาหลักๆ ที่ท่านเผชิญที่เกิดขึ้นมากที่สุดคืออะไร

4. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือคุณลักษณะใดภายในตัวท่านที่ทำให้ท่านสามารถก้าวผ่านอุปสรรคในชีวิต และปัจจัยหรือคุณลักษณะภายในตัวท่านนั้นเป็นอย่างไร

5. ท่านคิดว่าทักษะชีวิตอะไรที่จำเป็นที่เยาวชนผู้กระทำผิดควรมีในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ประเด็นที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดทักษะชีวิต วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ค้นหาองค์ประกอบของทักษะชีวิต ตัวอย่าง เช่น

1. ท่านคิดว่ามีสิ่งใดที่ทำให้ท่านผ่านช่วงนั้นมาได้

2. ท่านคิดว่ามีอะไรเป็นจุดที่ทำให้ท่านเปลี่ยนแปลงตนเองได้

3. ท่านคิดว่าปัจจัยหรือคุณลักษณะใดภายในตัวท่านที่ทำให้ท่านสามารถก้าวผ่านอุปสรรคในชีวิต และปัจจัยหรือคุณลักษณะภายในตัวท่านนั้นเป็นอย่างไร

4. ท่านคิดว่าผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ควรมีพฤติกรรมอย่างไร

5. ท่านคิดว่าแนวทางการประเมินว่าบุคคลมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ควรเป็นอย่างไร

6. ท่านคิดว่าเยาวชนควรมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เกี่ยวกับเรื่องใด

7. ท่านคิดว่าความคิดนี้มันเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงไหน

8. ท่านคิดว่าความคิดนี้มันถูกพัฒนาขึ้นจากสิ่งใด

โดยข้อความที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามบริบทและสถานการณ์ของการสัมภาษณ์ตามความเหมาะสมเพื่อให้เข้าใจมุมมอง ประสบการณ์และกระบวนการเกิดทักษะชีวิตในเยาวชนผู้กระทำผิดได้กว้างขวางลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และผู้วิจัยจะหลีกเลี่ยงการใช้คำถามชี้แนะ แม้ว่าข้อความจะมาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตก็ตาม แต่ถามเพื่อเป็นแนวทางเอื้ออำนวยให้เกิดเนื้อหาข้อมูลที่ชัดเจนจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูล

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่ตั้งเกณฑ์ไว้ ปรึกษาเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งหนึ่ง โดยผู้วิจัยจะทำการติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งหนึ่ง หรือเป็นผู้ที่ผ่านการแก้ไขตามกระบวนการยุติธรรม จากนั้นผู้วิจัยติดต่อนัดหมายเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกแบบรายบุคคลเพื่อสร้างสัมพันธภาพ สอบถามข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้น อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย บทบาทของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมการวิจัยและขออนุญาตให้ลงนามเอกสารยินยอมเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักการสัมภาษณ์ จากนั้นก็ทำการนัดหมายวันเวลาที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. เมื่อถึงวันนัดหมาย ผู้วิจัยและผู้จัดบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ไปทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามสถานที่ที่นัดหมาย พร้อมด้วยเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงจำนวน 1 เครื่อง และแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเค้าโครงปริญญาโทแล้ว

3. เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยในฐานะผู้สัมภาษณ์จะสร้างบรรยากาศให้มีความกันเอง ด้วยการแนะนำตนเองอีกครั้ง ขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 การใช้พูดคุยอย่างเป็นกันเองและเป็นธรรมชาติในการสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้น ประมาณ 15 นาที เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความรู้สึกผ่อนคลายและปลอดภัยกับบรรยากาศของการสัมภาษณ์และยอมรับผู้วิจัยได้มากขึ้น

ช่วงที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยถามผู้ให้ข้อมูลตามแนวคำถามการสัมภาษณ์ โดยเน้นที่คำถามเกี่ยวกับบริบทของการเกิดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และกระบวนการของการเกิดทักษะชีวิต เป้าหมายในขั้นนี้คือเพื่อค้นหาทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเกิดทักษะชีวิตในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอย่างกว้างๆ และกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กระบวนการของการเกิดทักษะชีวิต การดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกแต่ละครั้งนี้ใช้ระยะเวลาแต่ละครั้งไม่เกิน 2 ชั่วโมง ภายหลังการดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทันทีในวันที่ทำการสัมภาษณ์ โดยทำการถอดเทปแบบคำต่อคำและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดด้วยการหาประเด็นลักษณะและองค์ประกอบ

หลัก และนำมาพิจารณาร่วมกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาว่ายังขาดข้อมูลสำคัญในเรื่องใดอีกบ้างเพื่อที่จะทำการสอบถามเพิ่มเติมในการดำเนินการครั้งต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนเชิงสำรวจบุกเบิก (Explanatory Design) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล (Patton, 2002: 143) ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบนิรนัย (Deductive Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้ออกมาทำการถอดเทปโดยเป็นการถอดความแบบคำต่อคำ (Verbatim) ออกมาเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษร และตรวจสอบความถูกต้องด้วยการฟังเทปบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกซ้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน นำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ โดยเริ่มต้นด้วยการตั้งประเด็นหลัก (Theme) จากคำถามการวิจัย บนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะชีวิต จากนั้นตั้งประเด็นย่อย (Sub-theme) ไว้คร่าวๆ จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิต (การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล)

ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบนิรนัย (Deductive Content Analysis) โดยทำการค้นหารวบรวมหัวข้อหลัก (Main Categories) และหัวข้อย่อย (Sub-categories) จัดกลุ่มตามประเด็นหลักและประเด็นย่อยที่เกี่ยวข้อง (Elo S; & Kyngas H. 2008: 111-112) สรุปขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ โดยรวบรวมข้อมูลดิบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ ซึ่งถอดคำพูดโดยรักษาความเป็นธรรมชาติ อารมณ์ ความรู้สึก คำอุทานต่างๆ ไว้ และทำการตรวจสอบความถูกต้องของบทสัมภาษณ์ที่ได้จากการถอดข้อมูล ด้วยการอ่านทวนซ้ำไปพร้อมๆ กับการฟังบทสนทนาที่ได้บันทึกเสียงไว้ และทบทวนข้อมูล โดยการอ่านบทสัมภาษณ์ซ้ำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเห็นภาพรวมของข้อมูล เพื่อหาลักษณะองค์ประกอบ ความหมายของทักษะชีวิต และกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดทักษะชีวิต และเพื่อหารูปแบบหรือแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนผู้กระทำผิด

2. ขั้นจัดระบบ โดยแปลงข้อมูลดิบเป็นแนวคิดข้อค้นพบและจัดระเบียบเนื้อหาข้อมูลให้รหัสข้อมูล โดยเลือกข้อความต่างๆ ที่กระจายอยู่ในข้อมูลและตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ ข้อความไม่ว่าจะสั้นหรือยาวที่มีความหมายเดียวกันจะให้รหัสเดียวกัน หลังจากนั้นจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ โดยกำหนดเป็นหัวข้อหลัก (Main Categories) และหัวข้อย่อย (Sub-categories) พร้อมอธิบายรายละเอียดในแต่ละประเด็น โดยเริ่มต้นด้วยการตั้งประเด็นหลัก จากคำถามการวิจัย (ลักษณะ องค์ประกอบ ความหมายของทักษะชีวิต และกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดทักษะชีวิต) บนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะชีวิต จากนั้นตั้งประเด็นย่อย ไว้

คร่าวๆ จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิต (การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล)

3. ชั้นรายงาน ผู้วิจัยเชื่อมโยงข้อค้นพบแต่ละหมวดเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมจากผู้ให้ข้อมูลกับแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์ตีความและให้ความหมาย เพื่ออธิบายข้อมูลที่ได้จากการวิจัยให้ชัดเจนขึ้น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในแต่ละประเด็น พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดจากผู้ให้ข้อมูลประกอบ

2. การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ศึกษาโดยนำข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับนิยามที่กำหนดไว้ และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) นำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ไปทดลองใช้กับเยาวชนชายบ้านมุกิตา จำนวน 50 คน จากนั้นจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 4 แห่ง จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จำนวน 405 คน และนำผลที่ได้ไปสรุป ประมวลผลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

2.1 กลุ่มประชากร

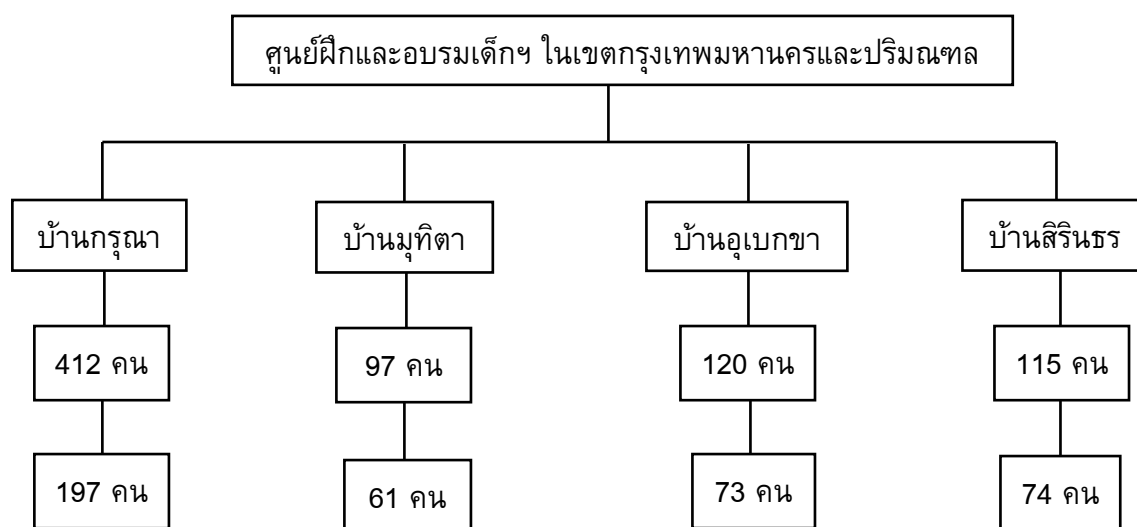
ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร จำนวน 744 คน (ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2560)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนชายอายุ 14-18 ปี จำนวน 405 คน ซึ่งอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ได้กลุ่มตัวอย่างจากการใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดย

การแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีประเภทของศูนย์ฝึกแต่ละบ้านเป็นชั้น (Strata) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแต่ละบ้าน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) กลุ่มตัวอย่าง คือเยาวชนผู้กระทำผิด อายุระหว่าง 14-18 ปี ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา จำนวน 197 คน, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา จำนวน 61 คน, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา จำนวน 73 คน และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร จำนวน 74 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 405 คน นำผลที่ได้ไปสรุปและประมวลความรู้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) (Hair; et al. 1998: 264) ซึ่งแสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 18) จากประชากรในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร ไว้ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 คือ แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2546: 56)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

- นำข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการสัมภาษณ์เยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์กำหนดนิยามเชิงทฤษฎีและนิยามปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยศึกษาร่วมกับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่

เรียบเรียงและสรุป อันนำไปสู่การให้การนิยามเบื้องต้น และทำการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบ (ชาย โพธิสิตา. 2550: 41) และพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation skills) การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision making)

2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จากนั้นผู้วิจัยนำนิยามของแต่ละองค์ประกอบให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และด้านความเชื่อมั่น (reliability) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านกระบวนการยุติธรรม (ภาคผนวก ค) (สิทธิ ธีรสรณ์. 2550: 65) และวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับนิยามที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยทำการปรับข้อคำถามระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.60 ทั้ง 63 ข้อ (ภาคผนวก ข) (สุวิมล ติรกานันท์. 2556: 147-148)

3. นำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น 63 ข้อ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา จำนวน 50 คน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นดังนี้

4.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแอลฟาทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยแต่ละด้านมีค่า Cronbach's Alpha อยู่ระหว่าง 0.71-0.83 และพิจารณาร่วมกับค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ที่ได้จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ ซึ่งมีข้อคำถามผ่านเกณฑ์จำนวน 60 ข้อ (ภาคผนวก ข) (บุญเชิด ภิญญโณนนตพงษ์. 2548: 17)

4.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.922 (ภาคผนวก ข)

5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา จำนวน 197 คน, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา จำนวน 61 คน, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา จำนวน 73 คน และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร จำนวน 74 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน

รวม 405 คน โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล; และสุภาพ ฉัตรภรณ์. 2553: 121)

ตัวอย่างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับท่านตามความเป็นจริงในปัจจุบันเพียงข้อเดียว

1. ระยะเวลาในการศึกษา () ไม่เกิน 6 เดือน () กว่า 6 เดือนแต่ไม่เกิน 1 ปี () กว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี () 2 ปีขึ้นไป

2. ข้อหา.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความทุกข้อโดยละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดและการแสดงออกที่แท้จริง โดยลักษณะของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยในแต่ละข้อความได้กำหนดค่าระดับของทักษะชีวิตที่เหมาะสม ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง เยาวชนตอบแบบสอบถามมีความคิด/การปฏิบัติตนตามข้อความนั้นในระดับบ่อยที่สุด

มาก หมายถึง เยาวชนตอบแบบสอบถามมีความคิด/การปฏิบัติตนตามข้อความนั้นในระดับบ่อย

ปานกลาง หมายถึง เยาวชนตอบแบบสอบถามมีความคิด/การปฏิบัติตนตามข้อความนั้นในระดับบางครั้งมากบางครั้งน้อย

น้อย หมายถึง เยาวชนตอบแบบสอบถามมีความคิด/การปฏิบัติตนตามข้อความนั้นในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง เยาวชนตอบแบบสอบถามมีความคิด/การปฏิบัติตนตามข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด หรือไม่เคยปฏิบัติเลย

ตาราง 4 ตัวอย่างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว (รายละเอียดแบบสอบถามฯ ฉบับเต็มในภาคผนวก จ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem)						
0	ฉันสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด					
00	ฉันมีความสำคัญต่อผู้อื่น					
ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)						
0	ฉันสามารถทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี					
00	ฉันมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน					
ด้านการปฏิเสธต่อรอง (Negotiation)						
0	ฉันกล้าบอกเพื่อนหากฉันไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่เพื่อนทำ					
00	ฉันมีวิธีบอกปิดเพื่อนโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง					
ด้านการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions)						
0	ฉันรู้ตัวเสมอ ว่ากำลังมีอารมณ์ด้านบวกหรือด้านลบ					
00	ฉันรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง					
ด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making)						
0	ฉันรู้ถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ					
00	ฉันรู้ถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น					

ตาราง 5 เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความ	ความคิดว่าข้อความนั้นตรงกับตนเอง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

การคิดคะแนนรวม คิดโดยรวมคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวทั้งหมดของเยาวชนเข้าด้วยกัน เป็นคะแนนทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนแต่ละคน

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหนังสือขออนุญาตต่ออธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อเก็บข้อมูลจากเยาวชนทั้ง 4 แห่ง
2. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ที่ดูแลศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร ทั้งนี้แนบเอกสารงานวิจัยพร้อมหนังสือผ่านการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ภาคผนวก ก) โดยขอใช้กลุ่มตัวอย่างจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา, ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา และศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้าน สิรินธร เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนไป
3. นำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนไปทดลองใช้กับเยาวชนชายผู้กระทำผิดที่ยังอยู่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้าน
4. นำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 405 คน
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามตามขั้นตอนของการตรวจสอบเครื่องมือที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้ไปสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อศึกษาในระยะที่ 3 ต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การศึกษาวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ต่อเนื่องจากระยะที่ 1 โดย ทำการศึกษาตัวแปรองค์ประกอบและตัวชี้วัดตามกรอบแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำไปสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 63) โดยมีขั้นตอน การใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม M-plus จากนั้นทำการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของตัวแปร

3. การวิจัยระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษาให้ครอบคลุม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยนำผลจากการศึกษาข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 และ 2 ผสมกับการนำทักษะชีวิตที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้แก่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ด้านการปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) ด้านการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) นำแนวคิดที่ได้รวบรวมสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

เยาวชนชายผู้กระทำผิด อายุระหว่าง 14-18 ปี ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เนื่องจากเยาวชนกลุ่มตัวอย่างในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้ง 4 แห่ง มีลักษณะเหมือนกัน จึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มมา 1 แห่ง ระหว่างช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาจากระยะที่ 2 และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ได้แก่ 1) มีคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และได้คะแนนต่ำสุด จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากเป็นคู่ตามคะแนน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (กลุ่มควบคุมจะได้รับใบความรู้และเข้าร่วมวิธีปกติของทางศูนย์ฝึกฯ) และ 2) มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการมาเป็นกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จนกว่าจะเสร็จสิ้นหลังการทดลอง

3.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 คือ รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ร่างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 2 มาเป็นกรอบแนวคิดในการ

สร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งประกอบด้วยแนวคิด วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการให้คำปรึกษาและการประเมินผล

2. ดำเนินการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยนำเทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการให้คำปรึกษา มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับตัวแปรตาม นิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาที่ใช้ในแต่ละครั้ง โดยนำแนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้มาใช้ในการพัฒนา

2.1 การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

ผู้วิจัยนำระบบ WDEP มาใช้เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง กล่าวเผชิญความจริงและประพฤติตนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น โดย W (Wants) คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพบความต้องการของตน D (Doing and Direction) คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนว่าทำอะไรในแต่ละวัน E (Self Evaluation) คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง P (Plan) คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตน ทั้งในการเสริมสร้างทักษะชีวิต ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มดังนี้

2.1.1 ขั้นสร้างสัมพันธภาพ ผู้ให้คำปรึกษาต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษาจนผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าผู้ให้คำปรึกษายอมรับเข้าใจและสนใจ ให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาว่าสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้

2.1.2 ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความต้องการของตนเอง หลังจากที่ผู้ให้คำปรึกษาได้มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับคำปรึกษาแล้วผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความต้องการของตนเองว่าอะไรคือสิ่งที่อยากทำ

2.1.3 ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนในแต่ละวัน ผู้ให้คำปรึกษาเน้นสภาวะปัจจุบันว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างในชีวิตของผู้รับ

2.1.4 ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันอภิปรายว่าพฤติกรรมใดถูกต้องพฤติกรรมใดผิดควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร การใคร่ครวญหรือการประเมินพฤติกรรมของตนจะเป็นการนำผู้รับคำปรึกษาเข้าสู่สภาพความเป็นจริงได้พิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพื่อฝันหรือล่องลอย

2.1.5 ขั้นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้วางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง เริ่มเมื่อผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาอย่างมีเหตุผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน แล้วมีการวางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น โดยแผนต้องมีขั้นตอนและอยู่ในลักษณะที่มีแนวโน้มจะทำให้จริง

2.1.6 การข้อผูกพันหรือคำมั่นสัญญาว่าผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ หลังจากมีการวางแผนไว้

โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเทคนิคต่างๆ ทั้งเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อความคงอยู่ ความเป็นมิตร มีความจริงใจ ให้เกียรติ ยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข เทคนิคการตั้งคำถาม เน้นให้สำรวจตัวเองเกี่ยวกับความคิดของตน เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทบทวนประเด็นนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน พูดถึงชีวิตของผู้รับคำปรึกษาแ่งหนึ่งที่ไม่ใช่อารมณ์ขัน แต่ไม่ใช่การหัวเราะเยาะ เทคนิคการชี้ประเด็น ให้เห็นความไม่รับผิดชอบของผู้รับการปรึกษา เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะว่าจะสนองความต้องการของตนอย่างไร วางแผนอย่างไร เทคนิคเทคนิคการเปิดเผยได้ให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดเผยประสบการณ์ ความคิดของตน และเทคนิคการตีความ พฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการมีมุมมองต่างๆ ที่กว้างขึ้น ชัดแจ้งและจริงใจเพื่อสร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตนเอง

2.2 การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า

ผู้วิจัยนำเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) มาประยุกต์ใช้เพิ่มเติมในขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จะช่วยทำให้พันธะสัญญาในแต่ละขั้นของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทำให้ผู้รับคำปรึกษามีสติปัญญาในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเองยิ่งขึ้น โดยนำเข้าไปถึงเสริมในขั้น WDEP ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง และขั้นตอนเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาว่ามีความเป็นมาอย่างไร เหตุใดจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือวางแผนชีวิตตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกได้ เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จึงมาช่วยเติมเต็มและทำให้เข้าใจว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เป็นตัวขัดขวางพฤติกรรมที่ดีของตนเอง และเนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามีเทคนิคที่มุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยการหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนผ่านการพูดถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของตนเองอีกด้วย เทคนิคดังกล่าวจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจประสบการณ์ของตนในรูปแบบของความ ต้องการ เป้าหมายและแรงบันดาลใจ (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 367-368) โดยเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสะท้อนที่มาของพฤติกรรมตนเองได้ชัดเจนขึ้นและเข้าไปช่วยส่งเสริมแนวทางหรือทักษะให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปรับตัวของตนเองโดยทำให้ทางเลือกนั้นมีความมั่นคงเข้มแข็งยิ่งขึ้น และตนเองก็ยังเป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา ไม่กลับไปมีพฤติกรรมตามวงจรเดิม กล้าที่จะเดินออกจากชีวิตที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีความสอดคล้องและจำเป็นต่อการนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคลและเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้เทคนิคที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.2.1 การใช้คำถามในการบำบัด เป็นการตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและระมัดระวังในการเปิดแนวทางของความคิด ซึ่งจะนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับคำปรึกษากำลังประสบอยู่ ให้ผู้รับคำปรึกษาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นปัญหาและพัฒนาถึงทางเลือกที่หลากหลาย

2.2.2 การแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ เป็นการพิจารณาปัญหาโดยผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟังผู้รับปรึกษาโดยหาคำอธิบายถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา ตลอดจนมีส่วนร่วมในบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่ง ค้นหาผลลัพธ์ที่มีลักษณะเฉพาะ อาจเป็นเหตุการณ์หรือความคิดที่ขัดกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา

2.2.3 การร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก เป็นเทคนิคที่ต่อเนื่องจากการที่ผู้รับคำปรึกษารับรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหาซึ่งมีอิทธิพลต่อตน อาจทำให้เรื่องราวทางเลือกในอนาคตมีความเข้มแข็ง ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำเรื่องราวเหล่านั้นให้ชัดเจนมากขึ้น

2.2.4 เทคนิคมิตรภาพในการบำบัด ใช้การสะท้อนของกลุ่มเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะของกลุ่ม เพื่อที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอเกี่ยวกับปัญหา

3. นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา (ภาคผนวก ง) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และประเมินความชัดเจนของรูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ ตลอดจนประเมินความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบการให้คำปรึกษาทั้ง 9 ครั้ง มีความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ และผู้วิจัยนำเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับเยาวชนชายในบ้านมุทิตาจำนวน 8 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนในรูปแบบการให้คำปรึกษาทั้ง 9 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยทดลองติดต่อกันจนครบทั้ง 9 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหาการใช้ถ้อยคำของผู้ให้คำปรึกษาว่ามีความเหมาะสม และทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจชัดเจนหรือไม่ ตลอดจนหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง และพบว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเยาวชน จากนั้นปรับปรุงข้อความถ้อยคำและแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง (Rosaline; et al. 1999: 77)

5. นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ที่ผ่านการตรวจสอบไปดำเนินการทดลองใช้จริงกับเยาวชนชายบ้านมุทิตาที่เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยได้รับใบความรู้และเข้าร่วมวิธีปกติของศูนย์ฝึกฯ

6. บันทึกประสบการณ์การเข้าร่วมกลุ่มในแง่การเกิดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมของตนเองก่อนปล่อยตัว โดยสอบถามเยาวชนหลังเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มทุกครั้ง

จากการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในส่วนของรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มฯ ได้ดังตาราง 6

ตาราง 6 ตัวอย่างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน (รายละเอียดจรูปแบบการให้คำปรึกษาฯ ฉบับเต็มในภาคผนวก ฉ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษา
1	การประชุมนิเทศและข้อปฏิบัติ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มระยะเวลา ตลอดจนข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงความคาดหวังจากสิ่งที่จะได้รับในการเข้ากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง	<u>ทักษะผู้นำกลุ่ม</u> 1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การสรุปความ 3. การตั้งคำถาม 4. การยุติกลุ่ม
2	การสร้างสัมพันธภาพ	1. เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน 2. เพื่อให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยและไว้วางใจกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน	<u>การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง</u> 1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ 2. เทคนิค Picture Album 3. เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ <u>ทักษะผู้นำกลุ่ม</u> 1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การสรุปความ 3. การตั้งคำถาม 4. การสะท้อนความรู้สึก 5. การยุติกลุ่ม

ตาราง 6 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและเทคนิคในการให้คำปรึกษา
3	ความเข้าใจทักษะชีวิต	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มบอกความหมายองค์ประกอบของทักษะชีวิตและความสำคัญของการมีทักษะชีวิต 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุทักษะชีวิตที่ตนมีและทำความเข้าใจตนเองในเบื้องต้น 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ระบุนวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ตนเอง	<u>การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง</u> 1. เทคนิค WDEP 2. เทคนิคการเปิดเผย 3. เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ 4. เทคนิคการสะท้อนความคิด 5. เทคนิคการตั้งคำถาม <u>การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเรื่องเล่า</u> 1. เทคนิคร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก <u>ทักษะผู้นำกลุ่ม</u> 1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การสะท้อนความรู้สึก 3. การให้กำลังใจ 4. การส่งเสริม 5. การสรุปความ

แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้วิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- experimental Design) มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งมีการทดสอบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล เป็นแบบแผนการทดลองแบบวัดผล 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล (Pretest Posttest Follow-up Design) ในแผนการทดลองนี้มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีการให้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมจะได้รับไปความรู้และเข้าร่วมวิธีปกติของทางศูนย์ฝึกฯ มีการวัด 3 ครั้ง ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (ชูศรี วงศ์รัตน์และคนอื่นๆ. 2551: 41-42) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แบบแผนการทดลองแบบ Pretest Posttest Follow-up Design

กลุ่ม	สอบก่อนทดลอง	ทดลองรูปแบบ การให้คำปรึกษากลุ่ม	สอบหลังทดลอง	ติดตามผล
E	O1	X	O2	O3
C	O1	-	O2	O3

ความหมายแทนสัญลักษณ์ มีดังนี้

E	หมายถึง	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C	หมายถึง	กลุ่มควบคุม (Control Group)
O1	หมายถึง	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
X	หมายถึง	การจัดกระทำ (Treatment) โดยใช้รูปแบบการให้คำปรึกษา
O2	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)
O3	หมายถึง	การทดสอบหลังจากจัดกระทำการทดลองเป็นเวลา 1 เดือน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้ (Taylor; & Bogdan. 1998: 84)

- นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไปดำเนินการใช้จริงกับเยาวชนชายบ้านมุทิตาที่เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน จำนวน 9 ครั้ง
- ภายหลังเสร็จสิ้นการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวให้เยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง
- ช่วงติดตามผลหลังผ่านไป 1 เดือน ผู้วิจัยจะดำเนินการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว หลังดำเนินการทดลองผ่านไป 1 เดือน (Rice; & Ezzy. 1999: 76)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยระยะที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เป็นแผนการทดลองแบบวัดผล 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล (Pretest Posttest Follow-up Design)

- ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2553: 37)

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

1.2 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลของรูปแบบการให้คำปรึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric) โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งใช้ทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล โดยใช้การทดสอบโดยวิธี Wilcoxon's Match Pairs Signed Rank Test ใช้ในการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยพิจารณาจากผลต่างของคู่คะแนนที่สัมพันธ์กัน ถ้าผลต่างมีค่าเป็นบวก (Positive) แสดงว่า ค่าหลังมากกว่าค่าแรก และถ้าผลต่างมีค่าเป็นลบ (Negative) แสดงว่าค่าหลังน้อยกว่าค่าแรก และถ้าจำนวนเครื่องหมายบวกและเครื่องหมายลบมีจำนวนเท่ากัน แสดงว่าการทดลองไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และใช้ The Mann-Whitney U Test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล

2. นำผลที่ได้จากการทำกลุ่มแต่ละครั้งกับข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมกับเกี่ยวข้องกับผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ในแง่พฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่กลุ่มทดลองใช้ในการเตรียมตนเอง (Patton. 2002: 143) โดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์สรุปและตีความข้อมูลเพื่ออธิบาย สนับสนุนและเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่เกิดขึ้น (สรณ กุศล; และอ้อมเดือน สดมณี. 2549: 60-88.)

การปกป้องกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัย โดยส่งโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตในการทำวิจัยในมนุษย์ เสนอต่อประธานและคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ตามลำดับขั้นตอนของการทำวิจัย โดยจัดส่งเอกสารข้อมูลและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการจริยธรรมฯ และรายงานความก้าวหน้าระหว่างการดำเนินการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย : MEDSWUEC-297/59E (ต่อไปอนุญาตครั้งที่ 1)

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-327/2559 (ภาคผนวก ก)

โดยผู้วิจัยปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้ให้ไว้เคร่งครัด ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้วิจัยต้องให้ทั้งผู้เข้าร่วมวิจัยและผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของเยาวชนตามกฎหมายให้ความยินยอม

2. ช่งลายเซ็นของผู้เข้าร่วมวิจัย ต้องขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยอีกครั้ง

3. หากผู้เข้าร่วมวิจัยหรือตัวแทนโดยชอบธรรมตามกฎหมายของผู้เข้าร่วมวิจัยไม่สามารถอ่านหนังสือ เขียนหนังสือได้ ควรให้มีพยานที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมในกระบวนการให้ความยินยอมโดยสมัครใจด้วยและมีช่องลายเซ็นพร้อมวันเดือนปี บนเอกสาร เพื่อยืนยันว่ามีกรให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยแก่ผู้เข้าร่วมวิจัยเพียงพอ และผู้เข้าร่วมวิจัยให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยนั้นโดยสมัครใจ

4. การปกป้องกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีความเปราะบาง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีพยานในการแสดงการยินยอมเข้าร่วมวิจัย มีผู้ปกครองโดยชอบธรรม มีการประเมินความสามารถในการตัดสินใจก่อนการเข้าร่วม หรือมีการระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยมากขึ้นด้วยมาตรการต่างๆ

5. กลุ่มตัวอย่างจะไม่ได้รับผลกระทบหรืออันตรายใดๆ จากการเข้าร่วมโครงการวิจัย ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้รับอันตราย เช่น ทำร้ายร่างกายตนเองจากการให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้น

6. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะไม่มีผลใดๆ ต่อรูปคดี และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว

7. กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการเลือกที่จะยินยอมหรือไม่ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

8. การเข้าร่วมงานวิจัยเป็นความสมัครใจ การปฏิเสธที่จะเข้าร่วมจะไม่ถูกลงโทษหรือสูญเสียประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับ และผู้เข้าร่วมวิจัยอาจถอนตัวจากการร่วมงานวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ถูกลงโทษหรือสูญเสียประโยชน์ซึ่งผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับถ้าเข้าร่วมงานวิจัย

9. การวิจัยนี้ต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป กรณีที่กลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของเยาวชน

10. ข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลต่อการลดหรือการเพิ่มโทษของกลุ่มตัวอย่าง

11. ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในการขอดูแบบบันทึกประวัติของผู้ให้สัมภาษณ์ ไว้ในใบยินยอมให้ทำวิจัย ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวกหรือปฏิเสธ สามารถถอนตัวจากการร่วมงานวิจัย โดยไม่ถูกลงโทษหรือสูญเสียประโยชน์ซึ่งผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับถ้าเข้าร่วมงานวิจัย

12. กลุ่มตัวอย่างสามารถเรียนรู้แนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อตนเอง และนำความรู้ไปชี้แนวทางป้องกันแก่เพื่อนเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในชุมชนของตนเอง ภายหลังจากมีการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวและได้รับการปล่อยตัวแล้ว

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ส่วนที่ 1 ผลที่ได้จากวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ส่วนที่ 1 จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จำแนกตามข้อหาในการกระทำผิด และระยะเวลาในการฝึก

ส่วนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

3. เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและในรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ส่วนที่ 4 การใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนทั้ง 9 ครั้ง (ข้อมูลเชิงคุณภาพ)

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
Mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปร (mean)
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของตัวแปร
Ku	หมายถึง	ความโด่งของคะแนนของตัวแปร
CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ของการแปรผันของคะแนนของตัวแปร
Min	หมายถึง	คะแนนต่ำสุดของตัวแปร
Max	หมายถึง	คะแนนสูงสุดของตัวแปร
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานว่าฟังก์ชันความ กลมกลืน มีค่าเป็นศูนย์หรือไม่ หรือโมเดลสมมติฐานมี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
B	หมายถึง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบ
β	หมายถึง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย
df	หมายถึง	ค่าองศาอิสระ
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
SE	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
CFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ
TFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนของ Tucker-Lewis หรือ NNFI ใน LISREL
RMSE	หมายถึง	ดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของค่าความ แตกต่าง
SRMR	หมายถึง	ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

LFSKILL	หมายถึง	ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
SELFES	หมายถึง	องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง
SOCIALRE	หมายถึง	องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม
NEGOTIAT	หมายถึง	องค์ประกอบการปฏิเสธต่อรอง
COPING	หมายถึง	องค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์
DECISION	หมายถึง	องค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
SEEF	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การรู้ว่าตนมีความสามารถ
SERC	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง
SEGS	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต
SEMS	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้ความมั่นคงทางจิตใจ
SRNS	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม
SRHO	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การช่วยเหลือผู้อื่น
SRSD	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม
NERI	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การบอกปิดผู้อื่น
NEAV	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า
NENP	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม
CECS	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การมีสติรู้ทันอารมณ์
CEEC	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์
CEES	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การระงับอารมณ์
CEEM	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การปลดปล่อยอารมณ์
DMCC	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การรู้ผิดชอบชั่วดี
DMCD	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การพิจารณาไตร่ตรอง
DMRS	หมายถึง	พฤติกรรมบ่งชี้การเลือกทางออกอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

1. ลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 1 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคือผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้ว จำนวน 5 คน สำหรับส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่เป็นผลการค้นพบในการศึกษาทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัว

ตอนที่ 2 ความหมาย ลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ตอนที่ 3 มุมมองที่สนับสนุนให้เกิดทักษะชีวิต

ตอนที่ 4 แนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัว

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ออกเป็นด้านอายุ อาชีพ รายได้ ประสบการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดและความพึงพอใจในชีวิตปัจจุบัน ซึ่งหลังจากได้วันนัดเพื่อสัมภาษณ์แล้วนั้น ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนัดหมาย การเดินทางไปสัมภาษณ์ และการเอื้ออำนวยความสะดวกในการพูดคุยกัน ซึ่งมีทั้งการนัดพบกันที่บ้านของผู้ให้ข้อมูล ที่ทำงาน และสวนสาธารณะ การการพบปะกัน พบว่าผู้ให้ข้อมูลสามารถพูดคุยโต้ตอบได้เป็นอย่างดี และเสียสละเวลาทำงานของตน เพื่อมาพูดคุยกับผู้วิจัย แม้จะใช้เวลานานไปบ้างก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน ซึ่งเป็นเพศชาย อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 23-28 ปี ทุกคนมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกจากผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวไปแล้วที่มีคุณสมบัติตรงตามจุดประสงค์ของการวิจัย และเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีความสำคัญและน่าสนใจ ที่สำคัญคือสามารถสื่อสารเรื่องราว บอกเล่าประสบการณ์และทักษะชีวิตของตนเอง ซึ่งนำมาใช้ในการเสริมสร้างแนวทางที่เหมาะสมต่อเยาวชนที่รอการปล่อยตัวได้ต่อไป

ผู้วิจัยได้เลือกใช้คำถามในการสัมภาษณ์จากข้อคำถามที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาใช้ในขั้นตอนนี้ โดยเป็นคำถามเกริ่นก่อนเข้าสู่คำถามหลักเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปและเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าตรงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และตามด้วยข้อคำถามหลัก สำหรับตอบคำถามในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือเพื่อศึกษาลักษณะ

ของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งมีประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีทักษะชีวิต กระบวนการเกิดทักษะชีวิตและองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และประเด็นคำถามสุดท้ายเพื่อเชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์ข้อ 3 ของงานวิจัย ซึ่งมีประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยเริ่มต้นจากข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน (ผู้วิจัยรายงานผลโดยการใช้นามสมมติ นาย B1- นาย B5 ตามลำดับ) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 : นาย B1 (วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

ผู้ให้ข้อมูลมีรูปร่างผอมสูง ผิวคล้ำ สบตาโต้ตอบดีขณะพูดคุย มีความกระตือรือร้นและเต็มใจให้ข้อมูลเป็นอย่างดี นัดเจอกับผู้ให้ข้อมูลที่สวนสาธารณะแห่งหนึ่ง โดยใช้เวลาหาที่นั่งและพูดคุยทำความรู้จักกันในเบื้องต้นสักระยะและเริ่มสัมภาษณ์ พบว่านาย B1 อายุ 23 ปี มีอาชีพรับจ้าง ทำงานเป็นพนักงานขนส่งเอกสารของโรงงานแสงฟ้าสยามอุตสาหกรรม ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ย่านบางแค โดยทำงานตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ซึ่งพี่ชายเป็นผู้ชักชวนให้มาทำงานด้วยกัน เนื่องจากที่บ้านเกิดตนเองไม่มีงานอะไรให้ทำ จึงตัดสินใจไปกับพี่ชาย แต่แยกกันพักอาศัย โดยผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่บ้านเช่าลำพัง จึงมีค่าใช้จ่ายเรื่องที่พักที่ต้องจ่ายเองทั้งหมด หากเงินไม่พอใช้ก็สามารถบริหารจัดการได้ มีเงินพอใช้จ่ายในแต่ละเดือน ไม่เป็นหนี้สิน ส่วนเรื่องครอบครัวพบว่าบิดามารดาแยกทางกัน บิดามีภรรยาใหม่ มีพี่น้องรวม 2 คน ผู้ให้ข้อมูลเป็นลูกคนเล็ก ตนเองเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถูกจับข้อหาเสพยาเสพติด และได้รับการปล่อยตัวตอนปี พ.ศ. 2554 โดยศาลตัดสินและส่งจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน เกิดขึ้นตอนอายุ 16 ปี เป็นช่วงที่บิดามารดาของผู้ให้ข้อมูลแยกทางกัน และมารดาต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพียงลำพัง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดขึ้น ในช่วงนั้นมีมุมมองต่อตนเองไม่ดีมากนักและกังวลใจที่ตนเองทำให้คนในครอบครัว ทำให้มารดาเดือดร้อน ซึ่งก็มีปัจจัยกระตุ้นมาจากปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยเกิดในช่วงที่บิดามารดาแยกทางกัน ส่วนในปัจจุบันชีวิตอยู่ในจังหวะที่ดี มีการมีงานทำ เรื่องการทำงานลงตัว และสามารถใช้เวลาว่างของตนเองทำในสิ่งที่ตนรักได้ รู้ว่าตนเองชอบอะไร และพยายามตั้งใจทำโดยพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 : นาย B2 (วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

ผู้ให้ข้อมูลมีรูปร่างผอมสูง ผิวขาว ในช่วงแรกไม่ค่อยสบตาขณะสัมภาษณ์ สามารถสื่อสารและทำความเข้าใจข้อคำถามได้ง่าย โต้ตอบดีขณะพูดคุย นัดเจอกับผู้ให้ข้อมูลในสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง โดยใช้เวลาหาที่นั่งและพูดคุยทำความรู้จักกันในเบื้องต้นและเริ่มสัมภาษณ์ พบว่านาย B2 อายุ 24 ปี มีอาชีพนักศึกษา เรียนที่จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาอยู่ชั้นปีสุดท้ายและอยู่ในช่วงกำลังฝึกงาน ตัวผู้ให้ข้อมูลยังมีความกังวลใจเรื่องการเรียนอยู่บ้าง เนื่องจากยัง

มีบางรายวิชาที่ยังเรียนไม่ครบตามหลักสูตร เคยทำงานพิเศษในช่วงเรียน ซึ่งก็มีรายได้พอจะช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวไปได้บ้าง แต่หลักๆ ยังคงมาจากพ่อแม่ ช่วงเรียนอยู่ชั้นปี 1-4 เคยทำงานพิเศษหลายอย่าง ซึ่งสามารถช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายไปได้เยอะ แต่พอปี 4 ต้องเริ่มฝึกงาน เวลาว่างน้อยลงและเรียนหนักขึ้น ผู้ให้ข้อมูลจึงพักเรื่องการทำงานไว้ก่อน ส่วนเรื่องครอบครัว พบว่าบิดามารดาแยกทางกันตั้งแต่ผู้ให้ข้อมูลยังเล็ก จำความไม่ได้ มีพี่น้อง 3 คน ตนเองเป็นลูกคนกลาง ผู้ให้ข้อมูลเคยถูกจับข้อหาร่วมกันพยายามฆ่า ได้รับการปล่อยตัวตอนปี พ.ศ. 2554 ศาลตัดสินและส่งฝึกระยะเวลา 2 ปี 6 เดือน โดยเกิดขึ้นตอนที่ตนเองอายุ 14 ปี ถูกดำเนินคดีร่วมกับเพื่อนรวม 3 คน เหตุเกิดเพราะต้องการไปช่วยเพื่อน โดยไม่ได้คิดว่าเหตุการณ์นั้นจะส่งผลร้ายต่อตนเอง ใช้เวลาในการรอตัดสินคดีอยู่ประมาณ 2 ปี เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลบหนี โดยหนีไปอยู่บ้านญาติ จึงทำให้ระยะเวลาการตัดสินคดียืดยาวออกไป ในช่วงของการกระทำผิดนั้น ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกสับสนในสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ก็ยังมั่นใจว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แม้จะถูกสังคมคนรอบข้างตราหน้าหรือมองด้วยสายตาเชิงลบ แต่ตนเองก็พยายามที่จะควบคุมใจไม่ให้หวั่นไหวไปตามกระแสคำวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้น ส่วนชีวิตในปัจจุบันก็ถือว่าพอใจในระดับหนึ่ง ได้เรียนหนังสือต่อตามที่ตั้งใจไว้ และยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวโดยการหางานทำ ช่วยลดค่าใช้จ่ายของทางบ้าน และยังมีแผนที่วางไว้ซึ่งผู้ให้ข้อมูลอยากเข้ารับราชการเป็นทหาร เป็นความหวังที่ตนเองอยากจะทำให้เป็นจริง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 : นาย B3 (วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2560)

ผู้ให้ข้อมูลมีรูปร่างอ้วน ตัวใหญ่ ผิวขาว มีลักษณะเป็นสาวประเภทสอง สบตาดีขณะสัมภาษณ์ พูดน้อย โต้ตอบช้า แต่ยังสามารถสื่อสารได้ดีขณะพูดคุย นัดเจอกับผู้ให้ข้อมูลที่สวนสุขภาพแห่งหนึ่ง ใช้เวลาหาที่นัดสักระยะและพูดคุยทำความรู้จักกันในเบื้องต้นและเริ่มสัมภาษณ์ พบว่านาย B3 อายุ 23 ปี เพิ่งเรียนจบระดับชั้นปวส. และอยู่ระหว่างหางานทำ ที่บ้านมีร้านขายของของป้า บางครั้งก็ช่วยงานที่ร้านของป้า และงานอื่นๆ ตามแต่มีคนจ้าง ไม่ได้มีค่าใช้จ่ายอะไรเยอะมาก และไม่มีหนี้สิน คิดว่าที่มีอยู่ก็เพียงพอแล้ว แต่โดยส่วนตัวผู้ให้ข้อมูลชอบอาชีพค้าขายมากกว่า ซึ่งระหว่างนี้ก็พยายามหางานประจำอยู่ ส่วนเรื่องครอบครัวพบว่าบิดาเสียชีวิต อาศัยอยู่มารดา มีพี่น้อง 3 คน ตนเองเป็นลูกคนเล็ก พี่ๆ ย้ายไปทำงานที่ต่างจังหวัด ผู้ให้ข้อมูลเคยกระทำความผิดข้อหาลักทรัพย์ ปล่อยตัวตอนปี พ.ศ. 2553 ศาลตัดสินและส่งฝึกระยะเวลาประมาณ 2 ปีกว่า เกิดขึ้นตอนอายุ 16 ปี ความผิดนั้นเกิดจากความอยากได้สิ่งของของผู้อื่น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเองก็รู้ว่าไม่ควรทำ แต่ก็ไม่สามารถระงับความอยากของตนเองได้ ช่วงนั้นมองตนเองด้านลบ มีความคิดว่าตนเองทำให้มารดาเดือดร้อน และทำให้ตนเองขาดอิสระในการใช้ชีวิต ส่วนในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลรู้สึกพอใจที่ตนเองสามารถเลิกกระทำพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ สามารถควบคุมตนเองได้ และได้ทำงานตามที่ตนชอบอยากได้สิ่งใดก็สามารถทำงานเก็บเงินซื้อได้เองโดยไม่ต้องไปลักขโมยใคร

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 : นาย B4 (วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2560)

ผู้ให้ข้อมูลมีรูปร่างผอมสูง ผิวขาว หน้าตาดี สบตาโต้ตอบดีขณะพูดคุย มีความกระตือรือร้นและเต็มใจให้ข้อมูลเป็นอย่างดี นัดเจอกับผู้ให้ข้อมูลที่บ้าน ซึ่งเปิดเป็นร้านซ่อมและขายรถจักรยานยนต์ ใช้เวลาพูดคุยทำความรู้จักกันในเบื้องต้นและเริ่มสัมภาษณ์ พบว่านาย B4 อายุ 28 ปี มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว โดยเปิดร้านขายและรับซ่อมรถจักรยานยนต์ ร้านตั้งอยู่ริมถนนหลักที่มีรถสัญจรไปมา มีลูกค้าประจำแวะเวียนมาใช้บริการอยู่เสมอ ที่ตั้งร้านเป็นที่ดินของครอบครัวตนเอง จึงไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ บ้านใกล้เคียงเป็นญาติพี่น้องกัน มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่ ทางบ้านค่อนข้างมีฐานะ ไม่ลำบากเรื่องการเงินมากนัก มีรายได้ขึ้นๆ ลงๆ ตามแต่ช่วง แต่ตนเองรู้จักบริหารจัดการเงินจึงพอใช้ และพอมีรายได้เหลือ ไม่ได้ขัดสนแต่อย่างใด ส่วนเรื่องครอบครัว พบว่าผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่กับบิดามารดาและแฟน มีพี่น้องรวม 2 คน ตนเองเป็นลูกคนโต ผู้ให้ข้อมูลเคยถูกจับข้อหาร่วมกันพยายามฆ่า ปลอยตัวตอนปี พ.ศ. 2554 ศาลตัดสินและส่งผีกระยะเวลาประมาณ 1 ปี 6 เดือน เกิดขึ้นตอนอายุ 16 ปี เหตุจากการเข้าไปช่วยเหลือพี่ชาย เพราะพี่ชายโดนรุมทำร้าย ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลกับพี่ชายมีการตัดสินใจที่เท่ากัน ซึ่งระหว่างอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ผู้ให้ข้อมูลพยายามทำกิจกรรมความดีมากมายเพื่อให้ตัวเองออกจากศูนย์ฝึกฯ ได้เร็วขึ้น ในช่วงที่เกิดปัญหาการกระทำผิด ผู้ให้ข้อมูลคิดแต่เพียงว่าตนเองอาจคึกคะนองตามประสาวัยรุ่นทั่วไป ยังไม่ทันได้คิดถึงผลที่จะตามมา ไม่รู้ว่าตนเองต้องสูญเสียและขาดโอกาสในการทำสิ่งใดไปบ้างจากการที่ตนเองกระทำผิด ในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลถือว่ามีโอกาสในชีวิต ซึ่งได้รับจากครอบครัว คนในครอบครัวให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนตนเอง มีต้นทุนที่ดีในการเริ่มต้นใหม่ รู้จักช่องทางในการทำมาหากิน มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้โดยไม่เป็นหนี้เป็นสิน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 : นาย B5 (วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2560)

ผู้ให้ข้อมูลมีรูปร่างท้วม ผิวสองสี ก่อนไปทางคล้ำ ในช่วงแรกไม่ค่อยสบตาขณะสัมภาษณ์ แต่สามารถโต้ตอบได้ดี มีความเต็มใจที่จะให้ข้อมูลเป็นอย่างดี นัดเจอกับผู้ให้ข้อมูลที่บ้าน โดยใช้เวลาพูดคุยทำความรู้จักกันในเบื้องต้นสักกระยะและเริ่มสัมภาษณ์ พบว่านาย B5 อายุ 28 ปี มีอาชีพรับจ้างขับรถขนส่งผัก ทำงานทุกวัน ไม่มีวันหยุด โดยตื่นตั้งแต่ตีสี่ เพื่อออกไปทำงาน และกลับถึงบ้านประมาณสามถึงสี่ทุ่ม มีรายได้ค่อนข้างดี ไม่ลำบากเรื่องการเงินมากนัก เพียงพอเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ในอนาคตอยากเก็บเงินเพื่อรับส่งผักเอง (เป็นเจ้าของเอง) แต่ต้องใช้เงินประมาณหนึ่งแสนบาท ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าตนเองสามารถเก็บเงินได้ครบภายในปีหน้า ส่วนเรื่องครอบครัว พบว่าผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดา แฟนและบุตร ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวใหญ่ อยู่กันหลายคน มีญาติๆ อยู่ร่วมด้วย ค่อนข้างอบอุ่น คอยช่วยเหลือให้กำลังใจกันดี ผู้ให้ข้อมูลเคยถูกจับข้อหาเสพยาเสพติด ปลอยตัวตอนปีพ.ศ. 2552 ศาลตัดสินและส่งผีกระยะเวลา 2 ปี เกิดขึ้นตอนอายุ 17 ปี เหตุจากความคึกคะนองในช่วงวัยรุ่น ทำให้คิดสิ่งต่างๆ ไม่รอบคอบ มีมุมมองต่อตนเองในช่วงที่เกิดปัญหาการกระทำผิดด้านลบ แต่พอปรับตัวได้สักกระยะ ผู้ให้ข้อมูลก็

พยายามตั้งใจและตั้งใจเรียนตามหลักสูตรที่ทางศูนย์ฝึกฯ จัดสอนและร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่มี ปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลรู้สึกภูมิใจและพอใจทั้งเรื่องรายได้และอาชีพที่ตนทำ ซึ่งสามารถหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว ไม่เป็นภาระต่อครอบครัว อีกทั้งยังสามารถเก็บเงินเพื่อต่อยอดอาชีพที่ตนอยากทำในอนาคต จึงคิดว่าตนเองเดินมาถูกทางแล้ว ใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท รู้จักใช้จ่ายและเก็บออม มีการวางแผนชีวิตอย่างมีทิศทาง

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 คน ซึ่งเป็นเพศชาย ทั้ง 5 คน อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 23-28 ปี โดยนาย B1 อายุ 23 ปี, นาย B2 อายุ 24 ปี, นาย B3 อายุ 23 ปี, นาย B4 และนาย B5 อายุ 28 ปี และผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งอาชีพส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูล คืออาชีพรับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัว ลักษณะของครอบครัวโดยส่วนใหญ่จะมีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวในการเลี้ยงดู แม้จะเป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวแต่ก็ยังคงให้ความรักความอบอุ่น คอยช่วยเหลือให้กำลังใจกันและกันได้ดี รายได้หลักของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดของตนเอง ครอบครัวมีส่วนช่วยบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานหาเงินของผู้ให้ข้อมูลเอง โดยค่าใช้จ่ายที่ได้รับมีความเพียงพอกับรายได้ที่มี ไม่ถึงขั้นขาดส่นหรือลำบาก ไม่ได้มีค่าใช้จ่ายอะไรมากมาย และไม่หนี้สิน จึงไม่จำเป็นต้องหารายได้เพิ่ม โดยสามารถบริหารจัดการการเงินให้พอใช้ได้อย่างชัดเจน

ข้อหาในการกระทำผิดของผู้ให้ข้อมูลมีทั้งเกี่ยวเนื่องกับยาเสพติด ความผิดต่อชีวิตและความผิดต่อทรัพย์สิน โดยการกระทำความผิดส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงอายุ 14-17 ปี ระยะเวลาในการถูกจองจำโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ปี ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความคึกคะนองตามช่วงวัย การชักชวนของกลุ่มเพื่อน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และปัญหาชีวิตที่รุ่มเร้าในช่วงเวลานั้น จึงทำให้ขาดการควบคุมและความยับยั้งชั่งใจของตนเอง ในช่วงที่มีการกระทำผิดผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีมุมมองต่อตนเองในด้านลบ มองตนเองไม่ดีและมีความกังวลใจที่ทำให้ครอบครัวเดือดร้อน รู้สึกขาดอิสรภาพในการใช้ชีวิต ขาดโอกาสในการทำสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่ย่อท้อและมีความมั่นใจว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แม้จะถูกสังคมรอบข้างมองด้วยสายตาดูหมิ่นก็ตาม

ในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตค่อนข้างมาก เนื่องจากมีอาชีพการงานเป็นหลักแหล่ง มีรายได้ที่แน่นอน สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ไม่เป็นภาระต่อครอบครัว ทั้งยังรู้จักการใช้จ่ายและการเก็บออม มีทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินชีวิตตามความต้องการของตนเอง โดยสามารถพัฒนาตนเองได้เสมอ ส่วนในช่วงเวลาว่างจากการทำงานก็มีการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์มากมาย

ตาราง 8 ข้อมูลวันที่สัมภาษณ์ ระยะเวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ลำดับ	ชื่อสมมติ	วันที่สัมภาษณ์	ระยะเวลาสัมภาษณ์	สถานที่สัมภาษณ์
1.	นาย B1	20 กุมภาพันธ์ 2560	90 นาที	สวนสาธารณะหน้าห้างเดอะมอลล์
2.	นาย B2	26 กุมภาพันธ์ 2560	90 นาที	มหาวิทยาลัยในจังหวัดนครปฐม
3.	นาย B3	17 มีนาคม 2560	60 นาที	สวนสุขภาพในจังหวัดราชบุรี
4.	นาย B4	24 มีนาคม 2560	60 นาที	ร้านซ่อมรถของผู้ให้ข้อมูล
5.	นาย B5	30 มีนาคม 2560	60 นาที	บ้านของผู้ให้ข้อมูลจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 2 ความหมาย ลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ทักษะชีวิต คือความสามารถของบุคคลในการเตรียมตนเองเพื่อปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่ภายในปรับเปลี่ยนและเตรียมความรู้สึกนึกคิด การกระทำของตนเองอย่างเหมาะสมในการกลับคืนสู่สังคม เป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้ตนมีความพร้อมในการกลับมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ พร้อมรับมือกับสภาพความกดดันและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของสังคมได้เป็นอย่างดี โดยสามารถสรุปองค์ประกอบจากการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นสิ่งที่บุคคลมองตนเองในแง่มุมต่างๆ ซึ่งอาจทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถกระตุ้นให้ตนเองมีความเข้มแข็งและมั่นใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย และนำประสบการณ์ที่ผ่านมา มาปรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และการให้โอกาสตนเองในการเริ่มต้นใหม่ การลดละเลิกกระทำในสิ่งที่ไม่ดีกับตนเอง และมองว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้อีกมากมาย

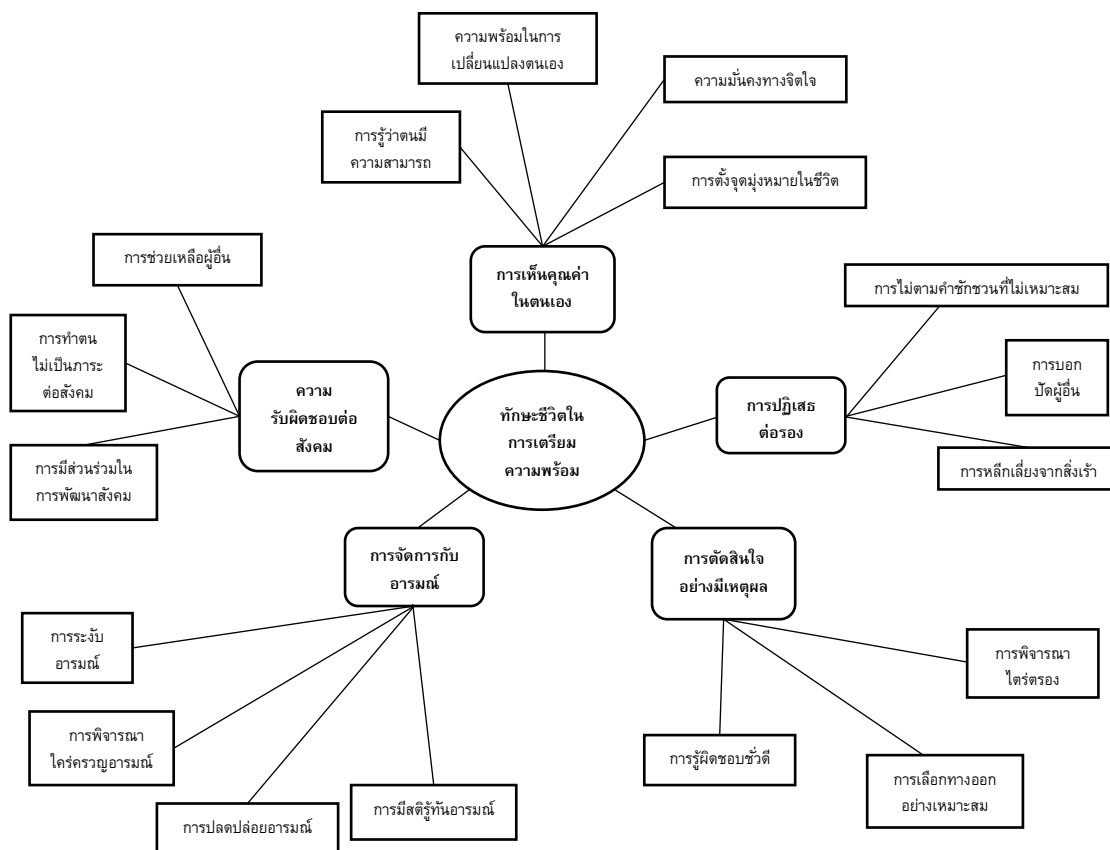
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นลักษณะของความคิดที่บุคคลใช้กำกับตนเอง โดยเริ่มต้นจากความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ทั้งการทำงานและการปฏิบัติตน โดยไม่ทำในสิ่งที่ผิดพลาด ไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งไม่ดีต่างๆ และไม่ทำให้ครอบครัวหรือคนในสังคมเดือดร้อน อีกทั้งการช่วยสอดส่องดูแลชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งการได้ช่วยเหลือผู้อื่นถือเป็นการป้องกันตนเองจากอบายมุขต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความสุขใจมากกว่าการทำสิ่งไม่ดี

3. การปฏิเสธต่อรอง เป็นการที่บุคคลใช้วิธีบอกกล่าวด้วยเหตุผลถึงการปฏิเสธ การหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่ดี โดยใช้การสื่อสารกับผู้อื่นที่มาชักชวนแบบตรงๆ โดยใช้การเจรจาพูดคุยแบบเป็นมิตรได้ เพื่อยังคงความเป็นเพื่อนไว้ และบอกเหตุผลที่ตนเองไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งนั้น อาจใช้วิธีการบอกปิด หรืออ้างเหตุผลกับผู้อื่น เช่น บอกว่าตนเองติดงาน ไม่สามารถไปได้ และการรู้จักพิจารณาว่าการชักชวนของกลุ่มเพื่อนแบบไหนที่เสี่ยงและเป็นอันตราย รู้วิธีเอาตัวออกห่างจากกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่ไปอยู่ในสถานที่หรือสภาพแวดล้อมเดิมๆ ที่เอื้อต่อการกลับไปทำสิ่งไม่ดี

4. การจัดการกับอารมณ์ เป็นการที่บุคคลรู้จักจัดการกับอารมณ์ของตนเอง โดยการทำความเข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นของตนเองอย่างรอบคอบ รู้จักที่จะควบคุมอารมณ์จากสถานการณ์ หรือสิ่งเร้าที่เข้ามาช่วยต่างๆ รู้จักการหักห้ามใจ ไม่ใช่อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา รู้ว่าสิ่งเหล่านั้นทำให้ตนเองเกิดอารมณ์อย่างไร โดยนึกถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหากตนเองแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมออกไป และการยับยั้งไม่แสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการหากิจกรรมทำเพื่อให้ตนเองผ่อนคลายจากอารมณ์นั้นๆ ทั้งการพูดคุยปรึกษาผู้อื่น การบอกเล่าความรู้สึกซึ่งกันและกัน หรือการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นกีฬา เล่นดนตรี การนอนหลับพักผ่อน การฟังเพลงหรือการออกกำลังกายที่ตนเองรัก

5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นการที่บุคคลรู้ว่าสิ่งไหนดีและสิ่งไหนไม่ดีกับตนเอง การเรียนรู้ว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยก่อนการตัดสินใจทำอะไรก็ต้องพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสม นึกถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและคนรอบข้าง เรียนรู้วิธีการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง มีความเข้มแข็งในการต่อสู้กับสิ่งต่างๆ โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมา ใช้เพื่อหาทางออกให้กับปัญหาของตนเอง และนำมาใช้พิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ และสิ่งสำคัญคือการรู้ว่าตนเองต้องทำอะไร มีหน้าอะไร และให้โอกาสตนเองได้ทำสิ่งที่ดี การให้คำมั่นสัญญากับตนเองว่าจะไม่ทำสิ่งผิดอีก เพื่อเป็นการนำพาชีวิตตนเองไปสู่อนาคตที่ดี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน ผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดเกี่ยวกับการมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยพบว่าประกอบด้วยทักษะชีวิต 5 ด้าน และตัวชี้วัด 17 ตัว ซึ่งสิ่งที่ค้นพบมีประเด็นที่แตกต่างจากแนวคิดทักษะชีวิตอื่นๆ อยู่บ้าง โดยส่วนใหญ่เป็นทักษะกระบวนการที่ต้องใช้ทักษะความคิดและการตัดสินใจ เนื่องจากธรรมชาติของเยาวชนกลุ่มนี้ ยังขาดความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหา ขาดการยับยั้งความคิดของตนเองและมีภูมิปัญญาในการแก้ปัญหาแบบผิวเผิน ขาดการไตร่ตรองพิจารณา จึงเป็นเหตุให้ข้อค้นพบที่ได้มีความแตกต่างกับทักษะของวัยรุ่นทั่วไป ดังแสดงตามภาพประกอบ 6 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 สรุปโครงสร้างองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว มีรายละเอียดการให้ความหมายและประเด็นข้อค้นพบต่างๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชีวิตเกี่ยวกับการมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ดังต่อไปนี้

2.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง

เป็นสิ่งที่บุคคลมองเห็นตนเองในแง่มุมต่างๆ ซึ่งอาจทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถกระตุ้นให้ตนเองมีความเข้มแข็งและมั่นใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย และนำประสบการณ์ที่ผ่านมา มาปรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และการให้โอกาสตนเองในการเริ่มต้นใหม่ การลดละเลิกกระทำในสิ่งที่ไม่ดีกับตนเอง และมองว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้อีกมากมาย

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของ การให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.1.1 การรู้ว่าตนมีความสามารถ

การที่บุคคลคิดว่าตนมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ มีความสามารถในการรับมือกับปัญหาที่เข้ามา การรับรู้และเชื่อว่าตนมีความสำคัญต่อผู้อื่นและต่อคนในครอบครัว ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“เรามีหน้าที่ เราแม่ที่จะต้องดูแล แล้วก็ไม่อยากให้แม่ต้องเสียใจอีกอะครับ...แล้วเราคิดได้อะครับ ความคิดมันเปลี่ยนขึ้นเลยอะครับ คิดถึงครอบครัวมากขึ้น ทำทุกอย่างให้เขาสบายครับ” (นาย B1)

“...เราไม่ควรกลับไปทำสิ่งที่มันไม่ดี อยู่ในสังคมได้ ถึงเขาจะมองยังไง ไม่เป็นไรครับ อยู่ที่ตัวเราเอง เราต้องผ่านมันไป คนอื่นไม่เห็นหรอก ตัวเราเห็นคนเดียว มันก็พอแล้ว” (นาย B2)

“รู้ว่าตัวเองมียังมีครอบครัว ต้องทำเพื่อครอบครัว...ยืนได้ด้วยตัวเอง ต้องสู้กับปัญหา ไม่ต้องขอเงินพ่อแม่ ทำงานได้เป็นหลักแหล่ง” (นาย B5)

2.1.2 ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง

การที่บุคคลให้โอกาสตนเองได้ทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ การพร้อมที่จะเปิดรับสิ่งต่างๆ เข้ามาในชีวิต และพร้อมเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ด้วยความกระตือรือร้นและการแสวงหาวิธีพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเอง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“...แต่ผมก็ไม่ได้ซ้ำเติมตัวเอง ผมก็ทำให้ตัวเองดีขึ้น...เก็บคำพูดที่เราได้ยินเขาขึ้นมา มาผลักดันตัวเอง...อยู่ที่ตัวเราเองที่ทำได้เท่านั้นครับ” (นาย B2)

“เปิดใจให้กว้างเพื่อรับสิ่งดีๆ เข้าหาตัว เราอย่าอคติกับตัวเอง ว่าเราเคยทำผิดมา” (นาย B3)

“ถ้าตัวเองรักตัวเองได้...ก็ต้องแก้จากตรงนั้น ต้องอดทน ต้องละเอียด...ต้องลดละเลิก กันจริงๆ เลย...อย่างกลุ่มยาเสพติดเนี่ย ละไป” (นาย B4)

2.1.3 การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต

การที่บุคคลสามารถวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมาย การกระทำสิ่งต่างๆ อย่างมีทิศทาง การมีแนวทางที่ชัดเจนในการดำรงชีวิต และการเดินตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองวางไว้ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผมใช้ครอบครัว ผมใช้ความฝัน...ผมถือว่าความฝันของผมคือสิ่งที่ยิ่งใหญ่ครับ” (นาย B1)

“ก็ต้องกำหนดทางเดินของตัวเอง ให้เป็นในทางที่เราคิดไว้...อย่างเรื่องเรียน แล้วก็จุดมุ่งหมาย การใช้ชีวิตแบบเนี้ยครับ ใช้ชีวิตอยู่ด้วยตนเอง” (นาย B2)

“อยู่กับกิจการของเราว่าจะไปยังไง ก็จะเป็นเรื่องส่วนตัวเราและก็คิดว่าไปอย่างนี้แหละครับพี่ เอาจุดที่เราเป็นตั้งแต่ที่แรก กว่าที่จะประสบความสำเร็จเนี้ย ก็ยังไม่ 100% อะนะ ทุกวันนี้ก็ประทับใจประกอบ ไม่นึกถึงใคร เอาที่มีแค่นั้นแหละ เราหลุดตรงนั้นมาได้ ใช้ชีวิตตรงนี้ก็สุดยอดแล้ว” (นาย B4)

2.1.4 ความมุ่งมั่นทางจิตใจ

การที่บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อผลักดันตนเองให้ก้าวเดินไปข้างหน้า การให้กำลังใจตนเองในการต่อสู้และเอาชนะต่ออุปสรรคที่มี ความมุ่งมั่นในการเดินตามสิ่งที่ตั้งใจไว้ ความแน่วแน่ในการทำสิ่งต่างๆ อย่างไม่หวั่นไหว การเผชิญและต่อสู้กับปัญหาหรือสิ่งเร้าที่เข้ามา ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ประสบการณ์ที่ผ่านมาสอนให้เราว่า เราเสียใจนะ เราล้ม เราท้อแท้ละ แต่เราไม่ถอยครับ แต่เราจะสู้กับมัน เราจะเอาชนะมัน เราต้องเอาชนะมันให้ได้ครับ” (นาย B1)

“ผมก็จะท้อใจว่า ไม่เป็นไร เอาใหม่ จะดีหรือไม่ดี ไม่เป็นไร เอาใหม่ จะคอยให้กำลังใจตัวเองด้วย” (นาย B1)

“โอโฮโฮ!! ล้านเปอร์เซ็นต์ พอกันทีชีวิต อันนี้พูดประจำ “พอกันที” ผมจะพูดประจำ” (นาย B4)

“จะได้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างกล้าหาญ เพราะว่าพี่ครับ ผมมาอยู่ตรงนี้ ยามผมก็ไม่ได้ยุ่ง มาอยู่ไม่มีอะไรเลย ก็ต้องอยู่ เป็นไงเป็นกัน จะไปสังคมเรื่องยา มันไม่ได้” (นาย B4)

สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นการที่เยาวชนคิดว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยเยาวชนรับรู้และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การให้โอกาสตนเองได้ทำสิ่งต่างๆ อีกทั้งมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ มีการวางแผนเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน มีความแน่วแน่มั่นคงในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อผลักดันตนเองให้ก้าวเดินต่อไป ประกอบด้วย

1. การรู้ว่าตนมีความสามารถ หมายถึง การที่เยาวชนคิดว่าตนเองสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีและเป็นที่ยอมรับทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยการรับรู้ว่าตนเองมีทั้งความสามารถและความสำคัญเพียงพอในการรับมือกับปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้

2. ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง หมายถึง การที่เยาวชนมีความพร้อมและมีความมั่นใจในการเผชิญกับปัญหา รวมถึงการค้นหาวิธีการต่างๆ ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยเยาวชนเองสามารถเริ่มต้นกระทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ได้ด้วยตนเอง

3. การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต หมายถึง การที่เยาวชนสามารถวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมาย และการกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีทิศทาง โดยมีการวางแผนทางที่ชัดเจนในการดำรงชีวิตของตนเอง และเดินตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้โดยไม่หวาดหวั่นต่อปัญหา

4. ความมั่นคงทางจิตใจ หมายถึง การที่เยาวชนสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อผลักดันตนเองให้ก้าวเดินต่อไปตามที่ตนวางไว้ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ อีกทั้งสามารถเผชิญกับปัญหาหรือสิ่งเร้าที่เข้ามาได้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง

2.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมถือเป็นลักษณะของความคิดที่บุคคลใช้กำกับตนเอง โดยเริ่มต้นจากความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ทั้งการทำงานและการปฏิบัติตน โดยไม่ทำในสิ่งที่ผิดพลาด ไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งไม่ดีต่างๆ และไม่ทำให้ครอบครัวหรือคนในสังคมเดือดร้อน อีกทั้งการช่วยสอดส่องดูแลชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งการได้ช่วยเหลือผู้อื่นถือเป็นการป้องกันตนเองจากอบายมุขต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความสุขใจมากกว่าการทำสิ่งไม่ดี

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของ การให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ข้อค้นพบเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2.1 การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม

การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่ตนทำ การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การทำสิ่งที่ดีเพื่อให้ครอบครัวและสังคมไม่เดือดร้อน และเพื่อให้เกิดความสบายใจต่อตนเอง ต่อครอบครัว ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ก็คงแบบจะไม่ทำให้ใครเดือดร้อนอะครับ นั่นมันก็คือความดีแล้วนะ และเรายังจะต้องไม่เห็นแก่ตัวด้วย ไม่ทำผิดกฎหมาย...หลายอย่างเลยครับ ก็อยากให้พ่อแม่สบาย อยากเป็นคนดีในสังคมบ้าง” (นาย B1)

“เหมือนแบบว่าเราต้องทำอย่างนี้ ทำให้คนอื่นสบายใจ เราทำความดีเนี่ย คนเขาดูเราดีอะไรอย่างเงี้ยครับ ทำไปเพื่อคนรอบข้าง เพื่อครอบครัวเลยครับ” (นาย B2)

“เชื่อฟังพ่อแม่ ก็ออกมาแล้วก็ทำตัวดีๆ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ ของครอบครัวที่ดีที่สุดแล้ว” (นาย B3)

“ผมมีอาชีพแล้ว แฟนก็มี อยู่ตัวแล้ว แต่คิดว่าเรามีหลักมีฐานแล้ว มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ มีอะไรต้องทำมากมาย” (นาย B4)

2.2.2 การช่วยเหลือผู้อื่น

การที่บุคคลให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม การให้โอกาสผู้อื่นในการกลับตัว การแนะนำตักเตือนและการให้คำปรึกษาเมื่อผู้อื่นเดือดร้อน การชี้แนะประสบการณ์ต่างๆ แก่ผู้อื่น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ก็อยากจะบอกน้องๆ ไม่อยากเห็นเขาไปทำแบบนั้น ไม่อยากให้เข้าไปยุ่ง ผมว่าเล่นกีฬา เล่นดนตรี มีอะไรให้ทำเยอะอะครับ เราไม่ต้องมานั่งหลบตำรวจเพราะเราเสพยา เราไปปั่นจักรยาน เราไปเตะบอล เราไปเล่นกีฬา เราไปเล่นดนตรี มันยังสนุกกว่าการเสพยาเยอะเลยครับ” (นาย B1)

“ก็เวลาช่วยคนอื่นอย่างนี้ครับ ยกตัวอย่างเช่น เห็นคนน้ำมันหมด เราก็ช่วยเขาได้ พาเขาไปเติมน้ำมันนี้ เจอคนเซ็นรถข้างทางก็ถามเขาว่าเป็นอะไรไหมอย่างนี้ เราก็ช่วยเขาได้ เห็นคนรถล้มเราก็โทรแจ้ง อะไรอย่างนี้ บางทีแค่สิ่งเล็กๆ เราก็ช่วยสังคมได้...ความรู้สึกมันได้ช่วยคน มันมีความสุขอะ ต่างจากการทำความผิด” (นาย B2)

“คิดว่าตัวเองยังทำอย่างอื่นได้ ทำเพื่อคนอื่นบ้าง...เราต้องไปเจอสังคมที่เยอะกว่านั้น เราต้องทำตัวยังไง เราจะปรับตัวเข้าหาเขาได้ไหม เราจะทำอะไรให้เดือดร้อนเขาอีกหรือเปล่า” (นาย B3)

“เคยคุยกับเพื่อน แบบมีรู้ว่าจุดแล้วเป็นยังไง แล้วมีจะจุดทำไม อะไรอย่างเนี่ยครับ คือแบบพยายามแนะนำคนอื่นไปในทางที่ดี...ผมก็เคยบอกรุ่นน้องว่า ถ้าไม่มีตังค์ก็มาหาฉัน ไม่ต้องไปลักเล็กขโมยของไปขาย แต่พอได้ข่าวมันก็ติดเรือนจำไปแล้ว” (นาย B5)

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

การที่บุคคลเป็นส่วนหนึ่งและร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในสังคม โดยการสอดส่องดูแลคนในสังคม การดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม พร้อมทั้งการทำความดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผมฝันว่า ถ้าผมติดทีมชาติขึ้นมาแบบนี้ ผมว่าชุมชน ผมว่าสังคมมันก็จะดี ที่ผมอยู่ที่บ้านผมตอนเนี่ยมันจะต้องเปลี่ยนไป ผมก็อยากจะเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวที่ช่วยส่งเสริมสังคม จัดตั้งทีมในชุมชน จากชุมชนเล็กๆ ก็ค่อยๆ ขยายไปตำบลอำเภอ จังหวัด ไปเรื่อยๆ ครับ ก็อยากจะเป็นอย่างนั้นนะครับ” (นาย B1)

“เคยเข้าไปให้ความรู้ ตามไถ่พวกวัยรุ่น เข้าถึงเจ้าหน้าที่ บอกความเป็นไป ผมเอาเรื่องจริงๆ มาพูด เราช่วยไม่ให้ไปทำสิ่งนั้นอีก...ถ้าสังคมกระตุ้นให้กลับไปทำอีก ไม่เชื่อใจเขา ถ้ามีโอกาสวันข้างหน้าเอาแน่นอน ผู้ใหญ่บ้าน” (นาย B4)

“อย่างที่ร้านผม บางคนติดยาเนี่ย บอกเลิกนะๆ ให้มาทำงาน สุดท้ายให้ทึบ ให้อกใช้ให้ผ่อนรถ ไม่มีก็ไม่หัก เหมือนกับที่เราเข้าใจ ว่าเด็กแบบนี้ไม่มีใครให้ทำงานแต่เราให้ บางคนลักของ ติดยา...ได้บุญเลย ครับ หมายถึงว่าได้ตอบแทนสังคมบ้าง ตรงนี้ผมชอบมากเลย จนวันตาย จุดเปลี่ยนตรงนี้ ถ้าผมมีโอกาส ผมเอาแน่นอนเลย” (นาย B4)

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น เป็นการที่เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์และไม่เป็นภาระ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม การให้โอกาสผู้อื่นได้ทำในสิ่งต่างๆ การที่เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม พร้อมทั้งการร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า ประกอบด้วย

1. การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม หมายถึง การที่เยาวชนสามารถรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ทางสังคมของตนเองได้ โดยการกระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์และไม่ทำความเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

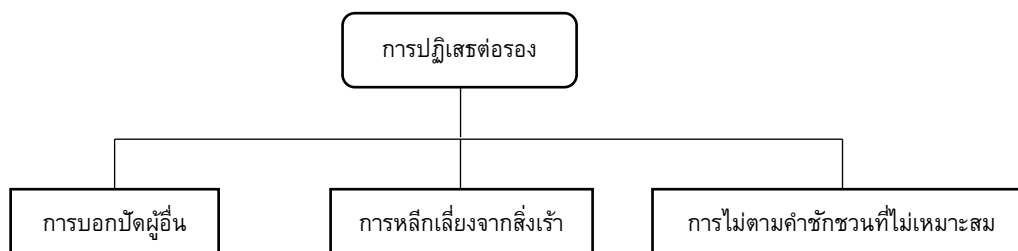
2. การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การที่เยาวชนให้โอกาสและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ทั้งโดยการกระทำ การให้คำแนะนำ และการช่วยเหลือเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมเมื่อผู้อื่นประสบกับปัญหาต่างๆ

3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม หมายถึง การที่เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งและร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในสังคม โดยการสอดส่องดูแลคนในสังคม การดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม พร้อมทั้งการทำสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2.3 การปฏิเสธต่อรอง

การปฏิเสธต่อรองเป็นการที่บุคคลใช้วิธีบอกกล่าวด้วยเหตุผลถึงการปฏิเสธ การหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่ดี โดยใช้การสื่อสารกับผู้อื่นที่มาชักชวนแบบตรงๆ โดยใช้การเจรจาพูดคุยแบบเป็นมิตรได้ เพื่อยังคงความเป็นเพื่อนไว้ และบอกเหตุผลที่ตนเองไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งนั้น อาจใช้วิธีการบอกปิด หรืออ้างเหตุผลกับผู้อื่น เช่น บอกว่าตนเองติดงาน ไม่สามารถไปได้ และการรู้จักพิจารณาว่าการชักชวนของกลุ่มเพื่อนแบบไหนที่เสี่ยงและเป็นอันตราย รู้วิธีเอาตัวออกห่างจากกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่ไปอยู่ในสถานที่หรือสภาพแวดล้อมใดๆ ที่เอื้อต่อการกลับไปทำสิ่งไม่ดี

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของการให้ความหมายของการปฏิเสธต่อรองจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิเสธต่อรอง

2.3.1 การบอกปิดผู้อื่น

การที่บุคคลพยายามบอกปิดผู้อื่น ซึ่งเป็นความกล้าที่จะสื่อสารกับผู้อื่น การพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย วิธีการพูดให้ผู้อื่นคล้อยตาม การพยายามเจรจาบอกปิดสิ่งที่ไม่ถูกต้องโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ยังไงเพื่อนที่เขาศพยากกับเรา เพื่อนที่ไม่ดี เราก็บอกเขาอะครับ เราก็คุยกับเขา หาเหตุผลไปบอกกับเขา...ว่าเออเราไม่เล่นแล้วนะ เราไม่อยากจะเล่นแล้วนะ...จากคนที่มาชวนเราอะครับ ก็บอกกับเขาไปตรงๆ เลยว่า เราไม่อยากจะเล่นแล้ว เราไม่เอาแล้ว เราพอแล้วนะ เราเลิก” (นาย B1)

“ก็คุยกับเขา คุยแบบว่า เราไม่ไปนะ เราพอแล้ว...ก็บอกเขาว่าเราไม่ว่าง ต้องทำงาน” (นาย B2)

2.3.2 การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า

การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้าถือเป็นความสามารถในการหาวิธีต่างๆ เพื่อนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม การรับรู้ว่ามีสิ่งไหนควรออกห่าง การหลีกเลี่ยงไม่พบเจอและการเลิกยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนกลุ่มเสี่ยงโดยไม่กังวลแม้ต้องสูญเสียสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน การหลบหลีกจากสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อตนเอง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผมก็ต่อต้าน แล้วก็ก็ไม่เอาครับ ถึงขั้นแบบว่าหนีไปอยู่ที่อื่นเลยครับ เพื่อจะไม่ให้เพื่อนมาเจอ มันมีวิธีของมันอยู่...ผมก็ต้องหนีอะครับ ต้องไปอยู่ที่อื่น หนีสิ่งที่มันไม่ดี แต่ถามว่ามีคนมาชวนใหม่ มันก็มี แต่ก็น้อยนะ เป็นตัวเรามากกว่า” (นาย B1)

“รู้ปัญหาที่มันเคยเกิดขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตมันอาจจะมียอะไรที่มันเสี่ยงที่มันเกิดขึ้นได้ แล้วเราเป็นวัยรุ่นด้วย แล้วเราก็อารมณ์ร้อน ออกไปมีเพื่อนอย่างเงี้ยครับ อาจจะกินเหล้า เพราะมันเคยเกิดขึ้นมาแล้ว ก็ไม่ออกดีกว่าครับ” (นาย B2)

“ก็หลีกเลี่ยง จะไม่เจอสิ่งไม่ดี ออกห่างจากเพื่อนกลุ่มไม่ดี กลุ่มเดิม ๆ ไม่พบไม่เจอ ที่ระวังคือ สิ่งแวดล้อมเก่า ๆ ออกไปเจอสิ่งแวดล้อมเก่า ๆ เพื่อนเก่า ๆ สถานที่เก่า ๆ ก็เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะกลับมาอีก เหมือนเดิม” (นาย B3)

“หลีกเลี่ยงไม่ไปกลางคืน เพื่อนกันมีอะไรก็ช่วยเหลือกัน ถ้าเกิดว่ามันจะมีอะไรอย่างนี้เราก็ไม่กล้าเข้าไปยุ่ง...โอเคเราละตรงนั้น หลีกเลี่ยง เทียวได้แต่ตรงไหนเสี่ยง เราก็กหลีกเลี่ยง” (นาย B4)

2.3.3 การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม

การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสมเป็นการที่บุคคลใช้ต่อต้านคำชักชวนจากผู้อื่น การทำในสิ่งที่ถูกต้องตามความต้องการของตนเอง การนึกถึงคนในครอบครัวก่อนการตัดสินใจ การไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกไม่ควรโดยสามารถบอกเหตุผลในการปฏิเสธคำชักชวนนั้นได้ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“พยายามคิดให้รอบคอบ บอกไปได้ไง ว่าไม่อยากจะ...ก่อนทำอะไรทุกอย่างนึกถึงแม่ตลอด” (นาย B3)

“เพื่อนชวน เราก็กตัดสินใจให้ดีกว่าทำอะไร วันที่เราติดมันไปเยี่ยมเราป่าว บอกมันไปตรง ๆ” (นาย B4)

“ถ้ามีคนชวนเราส่งยา เราต้องหาทางเลี่ยงไม่ไป...ถ้าเราคิดจะเลิก แต่ถ้าเราไม่คิดจะเลิก เราก็กต้องเข้าไปติดตรงนั้นอีก ตัวเองไม่รักตัวเองก็ไม่มีใครรักหรอก” (นาย B4)

สรุปได้ว่า การปฏิเสธต่อรองนั้น เป็นความสามารถของเยาวชนในการสื่อสารพูดคุยกับผู้อื่น การพยายามเจรจาบอกกล่าวกับผู้อื่น การบอกปฏิเสธกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง การหลบหลีกไม่พบเจอและออกห่างจากเพื่อนกลุ่มเสี่ยง การไม่หลงใหลไปตามการชักจูงจากกลุ่มเพื่อน การต่อต้านสิ่งที่เพื่อนกลุ่มเสี่ยงชักจูง หรือการหาวิธีต่าง ๆ เพื่อนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม และไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกไม่ควร ประกอบด้วย

1. การบอกปฏิเสธผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ และการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโดยใช้วิธีการบอกปฏิเสธในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย เพื่อเจรจาปฏิเสธความที่ไม่ถูกต้องโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน

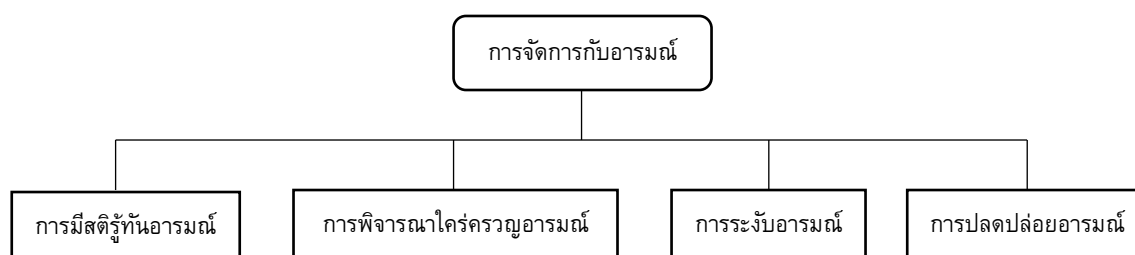
2. การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้ว่ามีสิ่งไหนควรหลีกเลี่ยงออกห่าง และการไม่เกี่ยวข้องกับเพื่อนกลุ่มเสี่ยง เป็นความสามารถในการนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม โดยไม่ทำให้ตนเองเกิดความกังวลแม้ต้องสูญเสียสัมพันธภาพ

3. การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการไม่หลงใหลคำชักจูงจากผู้อื่น การต่อต้านไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกไม่ควร โดยสามารถปฏิเสธชี้แจงเหตุผลของการไม่ทำตามคำชักชวนนั้นได้อย่างเหมาะสม

2.4 การจัดการกับอารมณ์

การที่บุคคลรู้จักจัดการกับอารมณ์ของตนเอง โดยการทำความเข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นของตนเองอย่างรอบคอบ รู้จักที่จะควบคุมอารมณ์จากสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่เข้ามาด้วยต่างๆ รู้จักการหักห้ามใจ ไม่ใช่อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา รู้ว่าสิ่งเหล่านั้นทำให้ตนเองเกิดอารมณ์อย่างไร โดยนึกถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหากตนเองแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมออกไป และการยับยั้งไม่แสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการหากิจกรรมทำเพื่อให้ตนเองผ่อนคลายจากอารมณ์นั้นๆ ทั้งการพูดคุยปรึกษาผู้อื่น การบอกเล่าความรู้สึกซึ่งกันและกัน หรือการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นกีฬา เล่นดนตรี การนอนหลับพักผ่อน การฟังเพลงหรือการทำงานที่ตนเองรัก

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของ การให้ความหมายของการจัดการกับอารมณ์จากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์

2.4.1 การมีสติรู้ทันอารมณ์

การมีสติรู้ทันอารมณ์เป็นการที่บุคคลรู้อารมณ์ตนเอง รู้ตัวเองขณะเกิดอารมณ์ชนิดต่างๆ ทั้งทางบวกและทางลบ การรู้จักสังเกตอารมณ์ การรู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นทั้งกับตนเองและผู้อื่น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผมยกตัวอย่างได้ไหมครับ อย่างการขับรถเนี่ย ผมว่าการขับรถมันบ่งบอกนิสัยได้เลยนะ ไม่ปาดหน้า ไม่บีบแตรไล่ ไม่หยุดรอ อะไรแบบเนี่ยครับ มันแสดงถึงความเห็นแก่ตัวอะครับ...ต้องเป็นคนที่มีอารมณ์ของตัวเองได้อะครับ ใจเย็น อย่าใจร้อน ควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ครับ ประมาณนี้...เมืองไทยมันร้อนอยู่แล้วครับ ใจก็อย่าร้อนตามเมือง ผมว่าทุกคนใจเย็น โลกมันก็น่าอยู่ขึ้นนะ” (นาย B1)

“ให้เรารู้จักควบคุมอารมณ์ตัวเอง เราต้องควบคุมมันให้ได้อะครับ มันดีที่สุดอะ...ผมก็มีครับ ใช้อารมณ์แก้ปัญหา แต่มันก็ไม่เคยแก้ได้เลยสักครั้งนึง” (นาย B1)

“ควบคุมอารมณ์ตัวเองให้ได้...เดี๋ยวนี้ดีกว่า ถ้าคุณต้องมีแน่ ต้องใจเย็นๆ...ตอนนั้นผมอารมณ์ร้อน แต่ตอนนี้ดีขึ้นเยอะ” (นาย B5)

2.4.2 การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์

การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ถือเป็นการทบทวนตนเองและอยู่ร่วมกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น การหาที่มาและปัญหาของอารมณ์ การเรียนรู้สถานการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ การคำนึงถึงผลเสียที่ตามมาจากการแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ก็รับผิดชอบอารมณ์ตัวเอง ไม่ให้อารมณ์ตัวเองร้อน และก็ต้องปรับอารมณ์ตัวเองให้เย็นขึ้น ให้เรานึกถึงในสิ่งที่เราต้องทำในอนาคต ถ้าเราทำอารมณ์ร้อนไป ทำในสิ่งที่ไม่ดีไป เราก็ต้องคิดถึงอนาคตไว้ด้วย ว่าอนาคตเรามันต้องไม่ใช่แบบนี้ มันอาจจะเปลี่ยนเส้นทางในชีวิตเราไปเลยก็ได้” (นาย B2)

“อย่างเขาว่าเรามา เราก็จะเงียบ นิ่งไว้ เราจะไม่ได้ตอบอะไรทั้งสิ้น...ดีกว่าที่ว่าเราไปเถียงเขา ดีกว่าที่เราใจเย็นๆ แล้วเราก็อธิบายในสิ่งที่เขาตำ ว่าอะไรเป็นอย่างไร” (นาย B3)

“งานครับ คิดถึงงาน ถ้าเรามีเรื่องงานเราจะส่งไม่ทันครับ มันวืบเดียวถ้าเราคิดจะทำอะไร ถ้าเราพลาดไป ก็พลาดเลย...ฝึกความอดทน เรื่องอารมณ์ อดทนต่อสิ่งแวดล้อมข้างใน ต้องอยู่ให้ได้ในเรื่องของอารมณ์คือ ใจไม่วู่วาม ใจเย็นๆ” (นาย B5)

2.4.3 การระงับอารมณ์

การระงับอารมณ์เป็นการควบคุมและสกัดกั้นการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมของบุคคล การยับยั้งและควบคุมอารมณ์ที่ไม่ปกติของตนเอง การหาวิธีต่างๆ เพื่อจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“เราต้องรู้ครับ เราต้องควบคุมอารมณ์ของเราให้ได้ครับ เราตั้งใจ...เราไปคิดเรื่องอื่น ไปทำอย่างอื่น ไม่ให้มันถึง เราจะทำยังไงไม่ไปมีอารมณ์ที่จะไปเสพยาเสพติดอีกแล้ว” (นาย B1)

“ก็ควบคุมอารมณ์ตัวเองให้ได้ เห็นสิ่งที่อยากได้ เราต้องคิดในใจแล้วว่าต้องทำงานเก็บตังค์ เพื่อสิ่งๆ นี้ ไม่ไปเอาของเขา...เราต้องควบคุมอารมณ์ความอยากได้” (นาย B3)

2.4.4 การปลดปล่อยอารมณ์

การปลดปล่อยอารมณ์เป็นการแสดงออกถึงวิธีการตอบโต้และการระบายทางอารมณ์ที่ถูกวิธี การแสวงหาหลักยึดเหนี่ยวทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ให้ร้อนอะครับ ไม่ให้ใจร้อนอะครับ อยากให้อารมณ์ร้อนแล้วแบบว่า ปะๆ ไปต่อมวดยกัน ไปเล่นเกมกัน ไปเตะบอลกัน อะไรแบบนี้ครับ” (นาย B1)

“ไม่ให้ตัวเองจมปลักกับความเครียดนั้น ถ้าเราเครียด เราก็ออกไปหาอะไรทำ เล่นดนตรีก็ได้ เล่นกีฬาก็ได้ครับ” (นาย B1)

“ผมก็อาศัยสวดมนต์ไว้พระบ้าง ตรงนี้สำคัญมากเลย ผมไปบวชมา 1 พรรษา เราไม่ได้ยุ่งเรื่องยาแล้ว ปล่อยวางบ้าง คิดหน้า คิดหลัง ใจเย็นๆ ทำมาหากินดีๆ ผมก็ว่าช่วยได้ ก็พยายามข้มใจ นึกถึงวันนั้นไป จำวันที่ผัดพลาตไต้หวัน เอาวันที่เราติดเป็นบทเรียน เราเป็นลูกผู้ชายก็คิดถึงตัวเราเยอะๆ” (นาย B4)

“ได้พูดคุยมันดี...มันไม่เครียดครับ...ได้คุยกันไม่ค่อยกดดันเท่าไร แต่พอมีเพื่อนคุยก็รู้สึกผ่อนคลายลง...ก็มีเพื่อน แล้วก็ครู พูดคุยให้เราไม่เครียด...ส่วนมากยามว่างผมจะไปเล่นบอล อ่านหนังสือนอน...ก็ไม่ต้องอะไรมากมาย ผมก็เป็นคนง่าย ๆ คุยเก่ง เข้ากับคนได้ง่าย” (นาย B5)

สรุปได้ว่า การจัดการกับอารมณ์นั้นเป็นความสามารถของเยาวชนในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น โดยการคำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาจากการแสดงอารมณ์ การที่เยาวชนไตร่ตรองอารมณ์ที่เกิดขึ้น รู้วิธีการอยู่ร่วมกับอารมณ์ของตนเอง การควบคุมและการสกัดกั้นอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การระบายอารมณ์ที่ถูกวิธี และการแสวงหาหลักยึดเหนี่ยวจิตใจประกอบด้วย

1. การมีสติรู้ทันอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้ว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์หรือมีสภาวะอารมณ์ชนิดใด และการรู้จักสังเกตอารมณ์ทางบวกทางลบที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ

2. การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการอยู่ร่วมกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม โดยการทำความเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ และหาแหล่งที่มาของปัญหาทางอารมณ์ การทบทวนไตร่ตรองถึงผลเสียจากการแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม

3. การระงับอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการควบคุมและสกัดกั้นการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การพยายามหยุดยั้งอารมณ์ที่ไม่ปกติของตนเอง โดยการหาวิธีต่างๆ เพื่อจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

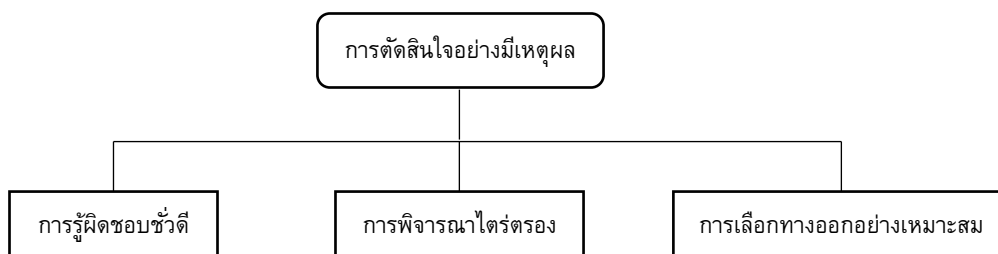
4. การปลดปล่อยอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการแสดงออกถึงการตอบโต้ การระบาย และการปลดปล่อยทางอารมณ์ที่ถูกวิธี รวมถึงการแสวงหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น

2.5 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเป็นการที่บุคคลรู้ว่าสิ่งไหนดีและสิ่งไหนไม่ดีกับตนเอง การเรียนรู้ว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยก่อนการตัดสินใจทำสิ่งใดก็ต้องพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสม นึกถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและคนรอบข้าง เรียนรู้วิธีการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง มีความเข้มแข็งในการต่อสู้กับสิ่งต่างๆ โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมา ใช้เพื่อหาทางออกให้กับปัญหาของตนเอง และนำมาใช้พิจารณาสิ่งต่างๆ

อย่างรอบคอบ และสิ่งสำคัญคือการรู้ว่าตนเองต้องทำอะไร มีหน้าอะไร และให้โอกาสตนเองได้ทำสิ่งที่ดี การให้คำมั่นสัญญากับตนเองว่าจะไม่ทำสิ่งผิดอีก เพื่อเป็นการนำพาชีวิตตนเองไปสู่อนาคตที่ดี

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของการให้ความหมายของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.5.1 การรู้ผิดชอบชั่วดี

การรู้ผิดชอบชั่วดีเป็นการรู้ว่าสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ การรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก การยอมรับในคำตักเตือนเมื่อตนเองทำผิดพลาด การปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม การรู้ว่าสิ่งใดทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ไม่ยุ่งกับสิ่งที่ไม่ดีอะครับ...แล้วก็ทำแต่สิ่งที่ดีจ้ะ ทำในสิ่งที่เราถนัด ทำในสิ่งที่เรารัก ถ้าเราเริ่มจากการทำดีอะครับ ทุกอย่างมันก็จะดีไปหมดเลย โลกเราก็จะน่าอยู่ขึ้น ก็จะไม่มีความทุกข์ ผมว่ามันก็จะลดน้อยลง ถ้าเราทำแต่สิ่งที่ถูกที่ควร...สำคัญมากครับ เพราะผมอยากเป็นคนดีอะครับ” (นาย B1)

“พอเริ่มโตมาเรื่อยๆ เริ่มคิดได้ ใครเตือนก็ฟัง...อ้อ เราต้องทำอย่างนี้เอง รู้ด้วยตัวเองเลยอะ อะไรผิดถูก ผมรู้ด้วยตัวเอง เหมือนกับทำให้เรามีภูมิคุ้มกันอะครับ ถ้าเราไม่มีภูมิคุ้มกันเลย วันหนึ่งเราทำพลาดไป เราอาจจะฆ่าตัวตาย เสียใจ อะไรก็ได้ แต่เรามีภูมิคุ้มกันแล้ว เรื่องธรรมดาแล้ว คิดได้แล้ว” (นาย B2)

“การใช้ชีวิตให้มันไม่สุ่มเสี่ยงต่อสิ่งที่เราทำผิดไป แล้วเราว่าอันนี้มันไม่ดี อันนี้มันดี คนที่ไม่ทำผิดบางที่เขาก็ไม่รู้ ถ้าเขาทำพลาดไปนิดเดียว กฎหมายจะทำให้ชีวิตพังได้ เราก็จะรู้ในสิ่งที่คนไม่ทำผิดไม่รู้” (นาย B2)

“รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก ดีไม่ดี รู้ว่าอะไรทำแล้วไม่ดีกับเราก็อย่ไปทำ เพื่อนคบได้แต่อย่าไปตามพยายามแยกแยะ อย่าตามเพื่อนทุกอย่าง และเตือนๆ กันบ้าง” (นาย B5)

2.5.2 การพิจารณาไตร่ตรอง

การพิจารณาไตร่ตรองเป็นความสามารถในการคิดตรึกตรองเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ การวางแผนแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียจากการ

พิจารณาแนวทางต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล การนึกถึงความผิดพลาดที่ผ่านมาในชีวิตก่อนการตัดสินใจ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“เรารู้จะครับว่าความผิด เราต้องรู้ ถ้าเราทำแบบนี้มันคือผลดีต่อตัวเรา ถ้าทำแบบนี้มันคือผลเสียต่อตัวเรา เราต้องรู้ในข้อผิดพลาดของตัวเอง เราทำผิดไปแล้วจะครับ เราก็ต้องแก้ไขตัวเอง เราไม่ควรที่จะกลับไปยุ่งกับมัน” (นาย B1)

“เรารู้ผลเสียของมัน เราก็จะไม่ทำอีกครับ ผมเชื่อจะครับ เพราะผลเสียมันยิ่งใหญ่ นะ มันคือหน้าตาของแม่ เราไม่ควรให้แม่ร้องไห้เสียใจกับเราจะครับ เราควรทำให้แม่ร้องไห้กับเรื่องดีใจของเรามากกว่า” (นาย B1)

“ในการใช้ชีวิตข้างนอก...ที่เราออกไป เราจะต้องเตรียมว่าเราออกไป เราจะต้องเจออย่างนี้อย่างนี้ กลับไปเจอในสิ่งที่มันไม่ดี...เราก็คิดได้ตั้งแต่วันนั้นอะ ว่าเราเสียใจ หดหู่ เราก้าวเข้าไป เราต้องการอิสรภาพหรือว่าเราต้องการในสิ่งที่มันมีรั้วล้อมบังคับเรา เราคิดได้ในสิ่งที่เราไม่นำมาแบบนี้เลย...อยากเห็นแม่สบาย อยากมีครอบครัว มีอนาคตที่ดีในทางที่ไม่เป็นครอบครัวแตกแยกกัน” (นาย B2)

“ความดี ยังไงก็ต้องทำ ถ้าไปเจอโอกาสแล้วก็ต้องทำให้ได้ ความดีมันหาไม่ยากครับ แต่ความชั่วทำได้แป๊บเดียวแหละ เราคิดจะทำ ทำได้อยู่แล้ว มันหาไม่ยากหรือความดี ได้มองอะไรชัดขึ้น ความถูกต้องกับความผิด อันไหนผิดมันก็ผิด มันกำหนดไว้แล้วว่ามันต้องผิด” (นาย B2)

“เพราะคนเรามันมีตายอะครับ กระวนกระวายเขาก็พาออกมาไม่ได้ กฎหมายติดคุกก็ต้องติด ไม่ได้เห็นหน้าพ่อแม่เลย...เราต้องทำตัวให้ดี เพื่อจะได้ทันเพื่อนทันฝูง...ก็คิดว่าทำไมชีวิตเราต้องไปอยู่แบบนั้น เพราะอะไรอย่างนี้ เขาจะมาขังเราทำไม เราก็ต้องมาแก้ตรงนี้ ก็ต้องหลีกเลี่ยงว่าจะทำอะไร ก็ต้องคิดถ้าเขาเอาเราไปขัง เราต้องไปติดคุกอีก มันไม่แน่ไม่นอนหรือกรอก เข้าไปพ่อแม่ตาย เป็นโรคเป็นอะไร ขึ้นมาอีก ชีวิตหมดอิสรภาพทุก ๆ อย่าง” (นาย B4)

2.5.3 การเลือกทางออกที่เหมาะสม

การเลือกทางออกที่เหมาะสมเป็นการแสวงหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ความมั่นใจในการเลือกทางออกจากปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การยอมรับในความผิดพลาดจากทางออกที่ตนเลือก การหาข้อมูลและเหตุผลประกอบการตัดสินใจ การปรึกษาปัญหาผู้อื่นเพื่อหาทางออก การหาทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์เพื่อตนเองได้ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ถ้าเกิดว่าเราออกมาแล้ว เราตั้งใจจะทำความดีอยู่แล้ว ผมว่ายังไงมันต้องดี แล้วไอ้เรื่องที่มีมันไม่ดี มันก็ไม่มีเลยนะ ต้องยอมรับให้ได้ถ้าทำมัน...แต่ก็พยายามจะไม่ทำสิ่งที่มันผิดกฎหมาย ไม่อยากเข้าไปอยู่ในนั้นอีกแล้วครับ” (นาย B1)

“ได้ทำงาน...มีเงินเป็นของตัวเอง เราจะซื้อในสิ่งที่เราต้องการก็ได้ เราจะได้ไม่ต้อง หนึ่ง ความคิดเราจะได้ไม่ต้องคิดไปเอาของใคร เรามัวแต่ทำงาน สอง เรามีเงินเป็นของตัวเอง เราจะซื้อของที่เรต้องการได้” (นาย B3)

“อาศัยเข้าทำกิจกรรม...เขาก็จะมีโครงการมาเรื่อยๆ อีก 6 เดือนยังอีก ใครเป็นผู้ทำกิจกรรมจะได้ลด จะมีโครงการมาเป็นตัวเตือนสติเลย คือโครงการกิจกรรมเหล่านี้ เป็นตัวเสริมแรงจูงใจให้เราเลย แล้วเราก็จะได้ปล่อยตัวเร็ว...เท่าที่จำได้ แม้กระทั่งเขียนเรียงความได้ลด 7 วัน 3 วัน ก็ดีกว่านั่งไปวันๆ เหมือนไม่มีอะไรทำ โครงการนี้สำคัญมากเลยพี่ ถามจากครูฝึก ปรีक्षाเขาได้” (นาย B4)

“ตอนผมอยู่ในนั้น ก็ตั้งตัวว่าจะออกมาทำอะไร คิดหางานทำ...ไม่ยุ่งุ่นวาย ต้องตั้งหน้าตั้งตาทำงาน ไม่มีงานทำก็ไม่มีเงิน อาจจะไปขโมยได้ เพราะออกมาผมก็ทำงานเลย...ก็ต้องเข้าใจในเรื่องการงานของตัวเอง” (นาย B5)

สรุปได้ว่า การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลนั้นเป็นความสามารถของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาและหาทางออกให้ตนเอง โดยการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียจากการพิจารณาแนวทางต่างๆ การรู้ว่าสิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องราวที่เกิดขึ้น การนึกถึงอนาคต นึกถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์และสำคัญในชีวิต การพยายามหาทางแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน และการแสวงหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วย

1. การรู้ผิดชอบชั่วดี หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้ว่ามีสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก การรู้ว่าสิ่งใดทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการยอมรับเมื่อตนเองหรือผู้อื่นทำผิดพลาด และการพร้อมปฏิบัติตนตามคำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

2. การพิจารณาไตร่ตรอง หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการคิดแยกแยะเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ การวางแผนแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการนำประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นและการพิจารณาแนวทางต่างๆ อย่างมีเหตุผล

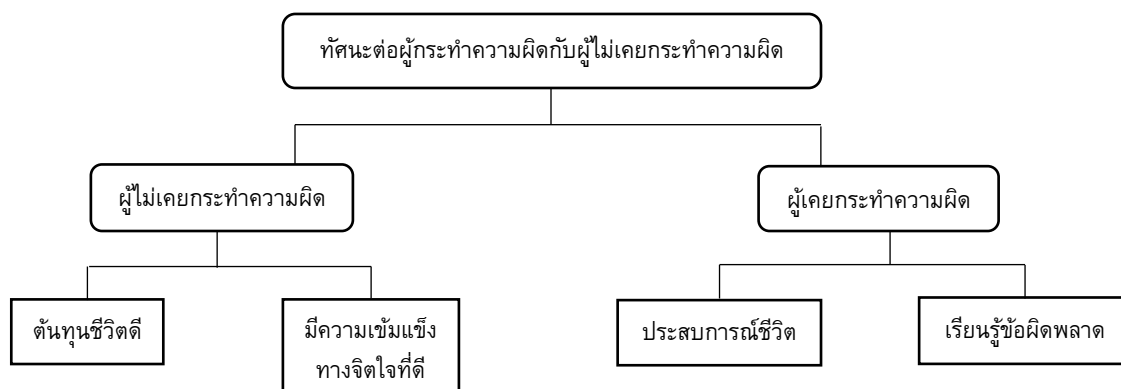
3. การเลือกทางออกที่เหมาะสม หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการแสวงหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลความถูกต้องและการขอคำแนะนำจากผู้อื่นเพื่อหาทางออกที่เหมาะสมกับปัญหา รวมถึงการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากทางเลือกที่ตนเองตัดสินใจ

ตอนที่ 3 มุมมองที่สนับสนุนให้เกิดทักษะชีวิต

สิ่งที่สนับสนุนเชื่อมโยงหรือสิ่งที่เอื้ออำนวยให้ก้าวผ่านปัญหาและความยากลำบากในช่วงเวลาของการกระทำผิดและหลังการกระทำผิดของตนเอง เป็นประสบการณ์ที่ตนเองได้เรียนรู้และจดจำเพื่อนำมาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเองอย่างเหมาะสม โดยการมองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เห็นผลจากการแสดงพฤติกรรมทั้งมุมมองที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่

3.1 ทักษะต่อผู้กระทำความผิดกับผู้ไม่เคยกระทำความผิด

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของทักษะต่อผู้กระทำความผิดกับผู้ไม่เคยกระทำความผิด จากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 ข้อค้นพบเกี่ยวกับทักษะต่อผู้กระทำความผิดกับผู้ไม่เคยกระทำความผิด

การมีทัศนคติต่อผู้กระทำความผิดกับผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดนั้น เป็นการทำให้เห็นมุมมองความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด และตนเองในฐานะผู้ที่เคยกระทำความผิดจะมีประสบการณ์ชีวิตและการเรียนรู้แตกต่างกับบุคคลอีกกลุ่มอย่างไร และมีความต้านทานกับสภาวะปัญหาต่างๆ ได้ดีมากขึ้นเพียงใด สามารถผ่านพ้นมรสุมชีวิตได้อย่างไร เกิดการเรียนรู้จากความผิดพลาดในอดีตและนำมาใช้กับตนเองได้อย่างไร ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“คนที่ไม่เคยทำความผิดก็ถือว่ามัตทุนชีวิตที่ดีอะครับ แต่ถ้าเรื่องประสบการณ์ ผมว่าคนที่เคยทำผิด ประสบการณ์จะเยอะกว่า การใช้ชีวิตมันน่าจะแข็งแรงกว่า เหมือนเราต้องสู้...ผมก็ไม่รู้เหมือนกันนะว่า คนที่ไม่เคยทำความผิดแล้วพอเจอมรสุมชีวิตครั้งหนึ่ง เขาจะทนได้ไหม เขาจะมีความแข็งแรงกับความรูสึกเขามากไหม อันนี้ผมก็ไม่รู้เหมือนกัน แต่ผมเชื่อว่า คนที่เคยทำความผิดแล้ว มันแข็งแรงอะครับ...” (นาย B1)

“คนที่ไม่ทำผิดนะครับ ในมุมมองของผม ผมคิดว่าเขาไม่รู้ เขาถูกความรู้สึกของเขา พวกนี้มันเดินคน ะไรอย่างเงี้ย ติดคุกมา เขาจะมองโลกในแง่ลบประมาณนั้นครับ เขาแบบไม่มีภูมิคุ้มกัน...คนที่ทำความผิด เขาจะได้เรียนรู้บทเรียนนั้นๆ ที่ทำมา แล้วก็ได้หลายๆ อย่างจากที่มีประสบการณ์มาแล้ว...ก็มิได้ครับ ก็อยู่ที่สิ่งแวดล้อม อยู่ที่สถาบันครอบครัวของเขา อยู่ที่หลายๆ อย่างครับ...มีทั้งดีทั้งบวกเลยครับ...ดีก็ ทำให้เรารู้ว่ามันไม่ดี...เรามีประสบการณ์แบบนี้มาแล้ว จะต้องไม่เกิดขึ้นอีก” (นาย B2)

“ชีวิตก็คนละอย่าง คนละแบบชีวิตมันมีวันพลาด สุดท้ายเราพลาดปั๊บ คนละเรื่องเลย คนข้างนอกพูดออกมาระบายให้ตาย ก็ไม่เท่ากับคนที่อยู่ข้างในเลย...ใช้ครับ บางคนออกมาถามว่าสบายไหม ก็สบาย ถ้าตรงๆ เลยแบบลูกผู้ชายก็ไม่ต้องมาคุยข้างนอก ว่าข้าแน่อยู่ข้างในแบบนี้ จิตใจข้างในมันไม่ได้มีความสุขหรอก แต่เรามองผ่านเวลามาเฉยๆ เรามองเป็นเรื่องสนุกไป เฮฮาๆ รับได้ แล้วมันก็ไม่มีอะไร...” (นาย B4)

สรุปได้ว่า ผู้ที่เคยกระทำความผิดจะมีประสบการณ์ชีวิตทั้งด้านบวกและด้านลบ เป็นบุคคลที่ก้าวผ่านเรื่องราวในชีวิตที่ได้ทั้งข้อคิดในการดำเนินชีวิตและได้ความทรงจำในด้านต่างๆ แก่ตนเอง ทำให้มีความต้านทานกับสภาวะปัญหาต่างๆ ได้มากขึ้น และเมื่อพบเจออุปสรรคสามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดในอดีตของตนเอง สามารถผ่านพ้นปัญหาชีวิตได้อย่างเข้มแข็งและนำประสบการณ์ที่มีมาปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสม ส่วนผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดนั้น อาจมีต้นทุนชีวิตที่ดีกว่า แต่ความเข้มแข็งทางจิตใจและการเรียนรู้สิ่งผิดถูกนั้นอาจต้องใช้ประสบการณ์ในการผ่านพ้นกับปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง โดยสรุปดังนี้

1. ทักษะต่อผู้ไม่เคยกระทำความผิด

1.1 การมีต้นทุนชีวิตที่ดี เป็นการที่บุคคลนั้นๆ ไม่ได้ประสบพบเจอเหตุการณ์ความเสี่ยงต่างๆ และไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่บีบคั้นทางสังคม ซึ่งอาจมีพ่อแม่ผู้ปกครองคอยให้ความช่วยเหลือดูแล ทั้งยังให้ความเชื่อมั่น เชื่อใจในตัวเยาวชน ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยหนุนพลังใจให้บุคคลเติบโตได้อย่างมีภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง

1.2 ความเข้มแข็งทางจิตใจ เป็นลักษณะที่บุคคลสามารถต่อสู้กับสภาวะความกดดันในการใช้ชีวิตได้เป็นอย่างดี ไม่ย่อท้อ มีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายชีวิตของตนเองอย่างเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับแรงปะทะทั้งจากภายนอกและภายในจิตใจของตนเองได้ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล อบายมุข สถานการณ์เสี่ยง และสามารถรับมือกับวิกฤติการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

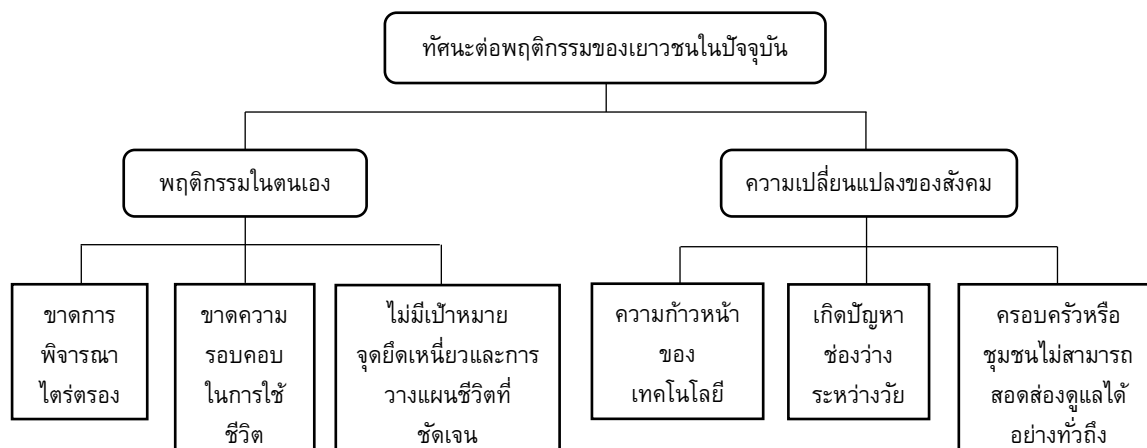
2. ทักษะต่อผู้เคยกระทำความผิด

2.1 การทำให้เกิดประสบการณ์ชีวิต คนที่เคยกระทำความผิด ได้พบเจอกับสถานการณ์ความเสี่ยง ความกดดันและอันตรายต่างๆ มากมาย ทำให้ตนเองได้เรียนรู้ประสบการณ์ในวันวานที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี และนำกลับมาเตือนสติตนเองไม่ให้พลาดพลั้งอีกครั้งในอนาคต

2.2 การเรียนรู้จากข้อผิดพลาด ทำให้บุคคลได้ข้อคิดที่ดี จากคนที่เคยกระทำความผิดและผ่านประสบการณ์ในการคิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด โดยเมื่อทำผิดพลาดแล้ว ก็ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ชีวิต รู้ว่าอะไรถูกผิด ทำใจยอมรับและพยายามปรับตัวเปลี่ยนแปลงตนเองให้ได้

3.2 ทักษะต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบัน

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของทักษะต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบันจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 ข้อค้นพบเกี่ยวกับทัศนคติต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบัน

การมีทัศนคติต่อเยาวชนหรือวัยรุ่นในปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูล แสดงถึงการกระตุ้นให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างหรือเห็นถึงความผิดพลาดในอดีตที่เกิดขึ้นกับตนและวัยรุ่นในปัจจุบันได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้เกิดการตระหนักถึงสิ่งที่ตนกระทำลงไปและทำให้ตนเองรับรู้ถึงกระบวนการที่จะไม่กลับไปทำพฤติกรรมเสี่ยงอย่างที่ผ่านมาอีก ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผมว่าทุกวันนี้โลกมันก็กว้างขึ้นอะครับ แล้วเยาวชนสมัยนี้มันก็รุนแรงขึ้นอะครับ ก็อยากจะบอกน้องๆ เยาวชนว่า ถ้าเขายังเป็นเหมือนผมในตอนนั้น ก็ไม่อยากจะเห็นเขาไปทำแบบนั้น ไม่อยากให้เข้าไปยุ่ง ผมว่าเล่นกีฬา เล่นดนตรี มีอะไรให้ทำเยอะอะครับ เราไม่ต้องมานั่งหลบตำรวจเพราะเราเสพยา เราไปปั่นจักรยาน เราไปเตะบอล เราไปเล่นกีฬา เราไปเล่นดนตรี มันยังสนุกกว่าการเสพยาเยอะเลยอะครับ เสพยาเป็นสิ่งที่ไม่ดีจริงๆ เมื่อก่อนผมไม่เคยเชื่อเลยนะ แต่พอเราได้เรียนรู้แล้ว มันจริงๆ ครับ....ที่ผมเห็นมาคือ มันเยอะ แล้วมันก็เสี่ยงขึ้นอะครับ สำหรับเยาวชน ผมว่าชุมชนทุกชุมชนต้องมียาเสพติด ผมกลัวพูดเลยนะ ว่าน่าจะมียาเสพติด แล้วมันเหมือนจะเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว แต่มันไม่ดีเลยอะครับ อยากให้มีอะไรมากระตุ้นให้ชุมชนไม่ต้องไปพึ่งยาเสพติด หันมาเล่นกีฬาแทน...ผมว่าเป็นเพราะผู้ใหญ่ที่ไม่ดี ผู้ใหญ่บางคนที่ไม่ดีก็จะเอายามาปล่อยไว้ในชุมชน ผมก็อยากให้เด็กเข้มแข็งเอง” (นาย B1)

“ผมคิดว่าเขาแค่ก้าวพลาดครับ เขาแค่คิดไม่ได้ เหมือนผมในตอนนั้น...ถ้าความรู้สึกตอนนั้น คือเขาคิดคะนองตามภาษาวัยรุ่น แต่ก็กวนตีน เหมือนผมตอนนั้นเลย ก็คิดว่าผมตอนนั้นก็เป็นแบบเนี่ย คนอื่นเขาก็จะว่า เนี่ยเป็นความคึกคะนองของวัยรุ่น....โดยรวม ณ ตอนนั้นอาจมีสิ่งแวดล้อม เราเมา เราอยู่กับเพื่อน ความคึกคะนองมันทำให้เกิดปัญหา” (นาย B2)

“เดี๋ยวนี้เสี่ยงมากกว่า เพราะโลกมันไป ไปเห็นในเฟส แข่งรถกัน share กัน บ้านเราไม่มีก็เริ่มค้าขายลักขโมย ผมคิดว่าเดี๋ยวนี้เยอะ....แต่สมัยผมนี้ มันไม่มีขนาดนี้ ไม่ได้มีอะไรจูงใจ ไม่ได้รับรู้จากโลกภายนอก...รุ่นผมไม่มีรถ ไม่มีก็ไม่มีอะไร เฟสคนมีรถ คนเราก็อยากได้” (นาย B4)

สรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบันว่ามีความเสี่ยงและอันตรายมากขึ้น โดยพบว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทำให้เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมีโอกาสเข้าไปอยู่ในจุดที่เสี่ยงอันตรายได้มากขึ้น มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลากหลาย รวมถึงการคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ด้วยลักษณะของความอยากรู้อยากเห็น ความคึกคะนอง และการทำสิ่งต่างๆ เพื่อแสวงหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยในบางครั้งทำให้ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ขาดความรอบคอบในการใช้ชีวิต ไม่มีจุดยึดเหนี่ยวให้ตนเอง ไม่มีเป้าหมายและการวางแผนชีวิตที่ชัดเจน อีกทั้งครอบครัวหรือบุคคลในชุมชนไม่สามารถสอดส่องดูแลได้อย่างทั่วถึง เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงตัววัยรุ่นเป็นอย่างมาก โดยสรุปดังนี้

1. พฤติกรรมในตนเอง

1.1 ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง เยาวชนในปัจจุบันมักทำอะไรตามใจตนเอง ไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา ทำไปโดยไม่ยั้งคิดว่าสิ่งเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่นหรือต่อสังคมอย่างไร ซึ่งถือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับวัยรุ่นในยุคนี้

1.2 ขาดความรอบคอบในการใช้ชีวิต เยาวชนในปัจจุบันมีพฤติกรรมเสี่ยงและอันตรายมากขึ้น อีกทั้งลักษณะของความอยากรู้อยากเห็น ความคึกคะนองและการทำสิ่งต่างๆ เพื่อแสวงหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จึงเป็นเหตุให้ใช้ชีวิตอย่างไม่รอบคอบ และไม่รู้หนทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามา

1.3 ไม่มีเป้าหมายชีวิต ขาดการวางแผนชีวิตที่ชัดเจน จะเห็นได้ว่าการใช้ชีวิตแบบเรื่อยๆ ไม่มีอะไรเป็นหลักแหล่ง ไม่มีความฝัน ไม่มีอนาคต ใช้ชีวิตล่องลอย และทำแต่ละวันให้มันผ่านไป ขาดแก่นสารในชีวิต หากจุดยืนให้ตนเองไม่ได้ จึงไม่อยากที่จะทำสิ่งดี ๆ เพื่ออนาคตของตนเอง

2. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

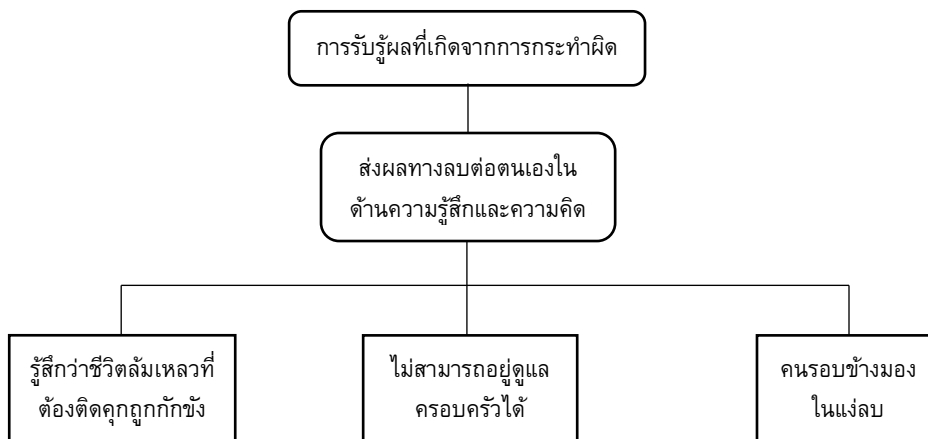
2.1 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทำให้เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมีโอกาสเข้าไปอยู่ในจุดที่เสี่ยงอันตรายได้ง่ายและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลากหลายจนทำให้ผู้ใหญ่ตามไม่ทันและไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ของวัยรุ่นได้

2.2 ปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ถือเป็นสาเหตุของความขัดแย้งในสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัวไปจนถึงการทำงาน รวมถึงการดำเนินชีวิตต่างๆ โดยวัยรุ่นมีวิถีคิด ทศนคติ และรสนิยมที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ครอบครัว ปัจจุบันนี้ล้วนสร้างช่องว่างให้แก่บุคคลได้

2.3 การสอดส่องดูแลจากครอบครัวและชุมชน ในปัจจุบันลักษณะโครงสร้างของครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไป ด้วยภาวะทางเศรษฐกิจที่ทำให้ต่างฝ่ายต่างต้องทำมาหากิน ขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน และสภาพทางสังคมที่เป็นแบบต่างคนต่างอยู่มากขึ้น จึงทำให้การสอดส่องดูแลวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันไม่ทั่วถึงและเป็นไปด้วยความยากลำบากมากขึ้น

3.3 การรับรู้ผลที่เกิดจากการกระทำผิด

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของ การรับรู้ผลที่เกิดจากการกระทำผิดจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการรับรู้ผลที่เกิดจากการกระทำผิด

การรับรู้ผลที่เกิดจากการกระทำผิดนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้รู้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดและความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร ทั้งความคิดความรู้สึกในด้านบวกและด้านลบ การก้าวผ่านความคิดความรู้สึกในช่วงเวลาที่เกิดปัญหา และแรงผลักดันที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่ผิดพลาดของตนเอง อีกทั้งการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกที่เข้ามากระทบ ทำให้เกิดการมองตนเองอย่างไร เกิดสิ่งกระตุ้นและสนับสนุนให้ตนเองเข้มแข็งได้อย่างไร ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“มีครับ มีผลต่อชีวิตเรา สำหรับผม การกระทำผิด มันมีทุกความรู้สึกเลยครับ มันเสียใจ มันท้อแท้ ไม่อยากอยู่บนโลกนี้แล้ว...ส่วนมากจะแบบว่า ถ้าเขารู้ว่าเคยติดคุกมา เขาจะไม่พูดนะ เขาจะรับเราทำงาน แล้วเขาจะดูเราว่า พอลอกมาจกคุกแล้วเนี่ย มันเป็นอย่างไง เขาจะให้โอกาส ผมว่า นายจ้าง ถ้าแก่ส่วนใหญ่เขาจะให้โอกาสนะ” (นาย B1)

“เขาให้โอกาสนะ เป็นบางส่วน บางส่วนก็ให้ ส่วนมากก็ให้ เพราะตอนที่เราทำผิดเรายังเด็กอยู่ก็ สัญญากับตัวเองว่าจะไม่ทำแล้ว เตือนตัวเองว่าเราจะไม่ทำผิด อันไหนคือสิ่งที่ถูกอันไหนคือสิ่งที่ผิด” (นาย B3)

“จริงๆ ถ้าพูดถึงการใช้ชีวิต ถ้าสมัครงานแถวๆ บ้าน คนที่เขาใช้ชีวิต หรือว่าค้าขายลูกชิ้นเขาก็มองเรา ชายจริงรีป่าว มันกระทบอะ เยอะเลย...เราไม่ได้ยุ่งเรื่องยาแล้ว แต่เขาก็มองเราแบบนั้น เขายังมองภาพเหล่านั้นอยู่...เป็นเหมือนปมด้อยไปเลย” (นาย B4)

สรุปได้ว่า การรับรู้ผลที่เกิดจากการกระทำผิดนั้น ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าการกระทำ ความผิดส่งผลทางลบต่อตนเองในด้านความรู้สึกและความคิด รู้สึกว่าการชีวิตล้มเหลวที่ต้องไปติดคุกถูก

กักขัง และทำให้ไม่สามารถอยู่ดูแลครอบครัวได้ และการที่ผู้อื่นมองตนเองนั้น พบว่าคนรอบข้างมองตนเองในแง่ลบ โดยมีทั้งการแสดงออกทางสายตา ทางคำพูด และทางการกระทำที่ทำให้ตนเองรู้สึกไม่สบายใจ แต่สิ่งสำคัญคือครอบครัว ซึ่งถือเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดในการทำให้ตนเองก้าวผ่านความคิดความรู้สึกนั้นมาได้ คอยอยู่เคียงข้างเสมอและยังรับรู้ว่าคุณค่าของครอบครัวยังให้ออกสตนเองในการเริ่มต้นใหม่อยู่เสมอ โดยสรุปดังนี้

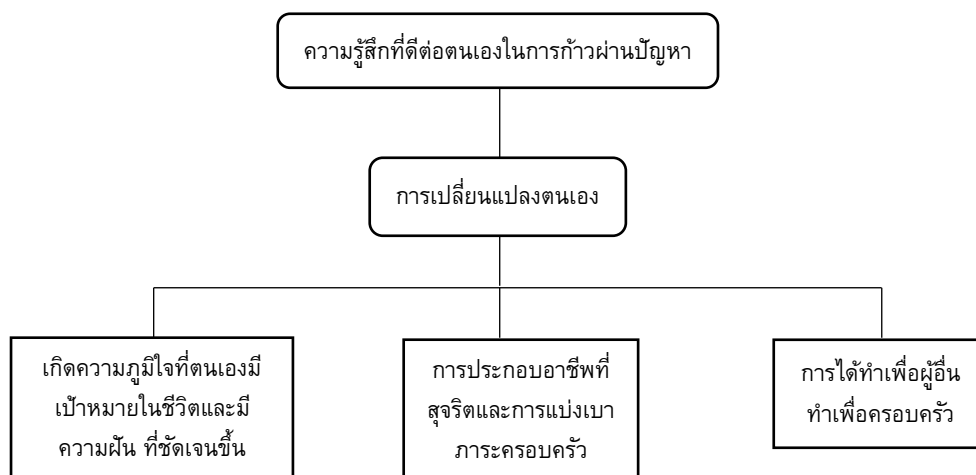
1. การรู้สึกว่าชีวิตล้มเหลว บุคคลที่เคยทำผิดและพลาดพลั้งจนต้องติดคุกถูกกักขัง ทำให้มองตนเองในแง่ลบ คิดว่าตนเองล้มเหลวในชีวิต ทำสิ่งใดก็ไม่ประสบความสำเร็จ และมีชีวิตไม่เหมือนคนอื่น ต้องใช้กำลังใจอย่างมากในการปรับเปลี่ยนตนเอง แม้จะได้รับโอกาสไม่มากก็ตาม

2. การไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ การที่ตนเองต้องติดคุกนั้น ทำให้ขาดเวลาและขาดความสามารถในการดูแลช่วยเหลือจนเจือครอบครัว รู้สึกว่าตนเองเอาเวลาที่มีคุณค่าไปทิ้ง และตัดอนาคตของตนเอง ทำให้ครอบครัวเดือนร้อนและขาดที่พึ่ง

3. การถูกมองในแง่ลบ สำหรับคนที่เคยติดคุกมาก่อน สิ่งสำคัญที่ต้องเผชิญให้ได้คือสายตาและคำพูดที่คนรอบข้างสื่อสารมาถึงเรา ซึ่งเป็นไปในลักษณะทางลบ แม้จะเป็นสถานการณ์ที่ไม่อยากพบเจอ แต่บุคคลก็ต้องใช้พลังใจอย่างมากในการก้าวผ่านสิ่งเหล่านั้นและรอโอกาสที่จะแก้ตัวใหม่

3.4 ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองในการก้าวผ่านปัญหา

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเองในการก้าวผ่านปัญหาจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 ข้อค้นพบเกี่ยวกับความรู้สึกที่ดีต่อตนเองในการก้าวผ่านปัญหา

ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองในการผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งทางจิตใจมากขึ้น ถือเป็นความสามารถในการอดทนต่อความยากลำบากในชีวิตที่ตนมี ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้เหมาะสม การเรียนรู้การ

สูญเสียอิสรภาพ การสูญเสียครอบครัว และการสูญเสียช่วงเวลาดีๆ ที่มีค่าในชีวิตไป ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพลังใจและกำกับตนเองไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงอีก ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“เราภูมิใจที่ว่าจะไม่ทำให้แม่เราเสียใจอีกแล้ว เราภูมิใจที่เราไม่ต้องพึ่งยาเสพติดแล้วนะ เราไม่ต้องอยู่กับยาเสพติดตลอดแล้วนะ เรามาเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่ได้เดินไปไหนก็ได้ เทียบไปไหนก็ได้ ที่ไม่ต้องมาเกรงกลัวตำรวจว่าจะต้องมาจับเราตลอดเวลา เราไม่ต้องเป็นอย่างนั้นแล้ว ผมว่าผมภูมิใจอะ ภูมิใจที่แบบว่าเราเปลี่ยนตัวเองได้ ผมก็ยังไม่หยุดฝันนะครับ ถ้าต่อไปเผื่อว่าผมว่าเปลี่ยนชุมชนได้ ผมจะเปลี่ยนตำบลได้ ผมก็จะเปลี่ยนให้มันดีขึ้น มันจะได้ไม่ต้องมีใครเหมือนผม” (นาย B1)

“ก็สุดท้าย เลยครับ ไม่คิดว่าจะมาได้ ที่นี้เรามีกิจการแล้วก็คิดปวดหัว อยู่กับกิจการของเราว่าจะไปยังไง คือจะเป็นเรื่องส่วนตัวเราแล้ว...ถึงจะผิดพลาด เราก็ต้องนึกถึงวันนั้น ว่าทำไมเราต้องไปทำอย่างนั้นทำไม ไม่ใช่ว่าได้ดีแล้วจะไม่คิดตรงนั้น บางคนไม่มีก็ทำยา เพื่อตั้งร้าน ถ้าผิดพลาดอีกชีวิตก็พังกลับไปแก้ไขได้ แต่นาน รู้ก่อนแก้ก่อน อย่างน้อยมันก็มีโอกาสแก้ไข” (นาย B4)

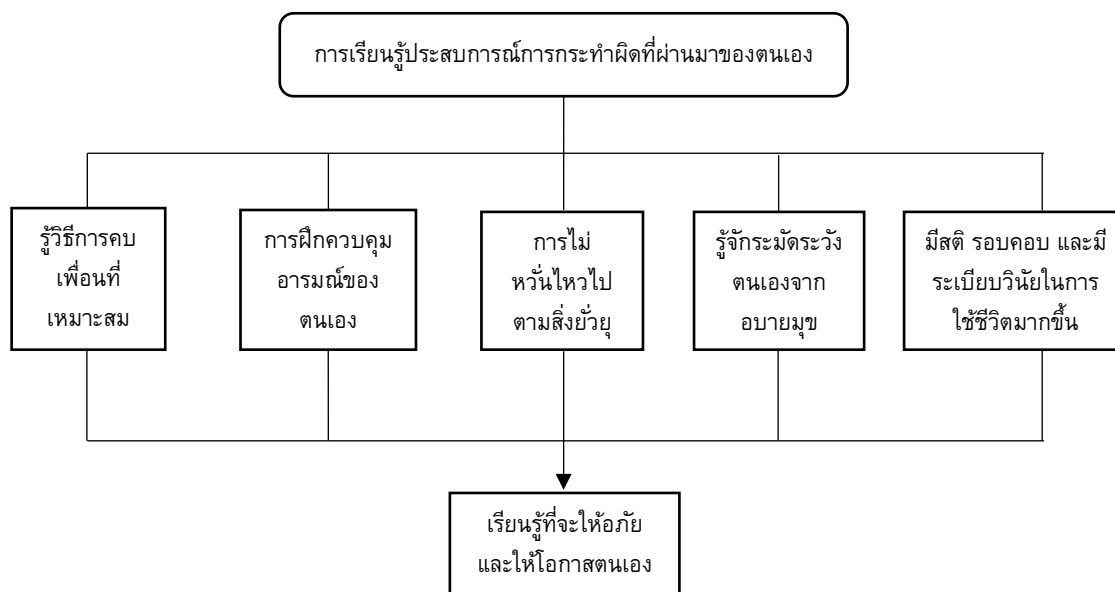
“ภูมิใจก็คิดว่าไปอย่างนี้แหละครับพี่ เอาจุดที่เราเป็นตั้งแต่ที่แรก กว่าจะประสบความสำเร็จเนี่ย ก็ยังไม่ 100% อะนะ ทุกวันนี้ก็ประคับประคองไม่กั๊กหนี้สินใคร เอาที่มีแค่นั้นแค่นั้น เราหลุดตรงนั้นมาได้ ใช้ชีวิตตรงนี้ก็สุดยอดแล้ว” (นาย B4)

สรุปได้ว่า ความรู้สึกที่ดีในการก้าวผ่านปัญหานั้น ผู้ให้ข้อมูลเกิดความภาคภูมิใจที่ตนเองมีเป้าหมายในชีวิต มีความฝันที่ชัดเจน ทั้งการเปลี่ยนแปลงตนเอง การประกอบอาชีพที่สุจริต และการแบ่งเบาภาระครอบครัว สิ่งสำคัญคือการได้ทำเพื่อผู้อื่น ทำเพื่อครอบครัว และรู้สึกขอบคุณตนเองที่ได้ให้โอกาสตนเองในการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งนำพาชีวิตตนเองไปสู่เส้นทางที่ดีต่อไป โดยสรุป ดังนี้

1. ความภูมิใจที่ตนเองมีเป้าหมายในชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะที่บุคคลใช้ผลักดันและพยายามทำให้เกิดขึ้นกับตนเอง โดยการมีความฝันที่ชัดเจนขึ้นเพื่ออนาคตของตนเอง ทำให้สามารถเดินตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างแน่วแน่และไม่หวั่นไหว
2. การประกอบอาชีพที่สุจริต ถือเป็นส่วนหนึ่งของการช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวได้อย่างดี เนื่องจากเป็นการตอบแทนบุญคุณบิดามารดาที่เลี้ยงดูตนเองมา และทำให้บุคคลมองคุณค่าของตนเองเปลี่ยนแปลงไป รับรู้ถึงความสามารถของตนเองและรู้ว่าตนเองเป็นที่พึ่งให้กับคนในครอบครัวได้เป็นอย่างดี
3. การได้ทำเพื่อครอบครัวและผู้อื่น เกิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับตนเอง เห็นความสามารถของตนเองชัดเจนขึ้น รู้ว่าตนเองสามารถทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและคนรอบข้างได้ เกิดการยอมรับตนเองและแผ่ขยายไปสู่การทำให้สังคมยอมรับตนเองต่อไป

3.5 การเรียนรู้จากประสบการณ์การกระทำผิดที่ผ่านมาของตนเอง

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของการเรียนรู้ประสบการณ์การกระทำผิดที่ผ่านมาของตนเองจากผู้ให้ข้อมูล แสดงได้ดังภาพประกอบ 16

ภาพประกอบ 16 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเรียนรู้ประสบการณ์การกระทำผิดที่ผ่านมาของตนเอง

ประสบการณ์การทำความผิดที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนำมาใช้ในการก้าวผ่านเรื่องราวหรือสภาพปัญหาที่พบเจอ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพื่อที่จะนำพาตนเองหลุดพ้นจากวงจรเดิมๆ โดยการเริ่มต้นกระทำสิ่งใหม่ๆ และการเรียนรู้วิธีดำเนินชีวิตที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“แข็งแรงขึ้นครับ ทั้งเรื่องดี เรื่องไม่ดี เรียนรู้ชีวิต...ประสบการณ์ที่ผ่านมาก็สอนให้เรารู้ว่า เราเสียใจนะ เราท้อแท้ซะ แต่เราไม่ถอยครับ เราจะสู้กับมัน เราจะเอาชนะมัน...ก็พอเราเจอเรื่องหนักๆ เจอเรื่องอะไร เราก็ต้องผ่านมันไปให้ได้ครับ...แค่มีคำเนียที่อยู่ในใจผม คือ ถ้าเราทำอะไรผิดไป ไม่เป็นไร เอาใหม่ จะดีหรือไม่ดี ไม่เป็นไร เอาใหม่ จะคอยให้กำลังใจตัวเองด้วย...แต่ก็พยายามจะไม่ทำสิ่งที่มันผิดกฎหมาย ไม่อยากเข้าไปอยู่ในนั้นอีกแล้วครับ” (นาย B1)

“เรียนรู้ทางด้านสังคม การเป็นอยู่ เรียนรู้เพื่อน ที่อยู่อาศัย...ถามว่าดีกว่าไหม มันก็มีค่าเท่ากัน แต่แค่เราออกมาเราก็มีระเบียบมากขึ้น ทำให้เราเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น...ก็ให้เราได้อยู่ในกรอบเกณฑ์ เราต้องตั้งกรอบเกณฑ์ในชีวิตของเรา” (นาย B3)

“เรียนรู้อะไรบ้าง เยอะมากเลยครับ...เวลาหลุดออกมาจากตรงนั้นแล้ว สังคมภายนอกเนี่ย มันมากมายเลย ทั้งอาชีพ ไปไหนพวกชวนไปอยู่ในสังคมที่ว่า การงานก็จะไปอีกอย่างนึง สังคมเพื่อนที่ปรึกษามากมายที่ไม่มียาเสพติด เทียบสนุกกว่าพวกนั้นอีก...สุขสบายมากกว่า เยอะแยะเลย” (นาย B4)

“ฝึกความอดทน เรื่องอารมณ์ อดทนต่อสิ่งแวดล้อมข้างใน ต้องอยู่ให้ได้ในเรื่องของอารมณ์คือ ใจไม่
วู่วาม ให้อภัย” (นาย B5)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ประสบการณ์การกระทำผิดที่ผ่านมาของตนเอง เป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้เกิดทักษะชีวิตแก่บุคคลได้ โดยประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ได้เรียนรู้ว่าสิ่งต่างๆ ในชีวิตมีทั้งดีและไม่ดี ได้เรียนรู้ชีวิตในอีกด้านที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยประสบพบเจอ รู้วิธีการคบเพื่อนที่เหมาะสม การฝึกควบคุมอารมณ์ของตนเอง การไม่หวั่นไหวไปตามสิ่งยั่วยุ และรู้จักระมัดระวังตนเองจากอภายมุขต่างๆ ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ทำให้มีสติ มีความรอบคอบ และมีระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตมากขึ้น ทำให้ตนเองมีความเข้มแข็งอดทนและสามารถเอาชนะสิ่งต่างๆ ได้ เกิดการเรียนรู้ที่จะให้อภัยและให้อีกโอกาสตนเองในการเริ่มต้นใหม่ และการให้กำลังใจตนเองอยู่เสมอ โดยสรุปดังนี้

1. เรียนรู้วิธีการคบเพื่อนที่เหมาะสม ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ตนเองได้เรียนรู้ว่าสิ่งต่างๆ ในชีวิตมีทั้งดีและไม่ดี ได้เรียนรู้ชีวิตในอีกด้านที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยประสบพบเจอ
2. การควบคุมอารมณ์ของตนเอง ถ้าบุคคลเอาอารมณ์เป็นที่ตั้ง ก็มักจะนำไปสู่หายนะต่างๆ ซึ่งการใช้อารมณ์มักจะทำให้จิตใจตนเองขุ่นมัว มองเห็นหนทางในการแก้ปัญหาไม่ชัดเจน
3. การไม่หวั่นไหวไปตามสิ่งยั่วยุ การที่บุคคลผ่านประสบการณ์และได้เรียนรู้พฤติกรรมที่ผิดพลาดของตนเองนั้น ส่งผลให้มองสิ่งต่างๆ ได้กว้างและชัดเจนขึ้น หากต้องพบเจอกับสิ่งยั่วยุต่างๆ อีกครั้ง ก็สามารถจะพิจารณาได้ตรงตรงได้ดียิ่งขึ้น
4. การระมัดระวังตนเองจากอภายมุข ความผิดพลาดในอดีตทำให้บุคคลระมัดระวังตนเองมากขึ้น สามารถพิจารณาได้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูกและควรตัดสินใจเลือกทางเดินไหนที่จะนำพาตนเองให้ออกห่างจากอภายมุขและความเสี่ยงต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้
5. การมีสติรอบคอบ การที่บุคคลรู้จักยับยั้งชั่งใจ ใช้สติพิจารณาเรื่องราวที่ผ่านเข้ามา และรู้จักการควบคุมจิตใจตนเองให้อยู่ในหนทางที่ดีที่เหมาะสม รวมถึงการจัดระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น ถือเป็นเกราะป้องกันอันตรายต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปกระบวนการที่สนับสนุนให้เกิดทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดแรงผลักดันและแรงสนับสนุนให้บุคคลสามารถผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคได้ นั่นคือครอบครัว โดยครอบครัวทำให้เกิดความตั้งมั่นและแน่วแน่ที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเองใหม่ ไม่หลงผิดไปกับวงจรเดิมๆ และการได้เห็นความเสียใจความผิดพลาดของคนที่ครอบครัว โดยเฉพาะมารดา ซึ่งเห็นความลำบากของมารดา ทำให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งใจและรับรู้ได้ว่ามารดาไม่เคยทอดทิ้งไปไหน เป็นบุคคลที่ไม่เคยซ้ำเติมและยังคอยอยู่เคียงข้างเสมอ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุด จากนั้นจึงเกิดความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองตัดสินใจที่จะหันหลังให้กับความผิดพลาดของตนเอง เป็นจุดที่ทำให้เริ่มพิจารณาว่าต้องเลือก

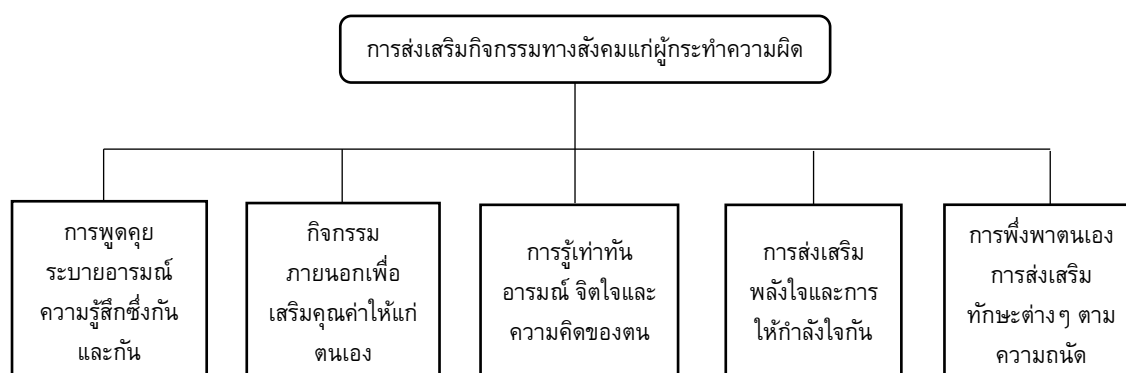
ทางเดินชีวิตใหม่ พยายามปรับปรุงตัวเอง ทำหน้าที่ของลูกที่ดี และใช้ชีวิตอย่างอิสระ เดินตามความฝันของตนเอง เพื่อให้ครอบครัวภูมิใจและไม่ลำบากอีกต่อไป

ตอนที่ 4 แนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

แนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวนั้น ถือเป็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้บุคคลเกิดความมั่นใจมากขึ้นในการก้าวออกไปเผชิญโลกภายนอก เป็นการเตรียมตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้มีความพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมอย่างเข้มแข็ง ซึ่งอาจต้องมีทั้งการช่วยเหลือสนับสนุนด้านอาชีพ ด้านการศึกษา หรือแม้กระทั่งด้านทักษะการใช้ชีวิตที่บุคคลพึงมี โดยแนวทาง กิจกรรมที่ใช้ หรือการปฏิบัติตนต่างๆ นั้น อาจเป็นไปตามแต่ละลักษณะของบุคคลที่มีความต้องการที่แตกต่างกันไป ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่

4.1 การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมแก่ผู้กระทำความผิด

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมแก่ผู้กระทำความผิด จากผู้ให้ข้อมูล สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมแก่ผู้กระทำความผิด

กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะต่างๆ เป็นสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดได้เรียนรู้โลกภายนอกมากยิ่งขึ้น ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในสังคมผ่านเรื่องราวหรือกิจกรรม ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการส่งเสริมพลังใจให้เข้มแข็ง โดยสามารถนำประโยชน์เหล่านั้นมาปรับใช้กับตนเองได้อย่างเหมาะสม ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...ถ้าผมอยากให้มีอะไรใหม่ ก็อยากให้เข้าถึงมากกว่าครับ ถ้าเป็นไปได้จริงๆ เลย ก็อยากให้เข้าถึงน้องๆ ทุกคนเลย แบบว่าเขารู้สึกยังไง...บางคนเขาคิดหนักมากเลยนะ อย่างพวกเพื่อนๆ ผม เขามีแฟน เขามีลูก เขาคิดมากเลยนะว่าแฟนเขาจะทิ้งไหม แล้วเขาจะเก็บตัว เขาจะไม่คุยกับใคร เขาก็คิดว่าเมื่อไรจะได้ออก หนึ่งวัน หนึ่งเดือน กาลปฏิทิน เราต้องเป็นคนคอยให้กำลังใจเพื่อน” (นาย B1)

“เราต้องรู้ว่าเขาอยากทำอะไร เขาจะทำอะไร เราต้องรับรู้ในสิ่งที่เขาอยากทำด้วย...ออกมาเขาจะไปเรียน ไปอะไรใหม่ ถ้าเกิดว่าเขาช่วยเขาได้ เราก็ผลักดันเขาอะครับ...แต่ถ้าเกิดเรารู้ไปถึงใจเขาว่าเขาอยากเป็นอะไร เขาออกมาแล้ว เขาจะทำความดีแบบไหน ต้องมีเป้าหมาย” (นาย B1)

“ให้เราเหมือนรู้เท่าทันภายนอกด้วย...อยู่ข้างในเราไม่รู้อะไรเลย เราออกไปข้างนอก เข้าเป็นแบบนี้ไต่ยังไง มันมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ภายนอกกับภายในมันไม่เหมือนกัน...และก็วิชาชีพ ข้างในก็มีครับ แต่ผมว่ามันยังไม่ลึกพอ เหมือนด้านสังคมภายนอกกับข้างในมันต่างกัน คือวิชาชีพข้างในมันก็สอนให้เราว่ามันคือวิชาชีพแบบนี้ มันไม่ลึกอะครับ ข้างนอกมันมีธุรกิจด้วย วิชาชีพทางธุรกิจ มันคือแบบที่เราออกมา เราก็มารู้ได้เลย มันยังทำไม่ได้ครับ เพราะข้างในมันยังไม่ลึกอยู่” (นาย B2)

“ถ้าจะให้ดีอยากให้มีเจ้าหน้าที่ ที่ให้กำลังใจ...จะได้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างกล้าหาญ เพราะว่าพี่ครับ ผมมาอยู่ตรงนี้ ยามผมก็ไม่ได้ยุ่ง มาอยู่ไม่มีอะไรเลย ก็ต้องอยู่เป็นใจเป็นกันก็ไปสังคมเรื่องยา มันไม่ได้” (นาย B4)

“มีคนข้างนอกมาคุย มาเล่าประสบการณ์ มันก็คลายเครียดผ่อนคลายครับ อยากให้มีกิจกรรมที่ผ่อนคลาย ถ้าตั้งเครียดไปเด็กมันเก็บกด ก็มีดีกันแล้วก็แบ่งพวกกัน” (นาย B5)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้มีการพูดคุย ได้รับความรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยน ส่งเสริมพลังใจและการให้กำลังใจกัน ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดแนวทางในการพึ่งพาตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ จิตใจ และความคิดของตนให้อยู่ในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เข้าถึงจิตใจและความรู้สึกของผู้ที่กระทำความผิดได้เป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้กระทำความผิดได้ผ่อนคลายตนเองจากอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ เพื่อลดความตึงเครียด ความวิตกกังวลที่มีในจิตใจ และกิจกรรมที่ให้ผู้กระทำความผิดได้เรียนรู้โลกภายนอก ได้รับความรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ การออกไปทำกิจกรรมภายนอกเพื่อเสริมคุณค่าให้แก่ตนเอง ทั้งยังได้ทำประโยชน์เพื่อสังคม การส่งเสริมทักษะต่างๆ ตามความถนัด ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านการประกอบวิชาชีพที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้กระทำความผิดมีความรู้ความชำนาญติดตัวไป โดยสรุปดังนี้

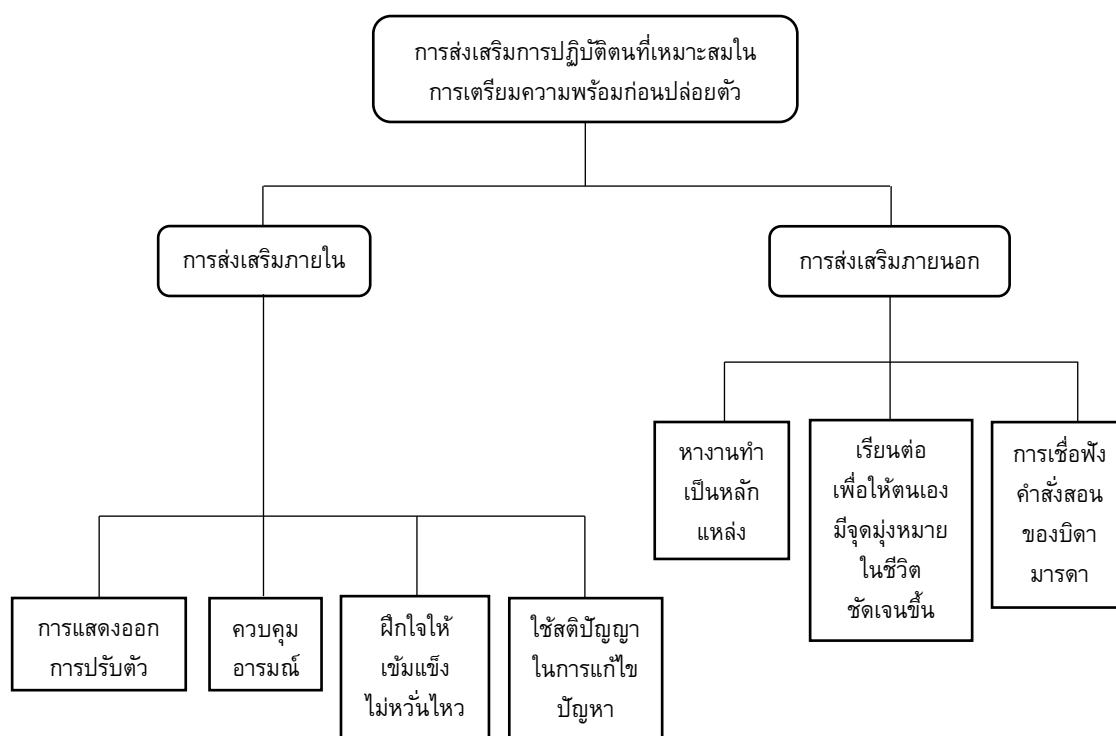
1. การพูดคุยระบายอารมณ์ความรู้สึกซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดแนวทางในการพึ่งพาตนเอง ช่วยผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลที่มีอยู่ และรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง
2. กิจกรรมภายนอกเพื่อเสริมคุณค่าให้แก่ตนเอง ทำให้ได้รับความรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอก ได้เปิดโลกทัศน์ ได้เห็นความเป็นไปที่เกิดขึ้น ซึ่งการออกไปทำกิจกรรมภายนอกก็ถือเป็นการได้ทำประโยชน์เพื่อสังคมทางหนึ่ง และทำให้ตนเองได้ฝึกการทำเพื่อส่วนรวมมากขึ้น
3. การรู้เท่าทันอารมณ์ จิตใจและความคิดของตน โดยผ่านกิจกรรมที่เป็นการบรรยายถึงตนเอง โดยเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้โดยไม่ซับซ้อน เพื่อให้ความรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและของกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ได้เห็นแนวทางและวิธีคิดของคนอื่นมากขึ้น

4. การส่งเสริมพลังใจและการให้กำลังใจกัน เป็นการจัดกิจกรรมที่ผ่อนคลาย เน้นการพูดคุยที่ไม่ต้องมีเนื้อหาวิชาการมากนัก เน้นให้เยาวชนสื่อสารวิธีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

5. การส่งเสริมทักษะต่างๆ ตามความถนัด เป็นการฝึกอาชีพตามความชอบความถนัด เพื่อให้เยาวชนได้พึ่งพาตนเองในการนำไปใช้ประกอบอาชีพภายภาคหน้า ผ่านกิจกรรมการฝึกทักษะอาชีพที่เฉพาะต่างๆ

4.2 การส่งเสริมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในส่วนของการส่งเสริมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จากผู้ให้ข้อมูลสามารถ แสดงได้ดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการส่งเสริมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

การปฏิบัติตนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เป็นการเตรียมตนเองในการกลับมาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ โดยสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างมั่นใจ อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องเหมาะสมและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ซึ่งถือเป็นความสามารถที่บุคคลพึงมีในการปฏิบัติตนตามความเหมาะสมกับบรรทัดฐานของสังคม และความสามารถในการฝึกใจตนเองให้เข้มแข็งพร้อมเผชิญกับเรื่องราวต่างๆ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ระมัดระวังเรื่องอารมณ์ตัวเองอะครับ การใช้อารมณ์ตัดสินปัญหา บางคนอย่างเพื่อนผมเนี่ย ก็โดนคดีพยายามฆ่า เขาก็ใช้อารมณ์ แต่พอเขาออกมา เขาก็ก็มีอยู่คนนึงอะครับ ที่เขาเล่นฟุตบอล แต่อยู่คนละที่กับผม” (นาย B1)

“การกระทำต้องไม่สุ่มเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง...การเที่ยวกลางคืน ต้องระวัง เที่ยวได้นะครับ แต่ต้องอยู่ในขอบเขตตัวเอง...เราต้องวางแผนไว้แล้วว่าเราจะต้องไปเที่ยวแค่นั้นนะ ไม่ต้องเตลิดไปห้าวันเหมือนเมื่อก่อน ไปมีเรื่อง ไปรวมตัว ไปตีต่อยเขา อะไรประมาณเนี่ย ห้ามตัวเองให้ออกไป ไม่ให้คิดอย่างนั้น เรื่องความคิดตัวเองด้วยครับ” (นาย B2)

“เตรียมตัวเรื่องสังคม...เราต้องไปเจอสังคมที่เยอะกว่านั้น เราต้องทำตัวยังไง เราจะปรับตัวเข้าหาเขาได้ไหม เราจะทำอะไรให้เดือดร้อนเขาอีกหรือเปล่า เชื่อฟังพ่อแม่บ้าง...ก็เปิดใจให้กว้างเพื่อรับสิ่งดีๆ เข้าหาตัว เราอย่าอคติกับตัวเอง ว่าเราเคยทำผิดมา...ที่ระวังอีกคือ สิ่งแวดล้อมเก่าๆ ออกไปเจอสิ่งแวดล้อมเก่าๆ เพื่อนเก่าๆ สถานที่เก่าๆ ก็เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะกลับมาอีกเหมือนเดิม” (นาย B3)

“ก็เรื่องยาเสพติดครับ สังคมตอนนี้แล้วถ้าเพื่อนไม่ดีก็หลีกเลี่ยงไป คอยกันได้บ้างครับเพื่อนก็คือเพื่อน ก็ดูๆ ไปกลุ่มเพื่อนที่ดีก็มีเยอะแยะ แล้วก็คิดถึงตัวเองไว้เป็นหลัก แต่จริงๆ ก็อยู่ที่ตัวเราเป็นหลัก...ใช้ๆ คิดว่ามันไม่ดี ถ้าผิดพลาดไปแล้วหมดเลยนะ อะไรอย่างนี้” (นาย B4)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวนั้น ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าควรเตรียมตนเองในการกลับมาอยู่ในสังคม ทั้งการแสดงออก การปรับตัว และการไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ต้องฝึกใจตนเองให้เข้มแข็ง ไม่หวั่นไหวไปตามสิ่งยั่วยุต่างๆ การหลีกเลี่ยงคบเพื่อนกลุ่มเสี่ยง และสภาพแวดล้อมเดิมๆ ที่ทำให้ตนเองเสี่ยงอันตราย และควรใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา รู้จักควบคุมและแสดงอารมณ์ตนเองให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม สิ่งสำคัญ คือการให้เวลากับคนในครอบครัว การเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา และควรหางานทำเป็นหลักแหล่งเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว ทำตนให้มีประโยชน์ หรือเรียนต่อเพื่อให้ตนเองมีจุดมุ่งหมายในชีวิตชัดเจนขึ้น โดยสรุปดังนี้

1. การส่งเสริมภายใน

1.1 การแสดงออกและการปรับตัว เป็นลักษณะที่บุคคลต้องเตรียมตนเองในการออกไปสู่โลกภายนอกหลังปล่อยตัว เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเหมาะสม

1.2 การควบคุมอารมณ์ ถือเป็นเตรียมตนเองที่สำคัญ เนื่องจากอารมณ์มักเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนการทำผิดพลาดเสมอ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรู้จักวิธีที่จะจัดการได้อย่างเหมาะสม

1.3 การฝึกจิตใจให้เข้มแข็งไม่หวั่นไหว การออกไปใช้ชีวิตข้างนอก เยาวชนต้องเผชิญกับสิ่งยั่วยุและอบายมุขต่างๆ มากมาย ดังนั้นหากฝึกจิตใจตนเองให้แน่วแน่ตั้งมั่นให้อยู่ในทางที่เหมาะสมก็จะช่วยป้องกันตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

1.4 การใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหา การฝึกแก้ปัญหาด้วยการใช้สติพิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาอย่างรอบคอบก่อนเสมอ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เยาวชนก้าวผ่าน

อุปสรรคทางความคิดและอารมณ์ได้เป็นอย่างดี โดยทำให้ตนเองไม่วุ่นวายและทำอะไรไปโดยขาดสติ
ยังคิด

2. การส่งเสริมภายนอก

2.1 การหางานทำเป็นหลักแหล่ง เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติหลังได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากการทำงานจะช่วยให้เยาวชนรู้สึกถึงคุณค่าและประโยชน์ของตนเอง ทั้งยังเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว ได้นำเงินมาช่วยเหลือจุนเจือครอบครัว และเป็นการห่างไกลจากอบายมุขต่างๆ ที่เกิดจากความอยากได้อะไรมีของตนเอง

2.2 การศึกษาต่อ เป็นอีกทางเลือกที่ดีสำหรับเยาวชนที่ปล่อยตัวไปแล้ว เนื่องจากการศึกษาจะทำให้เยาวชนได้เรียนรู้โลกที่กว้างขึ้น ทำให้เห็นหนทางความก้าวหน้าของตนเองและเพื่อให้ตนเองมีจุดมุ่งหมายในชีวิตชัดเจนขึ้นต่อไป

2.3 การเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา เยาวชนหลายคนที่กำลังผิดพลาดก็เนื่องมาจากขาดการรับฟังคำแนะนำสั่งสอนของบิดามารดา พอตนเองหลงผิดติดคุกและคิดได้หลังจากนั้น จึงทำให้เห็นว่า สิ่งที่บิดามารดาบอกสอนเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต ดังนั้นการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่หรือผู้มีพระคุณจึงเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติเป็นอย่างมากสำหรับเยาวชน

2. องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จำแนกตามข้อหาในการกระทำผิด และระยะเวลาในการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ส่วนที่ 1 จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จำแนกตามข้อหาในการกระทำผิด และระยะเวลาในการฝึกอบรม

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คำร้อยละ โดยจำแนกตามข้อหาในการกระทำผิด และระยะเวลาในการฝึกอบรม ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนและค่าร้อยละของเยาวชนชาย โดยจำแนกตามข้อหาในการกระทำผิดและระยะเวลาในการฝึกอบรม (n = 405)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ข้อหาในการกระทำผิด		
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	121	29.9
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	29	7.2
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	157	38.8
ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย	92	22.7
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ	5	1.2
ความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก	1	0.2
รวม	405	100.0
2. ระยะเวลาในการฝึกอบรม		
ไม่เกิน 6 เดือน	39	9.6
กว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	53	13.1
กว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	121	29.9
2 ปีขึ้นไป	192	47.4
รวม	405	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชนชาย จำนวน 405 คน พบข้อหาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับร่างกาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับอาวุธ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 โดยกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ระยะเวลาในการฝึกอบรมกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 ปีขึ้นไป จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4

ส่วนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน (n = 405)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	K	M	SD	ระดับของทักษะชีวิต
SELFES (การเห็นคุณค่าในตนเอง)		14	3.83	0.46	มาก
การรู้ว่าตนมีความสามารถ	SEef	4	3.63	0.52	มาก
ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง	SErc	4	4.04	0.60	มาก
การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต	SEgs	3	3.88	0.66	มาก
ความมั่นคงทางจิตใจ	SEms	3	3.75	0.68	มาก
SOCIALRE (ความรับผิดชอบต่อสังคม)		10	3.72	0.57	มาก
การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม	SRns	3	3.98	0.67	มาก
การช่วยเหลือผู้อื่น	SRho	4	3.71	0.65	มาก
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม	SRsd	3	3.47	0.83	ปานกลาง
NEGOTIAT (การปฏิเสธต่อรอง)		11	3.46	0.50	ปานกลาง
การบอกปฏิเสธผู้อื่น	NErj	4	3.42	0.60	ปานกลาง
การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า	NEav	4	3.46	0.62	ปานกลาง
การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม	NEnp	3	3.53	0.68	มาก
COPING (การจัดการกับอารมณ์)		13	3.78	0.53	มาก
การมีสติรู้ทันอารมณ์	CEcs	3	3.89	0.68	มาก
การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์	CEec	4	3.80	0.62	มาก
การระงับอารมณ์	CEes	4	3.65	0.75	มาก
การปลดปล่อยอารมณ์	CEem	2	3.85	0.83	มาก
DECISION (การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล)		12	3.83	0.59	มาก
การรู้ผิดชอบชั่วดี	DMcc	4	3.80	0.64	มาก
การพิจารณาไตร่ตรอง	DMcd	4	3.81	0.70	มาก
การเลือกทางออกอย่างเหมาะสม	DMrs	4	3.90	0.69	มาก
LFSKILL (ทักษะชีวิต)	(n=405)	60	3.73	0.42	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในรายองค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับสูง 4 องค์ประกอบ คือการเห็นคุณค่าในตนเอง (M = 3.83) ความรับผิดชอบต่อสังคม (M = 3.72) การจัดการกับอารมณ์ (M = 3.78) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (M = 3.83) ตามลำดับ และองค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน

กลางมี 1 องค์ประกอบ คือการปฏิเสธต่อรอง (M = 3.46) ส่วนคะแนนเฉลี่ยของตัวชี้วัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนตามองค์ประกอบย่อยทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.42-4.04 ซึ่งอยู่ตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงระดับมาก

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

จากการพัฒนาแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามทักษะชีวิตสามารถแบ่งแบบสอบถามทักษะชีวิตออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) รวมจำนวนพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งหมด 17 พฤติกรรมบ่งชี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบจะต้องเตรียมเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่จะวิเคราะห์ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ สามารถพิจารณาได้จากค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) โดยควรมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป และดูค่า barlett's test of sphericity ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง สำหรับโมเดลการวัดทักษะชีวิตด้วยโปรแกรม MPLUS โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 โมเดลการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

พิจารณาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) จำนวน 4 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.38-0.48 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.77 และมีค่า barlett's test of sphericity เท่ากับ 351.31 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง

พฤติกรรมบ่งชี้	SEef	SErc	SEgs	SEms
การรู้ว่าตนมีความสามารถ (SEef)	1.00			
ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง (SErc)	.44**	1.00		
การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต (SEgs)	.38**	.48**	1.00	
ความมั่นคงทางจิตใจ (SEms)	.40**	.47**	.43**	1.00
Mean	3.63	4.04	3.88	3.75
SD	0.52	0.60	0.66	0.68

bartlett's Test of Sphericity = 351.31, df = 6, p = 0.00, KMO = 0.77

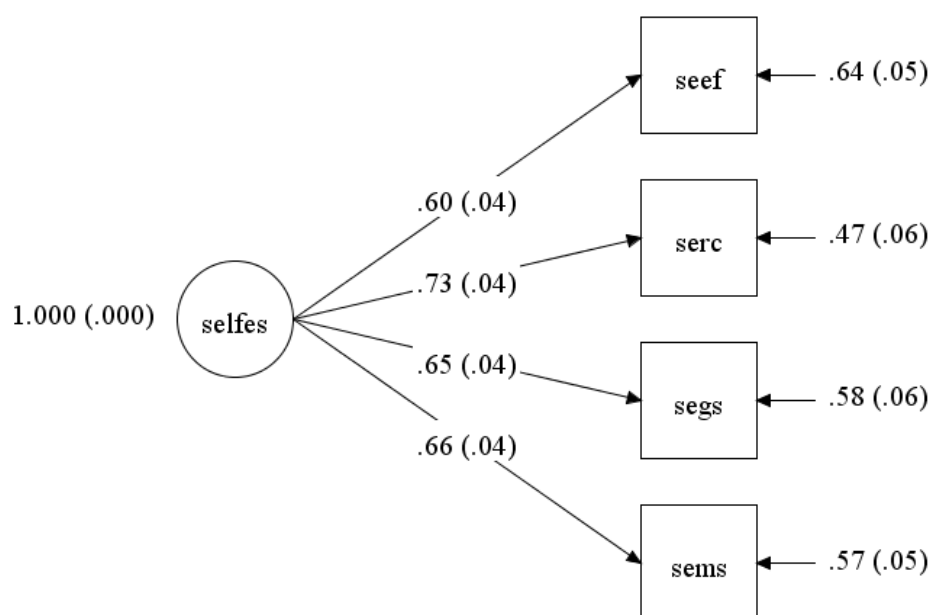
หมายเหตุ * p < .05, ** p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.004 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของมีความกลมกลืนกันสูงมาก

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) พบว่ามีค่าเป็นบวกอยู่ระหว่าง 0.60-0.73 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 พฤติกรรมบ่งชี้ มีน้ำหนักความสำคัญใกล้เคียงกัน พฤติกรรมบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง (SErc) รองลงมาคือ ความมั่นคงทางจิตใจ (SEms) การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต (SEgs) และการรู้ว่าตนมีความสามารถ (SEef) โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) ร้อยละ 53 43 42 และ 36 ตามลำดับ รายละเอียดตั้งตาราง 12 และภาพประกอบ 19

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES)

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	Residual
	b (SE)	β			
SEEF	1.00	0.60	-	0.36	0.64
SERC	1.42	0.73	8.96	0.53	0.47
SEGS	1.38	0.65	8.29	0.42	0.58
SEMS	1.45	0.66	9.03	0.43	0.57
CFI =1.00 TLI =1.02 SRMR =0.004 RMSEA =0.000					

ภาพประกอบ 19 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES)

3.2 โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

พิจารณาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) จำนวน 3 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.40-0.54 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.67 และมีค่า barlett's test of sphericity เท่ากับ 271.12 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	SRNS	SRHO	SRSD
การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม (SRNS)	1.00		
การช่วยเหลือผู้อื่น (SRHO)	.51**	1.00	
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (SRSD)	.40**	.54**	1.00
Mean	3.98	3.71	3.47
SD	0.67	0.65	0.83

bartlett's Test of Sphericity = 271.12 , df = 3, p = 0.00, KMO = 0.67

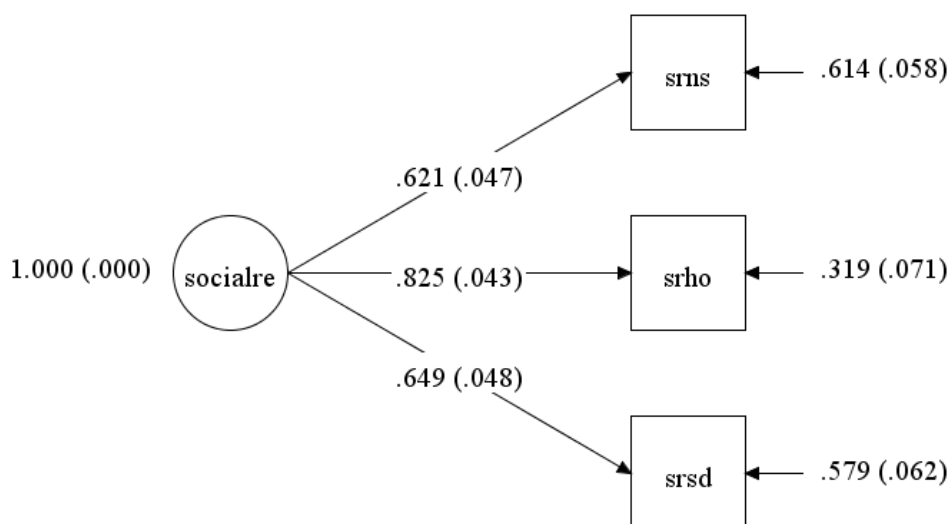
หมายเหตุ * p < .05, ** p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.004 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของมีความกลมกลืนกันสูงมาก

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) พบว่ามีค่าเป็นบวกอยู่ระหว่าง 0.62-0.83 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 3 พฤติกรรมบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การช่วยเหลือผู้อื่น (SRHO) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (SRSD) และการทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม (SRNS) โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) ร้อยละ 68.42 และ 39 ตามลำดับ รายละเอียดตั้งตาราง 14 และภาพประกอบ 20

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบความ
 รับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE)

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	Residual
	b (SE)	β			
SRNS	1.00	0.62	999.00	0.39	0.61
SRHO	1.29	0.83	9.09	0.68	0.32
SRSD	1.30	0.65	8.78	0.42	0.58
CFI =1.00	TLI =1.02	SRMR= 0.004	RMSEA =0.000		

ภาพประกอบ 20 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม
 (SOCIALRE)

3.3 โมเดลการวัดการปฏิเสธต่อรอง

พิจารณาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT) จำนวน 3 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.41-0.50 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.67 และมีค่า barlett's test of sphericity เท่ากับ 233.39 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการปฏิเสศต่อรอง

พฤติกรรมบ่งชี้	NERJ	NEAV	NENP
การบอกปิดผู้อื่น (NERJ)	1.00		
การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า (NEAV)	.41**	1.00	
การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม (NENP)	.46**	.50**	1.00
Mean	3.42	3.46	3.53
SD	0.60	0.62	0.68

bartlett's Test of Sphericity = 233.39 , df = 3, p = 0.00, KMO = 0.67

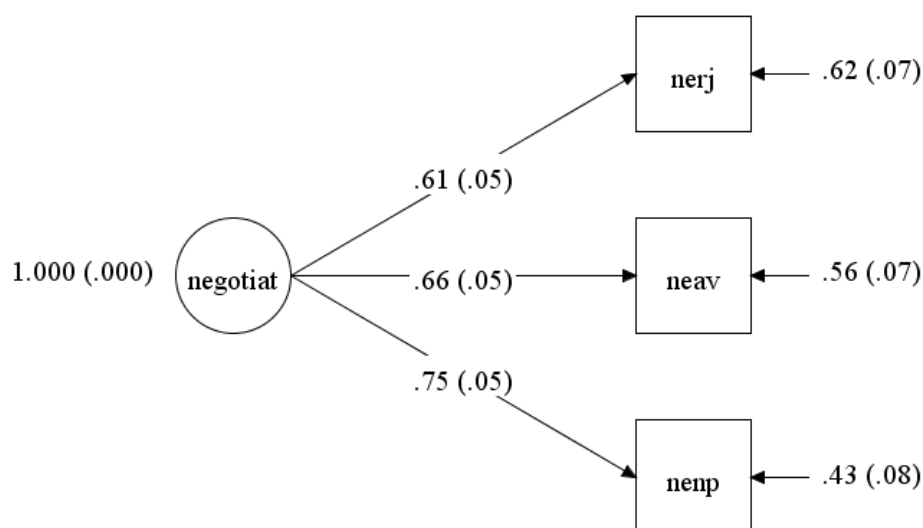
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการปฏิเสศต่อรอง (NEGOTIAT) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของมีความกลมกลืนกันสูงมาก

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการปฏิเสศต่อรอง (NEGOTIAT) พบว่ามีค่าเป็นบวกทุกพฤติกรรมบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.62-0.75 ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม (NENP) รองลงมาคือการหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า (NEAV) และการบอกปิดผู้อื่น (NERJ) โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบการปฏิเสศต่อรอง (NEGOTIAT) ร้อยละ 57.44 และ 38 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 16 และภาพประกอบ 21

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการปฏิเสธ
ต่อรอง (NEGOTIAT)

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	Residual
	b(SE)	β			
NERJ	1.00	0.62	999.00	0.38	0.62
NEAV	1.11	0.66	7.25	0.44	0.56
NENP	1.38	0.75	6.79	0.57	0.43
CFI =1.00	TLI =1.00	SRMR = 0.00	RMSEA =0.00		

ภาพประกอบ 21 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการปฏิเสธต่อรอง
(NEGOTIAT)

3.4 โมเดลการวัดการจัดการกับอารมณ์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING) จำนวน 4 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.27-0.52 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.72 และมีค่า barlett's test of sphericity เท่ากับ 304.22 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ องค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์

พฤติกรรมบ่งชี้	CEcs	CEec	CEes	CEem
การมีสติรู้ทันอารมณ์ (CEcs)	1.00			
การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ (CEec)	.52**	1.00		
การระงับอารมณ์ (Cees)	.36**	.46**	1.00	
การปลดปล่อยอารมณ์ (CEem)	.27**	.32**	.36**	1.00
Mean	3.89	3.80	3.65	3.85
SD	0.68	0.63	0.75	0.83

bartlett's Test of Sphericity = 304.22, df = 6, p = 0.00, KMO = 0.72

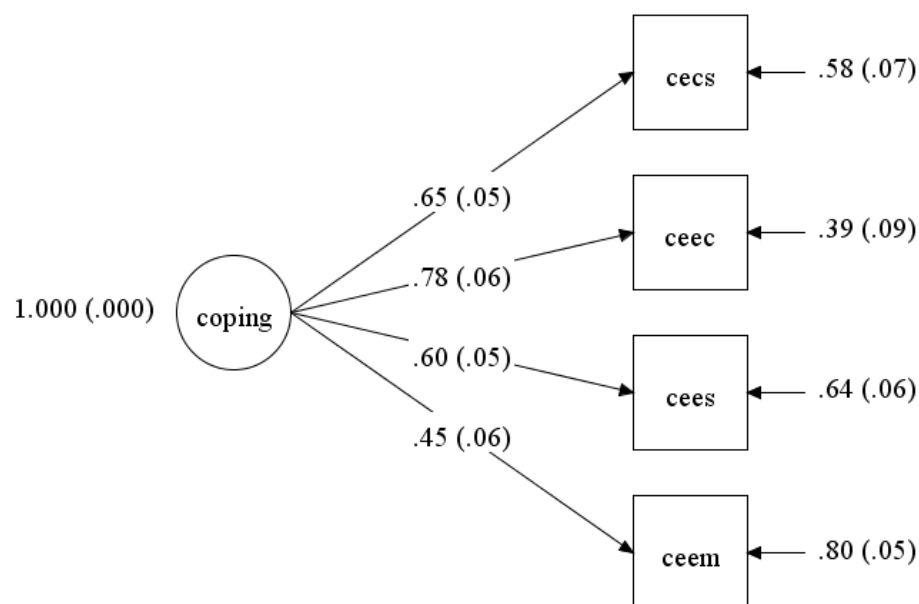
หมายเหตุ * p < .05, ** p < .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.075 ดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.027 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของมีความกลมกลืนกันสูงมาก

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING) พบว่ามีค่าเป็นบวกอยู่ระหว่าง 0.45-0.78 ทุกพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 พฤติกรรมบ่งชี้ มีน้ำหนักความสำคัญใกล้เคียงกัน พฤติกรรมบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ (CEec) รองลงมาคือ การมีสติรู้ทันอารมณ์ (CEcs) การระงับอารมณ์ (Cees) และการปลดปล่อยอารมณ์ (CEem) โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วย องค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING) ร้อยละ 61 42 36 และ 20 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 18 และภาพประกอบ 22

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการจัดการกับ
อารมณ์ (COPING)

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	Residual
	b(SE)	β			
CECS	1.00	0.65	999.00	0.42	0.58
CEEC	1.10	0.78	8.04	0.61	0.39
CEES	1.01	0.60	8.00	0.36	0.64
CEEM	0.84	0.45	6.02	0.20	0.80
CFI = 0.973		TLI = 0.918	SRMR = 0.027	RMSEA = 0.075	

ภาพประกอบ 22 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการจัดการกับอารมณ์
(COPING)

3.5 โมเดลการวัดการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

พิจารณาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) จำนวน 3 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.62-0.66 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.73 และมีค่า barlett's test of sphericity เท่ากับ 476.29 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 19

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

พฤติกรรมบ่งชี้	NERJ	NEAV	NENP
การรู้ผิดชอบชั่วดี (DMCC)	1.00		
การพิจารณาไตร่ตรอง (DMCD)	.66**	1.00	
การเลือกทางออกอย่างเหมาะสม (DMRS)	.62**	.62**	1.00
Mean	3.80	3.81	3.90
SD	0.64	0.70	0.69
bartlett's Test of Sphericity = 476.289 , df = 3, p = 0.00, KMO = 0.73			

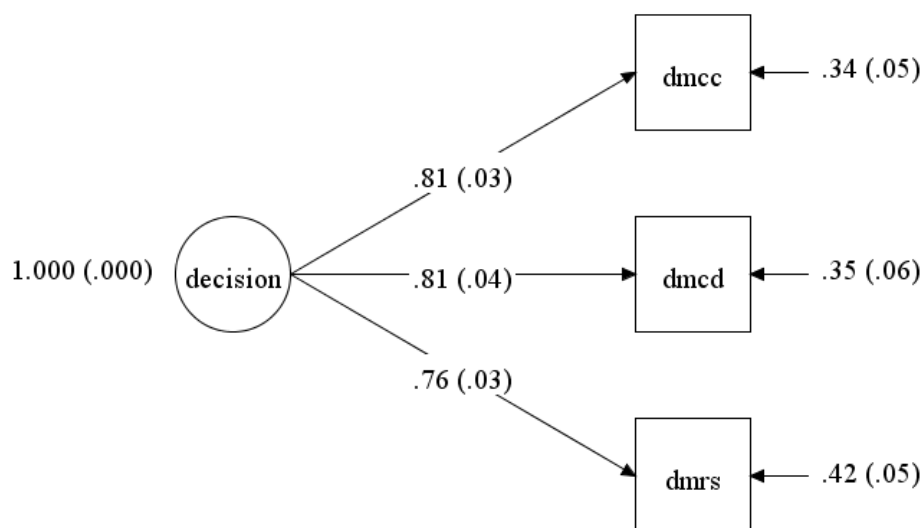
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของมีความกลมกลืนกันสูงมาก

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) พบว่ามีค่าเป็นบวกทุกพฤติกรรมบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.76-0.81 ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือการรู้ผิดชอบชั่วดี (DMCC) รองลงมาคือการพิจารณาไตร่ตรอง (DMCD) และการเลือกทางออกอย่างเหมาะสม (DMRS) โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) ร้อยละ 66 65 และ 58 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 20 และภาพประกอบ 23

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบการตัดสินใจ
อย่างมีเหตุผล (DECISION)

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	Residual
	b(SE)	β			
DMCC	1.00	0.81	999.00	0.66	0.34
DMCD	1.09	0.81	13.44	0.65	0.35
DMRS	1.02	0.76	12.92	0.58	0.42
CFI =1.00	TLI =1.00	SRMR = 0.00	RMSEA =0.00		

ภาพประกอบ 23 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
(DECISION)

3.6 โมเดลการวัดทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second order confirmatory factor analysis) โมเดลนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) 4 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) 3 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบ การปฏิเสธรอรอง (NEGOTIAT) 3 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING) 4 พฤติกรรมบ่งชี้ และองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) 3 พฤติกรรมบ่งชี้ รวม พฤติกรรมบ่งชี้ทั้งหมด 17 พฤติกรรมบ่งชี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 17 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า พฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทั้ง 136 คู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.13-0.66 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.92 และมีค่า bartlett's test of sphericity เท่ากับ 2667.74 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 21

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ พฤติกรรมบ่งชี้ในโมเดลการวัดทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

พฤติกรรมบ่งชี้	SEEF	SERC	SEGS	SEMS	SRNS	SRHO	SRSD	NERJ	NEAV	NENP
SEEF	1.00									
SERC	0.44	1.00								
SEGS	0.38	0.48	1.00							
SEMS	0.40	0.47	0.43	1.00						
SRNS	0.38	0.55	0.46	0.47	1.00					
SRHO	0.31	0.37	0.28	0.43	0.51	1.00				
SRSD	0.25	0.41	0.28	0.36	0.40	0.54	1.00			
NERJ	0.21	0.25	0.31	0.28	0.26	0.25	0.21	1.00		
NEAV	0.25	0.33	0.23	0.36	0.33	0.31	0.35	0.41	1.00	
NENP	0.27	0.30	0.34	0.36	0.32	0.28	0.26	0.46	0.50	1.00
CECS	0.15	0.30	0.18	0.28	0.30	0.27	0.13	0.22	0.23	0.32
CEEC	0.23	0.33	0.29	0.35	0.38	0.38	0.31	0.18	0.32	0.31
CEES	0.21	0.33	0.20	0.35	0.34	0.40	0.44	0.20	0.37	0.24
CEEM	0.16	0.29	0.25	0.24	0.35	0.30	0.26	0.17	0.22	0.25
DMCC	0.34	0.44	0.30	0.37	0.45	0.45	0.41	0.26	0.42	0.41
DMCD	0.35	0.41	0.31	0.38	0.40	0.40	0.39	0.29	0.38	0.41
DMRS	0.31	0.43	0.31	0.44	0.43	0.40	0.36	0.20	0.33	0.29
MEAN	3.63	4.04	3.88	3.75	3.98	3.71	3.47	3.42	3.46	3.53
SD	0.52	0.60	0.66	0.68	0.67	0.65	0.83	0.60	0.62	0.68

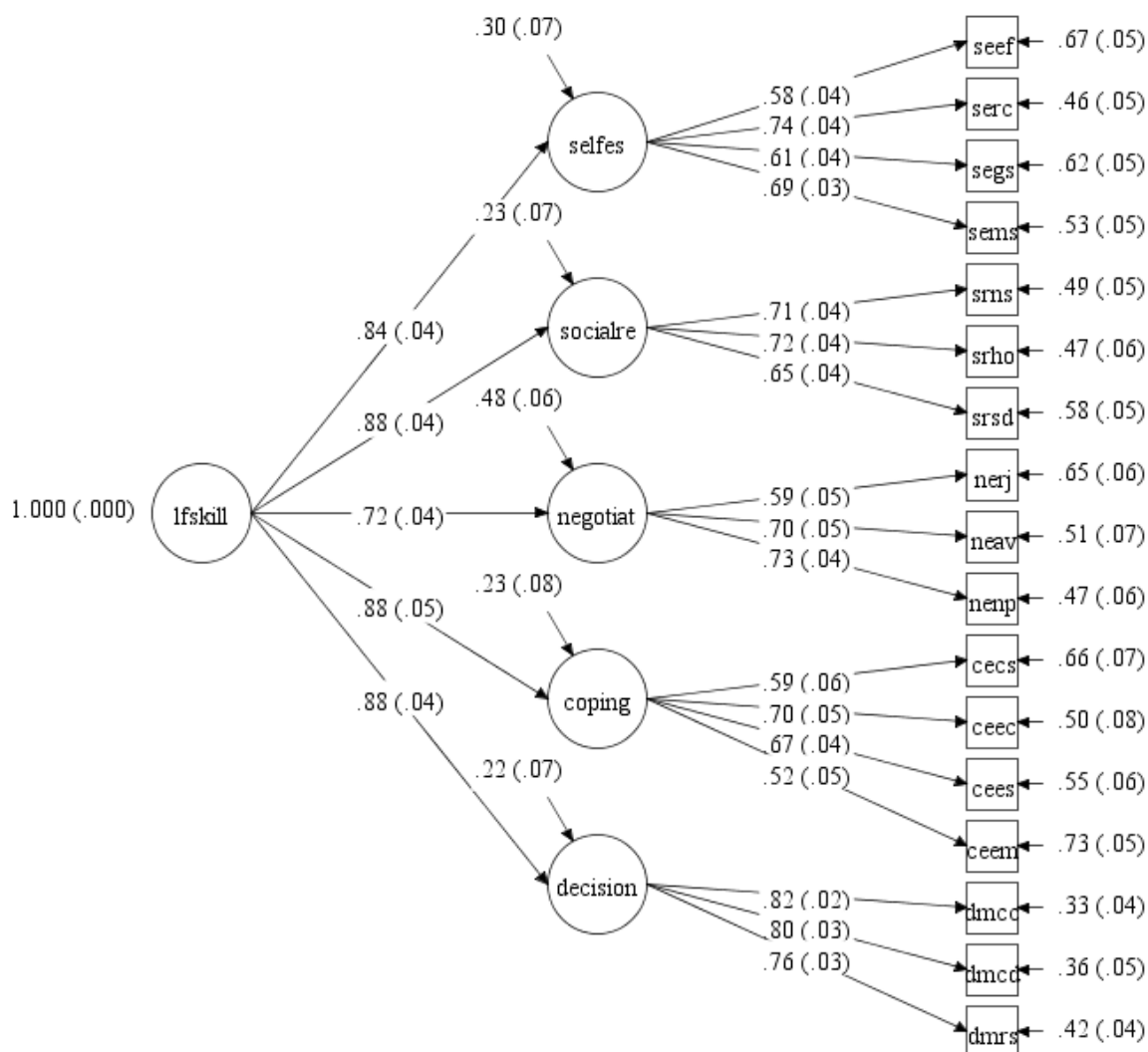
bartlett's Test of Sphericity =2667.74, df = 136, p = 0.00, KMO = 0.92

ตาราง 21 (ต่อ)

พฤติกรรมบ่งชี้	CECS	CEEC	CEES	CEEM	DMCC	DMCD	DMRS
SEEF							
SERC							
SEGS							
SEMS							
SRNS							
SRHO							
SRSD							
NERJ							
NEAV							
NENP							
CECS	1.00						
CEEC	0.52	1.00					
CEES	0.36	0.46	1.00				
CEEM	0.27	0.32	0.36	1.00			
DMCC	0.40	0.47	0.48	0.44	1.00		
DMCD	0.33	0.47	0.51	0.38	0.66	1.00	
DMRS	0.42	0.39	0.45	0.38	0.62	0.62	1.00
MEAN	3.89	3.80	3.65	3.85	3.80	3.81	3.90
SD	0.68	0.62	0.75	0.83	0.64	0.70	0.69

bartlett's Test of Sphericity =2667.74, df = 136, p = 0.00, KMO = 0.92

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาได้จากดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.94 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนของ Tucker-Lewis (TLII) เท่ากับ 0.92 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.053 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.08 และค่า SRMR มีค่าเท่ากับ 0.045 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังภาพประกอบ 24 และตาราง 22

ภาพประกอบ 24 โมเดลการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	สปส. คะแนน
	b(SE)	β			
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง					
องค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES)					
SEEF	1.00	0.58	999.00	0.33	0.09
SERC	1.48	0.74	9.29	0.54	0.14
SEGS	1.36	0.61	8.86	0.38	0.08
SEMS	1.58	0.69	9.55	0.48	0.10
องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE)					
SRNS	1.00	0.72	999.00	0.51	0.18
SRHO	0.99	0.73	11.15	0.53	0.20
SRSD	1.13	0.65	9.26	0.42	0.11
องค์ประกอบการปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT)					
NERJ	1.00	0.59	999.00	0.35	0.12
NEAV	1.23	0.70	7.78	0.50	0.18
NENP	1.40	0.73	8.27	0.53	0.19
องค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์ (COPING)					
CECS	1.00	0.59	999.00	0.34	0.10
CEEC	1.10	0.71	9.27	0.50	0.16
CEES	1.25	0.67	7.57	0.45	0.12
CEEM	1.08	0.52	6.30	0.27	0.06
องค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION)					
DMCC	1.00	0.82	999.00	0.68	0.26
DMCD	1.06	0.80	16.57	0.64	0.21
DMRS	1.00	0.76	14.42	0.58	0.17
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง					
SELFES	1.00	0.84	999.00	0.70	
SOCIALRE	1.68	0.88	8.64	0.78	
NEGOTIAT	1.03	0.72	7.01	0.52	
COPING	1.41	0.88	6.69	0.77	
DECISION	1.86	0.88	8.60	0.78	
CFI = 0.94	TLI = 0.92	SRMR = 0.045	RMSEA = 0.053		

เมื่อพิจารณารายละเอียดในตาราง 22 และในภาพประกอบ 24 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ทั้ง 17 พฤติกรรมบ่งชี้มีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ 0.52 ถึง 0.82 โดยในองค์ประกอบที่ 1 การเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของพฤติกรรมบ่งชี้ที่อยู่ระหว่าง 0.58-0.74 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง (SERC) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 รองลงมาคือ ความมั่นคงทางจิตใจ (SEMS) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.69 การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต (SEGS) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.61 และการรู้ว่าตนมีความสามารถ (SEEF) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 ตามลำดับ โดยพฤติกรรมบ่งชี้ดังกล่าวมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) คิดเป็นร้อยละ 54 48 38 และ 33 ตามลำดับ

ในองค์ประกอบที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของพฤติกรรมบ่งชี้ที่อยู่ระหว่าง 0.65-0.73 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ซึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การช่วยเหลือผู้อื่น (SRHO) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.73 รองลงมาคือ การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม (SRNS) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.72 และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (SRSD) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.65 โดยพฤติกรรมบ่งชี้ดังกล่าวมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) คิดเป็นร้อยละ 53 51 และ 42 ตามลำดับ

ส่วนองค์ประกอบที่ 3 การปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของพฤติกรรมบ่งชี้ที่อยู่ระหว่าง 0.59-0.73 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ซึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม (NENP) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.73 รองลงมาคือ การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า (NEAV) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.70 และการบอกปิดผู้อื่น (NERJ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.59 โดยพฤติกรรมบ่งชีดังกล่าวมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง คิดเป็นร้อยละ 53 50 และ 35 ตามลำดับ

สำหรับองค์ประกอบที่ 4 การจัดการกับอารมณ์ (COPING) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของพฤติกรรมบ่งชี้ที่อยู่ระหว่าง 0.52-0.71 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ซึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ (CEEC) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.71 รองลงมาคือ การระงับอารมณ์ (CEES) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.67 การมีสติรู้ทันอารมณ์ (CECS) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และการปลดปล่อยอารมณ์ (CEEM) มีค่า

สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.52 โดยพฤติกรรมบ่งชี้ดังกล่าวมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 50 45 34 และ 27 ตามลำดับ

ส่วนองค์ประกอบที่ 5 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของพฤติกรรมบ่งชี้อยู่ระหว่าง 0.76-0.82 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ซึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การรู้ผิดชอบชั่วดี (DMCC) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.82 รองลงมาคือการพิจารณาไตร่ตรอง (DMCD) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.80 และการเลือกทางออกอย่างเหมาะสม (DMRS) มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.76 โดยพฤติกรรมบ่งชี้ดังกล่าวมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล คิดเป็นร้อยละ 68 64 และ 58 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทั้ง 5 องค์ประกอบมีค่าใกล้เคียงกันมาก (ค่า β อยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.88) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว โดยสามารถเรียงลำดับน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานจากมากไปน้อยได้ดังนี้

องค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันคือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($\beta = 0.88$) รองลงมาคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\beta = 0.84$) และการปฏิเสธต่อรอง ($\beta = 0.72$) ตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ร้อยละ 78 77 78 70 และ 52 ตามลำดับ

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง ความตรงเชิงจำแนกและความตรงเชิงกลุ่มเข้า

LATENT VARIABLES	SELFES	SOCIALRE	NEGOTIAT	COPING	DECISION	LFSKILL
การเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES)	1					
ความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE)	0.74	1.00				
การปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT)	0.60	0.63	1.00			
การจัดการกับอารมณ์ (COPING)	0.74	0.77	0.63	1.00		
การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION)	0.74	0.78	0.63	0.78	1.00	
ทักษะชีวิต (LFSKILL)	0.84	0.88	0.72	0.88	0.88	1.00
AVE	0.43	0.49	0.46	0.39	0.63	0.71
CR	0.75	0.74	0.72	0.72	0.84	0.92

*AVE = average variance extracted, CR=construct reliability

จากตาราง 23 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (average variance extracted: ρ_{vc}) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายได้ด้วย

องค์ประกอบเมื่อเทียบกับความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการวัดพบว่า ในแต่ละองค์ประกอบคือการเห็นคุณค่าในตนเอง (SELFES) ความรับผิดชอบต่อสังคม (SOCIALRE) การปฏิเสธต่อรอง (NEGOTIAT) การจัดการกับอารมณ์ (COPING) ทั้งสี่องค์ประกอบนี้ มีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ เท่ากับ 0.43 0.49 0.46 และ 0.39 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.5 (Kline, 2005) แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ น้อยกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นองค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) ที่มีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ เท่ากับ 0.63 นั้นหมายความว่า องค์ประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (DECISION) สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ สูงถึงร้อยละ 63 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว (LFSKILL) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.71 นั้นหมายความว่า องค์ประกอบทักษะชีวิต (LFSKILL) สามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบย่อยได้สูงถึงร้อยละ 71

ในด้านความตรงเชิงจำแนกของพฤติกรรมบ่งชี้ สามารถพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีพิสัยอยู่ในช่วง 0.60-0.88 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นหมายความว่า ตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบแต่ละด้านของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

สำหรับการประมาณค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (construct reliability: CR) สำหรับองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับได้คือ 0.60 ทุกองค์ประกอบ

3. เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและในรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ส่วนที่ 4 การใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนทั้ง 9 ครั้ง (ข้อมูลเชิงคุณภาพ)

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและในรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 24 ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มทดลอง

ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว	กลุ่มทดลอง								
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			หลังการติดตามผล		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
องค์ประกอบ									
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	3.56	0.31	มาก	4.11	0.57	มาก	4.27	0.41	มาก
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม	3.84	0.47	มาก	4.28	0.64	มาก	4.36	0.40	มาก
3. การปฏิเสธต่อรอง	3.25	0.44	ปานกลาง	3.97	0.65	มาก	3.85	0.80	มาก
4. การจัดการกับอารมณ์	3.45	0.42	ปานกลาง	4.37	0.46	มาก	4.56	0.45	มากที่สุด
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	3.13	0.59	ปานกลาง	4.17	0.65	มาก	4.36	0.82	มาก
ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวม	3.44	0.27	ปานกลาง	4.18	0.55	มาก	4.29	0.50	มาก

จากตาราง 24 พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลอง โดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44, 4.18 และ 4.29 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27, 0.55 และ 0.50 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของกลุ่มทดลอง พบว่า องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56, 4.11 และ 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกกระยะส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31, 0.57 และ 0.41 ตามลำดับ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84, 4.28 และ 4.36 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกกระยะ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47, 0.64 และ 0.40 ตามลำดับ องค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25, 3.97 และ 3.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44, 0.65 และ 0.80 ตามลำดับ

องค์ประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45, 4.37 และ 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ระดับมาก และระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42, 0.46 และ 0.45 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13, 4.17 และ 4.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59, 0.65 และ 0.82 ตามลำดับ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียม

ความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

องค์ประกอบ	ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว								
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			หลังการติดตามผล		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	3.72	0.57	มาก	3.75	0.29	มาก	3.77	0.64	มาก
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม	3.74	0.47	มาก	3.79	0.45	มาก	3.55	0.47	มาก
3. การปฏิเสธต่อรอง	3.47	0.40	ปานกลาง	3.42	0.49	ปานกลาง	3.47	0.65	ปานกลาง
4. การจัดการกับอารมณ์	3.16	0.60	ปานกลาง	3.31	0.55	ปานกลาง	3.45	0.52	ปานกลาง
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	3.25	0.45	ปานกลาง	3.17	0.44	ปานกลาง	3.58	0.64	มาก
ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวม	3.46	0.30	ปานกลาง	3.48	0.27	ปานกลาง	3.57	0.50	มาก

จากตาราง 25 พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มควบคุม โดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46, 3.48 และ 3.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30, 0.27 และ 0.50 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของกลุ่มควบคุม พบว่า องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72, 3.75 และ 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกระยะ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57, 0.29 และ 0.64 ตามลำดับ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74, 3.79 และ 3.55 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกระยะ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47, 0.45 และ 0.47 ตามลำดับ องค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47, 3.42 และ 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกระยะ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40, 0.49 และ 0.65 ตามลำดับ องค์ประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16, 3.31 และ 3.45 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกระยะ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60, 0.55 และ 0.52 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25, 3.17 และ 3.58 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45, 0.44 และ 0.64 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มาเปรียบเทียบความแตกต่าง ทั้งนี้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรวมจากกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงปกติของกลุ่มตัวอย่าง และเนื่องจากการแจกแจงของคะแนนรวมทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนโดยรวมมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric) ในการทดสอบ ซึ่งในการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ผู้วิจัยใช้การทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched-pairs Signed-rank Test) ดังแสดงในตาราง 26 และ ตาราง 27

ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

องค์ประกอบ	ผลของการให้คำปรึกษา (กลุ่มทดลอง)	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	P
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	1	5	2	-1.992*	0.046
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	0	7	1	-2.371*	0.018
	หลังทดลอง-ติดตามผล	1	5	2	-1.476	0.140
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	2	6	0	-1.260	0.208
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	1	7	0	-1.895	0.058
	หลังทดลอง-ติดตามผล	2	5	1	-0.677	0.498
3. การปฏิเสธต่อรอง	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	0	8	0	-2.524*	0.012
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	2	6	0	-2.100*	0.036
	หลังทดลอง-ติดตามผล	4	3	1	-0.593	0.553
4. การจัดการกับอารมณ์	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	0	7	1	-2.384*	0.017
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	0	8	0	-2.527*	0.012
	หลังทดลอง-ติดตามผล	3	5	0	-1.193	0.233
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	0	8	0	-2.521*	0.012
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	1	7	0	-2.380*	0.017
	หลังทดลอง-ติดตามผล	3	5	0	-0.702	0.483
ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวม	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	0	8	0	-2.521*	0.012
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	1	7	0	-2.380*	0.017
	หลังทดลอง-ติดตามผล	5	3	0	-0.140	0.888

*p < 0.05

จากตาราง 26 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวภายในกลุ่มของก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า

คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลอง โดยรวม หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ในองค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ($Z = -1.992^*$, $P = 0.046$) ด้านการปฏิเสธต่อรอง ($Z = -2.524^*$, $P = 0.012$) ด้านการจัดการกับอารมณ์ ($Z = -2.384^*$, $P = 0.017$) และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($Z = -2.521^*$, $P = 0.012$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($Z = -1.260$, $P = 0.208$) มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล ในองค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ($Z = -2.371^*$, $P = 0.018$) ด้านการปฏิเสธต่อรอง ($Z = -2.100^*$, $P = 0.036$) ด้านการจัดการกับอารมณ์ ($Z = -2.527^*$, $P = 0.012$) และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($Z = -2.380^*$, $P = 0.017$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($Z = -1.895$, $P = 0.058$) มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

ส่วนคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวในแต่ละองค์ประกอบ หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

องค์ประกอบ	การไม่ได้รับคำปรึกษา (กลุ่มควบคุม)	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	P
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	5	3	0	-0.280	0.779
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	3	3	2	-0.210	0.833
	หลังทดลอง-ติดตามผล	4	4	0	-0.140	0.888
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	3	3	2	-0.957	0.339
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	4	3	1	-0.762	0.446
	หลังทดลอง-ติดตามผล	5	3	0	-1.192	0.233
3. การปฏิเสธต่อรอง	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	4	3	1	-0.339	0.735
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	3	3	2	-0.105	0.917
	หลังทดลอง-ติดตามผล	3	4	1	-0.341	0.733
4. การจัดการกับอารมณ์	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	3	5	0	-0.420	0.674
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	4	4	0	-0.842	0.400
	หลังทดลอง-ติดตามผล	3	5	0	-0.771	0.441
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	3	5	0	-0.211	0.833
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	2	5	1	-1.355	0.176
	หลังทดลอง-ติดตามผล	1	7	0	-1.893	0.058
ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวม	ก่อนทดลอง-หลังทดลอง	3	5	0	-0.280	0.779
	ก่อนทดลอง-ติดตามผล	3	5	0	-0.911	0.362
	หลังทดลอง-ติดตามผล	3	4	1	-0.423	0.672

* $p < 0.05$

จากตาราง 27 การเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวภายในกลุ่มของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า

คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มควบคุมโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล และหลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล และหลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม กับเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ผู้วิจัยใช้การทดสอบ แมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test) ดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนรวมแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

องค์ประกอบ	ระยะ	กลุ่ม	Mean Rank	Sum of Rank	Man-Whitney U	Z	P
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อนการทดลอง	ทดลอง	7.31	58.50	22.50	-1.000	0.317
		ควบคุม	9.69	77.50			
	หลังการทดลอง	ทดลอง	9.88	79.00	21.00	-1.161	0.246
		ควบคุม	7.13	57.00			
	หลังการติดตามผล	ทดลอง	10.44	83.50	16.50	-1.629	0.103
		ควบคุม	6.56	52.50			
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม	ก่อนการทดลอง	ทดลอง	9.00	72.00	28.00	-0.424	0.671
		ควบคุม	8.00	64.00			
	หลังการทดลอง	ทดลอง	10.63	85.00	15.00	-1.789	0.074
		ควบคุม	6.38	51.00			
	หลังการติดตามผล	ทดลอง	11.88	95.00	41.00	-2.850*	0.004
		ควบคุม	5.13	41.00			

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ระยะ	กลุ่ม	Mean Rank	Sum of Rank	Man-Whitney U	Z	P
3. การปฏิบัติตรง	ก่อนการทดลอง	ทดลอง	7.31	58.50	22.50	-1.006	0.314
		ควบคุม	9.69	77.50			
	หลังการทดลอง	ทดลอง	10.75	86.00	14.00	-1.896	0.058
		ควบคุม	6.25	50.00			
	หลังการติดตามผล	ทดลอง	9.94	79.50	20.50	-1.214	0.225
		ควบคุม	7.06	56.50			
4. การจัดการกับอารมณ์	ก่อนการทดลอง	ทดลอง	9.63	77.00	23.00	-0.949	0.342
		ควบคุม	7.38	59.00			
	หลังการทดลอง	ทดลอง	12.13	97.00	3.00	-3.052*	0.002
		ควบคุม	4.88	39.00			
	หลังการติดตามผล	ทดลอง	11.94	95.50	4.50	-2.897*	0.005
		ควบคุม	5.06	40.50			
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	ก่อนการทดลอง	ทดลอง	7.75	62.00	26.00	-0.632	0.527
		ควบคุม	9.25	74.00			
	หลังการทดลอง	ทดลอง	11.63	93.00	7.00	-2.631*	0.009
		ควบคุม	5.38	43.00			
	หลังการติดตามผล	ทดลอง	11.13	89.00	11.00	-2.207*	0.027
		ควบคุม	5.88	47.00			
ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวม	ก่อนการทดลอง	ทดลอง	8.00	64.00	28.00	-0.420	0.674
		ควบคุม	9.00	72.00			
	หลังการทดลอง	ทดลอง	11.50	92.00	8.00	-2.521*	0.012
		ควบคุม	5.50	44.00			
	หลังการติดตามผล	ทดลอง	11.25	90.00	10.00	-2.310*	0.021
		ควบคุม	5.75	46.00			

*p < 0.05

จากตาราง 28 พบว่า ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ภาพรวมและรายองค์ประกอบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ผลดังนี้

ก่อนการทดลอง พบว่า ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน

หลังการทดลอง พบว่า ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (Z = -2.521*, P = 0.012) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดการกับอารมณ์

($Z = -3.052^*$, $P = 0.002$)และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($Z = -2.631^*$, $P = 0.009$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิเสธต่อรอง มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

หลังการติดตามผล พบว่า ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($Z = -2.310^*$, $P = 0.021$) และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($Z = -2.850^*$, $P = 0.004$) ด้านการจัดการกับอารมณ์ ($Z = -2.897^*$, $P = 0.005$) และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($Z = -2.207^*$, $P = 0.027$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการปฏิเสธต่อรอง มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 การใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนทั้ง 9 ครั้ง (ข้อมูลเชิงคุณภาพ)

ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน (ภาคผนวก ฉ) โดยได้การสรุปทฤษฎี เทคนิค กระบวนการต่างๆ และปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกที่เกิดขึ้นระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง

ซึ่งรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ทดลองนี้ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวชีวิตทั้งหมดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 9 ครั้ง ทำการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มมาใช้ ได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเรื่องเล่า โดยนำเทคนิคต่างๆ ของแต่ละทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ทั้งเทคนิค WDEP เทคนิคแบ่งปันตนเอง เทคนิคการสะท้อนความคิด เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคใช้อารมณ์ขัน เทคนิคมิตรภาพในการบำบัด เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ และยังนำทักษะต่างๆ ของผู้ให้คำปรึกษามาใช้ตลอดการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินความชัดเจนของรูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ ตลอดจนประเมินความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (ภาคผนวก ง)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนมาใช้ โดยนำแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ ของ

การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งทั้ง 2 ทฤษฎีมีแนวคิดและเทคนิคต่างๆ ที่สอดคล้องกับการ เสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เป็นวิธีที่เหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อแก้ไข เปลี่ยนแปลงคนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม และสามารถนำมาใช้พัฒนาแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ของเยาวชนได้เป็นอย่างดี โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ทำให้เยาวชนมีลักษณะ เฉพาะที่จะสามารถจะเผชิญความจริงได้ เพิ่มรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและสามารถประเมิน พฤติกรรมตนเองไม่ว่าถูกหรือผิด ดีหรือเลว เพื่อเป็นการชี้แนะพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับตนเอง ผู้วิจัยนำระบบ WDEP มาใช้เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง กล้าเผชิญความจริงและประพฤติตนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น โดย W คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ ผู้รับคำค้นพบความต้องการของตน D คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายวิถีชีวิตของตนว่าทำอะไรในแต่ละ วัน E คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง P คือ การที่ ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการ เสริมสร้างทักษะชีวิตในทุกองค์ประกอบ ทั้งด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การ ปรึกษาตามแนวเผชิญความจริงทำให้เยาวชนมองเห็นที่ไปที่มาของปัญหาชัดเจนและเป็นระบบมาก ยิ่งขึ้น เห็นแนวทางเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมตนเอง รู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของ ตนเองและแก้ไขปัญหานั้นบนพื้นฐานแห่งความถูกต้องได้เป็นอย่างดี

2. การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า ผู้วิจัยนำเทคนิคของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มาเติมเต็มแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตที่ได้กล่าวไว้ ข้างต้นตามแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความมั่นคง เข้มแข็งเพียงพอที่จะดำเนินการตามพันธสัญญาของแผนที่วางไว้ เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบ เรื่องเล่ามุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้ สำหรับตนเท่าที่จะสามารถหาได้ แทนที่จะมองในแง่ลบเดียว โดยผ่านการพูดคุยเกี่ยวกับ ประสบการณ์และการแสดงออกในความเป็นตัวเอง ซึ่งสะท้อนถึงที่มาของพฤติกรรม

การสรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตใน การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนทั้ง 9 ครั้ง ทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้ คำปรึกษากลุ่มโดยการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างการเข้าร่วมกลุ่มและสรุปจากเอกสาร ต่างๆ ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบในการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้ง โดยนำเสนอข้อมูลตามลำดับการใช้ รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้งและสรุปผลการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้ดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึง จุดมุ่งหมาย ความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทราบถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษา และสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาในการเข้ากลุ่ม ตลอดจนข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้ารับการให้คำปรึกษา

กลุ่ม โดยมุ่งเน้นการรักษาความลับ ตลอดจนให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงความคาดหวังในการเข้าร่วมกลุ่มทั้ง 9 ครั้ง ก่อนการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตัวเองและให้สมาชิกแต่ละคนได้แนะนำตัวเอง ชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มทราบจุดมุ่งหมาย กฎระเบียบและข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตก่อนปล่อยตัวแก่สมาชิกกลุ่ม โดยแจ้งถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และร่วมกันสรุปถึงข้อปฏิบัติและสิ่งที่จะได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ทักษะเบื้องต้นต่างๆ ในการให้คำปรึกษาตลอดกระบวนการ เช่น การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การสรุปความ (Summarizing) การตั้งคำถาม (Questioning) และการยุติกลุ่ม (Terminating)

ครั้งที่ 2 การสร้างสัมพันธภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่มและระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันเอง ตลอดจนเพื่อให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยและไว้วางใจกัน โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา (ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ) ซึ่งสมาชิกได้สรุปถึงข้อตกลงที่มีร่วมกันและเน้นย้ำการรักษาความลับภายในกลุ่ม การเคารพซึ่งกันและกัน โดยในขั้นเริ่มต้น ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนเล่าเรื่องราวของตนในแง่มุมต่างๆ ในด้านลักษณะนิสัย ความชอบส่วนตัว ความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจของตนเอง ซึ่งในขั้นตอนสร้างสัมพันธภาพนี้ ผู้ให้คำปรึกษาใช้แนวทางการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling) โดยผู้ให้คำปรึกษาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับคำปรึกษาทั้งในความคิดและอารมณ์ จะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา จนผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าผู้ให้คำปรึกษายอมรับ เข้าใจและสนใจ โดยการตอบรับ พยกหน้าและแสดงความชื่นชมในความสามารถของเยาวชนขณะเล่าเรื่องราว อีกทั้งต้องให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาว่าเขาสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมศักยภาพ หรือขีดความสามารถของตนเองได้ โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การให้กำลังใจ การตั้งคำถาม (Questioning) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) ในกระบวนการเข้าร่วมกลุ่ม

จากนั้นในขั้นดำเนินการ ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันแลกเปลี่ยนบอกเล่าถึงตนเอง โดยให้สมาชิกวาดภาพตนเองในมุมมองของตน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงลักษณะของตนเอง และให้บรรยายเกี่ยวกับตนเอง เป็นข้อความที่บ่งบอกความเป็นตัวเองมากที่สุด โดยให้แต่ละคนแนะนำตัวเองและเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกได้สอบถามเพื่อทำความรู้จักกันมากขึ้น ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) ได้แก่เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship) โดยการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง การรับฟังอย่างจริงจัง การใช้สีหน้ายิ้มแย้ม และใช้เทคนิค Picture Album ซึ่งให้สมาชิกได้สำรวจและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและตัวตนของตนเองผ่านภาษาและรูปวาด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้

เรียนรู้และรู้จักกัน อีกทั้งเป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่พูดถึงลักษณะนิสัย ความสามารถทางด้านต่างๆ ที่ตนชอบและถนัด และบอกเล่าเรื่องราวตนเองได้อย่างเป็นกันเอง มีท่าทีของความกังวลใจลดน้อยลง อาจเนื่องจาก เรื่องราวที่แลกเปลี่ยนกันนั้น เป็นเรื่องของลักษณะนิสัย พฤติกรรม ความชอบส่วนตัว งานอดิเรก และความสามารถในด้านต่างๆ ของตนเอง จึงทำให้เยาวชนสามารถพูดคุยได้อย่างไม่ติดขัดและ สนุกสนานในการแลกเปลี่ยนเรื่องราวของตนให้เพื่อนสมาชิกรับรู้ โดยเยาวชนกล่าวว่า “ผมเป็นคนใจ ร้อนครับ หงุดหงิดง่าย เรื่องที่ชอบก็ชอบเล่นกีฬา” “ผมเบื่อง่าย ตลก เข้ากับเพื่อนได้ง่าย ชอบทำให้ คนอื่นหัวเราะ” “ก็เป็นคนใจเย็น ไม่คิดอะไรมาก ชอบเล่นกีฬา” “รักสงบ ไม่ค่อยยุ่งกับใคร” “มันไม่มี แบบชอบเลย ชอบหลายอย่าง เล่นดนตรี เล่นกีฬา แต่ส่วนมากที่จะทำเป็นประจำก็มีเล่นกีฬา” และ “ผมเป็นคนง่าย ๆ ครับ ไม่ชอบอะไรแบบยุ่งยาก เข้ากับคนง่าย อารมณ์ดี ยิ้มตลอดเวลา ไม่ค่อย เครียดเท่าไร” โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) ใช้การ ชักถามเพื่อเป็นการประเมินความเข้าใจที่ตรงกันในสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนสื่อสารออกมาในเรื่อง ความชอบความถนัดและตัวตนของแต่ละคนที่มีความสอดคล้องกัน เพื่อความรู้สึกเป็นพวกพ้องและ กลมกลืนกัน

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงความรู้สึกและ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนี้ โดยส่วนใหญ่บอกว่า การเข้าร่วมกลุ่มทำให้ตนเองได้ รู้จักเพื่อนในมุมมองอื่นๆ มากขึ้น และยังฝึกการกล้าแสดงออก การกล้าเปิดเผยตนเอง โดยเยาวชน ได้กล่าวว่า “ได้รู้ว่าแต่ละคนก็เป็นอย่างนี้ละ อย่าง (ปอนด์) ผมไม่ค่อยได้คุยกับเขา ปกติก็เห็นทำงาน แต่ว่าเขาชอบวาดรูปนะ อะไรอย่างนี้” “ก็ได้สนิทมากขึ้น รู้จักมากขึ้น ใครชอบอะไร” “ได้รู้จักนิสัย เพื่อนครับ ความชอบของเพื่อนครับ” “รู้จักจุดเด่นของเพื่อนครับ” “เพื่อนรู้จักเรา เรารู้จักเพื่อน” และ “ได้ทำให้รู้ว่าลักษณะของแต่ละคนมันเป็นอย่างไร” จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่ม ชักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ ตรงกัน ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้ และนัดหมาย วันเวลาสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 3 ต่อไป

ครั้งที่ 3 ความเข้าใจทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มบอกถึงความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของการมีทักษะชีวิต พร้อมทั้งระบุทักษะชีวิตที่ตนมีและ การทำความเข้าใจตนเองในเบื้องต้น ตลอดจนสามารถระบุวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่ตนเองได้ ในขั้น เริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสร้างบรรยากาศใน การให้คำปรึกษากลุ่ม โดยการทักทาย พูดคุย เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและ ไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา ให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจน เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนกฎกติกาเพิ่มเติม และขอให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่ง ที่ได้รับการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา (ครั้งที่ 2 การสร้างสัมพันธภาพ) ซึ่ง เยาวชนส่วนใหญ่ได้กล่าวว่า “ได้รู้นิสัยของเพื่อน” และ “ได้รู้ตัวตนของเพื่อน”

ในขั้นดำเนินการผู้ให้คำปรึกษาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการให้คำปรึกษาแบบ WDEP โดยใช้ขั้น W (Want) เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว การให้ความหมายทักษะชีวิตที่ดีตามความคิดความรู้สึกของตนเอง และเล่าถึงการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการเปิดเผย (Self-Disclosure) และเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเอง ประเมินพฤติกรรมของตน ใช้คำถามที่ให้ตอบสั้นๆ เฉพาะเจาะจงและคำถามแบบเปิดเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตอบโดยไม่จำกัดขอบเขต ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่สามารถระบุพฤติกรรมที่มีทักษะชีวิตที่ดีได้ โดยสรุปว่าเป็นการใช้ชีวิตร่วมกัน โดยสามารถปรับตัวเข้าหากันได้และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งเยาวชนกล่าวว่า “เป็นการเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน” “การปรับตัว การปรับความเข้าใจกัน” “การนำสิ่งใหม่ๆ ความรู้ใหม่ๆ เข้ามาสู่ตัวเรา ที่เรายังไม่เคยมี” “คือการอยู่ร่วมกัน ปฏิสัมพันธ์สื่อสารกัน” “ขั้นตอนการใช้ชีวิตแบบมีมาตรฐาน” “ใช้ชีวิตคุ้มค่า ไม่เสียเวลาไปกับเรื่องที่ไม่มีความประโยชน์” “ก็คงต้องมีเหตุผล คิดทบทวนให้มากกว่านี้” และ “เป็นผู้นำที่ดี มีความเสียสละ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) และเทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้รับรู้ในสิ่งที่ตนต้องการอย่างแท้จริงและเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันตลอดการเล่าเรื่องราว

ในช่วงสุดท้ายผู้ให้คำปรึกษาสรุปความหมายและองค์ประกอบของการมีทักษะชีวิตที่ดีในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวว่าคือความสามารถของบุคคลในการเตรียมตนเองเพื่อปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่ภายในปรับเปลี่ยนและเตรียมตนเองทั้งในแง่ความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เหมาะสมในการกลับคืนสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และให้สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนพูดคุยกันเพิ่มเติม ร่วมกับแจกเอกสารความรู้ เรื่องแนวคิดทักษะชีวิต เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีทักษะชีวิต เรียนรู้การมีทักษะชีวิตที่ดีว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำไปเป็นแนวทางเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่ตนเองจากการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการกระทำของตนเอง และแลกเปลี่ยนในประเด็นที่สมาชิกกลุ่มสนใจ ซึ่งแต่ละคนได้บอกถึงแผนการในชีวิตของตนเองที่จะต้องการให้เกิดขึ้น โดยผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธสัญญา (Commitment) ในการนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายตามแผนที่ตนต้องการ โดยพันธสัญญานี้จะสนับสนุนให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก จากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) มาใช้เพื่อกระตุ้นสมาชิกเดินตามเป้าหมายที่ตนวางไว้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง และใช้คำถามท้าทายสมาชิกว่า จะสามารถทำได้ตามที่ตนตั้งเป้าไว้หรือไม่ ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะทำตามความต้องการของตน เพื่อให้ตนเองบรรลุการมีทักษะที่ดี โดยส่วนใหญ่บอกว่าหลังปล่อยตัวแล้วจะออกไปตั้งใจเรียนหนังสือ หางานที่สุจริตทำ ดูแลครอบครัว ไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคม รู้จักควบคุมความคิดอารมณ์ตนเองไม่ให้ไปในทางที่ผิด ดังคำกล่าวของเยาวชนว่า “ทำตัวเองให้มีคุณค่าครับ

เป็นตัวอย่งที่ดีให้เพื่อนๆ น้องๆ ได้ทำตาม ออกไปแล้วจะไปทำงาน ช่วยครอบครัว หารายได้ ทำได้จริงครับ แล้วก็ทำเต็มที่ด้วย”

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปความหมายและองค์ประกอบของทักษะชีวิตอีกครั้ง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่ม โดยผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกภายในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจโดยให้สมาชิกตั้งใจทำตามเป้าหมายที่ตนต้องการทั้งในวันนี้และวันหน้า ให้มีความมุ่งมั่นและเดินตามเป้าหมายอย่างมีความหวัง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป และกล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่มครั้งนี้

ครั้งที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยบอกเล่าประสบการณ์ ความสามารถ การเปลี่ยนแปลง และเป้าหมายในอนาคตของตนเอง ตลอดจนให้ระบุพฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง ในขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกทบทวนกฎกติกาเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สมาชิกพึงปฏิบัติระหว่างการเข้ากลุ่ม และให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมาเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องทักษะชีวิต โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ทักษะชีวิตเป็นการที่เรารู้ว่าเราสามารถทำอะไรได้บ้าง มีเป้าหมายชีวิต” “การช่วยเหลือผู้อื่น” “การต่อรองกับสิ่งที่ไม่ดี เราต้องปฏิเสธ” และ “การใช้อารมณ์ การทำอะไรแล้วคิด”

ในขั้นดำเนินการผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกทำกิจกรรมคุณค่าที่ฉันมี โดยให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาความสามารถหรือความสำเร็จต่าง ๆ ที่ตนภูมิใจมากที่สุดคืออะไร เล่าถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้น เล่าเรื่องราวที่ชอบตามประสบการณ์ของตน โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อให้สมาชิกสำรวจตัวเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกเกิดพลังความคิดในแง่บวกเกี่ยวกับตนเองและเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ตนเองจากการพิจารณาคุณค่าความสามารถของตน ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแลกเปลี่ยนและอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่เขียนให้เพื่อนสมาชิกได้ฟัง โดยส่วนใหญ่จะพูดถึงความสามารถของตนในการทำงานเก็บเงิน แบ่งเบาภาระครอบครัวได้และการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเยาวชนได้กล่าวว่า “ได้ทำงานหาเงิน มันดีกับตัวเองและคนในครอบครัว การได้อยู่กับครอบครัว แบบว่าทำอะไรร่วมกัน ดีใจนะครับ ที่หาเงินได้เอง” “ทำงานเก็บตังค์ซื้อรถครับ ครั้งหนึ่งในชีวิต เป็นก้อนเลยครับ เก็บทุกเดือนได้หมื่นกว่าบาท เก็บหลายเดือนอยู่กว่าจะได้ ส่วนหนึ่งไว้กับแม่ครับ อีกส่วนเราไว้ใช้ ภูมิใจที่ไม่ได้ขอเงินแม่ซื้อ แล้วก็ภูมิใจที่มีรถขับ” “ผมแค่เห็นคนอื่นยิ้มได้ผมก็พอใจแล้ว คนไหนที่เป็นทุกข์เราก็บไปช่วยเขาแก้ปัญหา พอแก้ปัญหาได้เขายิ้ม เราก็มองยิ้มแล้วครับ ไม่เชิงช่วยเหลือใครครับ ช่วยส่วนรวมไป” และ “ผมภูมิใจก็คือ ที่ผ่านมามีผมไม่เคยกราบเท้าแม่เลย ผมโกรธแม่ ผมก็เข้าใจเพราะผมทำตัวผมเอง ที่เขาไม่ได้ดูแลผม เขาต้องทำงาน เลี้ยงน้อง อยู่กับพ่อเลี้ยง ผมทำตัวผมเอง เพราะผมคือ ติดเกม ติดเพื่อน เขาก็เลยให้ไปอยู่สถานสงเคราะห์เด็ก ผมเสียใจ แต่พอโตขึ้นผมเข้าใจ ผมลดความโกรธและกราบเท้าเขา”

จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้พิจารณาถึงพฤติกรรมที่ทำให้ตนรู้สึกไม่มีคุณค่า โดยถามว่าเหตุการณ์หรือพฤติกรรมใดที่ทำให้รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า โดยส่วนใหญ่เยาวชนจะพูดถึงพฤติกรรมที่ไม่ดีของตนเอง ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการที่ทำให้ตนเองต้องเข้ามาอยู่ในที่คุมขังแห่งนี้ ซึ่งเยาวชนได้กล่าวว่า “ตอนไปรับไล่กับนายก ผมดันไปเสพยาเสพติด เลยอดเจอลุงตุ๋นเลย เหมือนมองไม่เห็นคุณค่าในตัวเองเลย ทั้งๆ ที่เรามีคุณค่ามากเลย นี่เขาคัดเลือกเด็กดีเด่นไปพบนายก เขามองว่าผมเป็นเด็กดีเด่นแล้ว แต่ผมไม่เห็นคุณค่าไง” “ไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่มีความรู้ ไม่มีงานทำ” และ “เกี่ยวกับคดีผมด้วย คือมองตัวเองไม่มีค่า ทำอะไรไม่คิด ทำให้ตัวเองต้องเข้ามาอยู่ในนี้ทั้งๆ ที่เราไม่ทำก็คงมีชีวิตที่ดีกว่านี้ คงจะมีงานมีเงินใช้ มีครอบครัว มีบ้าน มีรถ เราเลือกที่จะทำเอง” โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) เพื่อสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลายผ่านการเล่าเรื่องราวที่ชอบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และเอกลักษณ์แห่งตน เป็นวิธีการที่มุ่งพัฒนาทางเลือก โดยทำให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา และหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนในการพัฒนาการเห็นคุณค่าของตนเอง ใช้เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ (Seeking Unique Outcomes) เป็นการพิจารณาปัญหา มุมมองต่อตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟังสมาชิกถึงหนทางที่จะเป็นไปได้ในการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่ง

ในช่วงท้ายผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณาต่อเนื่องจากพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้รู้สึกไม่เห็นคุณค่าตนเองนั้น ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกสำรวจตนเองว่า ถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ ต้องการเปลี่ยนแปลงอะไร ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่ตนต้องการและสอดคล้องกับการเห็นคุณค่าตนเองในปัจจุบันมากที่สุด ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งที่สมาชิกคิดหรือต้องการนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยาก โดยให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ถึงความเป็นไปได้เพื่อให้เห็นเป้าหมายชัดเจน โดยให้สมาชิกเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง เพื่อช่วยกันให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และเพื่อให้ได้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายรวมถึงการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นๆ ซึ่งเยาวชนได้กล่าวว่า “ทำตัวเองในปัจจุบันให้ดีที่สุดครับ ก็ตอนนี้ตั้งใจเรียนครับ” “เปลี่ยนความคิดใหม่ครับ ไม่เอาความคิดไม่ดีต่อตนเองนั้นมาทำร้ายตัวเองอีก คิดในแง่ดี” และ “กลับไปเริ่มชีวิตใหม่ทำงานให้มีฐานะแล้วก็เรียนให้จบ” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก (Co-constructing Alternative Stories) เป็นเทคนิคที่ต่อเนื่องจากการเล่าถึงคุณค่าในตนเอง จากการที่สมาชิกรับรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาได้ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มตรวจสอบปัญหา สมาชิกกลุ่มก็อาจจะเริ่มรับรู้ถึงความเป็นไปได้อื่นๆ ที่กว้างมากขึ้น ทั้งนี้การเล่าเรื่องราวที่ชอบที่ทำให้ตนมีคุณค่า อาจทำให้เรื่องราวทางเลือกในอนาคตมีความเข้มแข็ง ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจึงสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำเรื่องราวเหล่านั้นให้

ชัดเจนมากขึ้น ช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองจนเกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง

ในขั้นปฏิบัติการให้คำปรึกษากลุ่มผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันสรุปและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับคุณค่าในตนเองและการเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ และให้สมาชิกแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับตนเองหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 4 นี้ จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือในครั้งนี้และนัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 5 ความรับผิดชอบต่อสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกระบุความสำคัญ ของความรับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกบอกวิธีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนระบุพฤติกรรมและแนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ในขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวท้าทายสมาชิกกลุ่มเพื่อสร้างบรรยากาศในการให้คำปรึกษาและให้สมาชิกเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและเพิ่มความไว้วางใจมากขึ้น จากนั้นขอให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ปรับเปลี่ยนกฎกติกาเพิ่มเติม และให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ที่ผ่านมา

ในขั้นดำเนินการผู้ให้คำปรึกษาเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงโดยใช้เทคนิค WDEP ในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความต้องการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมตามความคิดความรู้สึกของตนเองและทบทวนพฤติกรรมในปัจจุบันเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเอง การประเมินและวางแผนการปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่พึงกระทำและตรงตามความเป็นจริงในการเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนพูดคุยและแลกเปลี่ยนมุมมองกัน ในขั้น W (Want) เยาวชนส่วนใหญ่สามารถระบุความต้องการที่จะนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อสังคมได้ โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ก็ช่วยเหลือสังคมครับ เพื่อนบ้านขาดเหลืออะไรเราก็ช่วย ก็แบ่งปันกัน เหมือนเราอยากได้ของกินเราก็ต้องให้เขาก่อน วันต่อมาเขาก็จะให้เรา” “ยกตัวอย่าง เราเป็นเด็กข้างในที่สังคมมองว่าเป็นเด็กไม่ดี เป็นเด็กเกเรที่ไม่ค่อยเชื่อฟังคนเป็นพ่อเป็นแม่ เลยเข้ามาอยู่ในนี้ เราเชื่อว่าเราสามารถปรับเปลี่ยนตัวได้ที่จะเป็นคนดี เราก็ต้องทำให้เขาเห็นว่าเราดีอย่างไร ทำให้เขาเห็นว่าเราเป็นคนดีได้ ไม่ใช่คนไม่ดีเสมอไป เราต้องทำให้เขาเห็น เช่นว่า ก็ทำตามหน้าที่ของเรา เรียนต่อทำงานต่อ แล้วก็เลิกยุ่งกับยาเสพติดที่เราเคยใช้ แค่มีงานทำ ไม่ใช่เด็กเกเร” และ “ทำงาน เลิกยุ่งกับยาเสพติด ให้เขาเห็นว่าเราเลิกได้ ก็ทำเพื่อสังคมแล้ว” โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) และการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้รับรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างแท้จริง และให้สมาชิกพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการต่อในขั้น D (Doing and Direction) โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามต่อ (Questioning) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ก็ช่วยทำเวร ช่วย

ทำความสะอาด ก็ทำให้สะอาด เวลามีคนมาใช้ก็ดี” “ผมก็ทำอยู่เหมือนกัน ทำเวรโรงเลี้ยงเช้า กลางวันเย็น ทำให้ไม่สกปรก ไม่เลอะเทอะ” “ทำกิจกรรมข้างนอก สร้างชื่อเสียงให้บ้าน ล่าสุดก็แข่ง สวดมนต์หมู่ ก็ได้ทั้งชื่อเสียงแล้วก็ได้ทางเลือกว่ามีคนยอมรับความสามารถ มีคนมาคอยสนับสนุน เรา” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อช่วยให้สมาชิกบอกถึงสิ่งที่ตนทำ อยู่และอุปสรรคที่พบและเพื่อสะท้อนให้สมาชิกคนอื่นเห็นถึงสิ่งที่ทั้งดีและไม่ดี จากนั้นผู้ให้คำปรึกษา สรุปลงให้เยาวชนเข้าใจต่อไปว่าสิ่งที่เยาวชนได้ทำไว้มันเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างเป็นอย่างไร พร้อมกับอธิบายถึงความหมายให้เยาวชนได้เข้าใจอีกครั้ง

จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น E (Self-Evaluation) และขั้น P (Planning) โดย เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ประเมินพฤติกรรมตนเองต่อเนื่องจากการกระทำในปัจจุบันของตน และ วางแผนสิ่งที่อยากจะเปลี่ยนแปลงเพื่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเยาวชนได้ กล่าวไว้ว่า “ได้รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของตนเอง และของคนอื่น ในแง่ที่ดีขึ้นครับ จากดีอยู่แล้วก็ยิ่งดีขึ้น” “ดีมากครับ เหมือนมีตัวช่วยในการสร้างอนาคตของเรา ช่วยแบบส่งเสริม เราชอบทางไหนเราก็ชอบ ทางนั้น ได้ค้นหาตัวเองด้วย ได้รู้ว่าต้องทำอะไรให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม” โดยใช้การทำทนาย ให้สมาชิกพิจารณาและเห็นสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง และให้เขาตัดสินใจในสิ่งที่เลือกกระทำ ด้วยตนเอง จากนั้นสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างแผนด้วย ตนเอง ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะปฏิบัติต่อสังคม ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่า คุณจะทำ อย่างเป็นไรต่อไปในฐานะส่วนหนึ่งของสังคม โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “เป็นคนดีให้เขาเห็นครับ ทำให้เรา มีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น” “ออกไปก็เรียนให้จบ แล้วก็ทำงาน ไม่เป็นภาระครอบครัว” และในช่วง สุดท้ายผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสัญญา (Commitment) กับตนเองเพื่อทำตามเป้าหมายนั้น และสนับสนุนให้สมาชิกรับผิดชอบต่อในการเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไป

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความ รับผิดชอบต่อสังคม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่มและสนับสนุนให้สมาชิกให้กำลังใจซึ่งกัน ทั้งนี้ผู้ให้ คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดกำลังใจและ พร้อมเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไป และให้สมาชิกแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่มีการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับตนเองหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 5 นี้ ซึ่งเยาวชนได้กล่าวว่า “ได้รู้ว่าเรา ควรทำอะไร ให้สังคมได้ แล้วก็อะไรที่ไม่ควรทำในสังคม แล้วทำอะไรในสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ให้สังคม ยอมรับเรา” “ได้รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของตนเอง และของคนอื่น ในแง่ที่ดีขึ้นครับ จากดีอยู่แล้วก็ยิ่งดี ขึ้น” และ “ดีมากครับ เหมือนมีตัวช่วยในการสร้างอนาคตของเรา ช่วยแบบส่งเสริม เราชอบทางไหน เราเราก็ชอบทางนั้น ได้ค้นหาตัวเองด้วย ได้รู้ว่าต้องทำอะไรให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม” จากนั้น ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป และกล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความ ร่วมมือในการมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่ 6 การปฏิเสธต่อรอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกระบุความสำคัญของการ ปฏิเสธต่อรองและบอกผลเสียของการไม่รู้จักปฏิเสธ ตลอดจนระบุวิธีการพูดปฏิเสธได้โดยไม่

ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ในขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวท้าทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และขอให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นให้สมาชิกร่วมกันพูดคุยและเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการคบเพื่อน การปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อน ร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง โดยใช้เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out) เพื่อสมาชิกเห็นถึงประโยชน์ของการรู้จักปฏิเสธ คำพูดปฏิเสธที่ควรโดยผู้ให้คำปรึกษาพยายามชี้ให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นความสำคัญของการปฏิเสธ ผลเสียของการไม่รู้จักปฏิเสธ และการรู้จักที่จะเลือกคบเพื่อน ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) ตอบสนองต่อคำพูดของสมาชิกแต่ละคนอย่างใส่ใจ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษา

ในขั้นดำเนินการผู้ให้คำปรึกษาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค WDEP ในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการปฏิเสธต่อรอง ตามความคิดความรู้สึกของตนและทบทวนพฤติกรรมในปัจจุบันเรื่องการปฏิเสธต่อรอง การประเมินและวางแผนการปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการปฏิเสธต่อรองที่พึงกระทำและตรงตามความเป็นจริงในการเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนพูดคุยและแลกเปลี่ยนมุมมองกัน เยาวชนส่วนใหญ่สามารถระบุความต้องการที่จะนำไปสู่การปฏิเสธต่อรองได้ โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ของผมนั้นน่าจะเป็นแบบถ้าเกิดพูดไปตรงๆ ผมงก็จะปฏิเสธแบบว่า วันนั้นวันเกิดแฟนนะ ไปเที่ยวกับครอบครัวนะ ทำนองพยายามตีตัวออกห่างเรื่อยๆ” “ผมก็เป็นคนพูดตรงๆ ครบเวลาใครมาชวนทำอะไร ผมจะดูว่ามันน่าทำไหม ถ้ามันผิดผมงก็จะปฏิเสธไปเลยตรงๆ ไม่ค่อยกลัวเสียเพื่อนครับ หัดอยู่คนเดียวให้เป็นครับ ในวันที่ไม่เหลือใคร” และ “เพื่อนไม่ได้เลี้ยงเราตั้งแต่เกิด บางทีก็ เราไม่ได้ปฏิเสธเพราะบางเรื่องเราก็แบบงานเลี้ยงรุ่นผู้ใหญ่เขามาชวนเราก็ไปไหม เราก็รู้ไปก็ต้องกินเหล้า มีตีกัน เราก็ไปเพราะมันเป็นงานเลี้ยงรุ่น เราก็ต้องไปเพราะเขาเป็นคนหางานให้เราทำอย่างนี้เราก็ปฏิเสธไม่ได้ แต่ถ้าเขาจ้างให้เราไปทำที่ไม่ดีเราก็ต้องปฏิเสธ เราก็พูดแบบทำไปแล้วได้อะไรพี่”

ดำเนินการขั้น W (Wants) ให้สมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนและพิจารณาตนเองว่า สิ่งที่ต้องการทำเพื่อปฏิเสธคำชักชวนคืออะไร และมีวิธีปฏิเสธอย่างไร เยาวชนได้กล่าวว่า “ของผมนั้นจะบอกว่าไม่ เพราะถ้ามันเป็นสิ่งที่ไม่ดีก็ควรปฏิเสธไป ต่อให้เป็นเพื่อนก็ตาม เพราะถ้าเพื่อนรักกันจริงคงไม่ชวนไปทำสิ่งที่ไม่ดี” “ห้ามใจตัวเองครับ” และ “พูดตรงๆ ครับ แบบว่าเดี๋ยวจะไปทำนู่นทำนี่ก่อนอะไรอย่างนี้” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้พิจารณาความต้องการในด้านการปฏิเสธที่เหมาะสมสอดคล้องกับความจริง

จากนั้นดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) หลังจากได้สำรวจการปฏิเสธของตนเองแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการใช้คำถามในการบำบัด (Employing Therapeutic Questions) ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) โดยการตั้งคำถามจะนำไปสู่สิ่งที่สมาชิกกำลังประสบอยู่ ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบรรยายถึงเรื่องราวที่

เป็นปัญหา กระตุ้นให้สมาชิกพิจารณาว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างที่เป็นปัญหา และอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกไม่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ โดยถามว่า มีเหตุการณ์ใดที่ทำให้เราไม่สามารถปฏิเสธได้หากถูกชักจูงไปในทางไม่ดี โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “เป็นเพื่อนรัก แต่ว่าพาไปทำอย่างอื่นที่ไม่ดี แต่เพื่อนคนนั้นเคยมีคุณกับเราอะไรอย่างนี้ เราก็อึดใจเกรงใจ ไม่อยากขัดก็เลยต้องไป” “ก็เป็นเพื่อน ก็อยู่ด้วยกันมานาน มันก็ว่าจำเป็นจริงๆ ช่วยผมหน่อย เราก็อึดใจเพื่อน” และ “แบบฝากเก็บของล่าสุดนี้เลย ปฏิเสธไม่ได้ ผมเป็นคนรักเพื่อนครับ” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนและช่วยให้สมาชิกบอกถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเอง

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น E (Self-Evaluation) โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมของตนเอง สิ่งที่ทำในการปฏิเสธเพื่อนนั้นเป็นอย่างไร และทำทนายให้สมาชิกพิจารณาสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเองจากการกล่าวปฏิเสธโดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ดีเราปฏิเสธไปก็ทำให้เราไม่เข้ามาอยู่ในนี้” “ถ้าปฏิเสธเพื่อนได้ ข้อดีผมก็ได้อยู่กับครอบครัว ถ้าไม่ได้ก็อยู่ข้างในนี้” “ถ้าแบบเราปฏิเสธเพื่อนได้ เราก็คจะมีชีวิตที่ดีกว่านี้ไม่ต้องเข้ามาอยู่ข้างใน แต่ว่าถ้าเราปฏิเสธเพื่อนไม่ได้เราก็คงโดนจับโดนดำเนินคดีเข้ามาอยู่ข้างใน”

จากนั้นดำเนินการขั้น P (Planning) โดยสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างแผนและวิธีการปฏิเสธด้วยตนเอง ใช้เทคนิคบทบาทสมมุติ (Role Playing) ร่วมด้วย ผู้ให้คำปรึกษากำหนดสถานการณ์ให้สมาชิกฝึกวิธีการปฏิเสธ เป็นการช่วยให้สมาชิกกล้าเผชิญปัญหาและฝึกการปฏิเสธด้วยตนเอง ทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นว่าสามารถทำได้จริง โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งใจกัน จากนั้นให้สมาชิกกำหนดแผนของตนเองในการเสริมสร้างทักษะด้านการปฏิเสธต่อรอง โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “อย่างที่ผมบอก ผมเป็นคนพูดตรงๆ เวลาเขามาชวนผมก็จะถามว่า จะไปไหน ไปทำอะไร เมื่อไหร่ ถ้าไปในทางที่ดี ไปซื้อของไปเที่ยว ก็ถามเขาไปก็คน ไปเมื่อไหร่ ประมาณนี้ แต่ว่าถ้าไปเรื่องไม่ดีผมก็จะบอกว่า อย่างจะไปปล้น ถ้าผมไม่ไปผมก็จะปฏิเสธเลย ไม่อยากไปประมาณนี้” “ก็สอบถามว่าไปไหนอะไรยังไง จะรู้เหตุการณ์คิดทบทวนว่ามันดีหรือไม่ดีอะไรประมาณนี้ครับ” “เราต้องดูว่าเขาชวนเราไปไหน แล้วก็มาถามอีกทีว่าชวนไปแล้วได้อะไร ไปแล้วมันดีเปล่า ถามด้วยไม่ใช่ไปแบบสุ่มสี่สุ่มห้า เราต้องไตร่ตรองก่อน เราก็อึดใจว่าอดีตเราไม่มีความสุขหรืออยู่ในกำแพงอะ ใครก็มองว่าไอ้เนี่ยใช้ได้ติดคุกมาแล้ว แต่ไม่รู้หรือว่าข้างในมันเบื่อกุมนั้นไม่หนักแล้วแต่มันน่าเบื่อ” “ถามว่าจะไปไหน ยังไง ถ้าไม่ดีก็ไม่ไป” และ “แบบว่าพูดไปเลยครับไม่ไปคือไม่ไป”

ในช่วงสุดท้ายผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธสัญญา (Commitment) ในการทำตามแผน สนับสนุนให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก จากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามาใช้เพื่อให้สมาชิกทำตามแผนที่ตนเองวางไว้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง และใช้คำถามท้าทายสมาชิกว่าสามารถทำตามที่ตั้งใจได้หรือไม่ โดยเยาวชนทุกคนให้ความมั่นใจว่าสามารถทำตามแผนได้จริง เนื่องจากต้องการให้ชีวิต

ตนเองหลุดพ้นจากวงโคจรของการกระทำผิดและไม่ต้องการกลับมาเข้าอยู่ในกำแพงที่ไร้อิสรภาพ เช่นนี้อีก

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ให้สมาชิกร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติเสขตอรอง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้านการปฏิบัติเสขตอรอง และสนับสนุนให้สมาชิกให้กำลังใจกัน ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิตด้านการปฏิบัติเสขตอรอง เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ เพื่อให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตน ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกสิ่งที่ได้รับหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 6 นี้ โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ได้รู้จักการปฏิบัติเสขหลายๆ ทาง ทำให้รู้ถึงการปฏิบัติเสขของเพื่อนที่จะทำให้เราเดือดร้อน” “การปฏิบัติเสขเพื่อนที่จะทำให้เราเดือดร้อน คือเพื่อนพาเราไปทำสิ่งที่ไม่ดี แต่เราปฏิบัติเสขได้เราก็ไม่เดือดร้อน” “ได้รู้จักตัวเองมากขึ้น ได้หาคำตอบในทางที่ถูก” และ “ทำให้เราปลอดภัยในการมีสิ่งที่ไม่ดีเข้ามา หรือมีคนมาชวนเราไปทำสิ่งที่ไม่ดี เราสามารถใช้คำปฏิบัติเสขของเราเพื่อปกป้องตัวเองได้” จากนั้นนัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่ 7 การจัดการกับอารมณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสำรวจการแสดงพฤติกรรมตามอารมณ์ของตนเองและบอกผลกระทบด้านพฤติกรรมที่เกิดจากการไม่ควบคุมอารมณ์ของตนเอง ตลอดจนให้สมาชิกระบุเป้าหมายและวิธีการจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ในขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และขอให้ทบทวนข้อตกลงที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ทบทวนสิ่งที่ได้จากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกวาดรูปใบหน้าตนเอง ทั้งใบหน้าที่มีอารมณ์ด้านบวกและด้านลบเพื่อสำรวจ Picture Album ของตนเอง จากนั้นให้สมาชิกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองตามภาพวาดให้เพื่อนสมาชิกฟัง พร้อมใช้เทคนิคใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสนับสนุนแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่ม

ในขั้นดำเนินการผู้ให้คำปรึกษาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค WDEP ในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์ ตามความคิดความรู้สึกของตนเองและทบทวนพฤติกรรมในปัจจุบันเรื่องการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง การประเมินและวางแผนการปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการจัดการกับอารมณ์ที่พึงกระทำและตรงตามความเป็นจริงในการเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนพูดคุยและแลกเปลี่ยนมุมมองกัน ในขั้น W (Want) ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาว่า มีวิธีการจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างไรและสิ่งที่ตนต้องการทำต่อไปคืออะไร โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “เดี๋ยวนี้” “ก็ต้องหันมาคุยกัน จิตใจอ่อนนุ่มหน่อย” “มีสติให้อยู่กับตัวเอง หาเหตุผล” “ถอยออกมาจากจุดที่จะทำให้เราอารมณ์เสีย ถอยออกมาแล้วมาคิดตั้งสติ ว่าถ้ามีตรงนั้นมันจะเป็นยังไงต่อ” และ “ถ้าคำพูดของคนที่เราคุยด้วย รุนแรง ยั่วอารมณ์ เราก็เดี๋ยวนี้ไปไกลๆ” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) สนับสนุนให้สมาชิกพิจารณา

พฤติกรรมที่ทำให้ความต้องการในการจัดการอารมณ์ไม่บรรลุผล เพื่อให้สมาชิกคนอื่นๆ ได้มองเห็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นไปพร้อมกันด้วย

จากนั้นดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกพิจารณาสิ่งที่เป็นอยู่และสิ่งที่กำลังทำ เพื่อจัดการหรือควบคุมอารมณ์เป็นอย่างไร โดยเขาชวนได้กล่าวว่า “เป็นคนใจร้อน เกิดเรื่องวุ่นวาย ทะเลาะวิวาทก็ซุ่มนุ่” “คิดอะครึบ คิดถึงผลเสียที่อยู่ตรงหน้าครึบ ถ้าเราหงุดหงิดไป ผลเสียจะตามมาครึบ เรื่องดีมันน้อยครึบ ต้องควบคุม” “ถ้าพูดว่าเรื่องไม่จริง ก็เถียงไปเลย” “บางทีก็ทำได้บางทีก็ทำไม่ได้” “อยู่ข้างในนี้ถ้าพื้อม พื้ก็ต้องเป็นแบบนี้ตลอดไป พื้ก็จะอยู่ไม่สบาย พื้ต้องชักผ้าให้เขา ทำนู่นนี่ก็ทำตัวเกรงใจ มีเรื่องอะไรผมก็ช่วยน้อง ก็ทำให้น้องเรา หรือกลุ่มเราอยู่สบายขึ้น เราเป็นเป้าสายตา แต่คนข้างหลังเราสบาย ต้องอยู่ที่ว่าฝ่ายนู่น กับฝ่ายนี้ คุยกัน ของผมทุกวันนี้ก็เน้นคุย ถ้ามีเรื่องก็มวดยเลย” และ “ผมเป็นคนแบบว่าถ้าไม่เข้าใจอะไรก็พูดตรง ๆ เลย ผมพูดเคลีย ไม่ได้พูดในเชิงแบบว่าหาเรื่อง ผมพูดแบบว่าแนวคิด พูดให้อีกฝ่ายหนึ่งคิดด้วยว่าที่ทำถูกต้องหรือเปล่า ก็เหมือนกับการสู้หน้าเขา” ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อให้สมาชิกกล้าบอกถึงอุปสรรคในการจัดการอารมณ์ของตนเองที่มีประเด็นร่วมกันกับสมาชิกคนอื่น

และดำเนินการต่อในขั้น E (Self-Evaluation) ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมของตนเอง ร่วมกันอภิปรายว่าผลของการไม่ควบคุมหรือจัดการอารมณ์ของตนเองเป็นอย่างไร ทำทหายให้สมาชิกพิจารณาและเห็นสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเองจากการจัดการอารมณ์ โดยเขาชวนได้กล่าวว่า “ผมเป็นคนชอบเก็บ แบบไม่โทก็เจียบ ไม่ค่อยบอกใคร เวลาระเบิดทีก็ตุ้มไปเลย” “ถ้าทำได้ก็ดีกับตัวเรา จะได้อยู่กับสิ่งที่ตัวเองชอบไปนานๆ และก็จะไม่เสียไป พยายามทำตัวดี ผลดีของมันก็คือเพื่อนเยอะขึ้น จะได้อยู่สบายไม่มีโจทก์ไปไหนมาไหนก็สะดวก ถ้าทำไม่ได้ก็อยู่ยากไปไหนก็ลำบากต้องระวัง ต้องโดนตำราวจับ ต้องเขามาที่นี้อีก เสียอนาคตเสียเวลา ก็ต้องลองทำดู ทำตัวใหม่ ชีวิตเดิมๆ เราก็อิงไป” “ผมก็คิดเหมือนกันนะ ผมไม่ได้เอาแต่เสียงของผมนคนเดียว สิ่งที่เราพูดเขาจะเข้าใจไหม ผมก็คิดอยู่หลายรอบ เวลาผมพูดไปบางคนจะไม่เข้าใจ ผมพูดแบบจริงใจเลย ผมว่าการพูดแบบจริงใจมันเข้ากับคนได้ง่ายอยู่แล้ว ก็จะมีเราพูดไปแล้วแบบว่าอีกฝ่ายควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้ แบบว่าเราพยายามจะพูดเพื่อให้เข้าใจ แต่อีกฝ่ายหัวร่อน ไม่ได้มีคำพูดที่เราพูดออกไปเลย ความคิดจะอยู่ที่อื่น สติเขาไม่ได้อยู่กับที่ที่เราพูดเลย เหมือนเราพูดเข้าหูซ้ายทะลุหูขวา”

จากนั้นดำเนินการขั้น P (Planning) ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกบอกถึงแผนในการจัดการอารมณ์ด้วยตนเอง โดยถามว่า มีแผนในการจัดการอารมณ์ตนเองอย่างไรและจะมีวิธีในการทำตามแผนนั้นอย่างไร โดยเขาชวนได้กล่าวว่า “ใช้วิธีทบทวนและให้มีสติก่อน ถ้าจริงก็ยอมรับและก็เดินหนีไป” “ถ้าเกิดโมโห เราก็อคิดถึงสิ่งที่ชอบ เช่น เราโมโหมา เพื่อนมายั่วเรา เราก็ลองนึกดูว่า เรามีเรื่องทะเลาะกับเขา ลองนึกถึงสิ่งที่เราชอบ เราชอบรถ ถ้าเกิดเราทำเขาไป เราติดคุก แล้วรถเราจะอยู่ยังงั ใครจะดูแล เราก็อนึกถึงสิ่งที่ชอบไว้ก่อน นึกถึงแฟน นึกถึงแม่ ถ้าเราทะเลาะ

กับเพื่อน แฟนเราจะรับได้ไหม แบบเพื่อนไม่คบ” “คิดถึงผลที่คุ้มค่า สิ่งที่เราไม่ฝัน” “ก็ต้องควบคุมอารมณ์แล้วก็คิด คิดก่อนที่จะทำอะไร ตั้งสติก็ต้องออกห่างครับ ไม่ทำให้เราเจ็บตัว”

ในช่วงสุดท้ายผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธสัญญา (Commitment) ในการปฏิบัติตามแผน โดยเยาวชนส่วนใหญ่กล่าวว่าตนสามารถทำได้ เนื่องจากเกิดความเข้าใจในผลที่ตามมาจากการทำตามอารมณ์ของตนเอง ซึ่งไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่พวกตนสูญเสียไป “ผมทำได้ครับ ก็ต้องลองทำดู ทำตัวใหม่ ชีวิตเดิมๆ เราก็อ้างไป” และผู้ให้คำปรึกษาชี้ให้สมาชิกรับรู้ถึงผลต่ออนาคตตนเอง ทั้งยังเพื่อเป็นการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจให้แก่ตนเองเพื่อปรับตัวกับสังคมปัจจุบันได้อีกด้วย

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการจัดการอารมณ์ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่มในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้านการจัดการอารมณ์ เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่มี หลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 7 นี้ โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ได้รู้ว่าแต่ละคนคิดเรื่องอะไร แล้วก็รู้วิธีการรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นมา แตกต่างกันไป” “ได้รู้จักการควบคุมตัวเอง การคิดทบทวนว่าสิ่งไหนดีไม่ดี ได้รู้ว่าควรทำอะไรเมื่อเกิดอารมณ์ต่าง ๆ และการวางแผนการทำอะไรกับการแก้ไข” และ “ทำให้ได้ข้อแก้ปัญหาเวลาโกรธ ว่าเราควรทำอะไรให้ถูกต้องและได้กำจัดอารมณ์แบบถูกต้องครับ” จากนั้นผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป และกล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่ 8 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกระบุความสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและบอกทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาลดจนสามารถระบุแนวทางการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ในขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวท้าทายสมาชิกกลุ่ม และขอให้สมาชิกทบทวนข้อตกลงที่ให้ไว้ร่วมกัน ให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านๆ มา จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) ให้สมาชิกร่วมกันพูดคุยและเล่าประสบการณ์ โดยให้แต่ละคนนึกถึงเรื่องราวที่ต้องมีการตัดสินใจ สมาชิกมีวิธีการอย่างไรและผลของการตัดสินใจนั้นเป็นอย่างไร หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แล้วยังไม่มีความหวัง หรือยังรู้สึกไม่มั่นใจต่อการตัดสินใจนั้น ให้แบ่งปันเรื่องราวและร่วมในการเปิดเผยตนเองให้สมาชิกฟังเพื่อหาทางออก (Self-Disclosure Technique) รวมทั้งการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกคนอื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนาตนเอง และดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

ในขั้นดำเนินการผู้ให้คำปรึกษาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค WDEP ในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตามความคิดความรู้สึกของตนเองและทบทวนพฤติกรรมในปัจจุบัน เรื่องการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลของตนเอง การประเมินและวางแผนการปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่พึงกระทำและตรงตามความเป็นจริง โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนพูดคุยและแลกเปลี่ยนมุมมองกัน ในขั้น W (Want) ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาและสำรวจ

ความต้องการของตนเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และสำรวจ Picture Albums ในการตัดสินใจหาทางออกของตนเอง โดยให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า (Confrontation) และการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกพิจารณาความต้องการในการตัดสินใจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริง และถามสมาชิกว่า การตัดสินใจแก้ไขปัญหามองตนเองเป็นอย่างไร และสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “อยากเป็นคนฉลาด เพราะจะช่วยให้เราคิดอะไรได้หลายอย่าง แบบว่ารอบรู้หลายๆ อย่างมีปัญญา รู้ว่าสิ่งนี้ควรแก้อย่างไร อะไรยังงี้” และ “อยาก ใช้หลักการเหตุผล พูดคุยสนทนาแบบไม่เอาอารมณ์มาเกี่ยวข้อง การใช้เหตุผลและสิ่งที่เกิดขึ้นมาคุยกัน เพราะเราทำอะไรแบบไม่มีเหตุผล เหมือนเราทำอะไรแบบไม่มีสติ คนที่ไม่มีเหตุผล คือคนที่ไม่มีสติ”

จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคการตั้งคำถามต่อ (Questioning) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาว่า สิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบันอะไรเป็นปัญหาขัดขวางการตัดสินใจที่เหมาะสมของตน อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ไม่อยากทำไม่อยากคิดอะไร ปลดปล่อยราวที่เราเครียดให้หายไปก่อน” “จะอยู่คนเดียวแบบเงียบๆ ครับ ให้เรื่องราวนั้นหายไปก่อน แล้วเดี๋ยวมันจะคิดได้เองว่าจะแก้ไขปัญหายังงี้” “สมมติว่าผมต้องรออะไร ผมรอไม่ได้ ผมไม่ค่อยอดทน หนีปัญหา ไม่อยากแก้” และ “ไม่ใช้เหตุผล ใจร้อน ที่เข้ามา ก็เพราะว่าตัวเองใจร้อน” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อให้สมาชิกบอกถึงปัญหาและอุปสรรคของตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกได้ตระหนักว่าการตัดสินใจที่ผิดพลาดก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวสมาชิก และเห็นความสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการต่อไปในขั้น E (Self-Evaluation) ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมของตนเอง ให้สมาชิกรับรู้ผลของการตัดสินใจในสิ่งที่เขาเลือก ร่วมกันอภิปรายทางเลือก โดยถามว่า สิ่งที่ทำอยู่คิดว่ามันดีพอหรือยัง โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ดีอยู่นะครับ แต่มันก็ต้องพัฒนามากกว่านี้” “แก้ไขเท่าที่เราทำอะไรครับ คุยได้ก็คุย คุยไม่ได้ก็ไม่คุยเราก็อยู่กับตัวเอง” “ยังใจร้อนเหมือนเดิม แต่พูดถึงมันก็ดีขึ้นเยอะแล้วประมาณ 50% เมื่อก่อนเป็นคนแบบมาถึงปีไม่คอยใช้ความคิด เราเป็นผู้นำคนเราไม่ให้คนรอบข้างมาเสีย เราเดินเข้าหาโดยการใช้กำลัง สมอง เหตุผล ไม่ค่อยใช้เพราะว่าเราตัวใหญ่เราใช้กำลังเป็น แต่ตอนนี้ดีขึ้นมากนิดแล้ว เหตุผลเริ่มมี เราก็เน้นคุย” ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า (Confrontation) เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น และเทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษา

จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น P (Planning) ให้สมาชิกกำหนดแผนหรือแนวทางที่เป็นทางเลือกของตนเองในการตัดสินใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่า หลังจากนี้หากเกิดปัญหาขึ้นในชีวิต คุณมีแผนในการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “หนึ่ง เดินถอยออกมาก่อน หนีออกมาแล้วมานั่งคิด ถ้าเราไปคิดตรงหน้าฝ่ายตรงข้ามเขาก็จะพูดๆ มา เราก็คิด

ไม่ได้ผมก็ต้องถอยออกมาคิดก่อนอยู่กับตัวเองทำให้ใจเย็นแล้วก็คิดว่าเราผิดหรือถูกเราทำอะไร
 ทำไม่ถึงเป็นอย่างนี้ คิดให้มาก ๆ ก่อน” “เราก็ต้องเคลียร์ไปที่ละขั้นตอนเรื่องไหนเข้ามาก่อนสมมติ
 เรื่องเงินเข้ามา แล้วก็เรื่องครอบครัวเข้ามา เราก็ต้องใจเย็น ๆ ครับ เพราะเงินวันสองวันเงินมาแต่ว่า
 ระยะเวลาก็นานอยู่สมมติทำงานไป 1 เดือนเราถึงจะได้เงินมาเราไม่ใช่ทำวันนี้พุงนี้ได้เงินและ เรา
 ต้องใจเย็น ๆ ครับ เรื่องเงิน เรื่องครอบครัวนี้เข้าไปปรึกษาว่ามีข้อขัดข้องตรงไหนดูแลไม่ทั่วถึง หรือ
 ดูแลเอาใจใส่ไม่ดียังไง” “คิดก่อนเลย เราจะพูดอะไรให้นำฟัง พยายามคิดก่อน ผมเป็นคนปากไม่
 ตรงกับใจ ในใจคิดเพื่อนใจเย็นก่อนค่อย ๆ ค่อย ๆ แต่เราพูดแข็งอะ” “จากแผนที่ผมวางไว้ก็จะคิดว่า
 มันเกิดปัญหาอะไร และหาที่ปรึกษา ปรึกษากันได้คนที่ไว้ใจ อย่างเช่นว่า พ่อแม่” “เราก็ต้องค่อย ๆ
 ปรับตัว ทำอะไรให้หนักถึงคนข้างหลัง” “คิดทบทวนย้อนหลังครับ ถ้าเราไม่อดทนเราก็จะกลับไปเป็น
 เหมือนเดิม” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคมิตรภาพในการบำบัด (Therapeutic Leagues) โดยจะส่งเสริม
 ให้สมาชิกสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะของกลุ่ม สนับสนุนให้เกิดการนำเสนอ
 ปัญหาในการวางแผนกำหนดทางเลือกของตน

ในช่วงสุดท้ายผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธสัญญา (Commitment) ใน
 การปฏิบัติตามแผน สนับสนุนให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงตนเองตามแผน โดย
 ผู้ให้คำปรึกษาสะท้อนให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการมีทักษะการตัดสินใจที่เหมาะสมของบุคคล
 ซึ่งการที่บุคคลจะเลือกทำหรือไม่ทำสิ่งใดนั้น การตัดสินใจมีเป้าหมายอยู่ที่การเลือกวิธีการที่สามารถ
 แก้ไขปัญหาได้และสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองมากที่สุด ถ้าการตัดสินใจนั้นสามารถบรรลุ
 เป้าหมายก็ถือได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การตัดสินใจยังมีผลต่อคุณภาพ
 ชีวิตของบุคคลด้วย จึงควรต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น แต่ทั้งนี้การตัดสินใจเป็นสิ่งที่
 ซับซ้อน ยุ่งยากและไม่มีวิธีใดที่ถูกต้องที่สุด แต่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เหตุผลหรือวัตถุประสงค์ที่
 ต้องการ ดังนั้นการตัดสินใจที่ดีควรเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อมูลที่เปลี่ยนไป

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ให้สมาชิกร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ไข
 ปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
 ตัว และถามสมาชิกว่าหลังจากได้ฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแล้วรู้สึกอย่างไร และความรู้สึกที่มี
 หลังจากการเข้ากลุ่ม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเองหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ โดย
 เยาวชนได้กล่าวว่า “รู้สึกได้ระบายในสิ่งที่เราติดขัด เราได้ระบายออกไปให้คนอื่นช่วยแก้ไข และได้
 คำตอบที่ดีมาก” “รู้สึกว่าได้รู้จักเพื่อน ๆ นื่อง ๆ มากขึ้นครับ” “ก็เหมือนทุก ๆ ครั้งที่ผ่านมาอะพีเราไม่
 ค่อยได้ค่อยกัน อยู่ด้วยกันก็จริงแต่แยกกลุ่มกันอยู่ อยู่ด้วยกันแบบนี้ก็ทำให้รู้ว่าคนนี่คิดแบบนี้นะ มี
 วิธีการตัดสินใจหลาย ๆ อย่าง ทำให้เราได้คิดได้ทำ” “ได้รู้ได้จำลองสถานการณ์ข้อดี ข้อเสีย เขว ๆ ได้
 รู้การเดินหน้าอย่างถูก รู้ว่าการถอยหลังจะถอยตลอดไม่ได้” “ได้รู้วิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เพื่อน ๆ
 บอกครับ ได้เอาไปใช้ในชีวิตประจำวันเวลาออกไปว่าอย่าใจร้อนครับ อย่างว่าม ทำอะไรให้คิดก่อน
 ทำ มีสติมากขึ้น” “ได้รู้จักคำแนะนำของเพื่อน ๆ หลายอย่างครับ ว่าอันไหนควรไม่ควร” โดยผู้ให้
 คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกภายในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกัน ทั้งนี้เน้นย้ำว่าทักษะชีวิตด้านการ
 ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดกำลังใจ เกิดความ

เชื่อมั่นและพร้อมที่จะหาทางออกให้กับชีวิตตน จากนั้นนัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป กล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่ 9 ปัจจุบันนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มและแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนประเมินผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ในขั้นเริ่มต้นและขั้นดำเนินการ ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกและพูดคุยเกี่ยวกับผลของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมามีสมาชิกมีความรู้สึกอย่างไรและเกิดการปรับเปลี่ยนอะไรบ้างในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยขอให้สมาชิกทบทวนถึงข้อตกลงกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกันเช่นเคย จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาชมเชยสมาชิกกลุ่มและสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนชมเชยซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นและส่งเสริมให้ดำเนินการตามแนวทางเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้อย่างเข้มแข็งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษาจึงทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่สมาชิกได้รับความรู้สึกที่เกิดขึ้นและพันธะสัญญาจากการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งจากกระบวนการ WDEP เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิก

เยาวชนคนที่ 1 กล่าวว่า “คิดว่าการเข้ากลุ่มมาทั้งหมด 9 ครั้ง มันเป็นเรื่องที่ดีกับตัวเองแล้วก็ครบรอบข้างครับ เพราะว่ามันมีทักษะตั้งหลายด้านที่ทำให้เราปรับเปลี่ยน แล้วก็ยังมีข้อดีข้อเสียของตัวเองและได้รู้ของเพื่อน ๆ การเห็นคุณค่าของตัวเอง ก็คือแบบว่าไม่ใช่ชีวิตทิ้งขว้างไปวัน ๆ ทำตัวเองให้มีคุณค่า แล้วก็การรับผิดชอบต่อสังคม ก็คือการแบ่งปันช่วยเหลือชาวบ้าน การปฏิเสธต่อรองคือรู้จักปฏิเสธความผิดที่เข้ามาหาตัวเรา แบบว่าเพื่อนจะชวนไปทำความผิดเราก็ปฏิเสธได้ การจัดการอารมณ์ ก็คือแบบว่าเราควบคุมอารมณ์ได้ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล คือเราไม่ใช้อารมณ์มากเกินไป อะไรประมาณนี้ครับ”

เยาวชนคนที่ 2 กล่าวว่า “ก็รู้สึกว่ามันเปลี่ยนไปเยอะครับ จากปกติเป็นคนใจร้อน ตอนนี้ก็เย็นครับ เวลามีปัญหาที่ใช้เหตุผลมากขึ้น แล้วก็รู้จักน้อง ๆ เพื่อน ๆ ไม่ได้เป็นอย่างที่เราคิดหรือเห็นมาก่อน ก็คือเขาดี ตั้งแต่เข้าร่วมกิจกรรมนี้แต่ละคนก็เปลี่ยนไปเยอะครับ รวมถึงตัวผมก็ทุกแง่ครับ 5 ประการที่ ไม่ว่าจะเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง การรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ได้ใช้หมดเลย มันใจครับ”

เยาวชนคนที่ 3 กล่าวว่า “ได้แนวคิดหลายๆ อย่างครับ โดยเฉพาะเรื่องการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลครับ คือหาทางออก วิธีการเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้นครับ กว่าเราจะปล่อยก็มีเวลาทบทวนอะไรอย่างนี้ครับ ก็มันใจร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าทำได้”

เยาวชนคนที่ 4 กล่าวว่า “ได้ความรู้หลายๆ อย่างครับ คำแนะนำจากเพื่อน ๆ หลายคนครับ แบบปัญหาที่เราไม่รู้ เราก็รับฟังมาครับ เราก็จำไว้ครับ ไว้ใช้ชีวิตประจำวันครับ ว่าสิ่งไหนดี จำไว้เป็นบทเรียน ของผมเน้นการเห็นคุณค่าในตัวเองครับ การมองตัวเองใหม่ ทำตัวเองให้มีค่ากับผู้อื่น ถ้าเราทำตัวไม่ดี คือ ไม่ฟังใคร เขาก็มองเราไม่ดี ก็เกิดผลเสียตามมาครับ”

เยาวชนคนที่ 5 กล่าวว่า “ก็ได้รับเกี่ยวกับคำปรึกษาหลังออกไปอยู่สังคมภายนอกว่า สิ่งที่เราควรปฏิบัติต้องทำยังไง แล้วสิ่งที่เราควรละเว้นต้องทำยังไง เกี่ยวกับเรื่องทักษะชีวิตในการใช้

ชีวิตเพื่อให้เข้ากับสังคม ให้เราตระหนักว่าเราควรทำอย่างไรกับชีวิตเราต่อไป ก็ถ้าเราไม่ทำเราก็อาจจะหวนกลับไปในสังคมเดิมๆ แล้วก็ไปกระทำในความผิดเดิมๆ แล้วก็เข้ามาอยู่ในที่เดิมๆ ซึ่งเราก็ไม่ก้าวหน้า ทักษะชีวิตมันเหมือนเป็นการชี้แนวทางให้ปฏิบัติตาม ให้เราได้ไปในอนาคตที่ดี อย่างการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เราทำอะไรเราก็ต้องตัดสินใจหมด การตัดสินใจมันเหมือนการตัดสินใจว่าอะไรที่ควรทำอะไรที่ไม่ควรทำ แล้วการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจะมีเรื่องของเหตุผลเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถทำให้เรารู้ถึงตัวเอง มีสติอยู่กับตัวเองตลอดเวลา หาเหตุผลมาทบทวนเราก็ไม่ไปกับมัน”

“ก็รู้สึกดีที่มีการให้คำปรึกษาก่อนปล่อย สิ่งที่เราต้องทำและการใช้ทักษะชีวิตก็ได้มาพูดคุยกันว่าแต่ละคนมีแนวคิดยังไง แนวทางยังไง เมื่อมาฟังของเพื่อนๆ แล้วแนวคิดก็จะเกิด”

เยาวชนคนที่ 6 ได้กล่าวว่า “ได้ความรู้อยู่เยอะมาก ได้รู้จักการเห็นคุณค่าในตัวเอง ต่างจากเมื่อก่อนที่แบบต้องมานั่งตามเพื่อน ตามคนนั้นคนนี้ เราไม่เคยเห็นตัวเองว่าเราก็มีดีกว่าเขาตั้งเยอะ เราทำเพลงได้ เล่นกีฬาได้ เห็นคุณค่าของตัวเองอยู่แต่ไม่สนใจอะ เอาแต่เสเพล พ่อแม่ก็ไม่ค่อยฟัง จนได้มากิจกรรมกลุ่มแบบนี้รู้สึกที่เราดีขึ้นนะ เวลาเราพูดอะไรไปก็มีคนคอยส่งเสริม แบบให้คำแนะนำทางที่ดีๆ จากที่แบบแรกๆ เข้ามาจะให้ทำรายงานกากบาทเฉยๆ ไปๆ มาๆ ครั้งสองครั้งดีมากๆ

“อยากให้มีกิจกรรมดีๆ อย่างนี้ต่อไป ตอนแรกเข้ามาก็รู้สึกอึดอัดนิดหน่อย แบบไม่กล้าพูด แรกๆ มากก็ไม่ค่อยพูด คอยฟังแต่คนอื่น หลังๆ มากก็เริ่มพูด เริ่มแบบสนิทสนมกัน จากคนที่อยู่ในกรอบเดียวกันไม่เคยคุยกันเลย แต่ละคนก็ friendly อะ คุยง่ายดีครับเหมือนเข้ามาหาเพื่อนเพิ่ม”

เยาวชนคนที่ 7 ได้กล่าวว่า “แรกๆ มากก็เบื่อกับ พ่อฟังก็ได้ความรู้ครับ ได้รู้จักการเห็นคุณค่าในตัวเองครับ แล้วก็การจัดการอารมณ์ตัวเองด้วย คือต้องควบคุมอารมณ์ตัวเอง ถ้าไม่ควบคุมตัวเองก็เกิดเรื่องครับ และทำให้สนิทกัน รู้จักตัวตนกันมากขึ้นครับ เพราะว่าอยู่ข้างนอกไม่ค่อยคุยกัน”

เยาวชนคนที่ 8 ได้กล่าวว่า “รู้สึกดีครับ ปกติไม่ค่อยได้คุยกับใคร พอมากก็ได้รู้เกี่ยวกับตัวตนของเขา ได้รู้อะไรหลายๆ อย่าง ได้รู้เพื่อนคนไหนมีนิสัยยังไง ส่วนตัวผมได้สุดๆ คงเป็นการปฏิเสธต่อรองครับ เวลาจะปฏิเสธ เราก็ต้องคิดก่อนที่จะพูด แล้วก็ต้องถามเขาก่อนว่าเขาจะพาไปไหนยังไง เราก็ต้องปฏิเสธให้เป็น”

ในขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกสรุปทักษะชีวิตทั้ง 5 ด้านที่สมาชิกกลุ่มได้รับอีกครั้งเพื่อความเข้าใจร่วมกันและเป็นการปิดท้ายการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ โดยเยาวชนกล่าวสรุปทักษะชีวิตว่า “การเห็นคุณค่าในตัวเอง เช่น รู้จักให้ รู้จักรับ ภูมิใจในความสามารถของตนเอง” “การรับผิดชอบต่อสังคมครับ คือการช่วยเหลือแบ่งปัน ดูแลซึ่งกันและกัน” “การปฏิเสธต่อรองครับ คือเราต้องปฏิเสธเพื่อแนวทางที่ถูกต้องครับ ปฏิเสธไม่ให้ขัดแย้งกัน” “การจัดการกับอารมณ์ ก็ต้องคิดก่อนครับ ก่อนจะทำอะไร ไม่ใช่ทำไปแล้วมาคิดทีหลัง” และ “การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลครับ การที่เราจะทำอะไร ต้องคิดว่ามีเหตุผลอะไร เพราะอะไร ผลกระทบจะมีอะไรบ้าง เช่นเราจะไปทำร้ายเขา จากคนที่ไม่เคยคิด ทำไปก็เพราะได้ใจ ก็นึกอย่าง

เดี๋ยวว่าเหตุผลที่ทำการแค่ออย่างนั้น แต่ผลเสียมันไม่คาดคิด พอโดนจับจริงๆ ถามว่าเสียเวลาไหม เสียเวลานะ 2 ปีอะ”

“คนที่มีทักษะชีวิตที่ดีก็ประกอบไปด้วย การเห็นคุณค่าในตัวเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ถ้าคนมีทักษะชีวิตที่ดีก็จะมี 5 ข้อในนี้ แล้วก็จะประพฤติอยู่ในสังคมได้อย่างดีไม่เดือดร้อน ไม่มีอุปสรรคในสังคม จะมีคนในสังคมคอยช่วยเหลือเสมอ การใช้ทักษะชีวิตก็สำหรับมนุษย์แล้วมันไม่ใช่สัตว์ที่อยู่คนเดียวได้ มันคือสัตว์สังคม ซึ่งจะต้องดำรงอยู่ในสังคมแล้วก็ตัวทักษะชีวิตนี้ก็เป็นตัวประกอบให้มนุษย์ยกระดับขึ้น

“ก็ทักษะชีวิตในแนวผมก็เหมือนเกม เราก็เหมือนเกม เราใช้ชีวิตธรรมดา มันก็จะไม่มีอะไร โดนคนทำร้าย เราจะอยู่หนึ่ง ๆ ไม่ได้ถ้าเกิดโดนเขาตอบโต้ เราก็ต้องอัพขึ้นมาให้ดูแบบ ดูดี มีงานทำอย่าให้คนอื่นมาดูถูกเรา แล้วก็คำดูถูกนั้นให้มาอยู่ในใจเรา แบบดูถูกไม่ค่อยสนใจการเรียน เราก็ลองกลับไปเรียนดูยังไม่สาย ยังมีสมองที่ดีอยู่ รับรู้ในสิ่งที่ดี ไม่ใช่มัวแต่เที่ยวเตร่”

“เหมือนกับว่าเราต้องมีความก้าวหน้าครับ คำว่าทักษะนี่คือการแบบว่าต้องเรียนรู้ไปอีกไกลครับ มันต้องมีประสบการณ์ คนเรามันต้องพัฒนาจากตั้งแต่เด็กก็มาตอนโต พอเรียนหนังสือจบเราก็มีงานทำ พัฒนาไปเรื่อย ๆ ครับ ต้องดีกว่าเดิม”

“ทักษะชีวิตก็เหมือนยาคุ้มกันโรคที่แบบว่าป้องกันเราจากความเสี่ยงต่างๆ ในสังคม”

ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษากล่าวชื่นชมสมาชิกในความตั้งใจและความกระตือรือร้นที่มีตลอดการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และส่งเสริมให้สมาชิกให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการออกไปใช้ชีวิต หลังได้รับการปล่อยตัว และผู้ให้คำปรึกษาขอให้เยาวชนมีความอดทนต่อการที่จะดำเนินการต่างๆ ต่อไป เพื่อให้ได้รับความสำเร็จต่อตนเองในที่สุด เมื่อสิ้นสุดกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้ให้คำปรึกษาให้เยาวชนตอบแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวอีกครั้ง จากนั้นนัดหมายวันเวลากับเยาวชนเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะหลังการติดตามผลต่อไป

จากการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ทั้ง 9 ครั้ง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมาชิกกลุ่มแต่ละคนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกลุ่มเยาวชนเองถือว่ายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ดังนั้นการได้แสดงตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นและการได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้ตัวเยาวชนรู้สึกได้ถึง การยอมรับและเห็นถึงความสำคัญของตนเองมากขึ้น ซึ่งธรรมชาติของการให้คำปรึกษากลุ่มเช่นนี้ จึงเป็นรูปแบบที่ตอบสนองธรรมชาติของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยใช้เทคนิคต่างๆ ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าที่ค่อนข้างมีรูปแบบชัดเจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้สอดคล้องกับเรื่องของการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ที่เน้นถึงการให้อิสระแก่สมาชิกค่อนข้างมากในการมองหาวิธีการแก้ไขปัญหา

โดยผสมผสานกับการมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในกลุ่มของสมาชิก ทั้งยังมุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามพันธะสัญญาในแต่ละขั้นของการให้คำปรึกษาให้มีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้สมาชิกมีสัญญาใจในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเองยิ่งขึ้น โดยถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับความคิด และนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี

ซึ่งผู้วิจัยสรุปรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ได้พัฒนาขึ้นทั้งหมด 9 ครั้ง ตามแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า โดยมีรายละเอียดดังตาราง 29

ตาราง 29 รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีที่ใช้ในการให้คำปรึกษา	เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา
1	การประชุมนิเทศและข้อปฏิบัติ	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลา ตลอดจนข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงความคาดหวังจากสิ่งที่จะได้รับในการเข้ากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง		ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2	การสร้างสัมพันธภาพ	1. เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน 2. เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักกันและไว้วางใจกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง	เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เทคนิค Picture Album เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
3	ความเข้าใจทักษะชีวิต	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มบอกความหมาย องค์ประกอบของทักษะชีวิตและความสำคัญของการมีทักษะชีวิต 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุทักษะชีวิตที่ตนมีและทำความเข้าใจตนเองในเบื้องต้น 3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ระบุวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ตนเอง	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า	เทคนิค WDEP (ขั้น W) เทคนิคการเปิดเผย เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ เทคนิคการสะท้อนความคิด เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

ตาราง 29 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีที่ใช้ในการให้คำปรึกษา	เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา
4	การเห็นคุณค่าในตนเอง	1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกสะท้อนประสบการณ์ ความสามารถที่ตนมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง และเป้าหมายในอนาคตของตนเอง 3. เพื่อให้สมาชิกระบุพฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า	เทคนิคแบ่งปันตนเอง เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษา
5	ความรับผิดชอบต่อสังคม	1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม 2. เพื่อให้สมาชิกบอกข้อดีของการมีความรับผิดชอบต่อสังคม 3. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกระบุวิธีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม 4. เพื่อให้สมาชิกระบุพฤติกรรม/แนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง	เทคนิค WDEP เทคนิคแบ่งปันตนเอง เทคนิคการสะท้อนความคิด เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
6	การปฏิเสธต่อรอง	1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิเสธต่อรอง 2. เพื่อให้สมาชิกบอกผลเสียของการไม่รู้จักรับปฏิเสธ 3. เพื่อให้สมาชิกระบุวิธีการปฏิเสธการชักชวนได้โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า	เทคนิค WDEP เทคนิคการชี้ประเด็น เทคนิคบทบาทสมมุติ เทคนิคการสะท้อนความคิด เทคนิคการใช้คำถามในการบำบัด เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษา

ตาราง 29 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีที่ใช้ในการให้คำปรึกษา	เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา
7	การจัดการกับอารมณ์	1. เพื่อให้สมาชิกสำรวจการแสดงพฤติกรรมตามอารมณ์ของตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกบอกผลกระทบจากพฤติกรรมที่เกิดจากการไม่ควบคุมอารมณ์ของตนเอง 3. เพื่อให้สมาชิกระบุวิธีใช้ทักษะการจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 4. เพื่อให้สมาชิกกำหนดเป้าหมายแนวทางในการควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเอง	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง	เทคนิค WDEP เทคนิค Picture Album เทคนิคแบ่งปันตัวเอง เทคนิคใช้อารมณ์ขัน เทคนิคการสะท้อนความคิด ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
8	การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	1. เพื่อให้สมาชิกระบุความสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 2. เพื่อให้สมาชิกบอกทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา 3. เพื่อให้สมาชิกระบุแนวทางการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า	เทคนิค WDEP เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า เทคนิค Picture Albums เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ เทคนิคมีรูปภาพในการบำบัด ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
9	ปัจเจกนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา	1. เพื่อให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 2. เพื่อให้สมาชิกบอกความรู้สึกในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม 3. เพื่อประเมินผลการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว		ทักษะผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สมมติฐานในการวิจัย

1. เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ช่วงหลังการทดลอง และช่วงติดตามผลสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

2. เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ช่วงหลังการทดลอง และช่วงติดตามผลสูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ด้วยการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคือผู้ที่เคยกระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว มีเป้าหมายเพื่อทราบถึงลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เยาวชนควรมีในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เป็นการสะท้อนถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีทักษะชีวิตตามมุมมองของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนการพัฒนาและแนวทางที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยดูจากข้อมูลประวัติส่วนบุคคล ประวัติการพ้นโทษ ประวัติพฤติกรรมกรรมการรายงานตัวหลังพ้นโทษ และประวัติการลดโทษ จากนั้นกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Minichiello; et al. 1990: 43

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และนำผลที่ได้จากขั้นนี้ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดทักษะชีวิตของเยาวชน จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเยาวชนชายจำนวน 50 คน หลังจากปรับปรุงแก้ไข ก็นำไปใช้จริงกับเยาวชนชาย จำนวน 405 คน จากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้ง 4 แห่ง และนำผลไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยนำลักษณะและองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 และ 2 มาสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ร่วมกับศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ดำเนินการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยนำเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีการให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับตัวแปรตาม นิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาที่ใช้ในแต่ละครั้ง นำร่างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความชัดเจนของรูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ ตลอดจนประเมินความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำร่างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่ได้แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา เนื้อหา ตลอดจนหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง จากนั้นปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริงกับเยาวชนชายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน (Rosaline; et al. 1999: 23) โดยภายหลังเสร็จสิ้นการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 9 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทักษะชีวิตให้เยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง จากนั้นภายหลังการทดลองเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในระยะหลังการติดตามผล และนำผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลของรูปแบบการให้คำปรึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้วิจัยใช้สถิติ นอนพาราเมตริก (Nonparametric) โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งใช้ทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล โดยใช้การทดสอบโดยวิธี Wilcoxon's Match Pairs Signed Rank Test ใช้ในการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ประชากร คือ เด็กและเยาวชนจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร รวมจำนวนทั้งสิ้น 744 คน (ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2560)

กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ที่เคยกระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้วอย่างน้อย 5 ปี และเป็นผู้ที่ไม่กระทำความผิดซ้ำจนกระทั่งบรรลุนิติภาวะตามเกณฑ์ลักษณะการกระทำผิดซ้ำที่กฎหมายกำหนด เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ มุมมองและลักษณะทักษะต่างๆ ที่ตนใช้เพื่อก้าวผ่านอุปสรรคหลังปล่อยตัวกลับสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนชายอายุ 14-18 ปี จำนวน 405 คน ซึ่งอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ และบ้านสิรินธร

ระยะที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random) ด้วยวิธีการจับฉลากเลือกศูนย์ฝึกและอบรมฯ 1 แห่ง คือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุกิตา จากนั้นกำหนดกลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (Rosaline; et al. 1999: 23) จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ระยะที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทักษะชีวิตทั้ง 5 องค์ประกอบ

ระยะที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวมีดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม
3. การปฏิเสธต่อรอง
4. การจัดการกับอารมณ์
5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ระยะที่ 3 ตัวแปรที่ใช้เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

1. ตัวแปรจัดกระทำ คือ รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
2. แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน
3. รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตที่สำคัญต่อการใช้เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เยาวชนควรมี ซึ่งประเด็นประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการเกิดทักษะชีวิตที่ดีและองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว รวมข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 23 ข้อคำถาม โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ข) เพื่อวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยแต่ละข้อมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 (ภาคผนวก ข)

2. แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยเป็นข้อคำถามทั้งหมด 5 ด้าน รวมทั้งหมด 60 ข้อ ซึ่งแต่ละด้านมีค่า Corrected Item-Total Correlation อยู่ระหว่าง 0.71-0.83 โดยประมวลผลร่วมกับค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.922 (ภาคผนวก ข)

3. รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน

รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้นำเทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า โดยการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีเป้าหมายเพื่อให้อิสระแก่ผู้รับคำปรึกษาในการที่จะมองหาวิธีการในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา อีกทั้งยังเน้นถึงสัมพันธภาพที่อบอุ่น ความจริงใจและการเปิดเผยตนเอง เน้นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากกว่าอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติ โดยถือเป็นรูปแบบการปรับความคิดและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของบุคคล และการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า ประยุกต์ใช้ในขั้นตอนของการให้คำปรึกษา ซึ่งเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มีเป้าหมายเพื่อช่วยทำให้พันธะสัญญาในแต่ละขั้นของการให้คำปรึกษามีความเข้มแข็งมากขึ้น ทำให้ผู้รับคำปรึกษามีสัญญาใจใน

การมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเอง ดังนั้นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จึงมาช่วยเติมเต็มและทำให้เข้าใจว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาซึ่งเป็นตัวขัดขวางพฤติกรรมที่ดั่งามของตนเอง และเนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลายโดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนเองที่จะสามารถหาได้ แทนที่จะมองในแง่ลบเดียว โดยผ่านการพูดถึงประสบการณ์และแสดงอัตลักษณ์แห่งตน ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พัฒนาทางเลือกของผู้รับคำปรึกษา ให้เป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา เพื่อใช้เสริมสร้างทักษะชีวิตของผู้รับคำปรึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวได้รับการตรวจสอบประเมินความชัดเจนของรูปแบบ ความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่ใช้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ง) โดยการให้คำปรึกษากลุ่มประกอบด้วย 9 ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ
- ครั้งที่ 2 การสร้างสัมพันธภาพ
- ครั้งที่ 3 ความเข้าใจทักษะชีวิต
- ครั้งที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)
- ครั้งที่ 5 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
- ครั้งที่ 6 การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation)
- ครั้งที่ 7 การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions)
- ครั้งที่ 8 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making)
- ครั้งที่ 9 ปัจฉิมนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา

การดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

1. ผู้วิจัยติดต่อขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานเป็นผู้ดูแลและรับรายงานตัวเยาวชนหลังได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยแนะนำรายชื่อผู้ให้ข้อมูลที่เคยเป็นผู้ที่ผ่านการแก้ไขตามกระบวนการยุติธรรมจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ

2. ขอให้เจ้าหน้าที่จากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ดังกล่าว คัดเลือกผู้ที่เคยกระทำความผิดและได้รับการปล่อยตัวแล้วอย่างน้อย 5 ปี และเป็นผู้ที่ไม่กระทำความผิดซ้ำจนกระทั่งบรรลุนิติภาวะตามเกณฑ์ลักษณะการกระทำผิดซ้ำที่กฎหมายกำหนด จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ มุมมองและลักษณะทักษะต่างๆ ที่ตนใช้เพื่อก้าวผ่านอุปสรรคหลังปล่อยตัวกลับสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

3. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น สอบถามความเต็มใจในการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและเชิณยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล

ระยะที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

1. นำแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับนิยามที่กำหนดไว้

2. นำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ไปทดลองใช้กับเยาวชนชายบ้านมุกิตา จำนวน 50 คน

3. จากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 4 แห่ง จำนวน 405 คน ซึ่งอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านมุกิตา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านสิรินธร และนำผลที่ได้มาสรุปประมวลผลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

2. คัดเลือกเยาวชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ มีค่าคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ และใช้แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว วัดผลระยะก่อนการทดลอง

3. นำแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่ได้ มาทำการตรวจให้คะแนน และเรียงคะแนนจากต่ำสุดไปสูงสุด เลือกเยาวชนที่ตอบได้คะแนนต่ำสุด จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากเป็นคู่ตามคะแนน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

4. การเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว วัดผลระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 5 คน เพื่อให้ได้ลักษณะของทักษะชีวิต

2. ศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไปใช้กับเยาวชนจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 405 คน และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

3. เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกเยาวชนที่มีระดับคะแนนทักษะชีวิต จากผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดจำนวน 16 คน ที่มีความสมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากเป็นคู่ตามคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มใดๆ โดยเปรียบเทียบผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่เป็นสถิติพื้นฐานหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือและวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน อีกทั้งเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยใช้การทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched-pairs Signed-rank Test) และการทดสอบแมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test)

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
2. องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
3. เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

1. ลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

จากการศึกษาพบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 ตัวชีวิต ดังนี้

1.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) หมายถึง การที่เยาวชนคิดว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยเยาวชนรับรู้และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การให้โอกาสตนเองได้ทำสิ่งต่างๆ อีกทั้งมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ มีการวางแผนเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน มีความแน่วแน่มั่นคงในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อผลักดันตนเองให้ก้าวเดินต่อไป ประกอบด้วย 4 ตัวชีวิต ได้แก่

1.1.1 การรู้ว่าตนมีความสามารถ หมายถึง การที่เยาวชนคิดว่าตนเองสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้ดีและเป็นที่ยอมรับทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยการรับรู้ว่าตนเองมีทั้งความสามารถและความสำคัญเพียงพอในการรับมือกับปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้

1.1.2 ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง หมายถึง การที่เยาวชนมีความพร้อมและมีความมั่นใจในการเผชิญกับปัญหา รวมถึงการค้นหาวิธีการต่าง ๆ ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยเยาวชนเองสามารถเริ่มต้นกระทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ได้ด้วยตนเอง

1.1.3 การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต หมายถึง การที่เยาวชนสามารถวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมาย และการกระทำการต่าง ๆ อย่างมีทิศทาง โดยมีการวางแผนทางที่ชัดเจนในการดำรงชีวิตของตนเอง และเดินตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้โดยไม่หวาดหวั่นต่อปัญหา

1.1.4 ความมั่นคงทางจิตใจ หมายถึง การที่เยาวชนสามารถกระทำการต่าง ๆ เพื่อผลักดันตนเองให้ก้าวเดินต่อไปตามที่ตนวางไว้ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ อีกทั้งสามารถเผชิญกับปัญหาหรือสิ่งเร้าที่เข้ามาได้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง

1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึง การที่เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์และไม่เป็นภาระ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม การให้โอกาสผู้อื่นได้ทำในสิ่งต่าง ๆ การที่เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม พร้อมทั้งการร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.2.1 การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม หมายถึง การที่เยาวชนสามารถรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ทางสังคมของตนเองได้ โดยการกระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์และไม่ทำความเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

1.2.2 การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การที่เยาวชนให้โอกาสและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ทั้งโดยการกระทำ การให้คำแนะนำ และการช่วยเหลือเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมเมื่อผู้อื่นประสบกับปัญหาต่างๆ

1.2.3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม หมายถึง การที่เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งและร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในสังคม โดยการสอดส่องดูแลคนในสังคม การดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม พร้อมทั้งการทำสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

1.3 การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการสื่อสารพูดคุยกับผู้อื่น การพยายามเจรจาออกกล่าวกับผู้อื่น การบอกปฏิเสธกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง การหลบหลีกไม่พบเจอและออกห่างจากเพื่อนกลุ่มเสี่ยง การไม่หลงใหลไปตามการชักจูงจากกลุ่มเพื่อน การต่อต้านสิ่งที่เพื่อนกลุ่มเสี่ยงชักจูง หรือการหาวิธีต่างๆ เพื่อนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม และไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกไม่ควร ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.3.1 การบอกปิดผู้อื่น หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการสื่อสารรูปแบบต่างๆ และการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโดยใช้วิธีการบอกปฏิเสธในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย เพื่อเจรจาปฏิเสธความที่ไม่ถูกต้องโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน

1.3.2 การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้ว่ามีสิ่งไหนควรหลีกเลี่ยงออกห่าง การไม่ไปเกี่ยวข้องกับเพื่อนกลุ่มเสี่ยง และความสามารถในการนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม โดยไม่ทำให้ตนเองเกิดความกังวลแม้ต้องสูญเสียสัมพันธภาพระหว่างกัน

1.3.3 การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการไม่หลงใหลคำชักจูงจากผู้อื่น การต่อต้านไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกไม่ควร โดยสามารถปฏิเสธซึ่งแจ้งเหตุผลของการไม่ทำตามคำชักชวนนั้นได้อย่างเหมาะสม

1.4 การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น โดยการคำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาจากการแสดงอารมณ์ การที่เยาวชนได้ตระรองอารมณ์ที่เกิดขึ้น รู้วิธีการอยู่ร่วมกับอารมณ์ของตนเอง การควบคุมและการสกัดกั้นอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การระบายอารมณ์ที่ถูกต้อง และการแสวงหาหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.4.1 การมีสติรู้ทันอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้ว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์หรือมีสภาวะอารมณ์ชนิดใด และการรู้จักสังเกตอารมณ์ทางบวกทางลบที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ

1.4.2 การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการอยู่ร่วมกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม โดยการทำความเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ และการหาแหล่งที่มาของปัญหาทางอารมณ์ การทบทวนได้ตระรองถึงผลเสียจากการแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม

1.4.3 การระงับอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการควบคุมและสกัดกั้นการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การพยายามหยุดยั้งอารมณ์ที่ไม่ปกติของตนเอง โดยการหาวิธีต่างๆ เพื่อจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

1.4.4 การปลดปล่อยอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการแสดงออกถึงการตอบโต้ การระบาย และการปลดปล่อยทางอารมณ์ที่ถูกต้อง รวมถึงการแสวงหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น

1.5 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาและหาทางออกให้ตนเอง โดยการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียจากการพิจารณาแนวทางต่างๆ การรู้ว่าสิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องราวที่เกิดขึ้น การนึกถึงอนาคต นึกถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์และสำคัญในชีวิต การพยายามหาทางแก้ปัญหาเป็น

ขั้นตอน และการแสวงหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.5.1 การรู้ผิดชอบชั่วดี หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการรับรู้ว่าจะทำอะไรผิดสิ่งใดถูก การรู้ว่าสิ่งใดทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการยอมรับเมื่อตนเองหรือผู้อื่นทำผิดพลาด และการพร้อมปฏิบัติตนตามคำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

1.5.2 การพิจารณาไตร่ตรอง หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการคิดแยกแยะเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดรอบคอบ การวางแผนแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการนำประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นและการพิจารณาแนวทางต่างๆ อย่างมีเหตุผล

1.5.3 การเลือกทางออกอย่างเหมาะสม หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการแสวงหาทางออกที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลความถูกต้อง และการขอคำแนะนำจากผู้อื่นเพื่อหาทางออกที่เหมาะสมกับปัญหา รวมถึงการยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากทางเลือกที่ตนเองตัดสินใจ

2. องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

2.1 จำนวนและคำร้อยละของเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จำแนกตามข้อหาในการกระทำผิดและระยะเวลาในการศึกษา

เยาวชนชาย จำนวน 405 คน พบข้อหาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับร่างกาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ข้อหาความผิดเกี่ยวกับอาวุธ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

โดยเยาวชนมีระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ระยะเวลาในการฝึกอบรมกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 ปีขึ้นไป จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4

2.2 ค่าสถิติพื้นฐานของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ในภาพรวมและรายองค์ประกอบของเยาวชน

เยาวชนชาย จำนวน 405 คน พบว่าคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในรายองค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับสูง 4 องค์ประกอบ คือการเห็นคุณค่าในตนเอง

(M = 3.83) ความรับผิดชอบต่อสังคม (M = 3.72) การจัดการกับอารมณ์ (M = 3.78) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (M = 3.83) ตามลำดับ และองค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 1 องค์ประกอบ คือการปฏิเสธต่อรอง (M = 3.46) ส่วนคะแนนเฉลี่ยของตัวชี้วัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนตามองค์ประกอบย่อยทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.42-4.04 ซึ่งอยู่ตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงระดับมาก

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ พฤติกรรมบ่งชี้ 17 พฤติกรรมบ่งชี้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 17 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทั้ง 136 คู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.13-0.66 โดยมีค่า kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy (KMO) เท่ากับ 0.92 และมีค่า barlett's test of sphericity เท่ากับ 2667.74 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้มีความสัมพันธ์มากพอที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบได้

2.3.1 องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จากการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง

ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน 5 องค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.88 โดยพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.88 รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.84 และองค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.72

2.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีหรือความสอดคล้องของโมเดลตัวชี้วัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง และพิจารณาจากโมเดล พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.94 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนของ Tucker-Lewis (TLII) เท่ากับ 0.92 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.053 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.08 และค่า SRMR มีค่าเท่ากับ 0.045 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05

2.3.3 ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกลบออกได้ของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ มีค่าเท่ากับ 0.71 ดังนั้นองค์ประกอบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบย่อยได้สูงถึงร้อยละ 71

2.3.4 ความตรงเชิงจำแนกของพฤติกรรมบ่งชี้

พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีพิสัยอยู่ในช่วง 0.60-0.88 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบแต่ละด้านของแบบวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

2.3.5 ความเที่ยงของตัวแปรแฝง

ความเที่ยงของตัวแปรแฝง (construct reliability: CR) ทั้ง 5 องค์ประกอบพบว่ามีความสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับได้ คือ 0.60 ทุกองค์ประกอบ

3. เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

3.1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและในรายองค์ประกอบของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

กลุ่มทดลอง คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44, 4.18 และ 4.29 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของกลุ่มทดลอง พบว่า องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56, 4.11 และ 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกระยะ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84, 4.28 และ 4.36 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกระยะ องค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25, 3.97 และ 3.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ องค์ประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45, 4.37 และ 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ระดับมาก และระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13, 4.17 และ 4.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ

กลุ่มควบคุม คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46, 3.48 และ 3.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของกลุ่มควบคุม พบว่า องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72, 3.75 และ 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกระยะ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74, 3.79 และ 3.55 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกระยะ องค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47, 3.42 และ 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกระยะ องค์ประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16, 3.31 และ 3.45 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกระยะ ส่วนองค์ประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25, 3.17 และ 3.58 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ

3.2 เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนในภาพรวมและในแต่ละองค์ประกอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มาเปรียบเทียบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงปกติของกลุ่มตัวอย่าง และเนื่องจากการแจกแจงของคะแนนรวมทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนโดยรวมมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric) ในการทดสอบ ซึ่งในการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ผู้วิจัยจึงใช้การทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched-pairs Signed-rank Test) พบว่า

กลุ่มทดลอง คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองโดยรวม หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ในองค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล ในองค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

ส่วนคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวในแต่ละองค์ประกอบ หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มควบคุม คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล และหลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล และหลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ผู้วิจัยใช้การทดสอบ แมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test) พบว่า

ก่อนการทดลอง ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน

หลังการทดลอง ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิเสธต่อรอง มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

หลังการติดตามผล ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการปฏิเสธต่อรอง มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน

3.4 การใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนทั้ง 9 ครั้ง (ข้อมูลเชิงคุณภาพ)

การให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน ทั้ง 5 องค์กรประกอบ มีจำนวน 9 ครั้ง สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง โดยใช้เวลาครั้งละ 1 ชั่วโมง ซึ่งได้นำแนวคิดและขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่มของคอเรย์ (Corey, 2008) มาเป็นแนวทางสำหรับการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยทั้ง 5 องค์กรประกอบ 17 ตัวชี้วัดที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการวิเคราะห์ห้องประกอบเชิงยืนยัน คือ องค์กรประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การรู้ว่าตนมีความสามารถ 2) ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง 3) การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต 4) ความมั่นคงทางจิตใจ องค์กรประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การทำตนไม่เป็นภาระต่อสังคม 2) การช่วยเหลือผู้อื่น 3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม องค์กรประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การบอกปฏิเสธผู้อื่น 2) การหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้า 3) การไม่ตามคำชักชวนที่ไม่เหมาะสม องค์กรประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การมีสติรู้ทันอารมณ์ 2) การพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ 3) การระงับอารมณ์ 4) การปลดปล่อยอารมณ์ และองค์กรประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การรู้ผิดชอบชั่วดี 2) การพิจารณาไตร่ตรอง 3) การเลือกทางออกอย่างเหมาะสม

โดยผู้วิจัยนำองค์กรประกอบและตัวชี้วัดทั้งหมดมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มมาใช้ ได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเรื่องเล่า โดยนำเทคนิคต่างๆ ของแต่ละทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ทั้งเทคนิค WDEP เทคนิคแบ่งปันตนเอง เทคนิคการสะท้อนความคิด เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคใช้อารมณ์ขัน เทคนิคมิตรภาพในการบำบัด เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ และยังนำทักษะต่างๆ ของผู้ให้คำปรึกษามาใช้ตลอดการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินความชัดเจนของรูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ ตลอดจนประเมินความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (ภาคผนวก ง)

จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งแรกๆ (ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2) บรรยากาศไม่ตึงเครียดมากนัก แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นผ่อนคลาย แม้เยาวชนกับผู้วิจัยเคยพบเจอกันมาก่อน หรือแม้เยาวชนบางคนอยู่ในสถานที่เดียวกันแต่ก็ไม่เคยได้พูดคุยกันมาก่อน จึงทำให้ยังไม่เกิด

ความสนิทใจกับสมาชิกในกลุ่มมากนัก ซึ่งก็ยังคงมีความกังวลใจอยู่บ้าง แต่โดยภาพรวมพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม ยังสามารถพูดคุยสื่อสารได้ดีพอสมควร และเมื่อถึงวันที่พบกันในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3 ก็พบว่าบรรยากาศภายในกลุ่ม มีความผ่อนคลายมากขึ้นกว่าครั้งแรก สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและมาอย่างพร้อมเพรียงกัน ช่วยกันตามเพื่อนคนที่ยังไม่มา ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อีกทั้งยังช่วยกันจัดเตรียมห้องในการให้คำปรึกษาและจัดที่นั่งอย่างพร้อมเพรียงเป็นระเบียบ ในการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 3 นี้ ผู้วิจัยพบว่าเยาวชนกล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าเปิดเผยตนเองมากขึ้น แม้เป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมความผิดของตนเองก็ตาม โดยขณะที่เพื่อนเล่าเรื่องราว สมาชิกคนอื่นๆ ก็ตั้งใจฟัง พร้อมทั้งเสนอมุมมองของตนทั้งที่เห็นพร้อมและเห็นต่างได้เป็นอย่างดี

หลังจากการให้คำปรึกษาเสร็จสิ้นผู้วิจัยพบว่า เยาวชนมีมุมมองความคิดเห็นที่ดีต่อการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษากลุ่ม นอกจากนั้นเยาวชนยังมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนสมาชิกโดยสามารถรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งยังสะท้อนถึงตนเองจากเรื่องราวของเพื่อนทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิก เกิดความไว้วางใจในการเล่าเรื่องราวจากการรักษาความลับที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ สมาชิกรับรู้ถึงการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม โดยสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่มเหล่านี้ เป็นการเสริมสร้างให้เยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปในแนวทางที่ถูกต้องตามที่ได้วางแผนไว้ในที่สุด

จากการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกลุ่มเยาวชนเองถือว่ายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ดังนั้นการได้แสดงตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นและการได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้ตัวเยาวชนรู้สึกได้ถึง การยอมรับและเห็นถึงความสำคัญของตนเองมากขึ้น ซึ่งธรรมชาติของการให้คำปรึกษากลุ่มเช่นนี้ จึงเป็นรูปแบบที่ตอบสนองธรรมชาติของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยใช้เทคนิคต่างๆ ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าที่ค่อนข้างมีรูปแบบชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างสอดคล้องกับเรื่องของการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ที่เน้นถึงการให้อิสระแก่สมาชิกค่อนข้างมากในการมองหาวิธีการแก้ไขปัญหา โดยผสมผสานกับการมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในกลุ่มของสมาชิก ทั้งยังมุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามพันธะสัญญาในแต่ละขั้นของการให้คำปรึกษาให้มีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้สมาชิกมีสติปัญญาในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเองยิ่งขึ้น โดยถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับความคิดและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป

จากสมมติฐานข้อที่ 1 เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ช่วงหลังการทดลองและช่วงติดตามผลสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ผลที่ได้พบว่าสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

จากสมมติฐานข้อที่ 2 เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ช่วงหลังการทดลองและช่วงติดตามผลสูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ผลที่ได้พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลทำให้ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เยาวชนใช้ในการเตรียมตนเองเพื่อปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม เป็นความสามารถที่มีอยู่ภายในของตนเอง เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนและเตรียมความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของตนเองอย่างเหมาะสมในการกลับคืนสู่สังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่เยาวชนแต่ละคนพึงมี เนื่องจากเป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้ตนเองเหมาะแก่การออกมาอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ และพร้อมรับมือกับสภาพความกดดันและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของสังคมได้เป็นอย่างดี โดยสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ที่ได้กล่าวว่า ทักษะชีวิตคือคุณลักษณะที่เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้บุคคลเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจากการวิจัยพบว่าทักษะชีวิตที่เยาวชนควรมี ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ 5 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิเสธต่อรอง การจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิตและแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ (WHO, 1994: 1)

ทั้งนี้เนลสัน-โจนส์ ได้กล่าวว่าทักษะชีวิตนำมาซึ่งทางเลือกความรับผิดชอบส่วนบุคคล เมื่อบุคคลต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบในตัวเองบุคคลนั้นๆ อยู่ในกระบวนการการสร้างทางเลือกที่จะทำให้ชีวิตของตนเองนั้นสมบูรณ์และมีความสุขมากที่สุด ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นทักษะในการช่วยเหลือ

ตนเอง ในการจัดแจงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Nelson-Jones. 1997: 7) และสกล วรเจริญศรี (2550: 9) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตไว้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประกอบด้วยทักษะด้านสังคม ทักษะด้านความคิดและทักษะด้านการเผชิญอารมณ์ โดยเยาวชนมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าทักษะชีวิตคือสิ่งที่เยาวชนจำเป็นต้องมี เพื่อใช้ชีวิตประจำวัน ใช้ในการเผชิญปัญหาและความท้าทายต่างๆ ทั้งยังใช้จัดการกับปัญหาในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงการเตรียมพร้อมสำหรับปรับตัวในอนาคตที่จะมาถึงได้อีกด้วย

2. การศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนนั้น เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในรายองค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับสูง 4 องค์ประกอบ คือการเห็นคุณค่าในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ตามลำดับ และองค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือการปฏิเสธต่อรอง ซึ่งการที่เยาวชนหนึ่งคนจะได้รับอิสรภาพออกมาสู่โลกภายนอกนั้น การเตรียมความพร้อมตนเองจึงเป็นสิ่งที่เยาวชนผู้กระทำความผิดพึงปฏิบัติ และหน่วยงานที่ให้การควบคุมดูแลก็ต้องตระหนักและหามาตรการมาช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยเยาวชนจำเป็นต้องฝึกฝนทั้งกายและใจของตนให้เข้มแข็ง ไม่นำความผิดพลาดในอดีตมาทำลายชีวิตที่เหลือของตนเอง และพร้อมที่จะนำพาตนเองกลับสู่สังคม พร้อมทั้งจะออกไปเผชิญโลกภายนอกอย่างหนักแน่น โดยไม่ไหวเอนตามสิ่งยั่วยุต่อไป

ดังนั้นทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เยาวชนควรมีและยึดปฏิบัติทั้งในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อทุกสิ่งที่ตนกระทำ รู้จักที่จะปฏิเสธผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล และการควบคุมจัดการกับอารมณ์ของตนเองไม่ให้หวั่นไหวไปตามสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำผิด ซึ่งต้องให้การวินิจฉัยวิเคราะห์และไตร่ตรองสิ่งที่เข้ามาอย่างมีเหตุผลมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เยาวชนมีทักษะในชีวิตของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอาทีนาและนาร์เกส (Atena; & Narges. 2014: 38) ที่ศึกษาทักษะชีวิตของวัยรุ่นชายที่กระทำผิดในกรุงเทพมหานคร พบว่าทักษะชีวิตที่ควรมีประกอบไปด้วยด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการตัดสินใจแก้ปัญหา ด้านการจัดการความเครียด โดยการใช้การฝึกทักษะชีวิตที่มุ่งด้านอารมณ์ของผู้กระทำผิด ซึ่งตรงกับสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบว่าทักษะชีวิตที่เยาวชนควรมีคือการควบคุมจัดการอารมณ์ตนเอง และการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุมีผล และสอดคล้องกับชาเรม (Shahram; Farah; Zara; Yashar; & Mehdi. 2014: 311-315) ที่ศึกษาทักษะชีวิตสำหรับนักโทษที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ว่าประกอบด้วยทักษะด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรมการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักโทษ และมารีน (Marie. 1997) ได้ศึกษาทักษะชีวิตของผู้ที่อยู่ในสถานกักกันชาย พบว่าสิ่งสำคัญ คือทักษะด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการ

เห็นคุณค่าในตนเอง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการควบคุมตนเอง การควบคุมปัญหาและความเชื่อในความสามารถแห่งตน ซึ่งใช้การสอนพื้นฐานทักษะชีวิต จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ค้นพบมีส่วนในการเสริมสร้างพัฒนาเยาวชนผู้กระทำผิดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทักษะชีวิตที่เยาวชนควรมีตามงานวิจัยของมารีน ยังคงมุ่งเน้นที่ด้านจัดการอารมณ์ตนเอง และการแก้ไขปัญหาและการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกทักษะชีวิตของบุษกร อรรถโกมล (2549: 68) ที่ศึกษาโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีลักษณะองค์ประกอบทักษะชีวิต ได้แก่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ จากผลการศึกษาของบุษกร อรรถโกมล ก็พบว่าทักษะที่จำเป็นของเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ต้องประกอบด้วยการที่เยาวชนการเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักที่จะปฏิเสธผู้อื่น ควบคุมจัดการอารมณ์ตนเองให้ได้และควรรู้จักตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ ส่วนงานวิจัยของแมนกรูการ์, วิทแมนและโพสเนอร์ ก็ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะองค์ประกอบที่ใช้ในการพัฒนาทักษะในเด็กและวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรอง การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การเผชิญทางอารมณ์ (Mangrulkar; Whitman & Posner. 2001: 22) โดยสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่นไทยที่มีพฤติกรรมเสี่ยงของโสภิตา เหมะหมาย (2557: 273-283) ที่ได้ศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจากการเข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าทักษะที่สำคัญในการเสริมสร้างให้กับนักเรียนมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ซึ่งลักษณะและองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิด

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.88 โดยพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.88 รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.84 และองค์ประกอบด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.72 แสดงว่าองค์ประกอบทั้งหมดมีความสำคัญใกล้เคียงกันในการวัดทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และพบว่าตัวชี้วัดทุกตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวชี้วัดทุกตัวเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของโมเดลทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง คือการที่เยาวชนคิดว่าตนเองมีความสำคัญ เป็นที่ยอมรับทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยรับรู้และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การให้ออกาสตนเองได้ทำสิ่งต่างๆ อีกทั้งมี ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ มีการวางแผน

เป้าหมายชีวิตอย่างชัดเจน มีความแน่วแน่ในการผลักดันตนเองให้ก้าวไปข้างหน้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (2000: 55) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ประกอบด้วย ความนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และหากได้รับการพัฒนา ก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุสัจจะแห่งตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของวิพาพร บุญวงษ์ (2551: 14) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำอะไรรให้ประสบความสำเร็จ การมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับต่อตนเองและคนอื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสามารถสื่อออกมาได้ในรูปแบบคำพูดและการกระทำ

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการที่เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์ ไม่เป็นภาระ และการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้โอกาสผู้อื่น การเป็นส่วนหนึ่งในการทำสิ่งดีและประโยชน์ต่อสังคม พร้อมทั้งการร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2545: 70) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการแสดงความเอาใจใส่ ตั้งใจทำงานในหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและขยันขันแข็ง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

ด้านการปฏิเสธต่อรอง เป็นความสามารถของเยาวชนในการสื่อสารพูดคุย การพยายามเจรจากับผู้อื่น การบอกปฏิเสธ การหลบหลีกไม่พบเจอและออกห่างจากเพื่อนกลุ่มเสี่ยง การไม่หลงใหลและต่อต้านคำชักจูง หรือการหาวิธีต่างๆ เพื่อนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม และไม่กระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 27) ที่กล่าวว่า การปฏิเสธต่อรอง เป็นความสามารถของบุคคลในการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนจากเพื่อน และหาทางออกเมื่อถูกเข้าซื้อได้อย่างเหมาะสมและไม่เสียสัมพันธภาพที่จะช่วยเหลือภัยการมีภาวะเสี่ยง ตลอดจนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ด้านการจัดการกับอารมณ์ เป็นความสามารถของเยาวชนในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น โดยคำนึงถึงผลเสียที่ตามมาจากการแสดงอารมณ์ การไตร่ตรองอารมณ์ รู้วิธีการอยู่ร่วมกับอารมณ์ของตนเอง การควบคุมและการสกัดกั้นอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม การระบายอารมณ์ที่ถูกต้อง และการแสวงหาหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์อนามัยโลก (WHO, 1994: 5) ที่กล่าวว่า การจัดการกับอารมณ์ เป็นการเข้าใจภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นว่ามีผลต่อพฤติกรรม ซึ่งทำให้สามารถตอบสนองต่อภาวะต่างๆ ทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2541: 12) ที่กล่าวว่า การจัดการกับอารมณ์เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ และลักษณะชาติ กันตริ (2559: 248) ได้กล่าวว่า ถ้านักเรียนหรือวัยรุ่นมีทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด จะทำให้วัยรุ่นมีความผ่อนคลายทางอารมณ์และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี

ด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นความสามารถของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาและหาทางออกให้ตนเอง โดยการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียจากแนวทางต่างๆ การรู้ว่าสิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องราวที่เกิดขึ้น การนึกถึงอนาคต นึกถึงบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต การหาทางแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน และแสวงหาทางออกที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2543: 65) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งถ้าบุคคลตัดสินใจกระทำสิ่งใดที่เกี่ยวกับสุขภาพ เขาจะต้องประเมินทางเลือกที่แตกต่างและผลที่เกิดขึ้นจากทางเลือกเหล่านั้น และสอดคล้องกับแนวคิดของอุษณี ลลิตผลาน (2551: 23) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นการคิดเพื่อตัดสินใจเลือกพฤติกรรม หรือวิธีการในการแก้ปัญหาเพียงพฤติกรรมหรือวิธีการเดียว เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลและวิธีการต่างๆ ไว้มากเพียงพอแล้ว การตัดสินใจมีองค์ประกอบดังนี้ คือ ผู้ตัดสินใจปัญหาหรืออุปสรรค ทางเลือกของวิธีดำเนินการหรือทางเลือกของแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และสภาพแวดล้อมในขณะตัดสินใจ

3. การเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ประกอบด้วย การให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งหมด 9 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ มีเยาวชนเยาวชนกลุ่มทดลองเข้าร่วมจำนวน 8 คน ดังที่เฟเวอร์, ไอเซนการ์ตและโคลอนนา (Faiver; Eisengart; & Colonna. 1995: 311) ได้กล่าวว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นการช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน หรือมีความต้องการที่จะพัฒนาตนในเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ และดังที่ เชอร์เซอร์และสโตน (Scherzer; & Stone. 1980: 8) ได้กล่าวว่าขนาดของกลุ่มควรมีจำนวนสมาชิก 6-8 คน เพราะสมาชิกจะได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันได้ทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้อย่างเต็มที่ ซึ่งทรอทเซอร์ (Trotzer. 1989: 46) ได้บอกถึงระยะเวลาที่นิยมใช้สำหรับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ 1 ชั่วโมง และ 1½ - 2 ชั่วโมง จำนวนครั้งของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรจัดกลุ่มไม่เกิน 8-12 ครั้ง โดยขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ซึ่งเป็นวิธีดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดของคอเรย์ (Corey. 2012: 89) ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา และขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนโดยรวมก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวได้ ดังที่เพลินใจ แต่เกษม (2540: 315-319) ได้กล่าวว่าการให้บริการคำปรึกษา เป็นรูปแบบและวิธีการในการเตรียมความพร้อมก่อนคืนคนสู่สังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเซเวล (Seval. 2015: 1465-1473) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการให้คำปรึกษากลุ่มต่อทักษะการตระหนักรู้ในตนเองและการยอมรับตนเอง และผู้อื่น โดยศึกษาการตระหนักรู้ในตนเอง โครงสร้างทางความคิด การควบคุมอารมณ์ และสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลต่อความตระหนักรู้ในตนเอง ความคิดอัตโนมัติ และการควบคุมอารมณ์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของวิลเลียมสัน (Williamson. 1992: 57) ที่ได้ศึกษาการใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง เพื่อเพิ่มทักษะความรู้สึกรู้คุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นหญิง ผลการวิจัยพบว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง ช่วยเพิ่มความรู้สึกรู้คุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นหญิง และลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเขาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งแรกเป็นการเน้นให้สมาชิกได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและข้อตกลงในการเข้าร่วมกลุ่ม ทราบถึงบทบาทหน้าที่ กฎกติกาและเงื่อนไขต่างๆ ที่เยาวชนกลุ่มทดลองพึงได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่ม การชี้แจงถึงกระบวนการการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง และประโยชน์จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาที่สมาชิกจะได้รับ (Corey. 2008: 5) อีกทั้งผู้ให้คำปรึกษายังต้องสนับสนุนให้เยาวชนกลุ่มทดลองเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีกำลังใจต่อสู้กับชีวิตใหม่และพร้อมในการเลือกดำเนินชีวิตของตนเอง สนับสนุนให้เยาวชนกลุ่มทดลองได้พัฒนาตนเองให้มีทักษะชีวิตอย่างเหมาะสมเพื่อการเตรียมตัวก่อนกลับสู่สังคม มุ่งเน้นให้เยาวชนกลุ่มทดลองเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว อีกทั้งยังช่วยให้สมาชิกสามารถคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม กระตุ้นให้สมาชิกเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองในการเข้าร่วมกลุ่มในแต่ละครั้ง จนครบกระบวนการและการหาแนวทางในการไปสู่เป้าหมายตามที่ตนตั้งไว้ (ดวงมณี จงรักษ์. 2550: 35)

จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 (การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ) พบว่าบรรยากาศไม่ตึงเครียดมากนัก เนื่องจากเยาวชนกลุ่มทดลองกับผู้วิจัยเคยพบเจอกันมาก่อน ในช่วงของการทำแบบสอบถามเมื่อปีที่ผ่านมา ซึ่งบางคนก็ยังจำชื่อผู้วิจัยได้ อีกทั้งเยาวชนบางส่วนรู้จักกันอยู่ก่อนแล้ว จึงทำให้บรรยากาศเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ก็ยังมีเยาวชนบางคนที่ไม่ได้สนิทกับ

เพื่อนในกลุ่ม ซึ่งก็ยังคงมีความกังวลใจอยู่บ้าง ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ขณะอยู่ในกลุ่ม โดยภาพรวมพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม แต่ยังมีสีหน้าตึงเครียด ไม่ค่อยยิ้มแย้มอยู่บ้าง อาจเนื่องจากยังไม่เกิดความสนิทคุ้นเคยกันในครั้งแรกมากนัก แต่ก็ยังสามารถพูดคุยสื่อสารได้ดีพอสมควร และผู้วิจัยได้ถามถึงความคาดหวังที่เยาวชนกลุ่มทดลองอยากจะได้รับการเข้ากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในกลุ่มเพื่อนำไปปรับใช้และทำให้ตนเองสามารถอยู่กับสังคมภายนอกได้ เช่น คำกล่าวของเยาวชน ดังนี้ “อยากได้รู้อะไรใหม่ๆ ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ ความคิดเห็นเพื่อน ๆ แล้วก็ได้กำลังใจจากคนรอบข้าง” “คาดว่าจะได้เรียนรู้ความคิดเห็นใหม่ๆ” “ผมอยากเรียนรู้วิธีเป็นคนดีของสังคมครับ ออกไปจะได้เรียนให้จบครับ จะได้มีงานทำครับ”

โดยการสร้างสัมพันธภาพเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ทำที่ต้อนรับและเชื้อเชิญ พูดคุยให้ผ่อนคลาย เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับคำปรึกษาในเบื้องต้น สื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงความตั้งใจจริงของผู้ให้คำปรึกษา (Gibson; & Mitchell. 1995: 5) และผู้ให้คำปรึกษากลุ่มต้องทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นด้วยการแสดงท่าที่เป็นมิตรและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองให้คงอยู่ภายในกลุ่ม (Trotzer. 1989: 45) เน้นถึงความสำคัญของการสร้างความไว้วางใจที่มีต่อการเกิดปฏิสัมพันธ์และการเปิดเผยตนเอง อีกทั้งผู้ให้คำปรึกษาควรต้องแสดงถึงความจริงใจ (Genuineness) และแสดงถึงการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) และความเข้าใจอย่างแท้จริง (Empathy) ต่อผู้รับคำปรึกษา (ดวงมณี จงรักษ์. 2550: 36) ทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความลับของการดำเนินการภายในกลุ่ม ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาควรเน้นย้ำกับสมาชิกผู้รับคำปรึกษาทุกครั้งของการเข้าร่วมกลุ่มว่าไม่ควรนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกรับรู้โดยเด็ดขาด

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 2 (การสร้างสัมพันธภาพ) พบว่า เมื่อถึงเวลานัดหมายเยาวชนกลุ่มทดลองที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและมาอย่างพร้อมเพรียงกัน ช่วยกันตามเพื่อนคนที่ยังไม่มา ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อีกทั้งยังช่วยกันจัดเตรียมห้องในการให้คำปรึกษา เช่น เปิดไฟ เปิดเครื่องปรับอากาศ เตรียมอุปกรณ์ดินสอ และจัดที่นั่งอย่างพร้อมเพรียงเป็นระเบียบ ส่วนการดำเนินการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 2 นี้ ผู้วิจัยพบว่าบรรยากาศภายในกลุ่ม มีความผ่อนคลายลงมาก โดยเยาวชนกลุ่มทดลองกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และกล้าเปิดเผยตนเองมากขึ้น แม้เป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมความผิดของตนเองก็ตาม โดยขณะที่เพื่อนเล่าเรื่องราว เยาวชนคนอื่นๆ ก็ตั้งใจฟัง พร้อมทั้งเสนอมุมมองของตนทั้งที่เห็นพร้อมและเห็นต่างได้เป็นอย่างดี

ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในกลุ่มเป็นการใช้ความสัมพันธและอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกพัฒนาตนจากการพูดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจและต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ให้มีทักษะใน

การตัดสินใจ และหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ ความยุ่งยากใจและสามารถพัฒนาตนเอง ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ (Burks; & Shefflre. 1979: 20; อ้างอิงจาก George; & Cristiani. 1995: 21) ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้รับคำปรึกษาทุกคนควรสร้างปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้อย่างเต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้นำคำปรึกษา (Corey. 2008: 6-7) นอกจากนี้พบว่าในการใช้เทคนิค Picture Album นั้น ยังทำให้สมาชิกได้สำรวจเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้และรู้จักกันมากขึ้น อีกทั้งเป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและนำไปสู่การเข้าใจและทบทวนชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง ซึ่งระหว่างที่เยาวชนแต่ละคนกล่าวถึงตนเองในแง่มุมต่างๆ ทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเยาวชนกลุ่มทดลองคนอื่นๆ ให้ความสนใจ ซักถามเพิ่มเติมและตั้งใจฟังเป็นอย่างมาก โดยสิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงถึงการยอมรับซึ่งกันและกัน และแสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ตนได้รับการสนับสนุนจากกลุ่ม ซึ่งถือเป็นประโยชน์และคุณค่าที่สำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งนี้ (ความเข้าใจ ทักษะชีวิต) พบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองแต่ละคนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต โดยสามารถบอกถึงลักษณะของการมีทักษะชีวิตที่ดีตามมุมมองของตนเองและตามที่สมาชิกกลุ่มได้ร่วมพูดคุยสรุปกันไป ทั้งยังได้เห็นข้อเสียตัวเองจากพฤติกรรมที่ผ่านมา ได้มองภาพตัวเองชัดเจนว่าตัวเองมีอะไรดีหรือไม่ดี และต้องปรับปรุงอย่างไร สามารถวางเป้าหมายชีวิตตนเองทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้ ซึ่งในการเข้าร่วมกลุ่มครั้งนี้เยาวชนแต่ละคนมีแววตาที่มุ่งมั่น มีการพูดคุยเพื่อเตือนสติตัวเองอยู่ตลอดเวลา ว่าตนเองต้องทำได้ อีกทั้งการสร้างคำมั่นสัญญากับตัวเองและกับเพื่อนสมาชิกว่าต้องทำให้ได้ และยังมีมาให้กำลังใจกัน มีการนำแนวทางที่เพื่อนสมาชิกกลุ่มเสนอแนะมาปรับใช้กับชีวิตของตนเอง โดยส่วนใหญ่เยาวชนกลุ่มทดลองแต่ละคนจะเน้นที่การแก้ไขจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง เช่น การมีนิสัยที่ใจร้อนวู่วาม จะนำมาซึ่งปัญหาการทะเลาะวิวาท การเข้าร่วมกลุ่มการให้คำปรึกษาครั้งนี้ เยาวชนกลุ่มทดลองให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มาเข้ากลุ่มครบทุกคนและตรงเวลา ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเยาวชนเริ่มมองเห็นภาพตนเองชัดเจนขึ้นในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีการเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกไป

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตของ UNESCO ที่กล่าวว่าทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถของบุคคลในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมต่อการเผชิญปัญหาต่างๆ ในชีวิต (UNESCO. 2001: 4) และสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO. 1994: 1) ที่กล่าวว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถเชิงจิตวิทยาสังคม (Psychosocial competence) เป็นทักษะภายในที่ช่วยให้บุคคลเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การตระหนักรู้ในตนและ

การเข้าใจผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเดอ จองค์ (De Jong. 1995: 93) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องใช้เผชิญกับความท้าทายต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จ ทั้งนี้ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จึงหมายถึงความสามารถของบุคคลในการเตรียมตนเองเพื่อปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่ภายในตน ปรับเปลี่ยนและเตรียมความรู้สึกนึกคิดและการกระทำที่เหมาะสมในการกลับคืนสู่สังคม โดยไม่หวนกลับมาทำผิดซ้ำอีก โดยประยุกต์ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) (Corey. 2012: 394-399) ในขั้น W (Wants) เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น และนำเทคนิคจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Technique) มาใช้เพื่อกระตุ้นเพื่อให้สมาชิกเดินตามเป้าหมายที่ตนต้องการอย่างมั่นคงเข้มแข็ง อีกทั้งยังมีการประยุกต์ใช้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้การให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 3 ดำเนินไปด้วยความชัดเจนและเยาวชนมีเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างมีทิศทางมากขึ้น

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 4 (การเห็นคุณค่าในตนเอง) พบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองแต่ละคนได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองที่ผ่านมาและบอกถึงแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในอนาคตของตนเอง จะเห็นได้ว่าเยาวชนแต่ละคนรับรู้ถึงคุณค่าที่ตนมีมากขึ้น ไม่มองแต่มุมมองด้านลบของตนเอง พยายามสร้างคุณค่าจากความสามารถที่ตนมีอยู่ และพร้อมจะก้าวผ่านเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไปได้เข้าใจตนเองมากขึ้น อีกทั้งสามารถวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมายและมีทิศทาง รับรู้ว่าการที่ตนมาอยู่ในจุดนี้ เกิดมาจากพฤติกรรมใดของตน และพฤติกรรมนั้นส่งผลต่อชีวิตที่เหลืออย่างไร แต่สิ่งที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้ทำให้เยาวชนหวาดหวั่น แต่ทุกคนยังมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขตนเองได้ เยาวชนกลุ่มทดลองได้ร่วมรับฟังเรื่องราวของกันและกัน ร่วมเสนอทางออก และแลกเปลี่ยนเรื่องราวที่คล้ายคลึงกับตนเอง ซึ่งบรรยากาศภายในกลุ่มสามารถสนับสนุนให้สมาชิกเกิดความเป็นหนึ่งเดียว รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เนื่องจากปัญหาที่ประสบมีความใกล้เคียงกับชีวิตตนเองจึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก และร่วมกันแลกเปลี่ยนได้อย่างลื่นไหลและยอมรับความเห็นซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญที่บุคคลควรใช้เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อนำพาตนเองออกไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี พร้อมกับการเรียนรู้วิธีการเสริมสร้างและพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองนั้น เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำอะไรรให้ประสบความสำเร็จ การเป็นที่ยอมรับของตนเองและผู้อื่น ซึ่งสามารถสื่อออกมาให้เห็นในรูปของคำพูดและการกระทำ (วิพาพร บุญวงศ์. 2551: 14) มีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ และหมายรวมถึงการนับถือตนเองและการเชื่อมั่นในตนเอง และหากบุคคลได้รับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุสัจจะแห่งตนเอง

(Maslow. 2000: 55) อีกทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นการประเมินตนเองจากการกระทำสิ่งต่างๆ และความพึงพอใจในอัตมโนภาพแห่งตนเองอีกด้วย (Coopersmith. 1984: 3) สามารถพัฒนาได้จากการที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือจากคนสำคัญรอบข้าง การประสบความสำเร็จในชีวิตตามสถานภาพของตนเองในสังคม ความพยายามที่จะให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ และแสดงถึงขอบเขตความสามารถที่บุคคลมี (Gurney. 1988: 27) โดยให้สมาชิกกลุ่มที่เข้ารับการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 4 นี้ ได้กำหนดพฤติกรรมใหม่ของตนเองเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างชัดเจนโดยประยุกต์ใช้ร่วมกับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง และเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มาใช้โดยมุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้มาใช้วางแผนปรับเปลี่ยนตนเอง (Corey. 2012: 391-393)

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนในครั้งที่ 5 (ความรับผิดชอบต่อสังคม) พบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองได้มุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมต่อสังคมมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนในสิ่งที่แต่ละคนกระทำอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ตัวเยาวชนและสมาชิกคนอื่นๆ อาจยังไม่เข้าใจว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมอย่างไร สมาชิกบางส่วนเกิดแวุดตาที่ตื่นเต้นและจุดประกายให้ตนมีความหวังในการเปลี่ยนแปลงตนเองมากขึ้น จากการแลกเปลี่ยนที่สมาชิกแต่ละคนเสนอแนะ โดยสามารถเริ่มได้จากการรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง กระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ การไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น รวมถึงการที่เยาวชนเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสอดส่องดูแลคนในสังคม และการดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม ซึ่งบรรยากาศภายในกลุ่มสามารถสนับสนุนให้สมาชิกเกิดความ เป็นหนึ่งเดียวกัน เยาวชนกลุ่มทดลองรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เนื่องจากสถานการณ์ที่แต่ละคนพบเจอ ทำให้ยังไม่เห็นภาพชัดว่าตนเองจะทำอะไรเพื่อส่วนรวมได้บ้าง แต่หลังจากได้ฟังความเห็นจากสมาชิกคนอื่นๆ ก็ทำให้กลุ่มเกิดแนวคิดในมุมมองใหม่ เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิก เกิดการแลกเปลี่ยนและยอมรับความเห็นซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

ซึ่งการที่เยาวชนตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีภาระหน้าที่ที่พึงกระทำ ถือเป็นส่วนหนึ่งในทักษะชีวิตของบุคคลที่ควรส่งเสริมและนำไปปฏิบัติ และร่วมสร้างสรรค์พัฒนาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยความรับผิดชอบต่อสังคมหมายถึงการแสดงออกซึ่งความตั้งใจ ความใส่ใจในหน้าที่การงานของตน ขยันขันแข็งเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ (กรมสุขภาพจิต. 2545: 70) และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ตามบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่กระทำความผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบสงบสุข ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ไม่คิดร้ายต่อกัน อีกทั้งการรักษาทรัพยากรหรือสมบัติของส่วนรวม ไม่ให้เกิดความเสียหายเพราะความคึกคะนองของตนเอง การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษานำแนวคิดทฤษฎีเผชิญความจริงในกระบวนการ WDEP (Corey. 2012: 394-399) มาช่วยให้เยาวชนกลุ่มทดลองตระหนักถึงพฤติกรรมและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยกลาสเซอร์ ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ว่าเป็นการที่บุคคลสามารถสนองความต้องการของตน ซึ่งการ

กระทำนั้นต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น โดยเรียนรู้ว่าต้องทำอะไรในชีวิตและวางแผนพัฒนาปรับเปลี่ยนสิ่งนั้นอย่างไร

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 6 (การปฏิบัติสะท้อน) พบว่าเยาวชนกลุ่มทดลองสามารถบอกวิธีการสื่อสารรูปแบบต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี กลับบอกในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นการเจรจาโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง อีกทั้งจากการเสนอแนะวิธีปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ที่เพื่อนเยาวชนได้กล่าวไว้ ทำให้เยาวชนคนอื่นๆ เกิดการรับรู้วิธีการและคำพูดที่เหมาะสมร่วมกันว่าสิ่งไหนควรหลีกเลี่ยงและออกห่าง ทั้งการนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือการปฏิเสธชี้แจงเหตุผลของการไม่ทำตามคำชักชวนนั้นๆ จากสิ่งเหล่านี้นำไปสู่การรับรู้ร่วมกันของกลุ่ม ทำให้สมาชิกยอมรับและเปิดเผยตัวตนแก่กลุ่มมากขึ้น เพิ่มความรู้สึกและอารมณ์ร่วมภายในกลุ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถดำเนินได้อย่างราบรื่น โดยการปฏิเสธถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญสำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง สามารถช่วยให้หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ได้ การปฏิเสธถือเป็นสิทธิอันชอบธรรมของทุกคนที่สามารถกระทำได้ ทั้งยังก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองอีกด้วย (ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 2547: 27) และการหาทางออกเมื่อถูกชักชวนจากเพื่อนได้อย่างเหมาะสม จึงถือเป็นทักษะที่ควรเตรียมตนเองของเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้การชักชวนอาจนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่สบายใจหรือไม่พึงประสงค์ บุคคลจึงควรปฏิเสธด้วยการต่อรองหาทางออกอย่างอื่นที่สามารถสร้างความพอใจทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี สิ่งสำคัญคือการบอกปฏิเสธนั้น ต้องชัดเจน ต้องแสดงอย่างจริงจัง ทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง และเมื่อการปฏิเสธได้ผล เป็นที่ยอมรับด้วยความพึงพอใจกันทั้งสองฝ่าย ควรขอบคุณเพื่อรักษาหัวใจของบุคคลอื่นที่มาชวนด้วย (เพ็ญเพ็ญ เอี่ยมละออ. 2542: 41)

การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ (ครั้งที่ 6 การปฏิบัติสะท้อน) ทำให้เยาวชนกลุ่มทดลองได้เรียนรู้และทำความเข้าใจผลกระทบจากการไม่รู้จักปฏิเสธและสิ่งที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในการปฏิเสธ ซึ่งกลาสเซอร์ กล่าวว่าบุคคลสามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและรู้สึกว่าตนเองสามารถกำหนดทิศทางชีวิตได้ การที่สามารถปฏิเสธควบคุมตนเองได้ ถือว่าได้ทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์และมีคุณค่า โดยนำการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง ในกระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้และนำเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า เทคนิคการใช้คำถามในการบำบัด มาใช้ในการตั้งคำถาม นำไปสู่สิ่งที่สมาชิกกำลังประสบอยู่และเชื่อมโยงไปสู่เรื่องราวใหม่ๆ ให้เยาวชนกลุ่มทดลองรับรู้ร่วมกัน (Corey. 2012: 391)

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 7 (การจัดการกับอารมณ์) พบว่า จากการแลกเปลี่ยนเสนอแนะวิธีการต่างๆ ในการจัดการอารมณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนสมาชิก ทำให้เยาวชนรู้จักสังเกตอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง พร้อมทั้งทำความเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ และการหาแหล่งที่มาของปัญหาทางอารมณ์ การทบทวนไตร่ตรองถึงผลเสียจากการแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม รู้จักการควบคุมสกัดกั้นการแสดง

อารมณ์ที่ไม่เหมาะสม โดยการหาวิธีต่างๆ เพื่อจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม รวมถึง การแสวงหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น สอดคล้องกับที่กลาสเซอร์ กล่าวถึงการพิจารณามนุษย์ในเรื่องอารมณ์ไว้ว่า อารมณ์เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นแต่เหตุผลเป็นสิ่ง สำคัญที่ทำให้พฤติกรรมของบุคคลมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ การปล่อยให้อารมณ์ ครอบงำจะนำไปสู่ความล้มเหลว อารมณ์ส่งผลถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการจะปรับปรุง พฤติกรรมได้ จึงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมและหาทางสกัดกั้นอารมณ์ของตนเองให้ ได้ (Glasser. 1992: 135) ซึ่งสามารถนำแนวคิดการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเสริมสร้างการจัดการอารมณ์ได้เป็นอย่างดี (Corey. 2012: 397) และเป็น การนำแนวทางของเพื่อนเยาวชนกลุ่มทดลองมาพูดคุยต่อยอดกับเรื่องราวของตน ซึ่งเป็น จุดที่สำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มที่ทำให้เยาวชนกลุ่มทดลองได้แนวทางร่วมกันจากการ ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลกที่กล่าวถึง การ จัดการกับอารมณ์ว่าเป็นทักษะชีวิตที่เยาวชนพึงปฏิบัติ เนื่องจากสามารถใช้เป็นเกราะคุ้มกันปัญหา ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การจัดการกับอารมณ์เป็นการพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ว่ามีผลต่อพฤติกรรม ของตนอย่างไร หากบุคคลรู้สาเหตุและแนวทางควบคุมอารมณ์ได้ ก็ย่อมเกิดการผ่อนคลายได้เป็น อย่างดี (WHO. 1994: 5) การที่บุคคลรู้เท่าทันอารมณ์ของตนนั้น ยังส่งผลให้บุคคลเข้าใจวิธี หลีกเลี่ยงและเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ได้อีกด้วย (กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข. 2541: 12) ดังนั้นการจัดการกับอารมณ์ จึงเป็นการบริหารความรู้สึกทางจิตใจจาก สภาวะเครียดหรือไม่สบายใจให้เป็นภาวะจิตใจที่ปกติ และทำให้มีอารมณ์แจ่มใสสำเร็จ มีความพร้อม ที่จะใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 8 (การตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล) โดยกลาสเซอร์ กล่าวว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาของมนุษย์แต่ละคนนั้น สามารถ ตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากกว่าขึ้นกับอิทธิพลของสภาพการณ์ต่างๆ (Glasser. 1992: 121) การให้ คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเน้นการพูดคุยเหตุผลกับ สมาชิก โดยสนทนากับสภาพการณ์ต่างๆ ในชีวิตของสมาชิก เพื่อให้ตระหนักในพฤติกรรมของ ตนเอง สามารถพิจารณาสิ่งถูกผิด สิ่งที่ควรทำ ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำกระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้ และใช้ร่วมกับการให้คำปรึกษาแบบ เรื่องเล่า และนำเทคนิคมิตรภาพในการบำบัด มาส่งเสริมให้สมาชิกสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจน นำเสนอเกี่ยวกับปัญหาในการวางแผนกำหนดทางเลือกของตน (Corey. 2012: 393) โดยการเข้ารับ การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้พบว่า เยาวชนเกิดการรับรู้และเข้าใจว่าสิ่งผิดถูกมากยิ่งขึ้น รวมถึง การยอมรับความผิดพลาดของตนเองและการพร้อมแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม เยาวชนสามารถคิด แยกแยะเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างรอบคอบ วางแผนแก้ไขปัญหอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึง การนำประสบการณ์ที่ผ่านทั้งของตนเองและของเพื่อนสมาชิกมาวิเคราะห์และพิจารณาแนวทาง

ต่าง ๆ ร่วมกันอย่างมีเหตุผล อีกทั้งมีความกล้าที่จะขอคำแนะนำจากเพื่อนสมาชิกถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเผชิญและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์จากการที่สมาชิกได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มและทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 29) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถเชิงกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผลของบุคคลในการพิจารณากระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการรับรู้ปัญหา การกำหนดทางเลือก และการวิเคราะห์ที่ไตร่ตรองผลของทางเลือก และยังสอดคล้องกับ อุษณี ลลิตพสาน (2551: 23) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง สามารถช่วยให้บุคคลหาทางออกกับเรื่องต่างๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม เป็นการศึกษาเพื่อตัดสินใจเลือกพฤติกรรมหรือวิธีการในการแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 9 (ปัจฉิมนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา) เป็นครั้งสุดท้ายของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว พบว่า เยาวชนมีมุมมองความคิดที่ดีต่อการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน อีกทั้งเยาวชนกลุ่มทดลองยังมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนสมาชิกโดยสามารถรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งยังสะท้อนถึงตนเองจากเรื่องราวของเพื่อน ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิก เกิดความไว้วางใจในการเล่าเรื่องราวจากการรักษาความลับที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ สมาชิกรับรู้ถึงการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม โดยสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่มเหล่านี้ เป็นการเสริมสร้างให้เยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนกลุ่มทดลองให้ไปในทางที่ถูกต้องตามที่ได้วางแผนไว้ในที่สุด และเมื่อเยาวชนกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาครบตามกระบวนการอย่างสมบูรณ์แล้ว การยุติการให้คำปรึกษาจึงเป็นไปในบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยเน้นที่พฤติกรรมปัจจุบัน (Focus on current behavior) เน้นให้เยาวชนกลุ่มทดลองรับรู้ต่อพฤติกรรมที่ตนเองทำอยู่ และทบทวนประสบการณ์กลุ่มร่วมกันเพื่อรวบรวมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้เพื่อไปใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนสร้างกำลังใจให้กับเยาวชนกลุ่มทดลองได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้และก้าวเดินต่อไปข้างหน้า (Corey, 2006: 269-277)

จากการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ทั้ง 9 ครั้ง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมาชิกกลุ่มแต่ละคนนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกลุ่มเยาวชนเองถือว่ายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ดังนั้นการได้แสดงตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นและการได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้ตัวเยาวชนรู้สึกได้ถึง การยอมรับและเห็นถึงความสำคัญของตนเองมากขึ้น ซึ่งธรรมชาติของการให้คำปรึกษากลุ่มเช่นนี้ จึงเป็นรูปแบบที่ตอบสนองธรรมชาติของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยใช้เทคนิคต่างๆ ของ

การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าที่ค่อนข้างมีรูปแบบชัดเจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสอดคล้องกับเรื่องของการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ที่เน้นถึงการให้อิสระแก่สมาชิกค่อนข้างมากในการมองหาวิธีการแก้ไขปัญหา โดยผสมผสานกับการมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในกลุ่มของสมาชิก ทั้งยังมุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามพันธะสัญญาในแต่ละขั้นของการให้คำปรึกษาให้มีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้สมาชิกมีสัญญาใจในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเองยิ่งขึ้น โดยถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับความคิดและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี

จากผลการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มดังกล่าวทั้ง 9 ครั้ง ของเยาวชนกลุ่มทดลอง จึงทำให้คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล ในองค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการปฏิเสธต่อรอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากด้านความรับผิดชอบต่อสังคมก่อนเข้ารับการให้คำปรึกษานั้น เยาวชนกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว เมื่อเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม คะแนนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมจึงไม่แตกต่างกันนี้เมื่อพิจารณาในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 5 (ความรับผิดชอบต่อสังคม) พบว่าในขั้น D (Doing and Direction) ที่กระตุ้นให้เยาวชนกลุ่มทดลองได้พิจารณาว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเยาวชนส่วนใหญ่ได้กล่าวว่าตนเองได้ทำประโยชน์ต่างๆ ตามความสามารถและความถนัดที่ตนมีอยู่แล้ว ดังคำกล่าวของเยาวชนว่า “ผมก็ทำอยู่เหมือนกัน ทำเวรโรงเลี้ยงเช้ากลางวันเย็น ทำให้ไม่สกปรก ไม่เลอะเทอะ” “ทำกิจกรรมข้างนอก สร้างชื่อเสียงให้บ้าน ล่าสุดก็แข่งสวดมนต์หมู่ ก็ได้ทั้งชื่อเสียงแล้วก็ได้ทางเลือกว่ามีคนยอมรับความสามารถ มีคนมาคอยสนับสนุนเรา” โดยจะเห็นได้ว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในปัจจุบันของตนเกี่ยวกับการทำประโยชน์ต่างๆ ตามความสามารถของตนที่ชัดเจนคืออยู่แล้ว ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เยาวชนกลุ่มทดลองมีทักษะในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่ชัดเจนมากขึ้นและสามารถดำเนินการตามสิ่งที่ตนทำอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง

ส่วนเยาวชนกลุ่มควบคุม มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยรวม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล และหลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบก็พบว่า คะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการติดตามผล และหลังการทดลองกับหลังการติดตามผล ก็ไม่แตกต่างกัน อาจเพราะเนื่องมาจากเยาวชนควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มใดๆ จึงเป็นไปได้

ว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมจะมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกันในทุก
ระยะ

3.2 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของ เยาวชนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้ คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ก่อนการทดลอง ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของ
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า ทุก
องค์ประกอบคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะเยาวชนกลุ่ม
ทดลองยังไม่ได้รับรูปแบบการให้คำปรึกษาใดๆ โดยในการวิจัยครั้งนี้ คือรูปแบบการให้คำปรึกษา
กลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

หลังการทดลอง ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของ
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้
เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความ
พร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้ ดังที่เพลินใจ แต่เกษม (2540: 315-319) ได้กล่าวว่าการ
ให้บริการคำปรึกษาเป็นรูปแบบและวิธีการในการเตรียมความพร้อมก่อนคืนคนสู่สังคมได้เป็นอย่างดี
ส่วนการให้คำปรึกษากลุ่มในขั้นต้นนั้น เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับคำปรึกษาใน
เบื้องต้น สื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงความตั้งใจจริงของผู้ให้คำปรึกษา (Gibson; & Mitchell. 1995:
5) และผู้ให้คำปรึกษากลุ่มต้องทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นด้วยการแสดงท่าที่เป็นมิตร
และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองให้คงอยู่ภายในกลุ่ม (Trotzer. 1989: 45) ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพ
กับสมาชิกในกลุ่มเป็นการใช้ความสัมพันธ์และอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้
สมาชิกพัฒนาตนจากการพูดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม ทำให้ตนมีทักษะในการตัดสินใจและหา
ทางออกและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ (Burks; & Sheffire. 1979: 20; อ้างอิง
จาก George; & Cristiani. 1995: 21) ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้รับคำปรึกษา
ทุกคนควรสร้างปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้
อย่างเต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
(Corey. 2008: 6-7) และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของบุษกร อรรถโกมล (2547: 68) ได้
ศึกษาวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง
การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรอง และการจัดการกับอารมณ์ เพื่อการเตรียมความพร้อม
ก่อนปล่อยของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต มีคะแนนทักษะ
ชีวิตโดยรวมและทักษะชีวิตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับ

โปรแกรมทักษะชีวิตมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมหลังการทดลอง สูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต

และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองในครั้งที่ 7 (การจัดการกับอารมณ์) ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ในการจัดการอารมณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนเยาวชนกลุ่มทดลอง ทำให้เยาวชนรู้จักสังเกตอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง พร้อมทั้งทำความเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ และการหาแหล่งที่มาของปัญหาทางอารมณ์ การทบทวนไตร่ตรองถึงผลเสียจากการแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม รู้จักการควบคุมสกัดกั้นการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม โดยการหาวิธีต่าง ๆ เพื่อจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการแสวงหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสวเนย์ สุขเจริญ (2552: 131-144) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อจัดการความโกรธของวัยรุ่น กลุ่มทดลองจำนวน 8 คน เป็นวัยรุ่นที่เข้าศูนย์ค้นหาสมรรถนะการคิด สำนักงานอาสาภาค โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการจัดการความโกรธ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หลังการเข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการจัดการความโกรธ วัยรุ่นมีการจัดการความโกรธทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลอง ในครั้งที่ 7 เรื่องการจัดการกับอารมณ์นี้ จึงสามารถทำให้เยาวชนมีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวในด้านการจัดการกับอารมณ์แตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ส่วนในด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พิจารณาจากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 8 (การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล) ซึ่งเยาวชนกลุ่มทดลองเกิดการรับรู้และเข้าใจว่าสิ่งผิดถูกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการยอมรับความผิดพลาดของตนเองและการพร้อมแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม เยาวชนสามารถคิดแยกแยะเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างรอบคอบ วางแผนแก้ไขปัญหอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการนำประสบการณ์ที่ผ่านทั้งของตนเองและของเพื่อนสมาชิกมาวิเคราะห์และพิจารณาแนวทางต่าง ๆ ร่วมกันอย่างมีเหตุผล อีกทั้งมีความกล้าที่จะขอคำแนะนำจากเพื่อนสมาชิกถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเผชิญและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์จากการที่สมาชิกได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มและทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ญอยุทธยา (2547: 29) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถเชิงกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผลของบุคคลในการพิจารณากระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการรับรู้ปัญหา การกำหนดทางเลือก และการวิเคราะห์ไตร่ตรองผลของทางเลือก และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของฮาร์ริส (Harris. 1993: 136-139) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนตาม

แนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริงกับเด็กวัยรุ่นในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์เพื่อทำนายพฤติกรรมด้านทักษะในการตัดสินใจ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสาขาวิชาคหกรรม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะในการตัดสินใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และองค์ประกอบด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอาทีนาและคนอื่นๆ (Atena; et al. 2014: 38) ที่ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมทักษะชีวิตกับความก้าวร้าวทางกายและทางวาจาของวัยรุ่นชายที่กระทำผิดในกรุงคาราจ ประเทศอิหร่าน กลุ่มทดลองได้รับการสอนทักษะชีวิต (การควบคุมความโกรธ การตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง การจัดการความเครียด และทักษะในการเชื่อมโยงเรื่องราว) โดยเข้าร่วมกลุ่ม 14 ครั้ง หลังการทดลองวัดด้วยแบบวัด AGQ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมทักษะชีวิตทำให้ความก้าวร้าวลดลง

จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนกลุ่มทดลอง ในครั้งที่ 8 เรื่องการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลนี้ จึงสามารถทำให้เยาวชนมีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวในด้านการจัดการกับอารมณ์แตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและด้านการปฏิเสธต่อรอง มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะหลังการทดลองเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิเสธต่อรอง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับก่อนการทดลอง และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม จึงทำให้คะแนนในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิเสธต่อรอง ไม่แตกต่างกัน

หลังการติดตามผล ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะเยาวชนกลุ่มทดลองหลังการติดตามผลยังคงมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยรวม อันเนื่องมาจากผลของการเข้าร่วมรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม แสดงให้เห็นว่าการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มมีความคงทนต่อการมีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่เพิ่มขึ้นของเยาวชนกลุ่มทดลอง

และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะด้านการจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ที่ผลหลังการทดลองกับผลหลังการติดตามผลพบว่าแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะหลังจากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว 1 เดือน จนถึงวันติดตามผล เยาวชนกลุ่มทดลองได้มีการดำเนินการตามแผนที่ตนให้พันธะสัญญาไว้ต่อได้อย่างเคร่งครัด โดยจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาครั้งที่ 4 เรื่องความ

รับผิดชอบต่อสังคม ในขั้น P (Planning) ที่มีการเปิดโอกาสให้เยาวชนกลุ่มทดลองได้ประเมินพฤติกรรมตนเองต่อเนื่องจากการกระทำในปัจจุบันของตน และวางแผนสิ่งที่อยากจะเปลี่ยนแปลงเพื่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “ดีมากครับ เหมือนมีตัวช่วยในการสร้างอนาคตของเรา ช่วยแบบส่งเสริม เราชอบทางไหนเราก็ชอบทางนั้น ได้ค้นหาตัวเองด้วย ได้รู้ว่าต้องทำอะไรให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม” โดยใช้การทำทายให้สมาชิกพิจารณาและเห็นสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และให้เขาตัดสินใจในสิ่งที่เลือกกระทำด้วยตนเอง จากนั้นสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างแผนด้วยตนเอง ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะปฏิบัติต่อสังคม ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่า คุณจะทำอะไรต่อไปในฐานะส่วนหนึ่งของสังคม โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “เป็นคนดีให้เขาเห็นครับ ทำให้เรามีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น” “ออกไปก็เรียนให้จบ แล้วก็ทำงาน ไม่เป็นภาระครอบครัว” และในช่วงสุดท้ายผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสัญญา (Commitment) กับตนเองเพื่อทำตามเป้าหมายนั้นและสนับสนุนให้สมาชิกรับผิดชอบต่อในการเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไป

จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาครั้งที่ 7 เรื่องการจัดการกับอารมณ์ ในขั้น P (Planning) ผู้ให้คำปรึกษานับสนุนให้สมาชิกบอกถึงแผนในการจัดการอารมณ์ด้วยตนเอง ซึ่งเยาวชนกลุ่มทดลองได้กล่าวว่า “ใช้วิธีทบทวนและให้มีสติก่อน ถ้าจริงก็ยอมรับและก็เดินหนีไป” “ถ้าเกิดโมโห เราก็คิดถึงสิ่งที่ชอบ เช่น เราโมโหมา เพื่อนมายั่วเรา เราก็ลองนึกดูว่า เรามีเรื่องทะเลาะกับเขา ลองนึกถึงสิ่งที่เราชอบ เราชอบรถ ถ้าเกิดเราทำเขาไป เราติดคุก แล้วรถเราจะอยู่ยังไง ใครจะดูแล เราก็นึกถึงสิ่งที่ชอบไว้ก่อน นึกถึงแฟน นึกถึงแม่ ถ้าเราทะเลาะกับเพื่อน แฟนเราจะรับได้ไหม แบบเพื่อนไม่คบ” “คิดถึงผลที่คุ้มค่า สิ่งที่เราฝืน” “ก็ต้องควบคุมอารมณ์แล้วก็คิด คิดก่อนที่จะทำอะไร ตั้งสติก็ต้องออกห่างครับ ไม่ทำให้เราเจ็บตัว” และผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้เยาวชนกลุ่มทดลองสร้างพันธะสัญญา (Commitment) ในการปฏิบัติตามแผน โดยเยาวชนส่วนใหญ่กล่าวว่าตนสามารถทำได้ เนื่องจากเกิดความเข้าใจในผลที่ตามมาจากการทำตามอารมณ์ของตนเอง ซึ่งไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่พวกตนสูญเสียไป “ผมทำได้ครับ ก็ต้องลองทำดู ทำตัวใหม่ ชีวิตเดิมๆ เราก็ทิ้งไป”

โดยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม พบว่าหลังการติดตามผล โดยเฉพาะในด้านการจัดการกับอารมณ์ที่มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคะแนนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากจากก่อนการทดลองนัก จึงทำให้หลังการติดตามผลคะแนนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการกับอารมณ์ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน

ส่วนด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านการปฏิเสธต่อรอง มีคะแนนทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะคะแนนด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวอยู่ในระดับมากอยู่แล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในด้านดังกล่าวกับกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาจึงไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านด้านการปฏิเสธต่อรอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก็ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยดังกล่าวทั้งหมดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลทำให้ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยภาพรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกัน โดยการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ทำให้เยาวชนกลุ่มทดลองเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้เป็นอย่างดี และจากธรรมชาติของการให้คำปรึกษากลุ่มที่สามารถตอบสนองธรรมชาติของเยาวชน ผสมผสานกับการมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในกลุ่มของเยาวชนกลุ่มทดลองแต่ละคน ตลอดจนการใช้เทคนิคต่างๆ ของการให้คำปรึกษาแต่ละแนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างสอดคล้องกับเรื่องของเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวได้อย่างกลมกลืน ถือได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับความคิดและนำพาเยาวชนกลุ่มทดลองไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้อย่างดีงาม ทั้งในวันนี้และในอนาคตภายภาคหน้า หลังได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมแล้ว

3.3 การใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนทั้ง 9 ครั้ง

ผู้วิจัยได้พัฒนาและนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนมาใช้ โดยนำแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งทั้ง 2 ทฤษฎีมีแนวคิดและเทคนิคต่างๆ ที่สอดคล้องกับการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ทฤษฎีแรกคือการปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งเห็นได้จากในปัจจุบันมีการนำแนวคิดทฤษฎีการปรึกษาตามแนวเผชิญความจริงไปใช้กับบุคคลที่มีปัญหาทางความคิดและพฤติกรรม ตลอดจนบุคคลหรือกลุ่มที่ต้องการพัฒนาตนเอง ได้มีการนำหลักการให้คำปรึกษาเผชิญตามแนวคิดเผชิญความเป็นจริงไปใช้อย่างกว้างขวางทั้งในสถานศึกษาและในสถานคุมประพฤติ เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวสามารถป้องกันปัญหาพฤติกรรมและส่งเสริมให้บุคคลมีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาตนเองโดยเน้นที่พฤติกรรมปัจจุบัน ช่วยให้บุคคลสามารถรู้จักตนเองอย่างถูกต้อง กล้าเผชิญความจริงและตอบสนองความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น ที่สำคัญคือบุคคลต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเองสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ (Glasser. 1964: 371)

การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงจึงเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ขาดทักษะชีวิต ขาดความรับผิดชอบ ไม่กล้าเผชิญความจริง ให้มาเป็นบุคคลที่รับผิดชอบ กล้าเผชิญกับความเป็นจริง การช่วยให้บุคคลกล้าเผชิญความจริงจะทำให้เขาสามารถสนองความต้องการได้ในลักษณะที่พึงประสงค์อันแท้จริงในขอบเขตของค่านิยมและมาตรฐานของสังคม ซึ่ง

จะต้องอาศัยหลักการเผชิญความจริงซึ่งมีอยู่ 3 ประการ คือหลักความจริง (Reality) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และหลักของความถูกต้อง (Right or Wrong) ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยศึกษาและสอดคล้องกับหลักการ องค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายควรมี โดยการพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตตามแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นบุคคลที่รู้จักเข้าใจตนเอง กล้าเผชิญความจริงที่เกิดขึ้น ประพฤติตนได้อย่างเหมาะสม และมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้เป็นแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตที่ดีและเหมาะสมสำหรับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยต่อไป (Glasser. 1964: 378)

โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเทคนิคต่างๆ ทั้งเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อความคงอยู่ ความเป็นมิตร มีความจริงใจ ให้เกียรติ ยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข เทคนิคการตั้งคำถาม เน้นให้สำรวจตัวเองเกี่ยวกับความคิดของตน เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทบทวนประเด็นนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน เทคนิคการชี้ประเด็น ให้เห็นความไม่รับผิดชอบของผู้รับการปรึกษา เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะว่าจะสนองความต้องการของตนอย่างไร วางแผนอย่างไร เทคนิคเทคนิคการเปิดเผย ได้ให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดเผยประสบการณ์ ความคิดของตน และเทคนิคการตีความ พฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการมีมุมมองต่างๆ ที่กว้างขึ้น ชัดแจ้งและตั้งใจเพื่อสร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตนเอง

และทฤษฎีต่อมาคือการใช้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการเสริมสร้างทักษะชีวิตในหลายองค์ประกอบ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่ต้องอาศัยการเลือกทางออกที่เหมาะสมให้ตนเอง พิจารณาส่งที่เป็นทางเลือกอย่างรอบด้าน เพื่อให้ตนเองมีแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตต่อไป โดยเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า จะช่วยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาทางเลือกของผู้รับคำปรึกษา ให้เป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา โดยใช้เทคนิคที่สำคัญ เช่นการใช้คำถามในการบำบัด เป็นการตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและระมัดระวังในการเปิดแนวทางของความคิด ซึ่งจะนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับคำปรึกษากำลังประสบอยู่ ให้ผู้รับคำปรึกษาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นปัญหาและพัฒนาถึงทางเลือกที่หลากหลาย เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ เป็นการพิจารณาปัญหา โดยผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟังผู้รับปรึกษาโดยหาคำอธิบายถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา ตลอดจนมีส่วนร่วมในบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่ง ค้นหาผลลัพธ์ที่มีลักษณะเฉพาะ อาจเป็นเหตุการณ์หรือความคิดที่ขัดกับเรื่องราวที่เป็นปัญหา เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก เป็นเทคนิคที่ต่อเนื่องจากการที่ผู้รับคำปรึกษารับรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหาซึ่งมีอิทธิพลต่อตน อาจทำให้เรื่องราวทางเลือกในอนาคตมีความเข้มแข็ง ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำเรื่องราวเหล่านั้นให้ชัดเจนมากขึ้น และเทคนิคมิตรภาพในการบำบัด ใช้การสะท้อนของกลุ่มเป็นการ

สนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะของกลุ่ม เพื่อที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอเกี่ยวกับปัญหา (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 371-379) ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีความเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยศึกษา ทั้งยังสอดคล้องกับหลักการและแนวทางองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายควรมีอีกด้วย

การนำแนวคิดเทคนิคของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามาเติมเต็มแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย โดยการหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนผ่านการพูดถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตนของตนเองอีกด้วย เทคนิคดังกล่าวจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจประสบการณ์ของตนในรูปแบบของความต้อการ เป้าหมายและแรงบันดาลใจ (Goldenberg; & Goldenberg. 2008: 367-368) ซึ่งเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสะท้อนที่มาของพฤติกรรมตนเองได้ชัดเจนขึ้นและเข้าไปช่วยส่งเสริมแนวทางหรือทักษะให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปรับตัวของตนเองโดยทำให้ทางเลือกนั้นมีความมั่นคงเข้มแข็งยิ่งขึ้น และตนเองก็ยังเป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา ไม่กลับไปมีพฤติกรรมตามวงจรเดิม กล่าวที่จะเดินออกจากชีวิตที่ผิดพลาดเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีความสอดคล้องและจำเป็นต่อการนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคลและเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีทั้ง 2 นี้ มาใช้พัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวสามารถช่วยให้บุคคลทบทวนตนเองและมองย้อนปัญหาที่ผ่านมาว่าควรแก้ไขป้องกันและวางแผนชีวิตตนเองต่อไปอย่างไร โดยเน้นการพัฒนาตนเองที่พฤติกรรมในปัจจุบัน เพียงแต่นำเรื่องเล่าในอดีตมาช่วยเตือนสติและหลีกเลี่ยงทางเดินที่ไม่ประสบความสำเร็จดังที่ผ่านมา ดังนั้นเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง ตอบสนองความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น และเรียนรู้ทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง ความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ (Glasser. 1964: 371)

การพัฒนาแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจน การเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวชีวิตที่ต้องการเสริมสร้าง การกำหนดขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มและการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข รวมถึงการนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มไปทดลองใช้กับสมาชิกกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจริง จึงทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียม

ความพร้อมก่อนปล่อยตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง และการสรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชน โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในประเด็นการอภิปรายผลของรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้ง ได้ดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ เยาวชนชายกลุ่มทดลองทั้ง 8 คน ได้แนะนำตนเองแก่เพื่อนสมาชิก บอกทั้งชื่อสกุลจริงและชื่อเล่น จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนระยะเวลาและสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มสร้างข้อตกลง หรือกฎกติกาในการเข้ากลุ่มร่วมกัน โดยข้อตกลงหรือกฎกติกาที่กลุ่มเพิ่มเติม คือการไม่ใช้คำหยาบในการพูดคุย การให้เคารพซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบและความมีสัมมาคารวะ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังเน้นถึงความสำคัญของการรักษาความลับของสมาชิกกลุ่ม และเงื่อนไขต่างๆ ที่สมาชิกพึงมีระหว่างการเข้ากลุ่ม เช่น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การตั้งใจฟังเวลาที่เพื่อนพูด การให้กำลังใจ ไม่พูดแทรก

จากการสังเกตการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 (การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ) ก็พบว่าบรรยากาศไม่ตึงเครียดมากนัก เนื่องจากเยาวชนกับผู้วิจัยเคยพบเจอกันมาก่อนในช่วงของการทำแบบสอบถามเมื่อปีที่ผ่านมา ซึ่งบางคนก็ยังจำชื่อผู้วิจัยได้ อีกทั้งเยาวชนบางส่วนรู้จักกันอยู่ก่อนแล้ว จึงทำให้บรรยากาศเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ก็ยังมีเยาวชนบางคนที่ไม่ได้สนิทกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งก็ยังมีความกังวลใจอยู่บ้าง ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ขณะอยู่ในกลุ่ม โดยภาพรวมพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม แต่ยังมีสีหน้าตึงเครียด ไม่ค่อยยิ้มแย้มอยู่บ้าง อาจเนื่องจากยังไม่เกิดความสนิทคุ้นเคยกันครั้งแรกมากนัก แต่ก็ยังสามารถพูดคุยสื่อสารได้ดีพอสมควร และผู้วิจัยได้ถามถึงความคาดหวังที่เยาวชนอยากจะได้รับจากการเข้ากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในกลุ่มเพื่อนำไปปรับใช้และทำให้ตนเองสามารถอยู่กับสังคมภายนอกได้ เช่น คำกล่าวของเยาวชน ดังนี้ “อยากได้รู้อะไรใหม่ๆ ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ ความคิดเห็นเพื่อน ๆ แล้วก็ได้อะไรจากคนรอบข้าง” “คาดหวังจะได้เรียนรู้ ความคิดเห็นใหม่ๆ” “ผมอยากเรียนรู้วิธีเป็นคนดีของสังคมครับ ออกไปจะได้เรียนให้จบครับ จะได้มีงานทำครับ”

และในช่วงสุดท้ายผู้วิจัยถามถึงความรู้สึกที่ได้มาเจอกันในครั้งนี้ โดยเยาวชนส่วนใหญ่ยังมีความกังวลใจอยู่บ้างและไม่แน่ใจว่าตนเองจะกล้าเปิดเผยตนเอง หรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้อย่างไร เช่น “รู้สึกไม่ค่อยกล้าแสดงออกครับ” “รู้สึกกลัวๆ กลัวๆ” “รู้สึกดีครับ แต่ว่าทุกคนก็ตึงเครียดอยู่ ในการที่ทุกคนต้องมาบรรยายความรู้สึกที่เคยทำ อาจจะเคยทำมาบางคนแต่ว่าบางคนไม่เคย ก็อาจจะตึงเครียดนิดนึง” “ก็รู้สึกดีใจครับที่มีคนมาให้คำปรึกษา แต่ตอนแรกก็ยังไม่ค่อยเหมือนกัน” ซึ่งผู้วิจัยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) และการสรุปความ (Summarizing) จากนั้นผู้วิจัยได้ให้สมาชิกร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้มาพูดคุยกันในครั้งนี้ ตั้งแต่วัตถุประสงค์ กฎกติกาต่างๆ ที่มีร่วมกัน สิ่งที่ทุกคนคาดหวังและความรู้สึกที่ทุกคนได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 2 การสร้างสัมพันธ์ภาพ จากการสังเกตในเบื้องต้นก็พบว่าเมื่อถึงเวลานัดหมายเยาวชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและมาอย่างพร้อมเพรียงกัน ช่วยกันตามเพื่อนคนที่ยังไม่มา ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม อีกทั้งยังช่วยกันจัดเตรียมห้องในการให้คำปรึกษา เช่น เปิดไฟ เปิดเครื่องปรับอากาศ เตรียมอุปกรณ์ดินสอ และจัดที่นั่งอย่างพร้อมเพรียงเป็นระเบียบ ส่วนการดำเนินการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 2 นี้ ผู้วิจัยพบว่าบรรยากาศภายในกลุ่ม มีความผ่อนคลายลงมาก โดยเยาวชนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และกล้าเปิดเผยตนเองมากขึ้น แม้เป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมความผิดของตนเองก็ตาม โดยขณะที่เพื่อนเล่าเรื่องราว สมาชิกคนอื่นๆ ก็ตั้งใจฟัง พร้อมทั้งเสนอมุมมองของตนทั้งที่เห็นพร้อมและเห็นต่างได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นพบว่าในการใช้เทคนิค Picture Album นั้น ยังทำให้สมาชิกได้สำรวจเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้และรู้จักกันมากขึ้น อีกทั้งเป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและนำไปสู่การเข้าใจและทบทวนชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง ซึ่งระหว่างที่เยาวชนแต่ละคนกล่าวถึงตนเองในแง่มุมต่างๆ ทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าเยาวชนคนอื่นๆ ให้ความสนใจ ชักถามเพิ่มเติมและตั้งใจฟังเป็นอย่างมาก โดยสิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงถึงการยอมรับซึ่งกันและกัน และแสดงให้เห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ตนได้รับการสนับสนุนจากกลุ่ม ซึ่งถือเป็นประโยชน์และคุณค่าที่สำคัญของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่ 3 ความเข้าใจทักษะชีวิต จากการสังเกตการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มก็พบว่า เยาวชนแต่ละคนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต โดยสามารถบอกถึงลักษณะของการมีทักษะชีวิตที่ดีตามมุมมองของตนเองและตามที่สมาชิกกลุ่มได้ร่วมพูดคุยสรุปกันไป ทั้งยังได้เห็นข้อเสียตัวเองจากพฤติกรรมที่ผ่านมา ได้มองภาพตัวเองชัดขึ้นว่าตัวเองมีอะไรดีหรือไม่ดี และต้องปรับปรุงอย่างไร สามารถวางเป้าหมายชีวิตตนเองทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้ ซึ่งในการเข้าร่วมกลุ่มครั้งนี้เยาวชนแต่ละคนมีแววตาที่มุ่งมั่น มีการพูดย้ำเพื่อเตือนสติตัวเองอยู่ตลอดเวลา ว่าตนเองต้องทำได้ อีกทั้งการสร้างค่านิยมสัมฤทธิ์กับตัวเองและกับเพื่อนสมาชิกว่าต้องทำให้ได้ และยังมีกรให้กำลังใจกัน มีการนำแนวทางที่เพื่อนสมาชิกกลุ่มเสนอแนะมาปรับใช้กับชีวิตของตนเอง โดยส่วนใหญ่เยาวชนแต่ละคนจะเน้นที่การแก้ไขจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง เช่น การมีนิสัยที่ใจร้อนวู่วาม จะนำมาซึ่งปัญหาการทะเลาะวิวาท ในส่วนการเข้าร่วมกลุ่มการให้คำปรึกษาครั้งนี้ พบว่าเยาวชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มาเข้ากลุ่มครบทุกคนและตรงเวลา ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเยาวชนเริ่มมองเห็นภาพตนเองชัดเจนขึ้นในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีการเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกไปมากขึ้น

ครั้งที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง จากการสังเกตการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มก็พบว่า เยาวชนแต่ละคนได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองที่ผ่านมาและบอกถึงแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในอนาคตของตนเอง จะเห็นได้ว่าเยาวชนแต่ละคนรับรู้ถึงคุณค่า

ค่าที่ตนมีมากขึ้น ไม่มองแต่มุมมองด้านลบของตนเอง พยายามสร้างคุณค่าจากความสามารถที่ตนมีอยู่ และพร้อมจะก้าวผ่านเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไปได้เข้าใจตนเองมากขึ้น อีกทั้งสามารถวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมายและมีทิศทาง รับรู้ว่าการที่ตนมาอยู่ในจุดนี้ เกิดมาจากพฤติกรรมใดของตน และพฤติกรรมนั้นส่งผลต่อชีวิตที่เหลืออย่างไร แต่สิ่งที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้ทำให้เยาวชนหวาดหวั่น แต่ละคนยังมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขตนเองได้ สมาชิกได้ร่วมรับฟังเรื่องราวของกันและกัน ร่วมเสนอทางออก และแลกเปลี่ยนเรื่องราวที่คล้ายคลึงกับตนเอง ซึ่งบรรยากาศภายในกลุ่มสามารถสนับสนุนให้สมาชิกเกิดความเป็นหนึ่งเดียว รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เนื่องจากปัญหาที่ประสบ มีความใกล้เคียงกับชีวิตตนเองจึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก และร่วมกันแลกเปลี่ยนได้อย่างลื่นไหลและยอมรับความเห็นซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นคุณค่าที่สำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มและทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มมีความต่อเนื่องไป

ครั้งที่ 5 ความรับผิดชอบต่อสังคม จากการสังเกตการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มก็พบว่าเยาวชนได้มุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมต่อสังคมมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนในสิ่งที่แต่ละคนกระทำอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ตัวเยาวชนและสมาชิกคนอื่นๆ อาจยังไม่เข้าใจว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมอย่างไร สมาชิกบางส่วนเกิดแววตาที่ตื่นเต้นและจุดประกายให้ตนมีความหวังในการเปลี่ยนแปลงตนเองมากขึ้น จากการแลกเปลี่ยนที่สมาชิกแต่ละคนเสนอแนะ โดยสามารถเริ่มได้จากการรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง กระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ การไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น รวมถึงการเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสอดส่องดูแลคนในสังคมและการดูแลทรัพย์สินของส่วนรวม ซึ่งบรรยากาศภายในกลุ่มสามารถสนับสนุนให้สมาชิกเกิดความเป็นหนึ่งเดียวกัน สมาชิกรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เนื่องจากสถานการณ์ที่แต่ละคนพบเจอ ทำให้ยังไม่เห็นภาพชัดว่าตนเองจะทำอะไรเพื่อส่วนรวมได้บ้าง แต่หลังจากได้ฟังความเห็นจากสมาชิกคนอื่นๆ ก็ทำให้กลุ่มเกิดแนวคิดในมุมมองใหม่ เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิก เกิดการแลกเปลี่ยนและยอมรับความเห็นซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นประโยชน์แก่สมาชิกและมีคุณค่าสำคัญยิ่งต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

ครั้งที่ 6 การปฏิเสธต่อรอง จากการสังเกตการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มก็พบว่าเยาวชนสามารถบอกวิธีการสื่อสารรูปแบบต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการปฏิเสธได้เป็นอย่างดี กล่าวบอกในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นการเจรจาโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง อีกทั้งจากการเสนอแนะวิธีพูดปฏิเสธในสถานการณ์ต่างๆ ที่เพื่อนสมาชิกได้กล่าวไว้ ทำให้สมาชิกคนอื่นๆ เกิดการรับรู้วิธีการและคำพูดที่เหมาะสมร่วมกันว่าสิ่งไหนควรหลีกเลี่ยงและออกห่าง ทั้งการนำตนเองออกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือการปฏิเสธชี้แจงเหตุผลของการไม่ทำตามคำชักชวนนั้นๆ จากสิ่งเหล่านี้นำไปสู่การรับรู้ร่วมกันของกลุ่ม ทำให้สมาชิกยอมรับและเปิดเผยตัวตนแก่กลุ่มมากขึ้น เพิ่มความรู้สึกและอารมณ์ร่วมภายในกลุ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นคุณค่าที่สำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มและทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น

ครั้งที่ 7 การจัดการกับอารมณ์ จากการสังเกตการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มก็พบว่า จากการแลกเปลี่ยนเสนอแนะวิธีการต่างๆ ในการจัดการอารมณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนสมาชิก ทำให้เยาวชนรู้จักสังเกตอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง พร้อมทั้งทำความเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ และการหาแหล่งที่มาของปัญหาทางอารมณ์ การทบทวนไตร่ตรองถึงผลเสียจากการแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม รู้จักการควบคุมสกัดกั้นการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม โดยการหาวิธีต่างๆ เพื่อจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการแสวงหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น และได้แนะนำแนวทางของเพื่อนสมาชิกมาพูดคุยต่อยอดกับเรื่องราวของตน ซึ่งเป็นจุดที่สำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มที่ทำให้สมาชิกได้แนวทางร่วมกันจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ครั้งที่ 8 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จากการสังเกตการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มก็พบว่า เยาวชนเกิดการรับรู้และเข้าใจว่าสิ่งผิดถูกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการยอมรับความผิดพลาดของตนเองและการพร้อมแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม เยาวชนสามารถคิดแยกแยะเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างรอบคอบ วางแผนแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการนำเสนอประสบการณ์ที่ผ่านทั้งของตนเองและของเพื่อนสมาชิกมาวิเคราะห์และพิจารณาแนวทางต่างๆ ร่วมกันอย่างมีเหตุผล อีกทั้งมีความกล้าที่จะขอคำแนะนำจากเพื่อนสมาชิกถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ตนเผชิญและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์จากการที่สมาชิกได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มและทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ครั้งที่ 9 ปัจฉิมนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา จากการสังเกตการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งสุดท้ายของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวก็พบว่า เยาวชนมีมุมมองความคิดที่ดีต่อการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยกล่าวถึงสิ่งที่ตนไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษากลุ่ม นอกจากนั้น เยาวชนยังมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนสมาชิกโดยสามารถรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งยังสะท้อนถึงตนเองจากรีวิวของเพื่อน ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิก เกิดความไว้วางใจในการเล่าเรื่องราวจากการรักษาความลับที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ สมาชิกรับรู้ถึงการได้รับการยอมรับจากกลุ่ม โดยสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่มเหล่านี้ เป็นการเสริมสร้างให้เยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปในแนวทางที่ถูกต้องตามที่ได้วางแผนไว้ในที่สุด

จากการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ทั้ง 9 ครั้ง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสมาชิกกลุ่มแต่ละคนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกลุ่มเยาวชนเองถือว่ายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ดังนั้นการได้แสดงตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นและการได้เป็นส่วนหนึ่งของ

กลุ่ม ทำให้ตัวเยาวชนรู้สึกได้ถึงการยอมรับและเห็นถึงความสำคัญของตนเองมากขึ้น ซึ่งธรรมชาติของการให้คำปรึกษากลุ่มเช่นนี้ จึงเป็นรูปแบบที่ตอบสนองธรรมชาติของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวโดยใช้เทคนิคต่างๆ ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่าที่ค่อนข้างมีรูปแบบชัดเจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสอดคล้องกับเรื่องของการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ที่เน้นถึงการให้อิสระแก่สมาชิกค่อนข้างมากในการมองหาวิธีการแก้ไขปัญหา โดยผสมผสานกับการมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในกลุ่มของสมาชิก ทั้งยังมุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามพันธะสัญญาในแต่ละขั้นของการให้คำปรึกษาให้มีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้สมาชิกมีสัญญาใจในการมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงตนเองยิ่งขึ้น โดยถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับความคิดและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อค้นพบจากการศึกษาลักษณะของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่ว่า การส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมสามารถเป็นตัวช่วยที่ดีในการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิชาชีพของตนเอง โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้พูดคุยระบายอารมณ์ความรู้สึกซึ่งกันและกันมากขึ้น เพิ่มเติมกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้ออกไปเรียนรู้โลกภายนอก อีกทั้งการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อให้เยาวชนมีความชำนาญติดตัวไป

1.2 ผลจากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 ตัวชีวิต ดังนั้นในการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ควรจะพัฒนาให้ครบทุกองค์ประกอบและทุกตัวชีวิตจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธต่อรอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทักษะด้านอื่นๆ ดังนั้นในการพัฒนาอาจต้องตระหนักและให้ความสำคัญการจัดกิจกรรม โดยนำไปใช้ร่วมกับรูปแบบการให้คำปรึกษาที่ได้พัฒนาขึ้น และเพิ่มเติมกิจกรรมที่เน้นการสื่อสารเจรจาให้มากกว่าเดิม

1.3 ผลจากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนที่ว่า ทักษะด้านการปฏิเสธต่อรองของเยาวชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าเยาวชนมีทักษะด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย ควรกำหนดกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนผู้กระทำผิดให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะด้านการปฏิเสธต่อรองเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เยาวชนผู้กระทำผิดมีแนวทาง เทคนิคหรือวิธีการที่ทำให้ตนรอดพ้นจาก

คำชักชวนหรืออธิบายมุขต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงเห็นควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แก่เยาวชนกลุ่มนี้ได้ตรงจุดยิ่งขึ้น

1.4 ข้อค้นพบจากการวิจัยที่ว่ารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มมีประสิทธิภาพต่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นนักจิตวิทยาผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาสามารถนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มนี้ไปใช้ โดยนำไปเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ร่วมกับการบำบัดช่วงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่มีอยู่ ทั้งนี้ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องทักษะชีวิตในมุมมองที่เพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ทางสังคมในช่วงนั้นๆ

1.5 ผลจากการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มในงานวิจัยนี้ หากนักจิตวิทยาการปรึกษานำรูปแบบการให้คำปรึกษาไปใช้ ควรตระหนักและทำความเข้าใจลักษณะธรรมชาติของเยาวชนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งหลายคนสามารถติดตามเรื่องราวและขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มได้เป็นอย่างดี ส่วนบางคนอาจตามไม่ทันในบางประเด็น ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักจิตวิทยาให้คำปรึกษาจะต้องมีการสรุปประเด็นเป็นระยะและมีการทบทวนสิ่งที่ได้รับอยู่เสมอ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของเยาวชนกลุ่มทดลองอยู่เสมอ

1.6 ข้อค้นพบจากการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มในงานวิจัยนี้ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึก และผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนที่กระทำผิด สามารถนำลักษณะหรือรูปแบบกิจกรรมที่มีในรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มนี้ ไปใช้ร่วมกับกิจกรรมกลุ่มอื่นๆ ที่แต่ละหน่วยงานทำอยู่ โดยสามารถเลือกกิจกรรมในส่วนที่ไม่ต้องใช้ความรู้ทางด้านการให้คำปรึกษาไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ต้องการพัฒนาได้ เช่น การนำแบบฝึกหัดที่มีในรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ รวมถึงสถานการณ์สมมติ และใบความรู้ต่างๆ ซึ่งในส่วนนี้พ่อแม่ผู้ปกครองก็สามารถนำไปปรับใช้กับบุตรหลานของตนได้ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นักจิตวิทยาการปรึกษาที่จะนำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มนี้ไปใช้เพื่อศึกษาวิจัยต่อยอด อาจศึกษาเพิ่มเติมการให้คำปรึกษากลุ่มในแนวคิดทฤษฎีอื่นๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนาทักษะชีวิตได้และเพื่อกำหนดระยะเวลาในการวิจัยให้กระชับมากขึ้น เช่น ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบโซลูชัน-โฟกัส (Solution-Focused Brief Therapy: SFBT) เป็นต้น

2.2 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไป อาจเพิ่มเติมขยายพื้นที่การศึกษาเพื่อตรวจสอบอ้างอิงความสอดคล้องของผลการวิจัยนี้ เช่น ศึกษาในพื้นที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดต่างๆ ตามภูมิภาค หรือกลุ่มเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในจังหวัดต่างๆ เพื่อขยายการให้ความช่วยเหลือและประเมินลักษณะความเป็นไปของเยาวชนแต่ละพื้นที่ต่อไป

2.3 นักจิตวิทยาการปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะนำผลการวิจัยนี้ไปศึกษาวิจัยต่อ อาจจะเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนร่วมกับการใช้วิธีการอื่นๆ เช่น การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น เพื่อให้มีวิธีการที่หลากหลายในการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวต่อไป

2.4 ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ในช่วงของการติดตามผล หากเยาวชนยังไม่ได้รับการปล่อยตัวตามกำหนด อาจมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องหรือหลังจากที่เยาวชนได้รับการปล่อยตัวไปแล้วอย่างน้อย 3 เดือน โดยตามไปสอบถามและสัมภาษณ์ติดตามผลเพิ่มเติมเพื่อศึกษาความคงทนของการมีทักษะชีวิตหลังจากได้รับการปล่อยตัวให้ไปใช้ชีวิตอยู่ภายนอกแล้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สินรัตน์; และคนอื่นๆ. (2553, มกราคม-มีนาคม). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อทักษะชีวิตด้านการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 18(1): 30-43.
- กรรทีมา เชาวตะ. (2555). การปรับเปลี่ยนตัวตนของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 9-10. ถ่ายเอกสาร.
- กรรทีมา เชาวตะ. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผู้ก้าวพลาด. วารสารศิลปศาสตร์. 4(2): 101-115.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2541). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2, 12, 45.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2542). คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. หน้า 1.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2543). คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. โรงพิมพ์ ร.ส.พ. หน้า 65.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. โรงพิมพ์ ร.ส.พ. หน้า 70.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2551). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด. หน้า 7.
- กานต์ชญญา แก้วแดง (2555) การเสริมสร้างการเรียนรู้การใช้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตเชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติเดช เกียรติมหาชัย (2555). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเองของเยาวชนชายที่กระทำผิด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกษภาวัลย์ ตันริยงค์. (2550). ความสามารถในการพยากรณ์ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อทักษะชีวิตของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาแบบบังคับบำบัดในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 3-16. ถ่ายเอกสาร.

- กำไลรัตน์ เป็นสุจริต. (2540, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: วารสารสุขศึกษา. 4(2): 69-79.
- ขัตติยา รัตนดิลก. (2539). ลักษณะทางสังคมจิตใจของเยาวชนผู้กระทำผิดซ้ำ ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง: ศึกษากรณีบ้านกรุณาและบ้านปราณี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาคลินิก) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2543). ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 27.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2543). พลวัตแห่งกลุ่ม. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 99-100.
- จุฑารัตน์ คชรัตน์; และคนอื่นๆ (2554). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนที่ใช้การคิดไตร่ตรองและแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตสำหรับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การศึกษานอกระบบโรงเรียน) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2553). จิตวิทยาพื้นฐานในการให้คำปรึกษา. เอกสารประกอบการสอน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 3. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส รุ่งเรือง (2546). การนำเอากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก (Juvenile Justice): ศึกษากรณีการประชุมกลุ่มครอบครัว (Family Group Conferencing). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยมณี; และอุนิสา เลิศโตมรสกุล. (2553). การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศไทย : แนวทางในการป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. หน้า 2.
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยมณี; และคนอื่นๆ. (2545). ปัญหาและความต้องการของนักโทษที่จะได้รับการปลดปล่อย. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 68.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. หน้า 41.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ; และคนอื่นๆ. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานและวิธีการ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 41-42.

- ดวงมณี จงรักษ์. (2549). *ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2550). การปรึกษาแบบกลุ่ม. *ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์*. 35-36.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2552). *ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). หน้า 32.
- ติสรณี มีสมทรัพย์. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิตียา เพชรมณี. (2540). *ความพร้อมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ศึกษากรณีอาสาสมัครคุมประพฤติในสำนักงานคุมประพฤติภาค 8. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 26-27.
- ทิพย์วรรณ สุวีรานนท์; และคนอื่นๆ. (2542). *บทความวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544*. ม.ป.ท. หน้า 2.
- เทพ สงวนกิตติพันธุ์. (2545). *ทักษะชีวิตเพื่อความสุขและความสำเร็จแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 11.
- ทัศนีย์ ลักขณาภิชนัช; และคนอื่นๆ. (2549). *การติดตามและประเมินผลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*. รายงานการศึกษาวิจัย. ทูลสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2549 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม. หน้า 34.
- ชนาณัติ ผายาว. (2549). *การศึกษาทักษะชีวิตของวัยรุ่นชายที่กระทำผิดกฎหมายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีวัยรุ่นชายที่กระทำผิดกฎหมายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 6 จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี. หน้า 37.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2537). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 63.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 18-53.
- นิตา ชูโต. (2548). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรินต์โพร. หน้า 53.

- เนตรนิล ศิริภัทร (2535). การเปรียบเทียบความพร้อมทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนระหว่างโรงเรียนอนุบาลรัฐบาลและโรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2548). เอกสารประกอบการเรียนวิชา 301512 วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์. หน้า 17.
- บุษกร อรรถโกมล. (2549). ผลของโปรแกรมฝึกทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาภรณ์ นิลสม. (2554, กรกฎาคม-กันยายน). การพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์. The Journal of Faculty of Nursing Burapha University. 19(3): 65-76.
- ประภาศน์ อวยชัย. หนังสือที่ระลึกในการเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: ศรีวิกรมชาติย์. 2523. หน้า 4.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร: แก่นแก้ว. 16-24.
- ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล; และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2553). การออกแบบการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 121.
- พนม ลิ้มอารีย์. (2548). เอกสารประกอบการเรียนการให้คำปรึกษากลุ่ม. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาโครงการบริการวิชาการภายนอกมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พรชัย ชันดี; และคนอื่นๆ. (2543). ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บุ๊คเน็ท. หน้า 46.
- พรดี ลิ้มปรัดนากร. (2547). ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงทิพย์ นาคเป้า. (2543). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงและการฝึกสมาธิต่อการเพิ่มระดับการควบคุมตนเองของเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เพลินใจ แต่เกษม. (2540). เอกสารการสอนชุดวิชาการปฏิบัติการต่อผู้กระทำผิด. หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 311-313.

- เพียงเพ็ญ เอี่ยมละออ. (2542). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตใน
เยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ).
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญนภา กุลนภาดล. (2547). การศึกษาและการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวใน
ครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (จิตวิทยาการให้
คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา สุขสังขาร. (2556). คู่มือการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นหญิงชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง: อ่างทอง. หน้า 45.
- ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). ผลของโปรแกรมแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและ
เปลี่ยน เจตคติต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านมุกดา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยา
การศึกษาและแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่าย
เอกสาร.
- มัทนรา ธรรมบุศย์. (2553). การสอนทักษะชีวิต. Available: [http:// edu.chandra.ac.th/teacherAll
/mdra/data/pdf/life_skil11.pdf](http://edu.chandra.ac.th/teacherAll/mdra/data/pdf/life_skil11.pdf). Online. หน้า 5.
- มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ. (2554). เทคนิคการให้คำปรึกษา: การนำไปใช้. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนา. หน้า 3.
- เมธินันท์ ภิญญชน. (2539). เอกสารคำสอนวิชาแนะแนว: การฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษา.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2540). หลักและวิธีการสอนทักษะชีวิต. ข่าวสาร (NEWS) กองบริการ
การศึกษา. 10-11.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์; และสุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์. (2553). ทักษะชีวิต (Life Skill).
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. หน้า 7.
- รัตนา ดอกแก้ว. (2539). ผลของการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา
จังหวัดแพร่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วิพาพร บุญวงศ์. (2551). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองและความคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบไฮสโคปกับการจัด
ประสบการณ์แบบ ไฮสโคปกับการจัดประสบการณ์แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรม
หาบัณฑิต (การจัดการการเรียนรู้). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช
ภัฏพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.
- วุฒิ เหล่าสุนทร; และคนอื่นๆ. (2524). ความสัมพันธ์ของผู้ติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม.
รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ. หน้า 35.

- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2550). กระบวนการปรึกษา ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 32.
- ศรวาดิ สุวรรณประเสริฐ (2543). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรม ที่มีต่อความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันโรคเอดส์และการเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภกานดา สุขศรีวงษ์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สกล วรเจริญศรี (2550). การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สธัญ ภูงค์; และอ้อมเดือน สดมณี. (2549). การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 60-88.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2546). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์. หน้า 45.
- สมเดช มุงเมือง. (2556). ทักษะชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สูตรไพศาลบิวเดอร์. 2-4.
- สมัย ศิริทองถาวร. (2541). ปัญหาพฤติกรรมทางสังคมเซ็กซ์ปัญหาของเด็กและเยาวชน สถานแรกรับในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคเหนือ. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 43(2): 120-9.
- สวนีย์ สุขเจริญ; และคนอื่นๆ (2552). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อจัดการความโกรธของวัยรุ่น. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. 5(1-2): 31-144.
- สิทธิ์ ชีรสรณ์. (2550). เทคนิคการเขียนรายงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 65.
- สุชา จันท์เอม. (2527). จิตวิทยาเด็กเกเร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. หน้า 35.
- สุชาติ อินประสิทธิ์. (2555). สาเหตุการกระทำผิดทางอาญาของเด็ก เยาวชนที่มีอาการบอบช้ำทางจิตใจ (Trauma) แนวทางป้องกันและแก้ไขเยียวยาที่เหมาะสม. รายงานการอบรมหลักสูตรผู้พิพากษา ผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10. สถาบันพัฒนาข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. กรุงเทพฯ. 5-27.

- สุธาสนี นพธัญญา (2551). ผลของโปรแกรมการศึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดเชิงพฤติกรรมและการรู้การคิดต่อการตระหนักรู้ตนเองกับการยอมรับตนเองของผู้ติดยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุตารักษ์ ศรีกู่กาสิงห์; และคนอื่นๆ (2556, กันยายน-ธันวาคม). การให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้การบำบัดแบบเผชิญความจริงให้ตระหนักในคุณค่าของตนเองกับเด็กและเยาวชนกระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 7(3): 243-252.
- สุพัตรา สุภาพ. (2541). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. หน้า 4.
- สุวิมล ติरणานนท์. (2556). สถิติและการวิจัยทางการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 147-153.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). รวบรวมบทความการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 56.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2524). การศึกษาสาเหตุและปริมาณการกระทำผิดซ้ำ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. หน้า 52.
- โสภา ชูพิกุลชัย; และคนอื่นๆ. (2524). การวิจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากการพระราชทานอภัยโทษหมู่ ปี พ.ศ. 2522-2523. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โสภิตา เหมะหมาย; บั๊วรุณ ศรีชัยกุล; และอนุพันธ์ สุวรรณพันธ์ (2557, กรกฎาคม-ตุลาคม). ผลของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิวัฒโนโยธิน ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. 7(2): 273-283.
- เสาวธาร โพธิ์กัลด (2554, มกราคม-มิถุนายน). ผลกระทบของการควบคุมตนเองกับการกระทำผิดซ้ำในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชายที่ถูกควบคุมตัวในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิจัยทรัพยากรมนุษย์. 6(1): 46-56.
- เสาวภา เหมือนชู (2550). ผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อลดความเครียดของพยาบาลสายงานพยาบาลอายุรกรรม โรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- แสงมาศ แป้นนางรอง. (2545). การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำโดยกระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). สุราษฎร์ธานี: สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2549). *คู่มือเทคนิคการจัดกิจกรรมเพื่อสอนทักษะชีวิตสำหรับเยาวชน*. โครงการที่ศึกษาด้านยาเสพติด สำนักงานแผนโคลัมโบ. กรุงเทพฯ: บริษัททีฟิล์มจำกัด. หน้า 8.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. หน้า 15.
- สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน. (2551). *รายงานสถิติคดีประจำปี*. กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ. หน้า 22, 65.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554, กรกฎาคม-กันยายน). *วารสารวิชาการ*. 4(3): หน้า 13.
- อุรปรีดิ์ เกิดในมงคล. (2557). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณี ลลิตพสนาน. (2551). *การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการตัดสินใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารเวลาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เอมอร เสี่ยงใหญ่. (2541). *การศึกษาการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อกลับสู่สังคมปกติ*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2557). *การวิจัยเชิงประเมินแบบผสมวิธี*. รวมบทความวิธีวิทยาและทฤษฎีเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมในองค์กร. 111-113.
- Abraham H. Maslow. (2000). *The Maslow Business Reader*. John Wiley and Sons. Publishing Canada Inc. p. 55.
- Amanda M; et al. (2006). *Specialized assessment and treatment of adolescent sex offenders*. *Aggression and Violent Behavior*: 265-282.
- Anastasi Anne. (1982). *Psychological Testing*. 15th ed. New York: McMillan Publishing Company. p. 4.
- Atena Naseria; & Narges Babakhani. (2014). The effect of life skills training on physical and verbal aggression male delinquent adolescents Marginalized in Karaj. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 116: 4875-4879.
- August Aichhorn (1963). *Wayward Youth: A Psychoanalytic Study of Delinquent Children, Illustrated by Actual Case Histories*. World Publishing Company. p. 182.

- Beck, J.S. (1995). *Cognitive therapy: Basics and beyond*. New York: The Guilford Press.
- Bitra Rahmatia; et al. (2010). The Effectiveness of life skill training on Social adjustment in Children. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 5: 45-55.
- Christensen, L.B; John, R.B; & Turner, L. (2010). *Research methods, design, and analysis*. 11th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall. p. 93.
- Coopersmith, S. (1984). *Self-Esteem Inventories*. San Francisco: Consulting Psychologist Press Inc. p. 3.
- Corey, Gerald. (2004). *Theory & Practice of Group Counseling*. 5th ed. Thomson Brooks/Cole: 5-6.
- Corey, Gerald (2008). *Theory and Practice of Group Counseling*. 7th ed. Thomson: Brooks/Cole Publishing Company: 5-7.
- Corey, Gerald (2012). *Theory and Practice of Group Counseling*. 8th ed. 2008 Brooks/Cole Cengage Learning: 390-394.
- Corey, C. (2012). *Theory and practice of counseling & psychotherapy*. 9th ed. Belmont, CA: Thomson Learning: 391-393.
- Creswell, John W. (2003). *Research Design : Qualitative Quantitative and Mixed Methods Approaches*. 2nd ed. London: SAGE Publication.
- Cronbach, Lee J. (1951, September). Coefficient Alpha and The Internal Structure of Test. *Journal of Psychometrika*. 16(3): 297-334.
- De Jong, T. (1995). *Proposed General Guidelines for a Life skills Curriculum Framework*. Johannesburg: Centre for Education Policy Development. p. 93.
- Elaine A. Blechman; & Kevin D. Vryan (2000, July). Prosocial Family Therapy: A Manualized Preventive Intervention for juvenile offenders. *Journal of Aggression and Violent Behavior*. 5(4): 343-378
- Elo, S; & Kyngas, H. (2008, March). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*. 62(1): 107-115.
- Faiver, Christopher M; Eisengart, Sheri P; & Colonna, Ronald. (1995). *Counselor Intern's Handbook*. Published by Brooks Cole. p. 311.
- Gazda, G. M.; Ducan, J. A.; & Meadows, M. E. (1967). Group Counseling and Group Procedure: Reported of Survey. *Counselor Education and Supervision*. 6: 305-310.
- Glasser, W. (1992, March-April). Reality Therapy. New York State. *Journal for Counseling and Development*. 7(1): 120-137.

- George, R.L.; & Cristiani, T.S. (1995). *Counseling: Theory and Practice*. 4th ed. Boston: Allyn and Bacon. p. 21.
- George Rickey, L; & Dustin Dick. 1988. *Group Counseling: Theory and Practice*. New Jersey: Prentice hall Inc. p. 26.
- Gibson, R. L; & Mitchell, M. H. (1995). *Introduction to counseling and guidance*. 4th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. p. 5.
- Gilbert, Botvin J; & Wolfgang, Kantor L. (2000). *Preventing Alcohol and Tobacco Use Through Life Skills Training: Theory, Method, and Empirical Findings, Alcohol Research and Health*. 24(4): 250. from <http://www.umi.com/dissertations/fullcit>. online.
- Goldenberg, Herbert; & Goldenberg, Irene. (2008). *Family Therapy An Overview*. 7th ed. Thomson Brooks/Cole: 371-379.
- Gilichrist, L.D; Schinke, S.P; & Maxwell, J.S. (1987, November). Life Skills Counseling for Preventing Problem in Adolescence. *Journal of Social Service Research*. 10(2-4): 73-84.
- Griffin, K. W.; & Botvin, G. J. (2003, January). Effectiveness of a Universal Drug Abuse Prevention Approach for Youth at High Risk for Substance Use Initiation. *Journal of Preventive Medicine*. 36(1): 1-7.
- Gurney, P.W. (1988). *Self-Esteem in Children with Special Educational Needs*. Great Britain: Billing & Son, p. 27.
- Hair, J. F; Anderson, R. E; Tatham, R. L; & Black, W. C. (1998). *Multivariate Data Analysis*. Prentice-Hall International, Inc., 5th ed. p. 264.
- Hansen, J.C; Warner, R.W; & Smith, E.J. (1980). *Group Counseling: Theory and process*. 2nd ed. New York: Honghton Mifflin. p. 6.
- Hardwick, Peter J; & Rowton Lee, Martyn. (1996). Adolescent Homicide: Towards Assessment of risk. *Journal of Adolescence*. 19: 263-267.
- Harris, M.A.C. (1993). *Effect of reality therapy / control theory on predictors of responsible Behavior of junior high school students in an adolescent pregnancy prevention program*. Dissertation Abstracts International, 1264-A: 136-139.
- Healy, W; & A. Bronner. (1931). *New light on delinquency and its treatment*. New Haven: Yale University. Press. p. 263.
- Hirschi, Travis. (1969). *Causes of Delinquency*. California: University of California Press.
- Ian Lambie; et al. (2013). The impact of incarceration on juvenile offenders. *Clinical Psychology Review*. 33: 448-459.

- Ivey, A; & Ivey, M. (2007). *Intentional interviewing and counseling: Facilitating client development*. 6th ed. Belmont, CA: Brooks/Cole. p. 56.
- Ivey A; Ivey, M; & Zalaquett, C. (2010). *Intentional interviewing and counseling: Facilitating client development in a multicultural world*, 7th ed. Belmont, CA: Brooks/Cole/ Cengage. p. 67.
- Joreskog, Karl G; & Sorbom, Dag. (1996). *LISREL 8: User's Reference Guide*. Chicago: Scientific Software International. p. 127.
- Kazdin, A.E. (2001). *Behavior Modification in Applied Settings* 6th ed. Belmont, CA: Wadsworth.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*, 2nd ed. New York: Guilford.
- Krejcie, Robert V; & Morgan, Daryle W. (1970, August). Determinining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30: 607-610.
- Lan Miles. (1985). *Social Indicators and Human Development*. London: France. Printer. p. 34.
- Laurie Chassin; et al. (2009, March). Substance use treatment outcomes in a sample of male serious juvenile offenders. *Journal of Substance Abuse Treatment*. 36: 183-194.
- Mahler, Clarence A. (1969). *Group Counseling in The School*. New York: Hughton Mifflin. p.4.
- Mangulkar; Whitman; & Posner. (2001). *Approach to Child and Adolescent Health Human Development*. Washington, DC: Education Development Center. p. 22, 55.
- Marie, Ann Conerly. (1997). *The Effect of Life Skills Instruction on Locus of Control in Adult Male Inmates*. The University of Southern Mississippi. From <http://www.umi.com/dissertations/fullcit/9806474>. online.
- Maslow, A. H. (2000). *The Maslow Nusiness Rreader*. New York: John Wiley & Sons.
- Minichiello, V; Aroni , R; Timewell, E; & Alexander,L. (1990). *In-Depth Interviewing: Researching people*. Melbourne: Longman Cheshire. p. 43.
- Mohammadi Mohsen; Esmaeily Masome; & Nik Arezo. (2010, January-February). The effectiveness of group consultation as a method of the analysis of transactional relationship on increasing communicative skills. *Journal of Social and Behavioral Sciences*, 5: 1490-1492.

- Nelson-Jones, (1997). *Practical Counselling and Helping Skills: How to Use the Life Skills Counselling Model*. 4th ed. London. Cassell: 7-8.
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative Research and evaluation methods*. 3rd ed. California: SAGE Publications. p. 143.
- Rebecca A. Yazzie (2011). Availability of treatment to youth offenders: Comparison of public versus private programs from a national census. *Children and Youth Services Review*. 33: 804-809.
- Rice, P.L; & Ezzy, D. (1999). *Qualitative Research methods*. New York: Oxford University Press. p. 76.
- Robin E. Perkins-Dock (2001). Family Interventions with Incarcerated Youth: A Review of the Literature. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 45: p. 606.
- Rosaline S. Barbour; & Jenny Kitzinger. (1999). *Developing Focus Group Research Politics, Theory and Practice*. London: SAGE Publications: 23-77.
- Sampson, R.J; & Laub, J.H. (2003). *Crime and deviance in the life course*. Annual Review of Sociology, 18, p. 312.
- Sarah Eschholz; et al. (2003). Offenders' Family Members' Responses to Capital Crimes: The Need for Restorative Justice Initiatives. *Homicide Studies*. 7: 154-181.
- Scherzer, B; & Stone, S. C. (1980). *Fundamentals of counseling*. 3rd ed. Boston: Houghton Mifflin Company. p. 8.
- Seval Erden. (2015). Awareness: The effect of group counseling on awareness and acceptance of self and others. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 174: 1465-1473.
- Shahram Vaziri; et al. (2014). Group counseling efficiency based on choice theory on prisoners' responsibility increase. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 128: 311-315.
- Sharf, R.S. (2002). *Theories of Psychotherapy and Counselling*. California: Wadsworth. p. 3.
- Smith, L; Bratini, L; & Appio, L.M. (2012). Applying a social justice framework to college counseling center practice. *Journal of College Counseling*, 6(1): 3-14.
- Spiegler, Michael D., & Guevremont, David C. (1998). *Contemporary Behavior Therapy*. 3rd ed. New York : Brooks/Cole.

- Tahereh mahdavi hajja; et al (2011). The Effectiveness of life skills training on happiness, quality of life and emotion regulation. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 30: 407-411.
- Taylor, S.J; & Bogdan, R. (1998). *Introduction to Qualitative Research methods*. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons. p. 84.
- The Joint Committee on Standards for Educational Evaluations. (1994). *The program evaluation standards: How to assess evaluations of educational programs*. 2nd ed. Thousand Oaks: Sage. p. 43.
- Thompson, C.L; Rudolph, L.B; & Henderson, D. (2004). *Counseling children*. 7th ed. Belmont, CA: Brooks/Cole. p. 4.
- Trotzer, James P. (1989). *The Counselor and the Group: Integrating Theory, Training, and Practice*. 3rd ed. Philadelphia: Taylor & Francis. p. 46.
- Williamson, R. (1992). Using reality therapy to raise self-esteem in adolescent girls. *Journal of Reality Therapy is published semi-annually in Fall and Spring*. p. 57.
- W. Jeff Hinton; et al. (2003). Family-Based Approaches to Juvenile Delinquency: A Review of the Literature. *The Family Journal*. 11: p. 167.
- World Health Organization. (2001). *Regional Framework for Introducing Life skills Education to Promote the Health of Adolescents: Base on Intercountry Meeting to Promote the Incorporation of Life skills for Health of Adolescents into School Education Bangkok, Thailand, 5-9 June 2000*. New Delhi: World Health Organization. p. 3.
- World Health Organization. (1994). *Life skills education for children and adolescents in schools*. Geneva: Switzerland. Online. p. 1, 5.
- World Health Organization. (1997). *Life Skills Education in School*. Geneva: World Health Organization. Online. p. 2.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย MEDSWUEC- 297/59E (ต่อใบอนุญาตครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

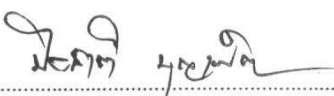
ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน

สังกัด: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง: 1. รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย

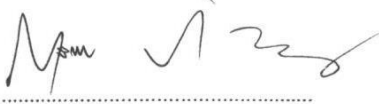
เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย

(ลงชื่อ).....

(นายปิชาติ บุญเพ็ญ)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-327/2559

วันที่ให้การรับรอง : 20/12/2560

วันหมดอายุใบรับรอง : 20/12/2561

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

รองศาสตราจารย์.ดร. นวลฉวี ประเสริฐสุข	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.อุรปริย์ เกิดในมงคล	อาจารย์ประจำ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.ปวีณา ยอดสิน	อาจารย์ประจำ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายไกรสร โสมจันทร์	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ ภาค 7 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 7
นางจิณณพัทธ์ ยอดไกรศรี	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๖๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจจรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 0519.12/ ๒ 3๑ 4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓๔ ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อรปริย เกิดในมงคล

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศร 0519.12/ ๒3๑4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ปวีณา ยอดสิน

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจตรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 0519.12/ ๒394

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายไกรสร โสมจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในทำนองนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 0519.12/ ๖3๙4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางจันทิมา ยอดไกรศรี

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิตา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อจศรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ภาคผนวก ค

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามทักษะชีวิต
ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว**

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว**

รองศาสตราจารย์ ดร. นवलณี ประเสริฐสุข	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร. จุติมา เวชพงศ์	อาจารย์ประจำ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร. ปวีณา ยอดสิน	อาจารย์ประจำ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายไกรสร โสมจันทร์	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ ภาค 7 ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 7
นางจินนพัทธ์ ยอดไกรศรี	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

ที่ ศธ 6918/ 1892

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และอาจารย์ ดร.อัจตรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 6918/ 1832

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ฐิติมา เวชพงศ์

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 6918/ 1๙๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๙ พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ปวีณา ยอดสิน

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 6918/ ๒๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายไกรสร โสมนจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัครา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 6918/ 1832

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางจินณพัต ยอดไกรศรี

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ภาคผนวก ง

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อ
เสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว**

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อม
ก่อนปล่อยตัว**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนภา กุลนภาดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร.อรุปรีย์ เกิดไฉนมงคล

อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นางสมจุฑา ศักดิ์ศรีวิทยากุล

นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิทา

ที่ ศธ 6918/ 4095

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาดล

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการ
ให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิด
ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา
มิตรานันท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมให้คำปรึกษา
ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 6918/ 4095

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร.สุซอรุณ วงษ์ทิม

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการ
ให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิด
ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา
มิตรานันท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน ที่ปรึกษาปฏิญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมให้คำปรึกษา
ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 6918/ 4095

วันที่ ๒ ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดามิตรานันท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจจรา ประเสริฐสิน ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร 6918/ 4095

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อุรปริย เกิดในมงคล

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการ
ให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิด
ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา
มิตรานันท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมให้คำปรึกษา
ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ศธ 6918/ 4095

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวจุฑา ศักดิ์ศรีวิทยากุล

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมให้คำปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ที่ ศธ 6918/ ๕๐๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out)

เรียน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัครา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานินพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) แบบสอบถามเรื่อง “ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว” กับเยาวชนชาย ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย บ้านกรุณา จำนวน 50 คน เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และขอใช้สถานที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2560 ถึงเดือนสิงหาคม 2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

คำวนที่ทุก

ที่ ยธ ๐๖๑๐๙/๓๖๖

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out)

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ศธ ๖๙๑๘/๒๐๓๔ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวนัญญา แก้วแก้วพาน นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” และขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วอนุญาตให้นางสาวนัญญา แก้วแก้วพาน ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้ายมูทิตา หลังจากดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวแล้วเสร็จ ให้ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลพร้อมแนบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกลับมายังกรมพินิจฯ อีกครั้ง ทั้งนี้ให้ผู้วิจัยประสานงานไปยังหน่วยงานเพื่อประสาน วัน เวลา ที่จะเข้าเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนเพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสหการณิ เท็ชรนรินทร์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สถาบันวิจัยและพัฒนา

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๗๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๘๗

ที่ ศธ 6918/ ๒๕๙๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๓ กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์ และ อาจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเรื่อง “ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว” กับเยาวชนผู้กระทำผิด ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกรุณา บ้านมุขิตา บ้านอุเบกขา และบ้านสิรินธร เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2560 ถึงเดือนตุลาคม 2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ยธ ๐๖๑๐๙/กค.๑๙

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ศธ ๖๔๑๘/๒๖๔๘ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษา
กลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรม
เด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” และขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชน
ในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วอนุญาตให้นางสาวนัญญา
แก้วแก้วปาน ดำเนินการเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯ ได้ ทั้งนี้ให้ผู้วิจัย
ประสานงานไปยังหน่วยงานเพื่อประสาน วัน เวลา ที่จะเข้าเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายตทการณ เพ็ชรรินทร์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สถาบันวิจัยและพัฒนา
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๗๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๕๖๘๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สถาบันวิจัยและพัฒนา โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๗๘

ที่ ยธ.๐๖๑๐๘/๒๑๗๖๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง อนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงาน

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา

ด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” และขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานของท่าน โดยใช้แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานของท่านได้ โดยให้อยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานกับหน่วยงานของท่านในเรื่องวัน เวลา ที่จะเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายททกรณ์ เพ็ชรนรินทร์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สำเนาเรียน

๑. ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา
๒. ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา
๓. ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธร

ที่ ศธ 6918/ ๒๕๖1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๘ ธันวาคม 2560

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เนื่องด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” โดยมี อาจารย์ ดร.ชนิตา มิตรานันท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครา ประเสริฐสิน ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว กับเยาวชนชาย (บ้านมุทิตา) เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ระหว่างเดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนมิถุนายน 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 974 1203

ที่ ยธ ๐๖๑๐๙/คพ/ก

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๕ ก.พ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ศธ ๖๙๑๘/๔๒๘๑ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษา กลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” และขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วอนุญาตให้ นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน ดำเนินการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯ ได้ โดยสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่เดือน มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑ และให้ผู้วิจัยประสานงานไปยังหน่วยงานเพื่อประสาน วัน เวลา ที่จะเข้าเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนต่อไป ทั้งนี้เมื่อดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ ขอให้นักศึกษาจัดส่งรูปเล่มงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๑ เล่ม และแผ่นซีดี จำนวน ๑ แผ่น มายังสถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลงานวิจัย และเผยแพร่ในเว็บไซต์ของหน่วยงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริประกาย วรปรีชา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สถาบันวิจัยและพัฒนา

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๗๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๘๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สถาบันวิจัยและพัฒนา โทร. ๐.๒๑๕๑.๓๕๗๘

ที่.ยธ.๐๖๑๑๙/๕๗๐ วันที่ ๕ พ.ค. ๒๕๖๑

เรื่อง อนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงาน

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา

ด้วย นางสาวนัญญา แก้วแก้วปาน นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” และขอความอนุเคราะห์ใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มและเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานของท่าน โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จำนวน ๔ ครั้ง พร้อมทั้งติดตามผล รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานของท่านได้ โดยให้อยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และให้สามารถดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานกับหน่วยงานของท่านในเรื่องวันเวลา ที่จะเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางสาวศิริประกาย วรปรีชา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
- แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
- รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อ	ข้อคำถาม
คำถามเกริ่น	
1	ตอนนี้คุณอายุเท่าไร
2	ปัจจุบันคุณประกอบอาชีพอะไร
3	อาชีพการงานที่คุณทำอยู่เป็นอย่างไรบ้าง
4	คุณมีรายได้เพียงพอใช้จ่ายในครอบครัวหรือไม่ อย่างไร
5	การดำเนินชีวิตของคุณตอนนี้เป็นอย่างไบบ้าง และคุณพอใจกับชีวิตในช่วงนี้หรือไม่อย่างไร เพราะอะไรที่ทำให้คุณรู้สึกเช่นนั้น
6	คุณมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดอย่างไรบ้าง และมันเกิดขึ้นมานานเท่าใดแล้ว
7	คุณเคยกระทำความผิดบ่อยครั้งแค่ไหน อย่างไรบ้าง
8	คุณได้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ หลังจากได้รับการปล่อยตัว
9	หากคุณมองย้อนกลับไป คุณมีความรู้สึกและมีความคิดเห็นอย่างไรกับตนเองในเหตุการณ์เหล่านั้น
10	ครอบครัวมีส่วนทำให้คุณผ่านความยากลำบาก (จากการเป็นผู้กระทำความผิด) ในชีวิตได้อย่างไรบ้าง
11	คุณมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำความผิดหรือพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนในปัจจุบัน
คำถามหลัก	
12	ขอให้คุณยกตัวอย่างสถานการณ์ปัญหาในชีวิตที่คุณเคยเผชิญมาในช่วงการกระทำความผิดว่าตอนนั้นเป็นอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นกับคุณบ้าง และคุณจัดการกับมันอย่างไร
13	ในทัศนะของคุณ คุณรับรู้ต่อการกระทำความผิด อย่างไร
	13.1 ในมุมมองของคุณ การกระทำความผิดต่างจากการไม่เคยกระทำความผิดหรือไม่ อย่างไรบ้าง
	13.2 คุณคิดว่ากระทำความผิดมีผลต่อชีวิตคุณหรือไม่ อย่างไรบ้าง
	13.3 ก่อนและหลังการได้รับการปล่อยตัว คุณมีความรู้สึกอย่างไร และแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรบ้าง
14	การรับรู้และการให้ความหมายต่อทักษะชีวิตที่ดี เป็นอย่างไร
	14.1 ในมุมมองของคุณ การมีทักษะชีวิตที่ดี มีความสำคัญกับชีวิตคุณหรือไม่ อย่างไร
	14.2 คุณรับรู้และเข้าใจว่าการมีทักษะชีวิตที่ดีนั้นควรเป็นอย่างไร และควรมีลักษณะหรือการแสดงออกอย่างไรบ้าง
	14.3 คุณคิดว่าผู้ที่กระทำความผิดควรมีทักษะชีวิตมากกว่าผู้อื่นหรือไม่ อย่างไร
15	คุณคิดว่าผู้ที่มีทักษะชีวิตที่ดีในการเตรียมความพร้อมตนเองก่อนปล่อยตัว ควรมีคุณลักษณะอย่างไร
	15.1 คุณลักษณะใดของคุณ ที่คุณคิดว่ามีส่วนช่วยทำให้คุณไม่กลับมากระทำความผิดอีกและคุณลักษณะนั้นมีส่วนช่วยคุณได้อย่างไรบ้าง
	15.2 คุณลักษณะใดอีกบ้างที่คุณคิดว่ามีประโยชน์ในการเตรียมตนเองไม่ให้กลับมากระทำความผิดอีกได้บ้าง
	15.3 คุณคิดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่บุคคลควรมี เพื่อใช้ในการเตรียมตนเองให้มีความเข้มแข็งก่อนปล่อยตัวออกไป

ข้อ	ข้อความคำถาม
16	ขอให้คุณทบทวนและช่วยเล่าถึงเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดกระบวนการของการมีทักษะชีวิตที่ดีของตนเองว่าเป็นอย่างไร
	16.1 มีเหตุการณ์หรือปัจจัยใดที่ผลักดันให้คุณผ่านพ้นช่วงของการตัดสินใจจะไม่กระทำผิดอีก
	16.2 มีอะไรเป็นจุดที่ทำให้คุณเปลี่ยนแปลงตนเองได้
	16.3 คุณคิดว่าความคิดนี้มันเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงไหนและถูกพัฒนาขึ้นจากสิ่งใด
	16.4 คุณมีสิ่งใดหรือบุคคลใดเป็นหลักยึดให้คุณก้าวผ่านปัญหานั้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง
17	ขอให้คุณช่วยทบทวนว่า เพราะอะไรคุณจึงไม่หวนกลับมากระทำความผิดอีก
	17.1 ขอให้คุณช่วยอธิบายจุดเริ่มต้นที่คุณตัดสินใจ ไม่หวนกลับมากระทำความผิดอีกเกิดขึ้นจากสิ่งใด และเป็นมาอย่างไร
	17.2 คุณมีความมุ่งมั่นหรือความปรารถนาอะไรหรือไม่ ในการที่คุณไม่หวนกลับมากระทำความผิดอีก
	17.3 คุณมีบุคคลที่ช่วยให้ผ่านพ้นปัญหามาได้หรือไม่ บุคคลนั้นมีส่วนช่วยคุณได้อย่างไร
18	ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีผลต่อการมีทักษะชีวิตที่ทำให้คุณสามารถผ่านพ้นเหตุการณ์ปัญหานั้นมาได้ มีอะไร และอย่างไรบ้าง
	18.1 มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้คุณมีทักษะชีวิตที่ดี ที่ช่วยให้คุณไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก
	18.2 จากประสบการณ์ที่ผ่านมา คุณเชื่อมั่นว่าทักษะชีวิตที่คุณมี สามารถช่วยในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ และป้องกันตัวคุณจากการกลับไปกระทำความผิดซ้ำอย่างไรบ้าง
19	สิ่งที่ผู้กระทำความผิดพึงกระทำและควรหลีกเลี่ยงหรือควรระวัง ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวคืออะไร อย่างไรบ้าง
คำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิต	
20	คุณคิดว่าแนวทางหรือวิธีในการสังเกตบุคคลที่กระทำความผิดว่ามีทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวที่ดีแล้วนั้น ควรเป็นอย่างไร และสามารถประเมินได้จากสิ่งใด
21	คุณคิดว่าวิธีการหรือแนวทางที่จะสามารถช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตแก่ผู้กระทำความผิด เพื่อใช้ในการเตรียมความพร้อมตนเองก่อนปล่อยตัว เป็นอย่างไร
	21.1 วิธีการหรือแนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่คุณเคยได้รับเป็นอย่างไร
	21.2 วิธีการหรือแนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่คุณเคยได้รับ มีข้อดีอย่างไร และควรเพิ่มเติมปรับปรุงอย่างไร
22	คุณคิดว่าประสบการณ์ที่ผ่านมา ทำให้คุณได้เรียนรู้อย่างไรบ้าง
23	ในปัจจุบันคุณมีความรู้สึกภูมิใจในตัวเองอย่างไรบ้าง ที่สามารถก้าวผ่านเหตุการณ์เหล่านั้นมาได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฉันสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด					
2	ฉันมีความสำคัญต่อผู้อื่น					
3	ฉันรู้สึกว่าคุณเองไม่มีอะไรดีเลย*					
4	ฉันคิดว่าฉันสามารถฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตไปได้					
5	ฉันให้โอกาสตนเองในการเริ่มต้นใหม่					
6	ฉันพร้อมเผชิญกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาในชีวิต					
7	ฉันแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเอง					
8	ฉันกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์					
9	ฉันใช้ชีวิตตามสบายไปวันๆ โดยไม่มีเป้าหมาย*					
10	ฉันพยายามเดินตามเป้าหมายที่วางไว้					
11	ฉันมีความฝันที่จะทำให้เป็นจริง					
12	ฉันมีความแน่วแน่ในการทำสิ่งต่างๆ					
13	ฉันไม่หวั่นไหวต่อสิ่งเร้าที่เข้ามาในชีวิต					
14	ฉันมุ่งมั่นในการต่อสู้กับอุปสรรค					
15	ฉันสามารถทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี					
16	ฉันมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน					
17	ฉันทำสิ่งที่ดี ๆ เพื่อครอบครัวและสังคมได้					
18	ฉันช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ					
19	ฉันบอกเล่าและชี้แนะประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้อื่น					
20	ฉันตั้งต่องานหากพบการกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้อื่น					
21	ฉันให้คำปรึกษาเมื่อผู้อื่นเดือนร้อน					
22	เมื่อมีโอกาสฉันมักร่วมกิจกรรมในชุมชน					
23	ฉันอุทิศเวลาส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือชุมชนได้					
24	ฉันให้ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์					
25	ฉันกล้าบอกเพื่อนหากฉันไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่เพื่อนทำ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26	แม้การกระทำของเพื่อนไม่ถูกต้อง ฉันก็ยอมทำตามเพื่อรักษามิตรภาพไว้*					
27	ฉันมีวิธีบอกปิดเพื่อนโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง					
28	ฉันไม่กล้าขัดใจเพื่อน แม้ว่าความคิดของเพื่อนไม่ถูกต้อง*					
29	ฉันกลัวเสียเพื่อนหากไม่ไปร่วมสังสรรค์ เช่น ร่วมวงดื่มสุรา*					
30	ฉันจะเลี่ยงการไปข้องเกี่ยวกับสิ่งที่อันตรายหรือส่งผลเสียต่อตนเอง					
31	ฉันมีวิธีหลบหลีกจากสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม					
32	ฉันสามารถเลิกยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้					
33	ฉันยอมทำตามการชักชวนของผู้อื่น แม้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็ตาม*					
34	ฉันสามารถบอกเหตุผลในการปฏิเสธคำชักชวนที่คิดว่าไม่เหมาะสมได้					
35	ฉันสามารถยืนหยัดปฏิเสธ ไม่ทำตามคำชักชวนที่เห็นว่าไม่สมควร					
36	ฉันรู้ตัวเสมอ ว่ากำลังมีอารมณ์ด้านบวกหรือด้านลบ					
37	ฉันรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง					
38	ฉันมักสังเกตปฏิกิริยาอารมณ์ของบุคคลที่ฉันพูดคุยด้วย					
39	ฉันสามารถอยู่กับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างดี					
40	ฉันเรียนรู้และเข้าใจสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด					
41	ฉันรู้ที่มาของอารมณ์ที่เกิดขึ้น					
42	ฉันนึกถึงผลเสียที่ตามจากการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม					
43	ฉันหาวิธีจัดการกับอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมได้					
44	ฉันยับยั้งการกระทำที่เกิดขณะโมโหได้					
45	ฉันควบคุมอารมณ์ที่แปรปรวนได้					
46	ฉันสามารถเก็บอารมณ์ที่ไม่พอใจได้					
47	หากฉันเครียดฉันมักหาวิธีผ่อนคลาย เช่น ฟังเพลง นอน ออกกำลังกาย ดูโทรทัศน์					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
48	ฉันมักจะเล่าหรือระบายความรู้สึกให้ผู้อื่นฟัง					
49	ฉันรู้ถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ					
50	ฉันรู้ถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น					
51	ฉันมักตักเตือนเมื่อเห็นผู้อื่นทำผิด					
52	ฉันยอมรับคำแนะนำและพร้อมจะปรับปรุงตัวเมื่อทำผิด					
53	เมื่อต้องตัดสินใจฉันมักคำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้น					
54	ฉันพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางการแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน					
55	ฉันคิดอย่างรอบคอบก่อนทำสิ่งต่างๆ					
56	ฉันนำความผิดพลาดในอดีตมาเตือนตนเอง					
57	ฉันหาข้อมูลและเหตุผลประกอบการตัดสินใจ					
58	ฉันมักปรึกษาปัญหากับผู้ที่ไว้ใจเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด					
59	ฉันหาทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น					
60	ฉันยอมรับในผลที่ตามมาจากทางออกที่ตนเองเลือก					

รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 1

เรื่อง	การปฐมนิเทศและข้อปฏิบัติ
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. กระดาษเปล่า 2. ดินสอ / ยางลบ 3. เอกสารที่ 1.1 เรื่อง “ข้อปฏิบัติการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม” 4. เอกสารที่ 1.2 เรื่อง “ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งแรกเป็นการเน้นให้สมาชิกได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและข้อตกลงในการเข้าร่วมกลุ่ม ทราบถึงบทบาทหน้าที่ กฎกติกาและเงื่อนไขต่างๆ ที่สมาชิกกลุ่มพึงได้รับการเข้าร่วมกลุ่ม การชี้แจงถึงกระบวนการการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง และประโยชน์จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาที่สมาชิกจะได้รับ (Corey, 2008: 5) อีกทั้งผู้ให้คำปรึกษายังต้องสนับสนุนให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีกำลังใจต่อสู้กับชีวิตใหม่และพร้อมในการเลือกดำเนินชีวิตของตนเอง สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองให้มีทักษะชีวิตอย่างเหมาะสมเพื่อการเตรียมตัวก่อนกลับสู่สังคม มุ่งเน้นให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว อีกทั้งยังช่วยให้สมาชิกสามารถคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม กระตุ้นให้สมาชิกเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองในการเข้าร่วมกลุ่มในแต่ละครั้ง จนครบกระบวนการและการหาแนวทางในการไปสู่เป้าหมายตามที่ตนตั้งไว้ (ดวงมณี จงรักษ์. 2550: 35)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลา ตลอดจนข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงความคาดหวังจากสิ่งที่จะได้รับในการเข้ากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง

ขั้นตอนในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตัวเอง และให้สมาชิกแต่ละคนได้แนะนำตัวเอง และชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มทราบจุดมุ่งหมาย กฎระเบียบและข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตก่อนปล่อยตัวแก่สมาชิกกลุ่ม โดยแจ้งถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และร่วมกันสรุปถึงข้อปฏิบัติและสิ่งที่จะได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ทักษะเบื้องต้นต่างๆ ในการให้คำปรึกษาตลอดกระบวนการ ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การสรุปความ (Summarizing) การตั้งคำถาม (Questioning) และการยุติกลุ่ม (Terminating)

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเอง และขอให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัวเองแก่เพื่อนสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนระยะเวลาและสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มสร้างข้อตกลงหรือกฎกติกาในการเข้าร่วมกลุ่ม ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นความสำคัญของการรักษาความลับของสมาชิกกลุ่ม และเงื่อนไขต่างๆ ที่สมาชิกพึงมีระหว่างการเข้ากลุ่ม เช่น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การตั้งใจฟังเวลาที่เพื่อนพูด การให้กำลังใจ ไม่พูดแทรก เป็นต้น

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารที่ 1.1 เรื่อง “ข้อปฏิบัติการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม” เพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนทำความเข้าใจในข้อปฏิบัติต่างๆ และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากเอกสารที่ให้ไว้ และสรุปร่วมกันภายในกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของสมาชิกกลุ่มอีกครั้ง เพื่อให้เกิดแนวทางหรือการปฏิบัติตนที่เข้าใจตรงกันระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้ให้คำปรึกษา
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่คาดว่าจะได้รับในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตก่อนปล่อยตัว จากการเข้ากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง และให้สมาชิกสรุปเพิ่มเติมลงในเอกสารที่ 1.2 เรื่อง “ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม”
4. ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกแบ่งปันสิ่งที่เขียนกันภายในกลุ่มคนละข้อ โดยเริ่มจากอาสาสมัครและแสดงความคิดเห็นจนครบทุกคน
5. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างสมาชิกกลุ่มกับผู้ให้คำปรึกษา

ขั้นสรุป

1. ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม กฎกติกา ข้อปฏิบัติร่วมกัน ความคาดหวังและประโยชน์ที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับ รวมทั้งบทบาทของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้สนทนา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
3. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และการซักถามในประเด็นต่างๆ ของสมาชิกกลุ่ม
2. สังเกตจากการที่สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทในฐานะสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาและข้อตกลงในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 1.1 เรื่อง “ข้อปฏิบัติการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม”
4. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 1.2 เรื่อง “ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม”

เอกสารที่ 1.1

ข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องเก็บรักษาเรื่องราวที่พูดคุยกันในกลุ่มไว้เป็นความลับ
2. สมาชิกกลุ่มทุกคนควรยอมรับฟังความคิดเห็นและทัศนคติที่เหมือนหรือต่างกับตน
3. สมาชิกกลุ่มทุกคนควรตั้งใจฟังสมาชิกผู้อื่นด้วยใจจดจ่อ เปิดโอกาสให้แก่ความคิดของผู้อื่น และพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เขาพูด
4. สมาชิกกลุ่มทุกคนควรเปิดเผยตนเองให้สมาชิกอื่นทราบว่า คุณกำลังคิดอะไรอยู่ สิ่งที่สมาชิกทุกคนพูดล้วนแต่มีความสำคัญ
5. สมาชิกกลุ่มทุกคนควรช่วยเหลือให้เพื่อนสมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก หากมีใครบางคนในกลุ่มต้องการจะพูดบางสิ่งแต่ไม่กล้าพูด ขอให้คุณให้กำลังใจแก่เขา
6. สมาชิกกลุ่มทุกคนมารวมกันครั้งนี้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขได้ด้วยการร่วมมือกัน การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา หรือสาเหตุของปัญหาสามารถช่วยเหลือผู้อื่นให้ตัดสินใจได้ดีขึ้น
7. ห้ามบังคับให้ใครคนใดคนหนึ่งพูดเมื่อเขาไม่ต้องการจะพูด หรือไม่พร้อมจะพูด

เอกสารที่ 1.2
เรื่อง ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

สิ่งที่เยาวชนคาดว่าจะได้รับในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เยาวชนรู้สึกอย่างไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 2

เรื่อง	การสร้างสัมพันธภาพ
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. กระดาษเปล่า 2. ดินสอ / ยางลบ 3. เอกสารที่ 2.1 เรื่อง “ตัวตนของฉัน”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การสร้างสัมพันธภาพ เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ท่าทีต้อนรับและเชื้อเชิญ พุดคุยให้ผ่อนคลาย เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับคำปรึกษาในเบื้องต้น สื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงความตั้งใจจริงของผู้ให้คำปรึกษา (Gibson & Mitchell. 1995: 5) และผู้ให้คำปรึกษากลุ่มต้องทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นด้วยการแสดงท่าทีเป็นมิตรและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองให้คงอยู่ในกลุ่ม (Trotzer. 1989: 45) เน้นถึงความสำคัญของการสร้างความไว้วางใจที่มีต่อการเกิดปฏิสัมพันธ์และการเปิดเผยตนเอง อีกทั้งผู้ให้คำปรึกษาควรต้องแสดงถึงความจริงใจ (Genuineness) และแสดงถึงการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) และความเข้าใจอย่างแท้จริง (Empathy) ต่อผู้รับคำปรึกษา (ดวงมณี จงรักษ์. 2550: 36) ทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความลับของการดำเนินการภายในกลุ่ม ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาควรเน้นย้ำกับสมาชิกผู้รับคำปรึกษาทุกครั้งของการเข้าร่วมกลุ่มว่าไม่ควรนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกรับรู้โดยเด็ดขาด

การสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในกลุ่มเป็นการใช้ความสัมพันธและอิทธิพลของกลุ่มในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกพัฒนาตนจากการพุดคุยและพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบความยุ่งยากใจและต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ให้มีทักษะในการตัดสินใจ และหาทางออกเพื่อลดหรือขจัดความทุกข์ ความยุ่งยากใจและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ (Burks & Sheffire. 1979: 20; อ้างอิงจาก George & Cristiani. 1995: 21) ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้รับคำปรึกษาทุกคนควรสร้างปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงและมีส่วนร่วมในการรับและให้ความช่วยเหลือในกลุ่มได้อย่างเต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้ให้คำปรึกษา (Corey. 2008: 6-7)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเองระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน
2. เพื่อให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคยและไว้วางใจกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน

ขั้นตอนในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงเรื่องราวของตนในแง่มุมต่างๆ ในด้านลักษณะนิสัย ความชอบส่วนตัว ความสามารถและความสนใจของตนเอง และร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มใน

ครั้งนี้ ขั้นตอนสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Counseling) นี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับคำปรึกษาทั้งในความคิดและอารมณ์ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา จนผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าผู้ให้คำปรึกษายอมรับ เข้าใจและสนใจ อีกทั้งต้องให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาว่าเขาสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองได้ โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะผู้นำกลุ่ม (Group Leadership Skills) ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การสรุปความ (Summarizing) การตั้งคำถาม (Questioning) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) และการยุติกลุ่ม (Terminating) ตลอดกระบวนการเข้าร่วมกลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสวัสดิ์สมาชิกกลุ่มอีกครั้ง และขอให้สมาชิกกลุ่มทักทายเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ โดยใช้การเรียกชื่อเล่นเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และให้สมาชิกทบทวนการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งที่ผ่านมา และทบทวนกฎกติกาข้อตกลงที่สร้างร่วมกันไว้

2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 2 โดยเน้นให้สมาชิกรู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม รวมทั้งบอกระยะเวลาในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมมือในการทำกิจกรรม และตั้งใจฟังเวลาที่เพื่อนพูด ถามคำถามได้ตามความเหมาะสม ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) ได้แก่ เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship) โดยการพูดคุยอย่างเปิดเผยกันเอง รับฟังอย่างจริงจัง มีสีหน้ายิ้มแย้ม เทคนิค Picture Album ซึ่งให้สมาชิกได้สำรวจและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและตัวตนของตนเองผ่านภาษาและรูปภาพ และเทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) โดยใช้การซักถามเพื่อเป็นการประเมินความเข้าใจที่ตรงกันในสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนสื่อสารออกมา ผ่านกิจกรรม “ตัวตนของฉัน” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้และรู้จักกัน อีกทั้งเป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันแลกเปลี่ยนบอกเล่าถึงตนเอง โดยให้สมาชิกวาดภาพตนเองในมุมมองของตน และให้สมาชิกวาดสัญลักษณ์แทนตัวเองอีก 1 อย่าง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงลักษณะของตนเอง จากนั้นให้สมาชิกเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง 3 ประโยค โดยเป็นข้อความที่บ่งบอกความเป็นตัวเองมากที่สุด ลงในเอกสารที่ 2.1 เรื่อง “ตัวตนของฉัน”

2. เมื่อสมาชิกวาดภาพและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเองเสร็จเรียบร้อย ให้อาสาสมัครแนะนำตัวเองในกิจกรรม “ตัวตนของฉัน” เมื่ออาสาสมัครแนะนำตัวเองเสร็จ ก็เปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกได้สอบถามเพื่อทำความเข้าใจกับตนเองมากขึ้น และแนะนำตนเองจนครบทุกคน

ขั้นสรุป

1. ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มสรุปถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่สมาชิกกลุ่มได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

2. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้สนทนา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และการซักถามในประเด็นเกี่ยวกับตัวตนของฉันทัน ที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น
2. การสังเกตสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ระยะเวลาและข้อตกลงในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 2.1 เรื่อง “ตัวตนของฉันทัน”

เอกสารที่ 2.1
เรื่อง ตัวตนของฉัน

ภาพตัวฉัน

สัญลักษณ์แทนตัวฉัน

บรรยายตัวเอง 3 ประโยค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 3

เรื่อง	ความเข้าใจทักษะชีวิต
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. กระดาษเปล่า 2. ดินสอ / ยางลบ 3. เอกสารที่ 3.1 เรื่อง “สิ่งที่ฉันเป็น” 4. เอกสารที่ 3.2 เรื่อง “แผนชีวิตต่อจากนี้”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

ทักษะชีวิต หมายถึงความสามารถของบุคคลในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมต่อการเผชิญปัญหาต่างๆ ในชีวิต (UNESCO, 2001: 4) โดยองค์การอนามัยโลก (WHO, 1994: 1) กล่าวว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา (Psychosocial competence) เป็นทักษะภายในที่ช่วยให้บุคคลเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การตระหนักรู้ในตนเองและการเข้าใจผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเดอ จองค์ (De Jong, 1995: 93) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องใช้เผชิญกับความท้าทายต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จ ทั้งนี้ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว จึงหมายถึงความสามารถของบุคคลในการเตรียมตนเองเพื่อปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้ความสามารถที่มีภายในตนเอง ปรับเปลี่ยนและเตรียมความรู้สึกรู้สึกคิด การกระทำให้เหมาะสมในการกลับคืนสู่สังคมโดยไม่หวนกลับมาทำผิดซ้ำอีก

โดยประยุกต์ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) (Corey, 2012: 394-399) ในขั้น W (Wants) เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตนเอง ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น และนำเทคนิคจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Technique) มาใช้เพื่อกระตุ้นเพื่อให้สมาชิกเดินตามเป้าหมายที่ตนต้องการอย่างมั่นคงเข้มแข็ง อีกทั้งยังมีการประยุกต์ใช้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มบอกความหมาย องค์ประกอบและความสำคัญของการมีทักษะชีวิต
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุทักษะชีวิตที่ตนมีและทำความเข้าใจตนเองในปัจจุบัน
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ระบุวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ตนเอง

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงภาพรวมของทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยเริ่มจากการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความต้องการของตนเอง ว่าอะไรคือสิ่งที่เขาต้องการและอยากให้เกิดขึ้นกับตนเองมากที่สุด โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) ได้แก่ เทคนิค WDEP ในขั้น W เทคนิคการเปิดเผย (Self-Disclosure) เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้

(Checking Perceptions) เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) และเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อเป็นการประเมินและรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง ผ่านกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะชีวิตและสำรวจทักษะชีวิตที่ตนมี โดยมุ่งทำความเข้าใจตนเองในเบื้องต้น และเรียนรู้วิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ตนเอง ตลอดจนใช้ทักษะผู้นำกลุ่ม (Group Leadership Skills) ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) การให้กำลังใจ (Supporting) การส่งเสริม (Facilitating) และการยุติกลุ่ม (Terminating)

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยการทักทาย พูดคุย เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนกฎกติกาเพิ่มเติม
3. ขอให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา
4. ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการเปิดเผย (Self-Disclosure) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดเผยประสบการณ์การกระทำผิดของตน ความคิดและอุปสรรคของตน และเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) โดยจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเอง ประเมินพฤติกรรมของตน ใช้คำถามที่ให้ตอบสั้นๆ เฉพาะเจาะจงและคำถามแบบเปิดเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาตอบโดยไม่จำกัดขอบเขต

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาใช้ขั้น W (Wants) ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนสำรวจความต้องการและความคาดหวังเกี่ยวกับการมีทักษะชีวิต การให้ความหมายทักษะชีวิตที่ดีตามความคิดความรู้สึกของตนเอง โดยการพูดคุยและแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันสำรวจตนเองโดยเล่าพฤติกรรมที่ผ่านมา บอกถึงการดำเนินชีวิต และวิธีการแก้ไขปัญหาที่แสดงถึงความเป็นตัวเองตามความจริง โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) และเทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้รับรู้ในสิ่งที่ตนต้องการอย่างแท้จริงและเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันตลอดการเล่าเรื่องราว
3. ให้สมาชิกกลุ่มทุกคนได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมตนเองตามความเป็นจริง และนำมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกันภายในกลุ่ม และสรุปลงในเอกสารที่ 3.1 เรื่อง “สิ่งที่ฉันเป็น”
4. ผู้ให้คำปรึกษาเล่าเกี่ยวกับทักษะชีวิตให้สมาชิกกลุ่ม ร่วมกับแจกเอกสารความรู้ เรื่อง “แนวคิดทักษะชีวิต” เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีทักษะชีวิต เรียนรู้การมีทักษะชีวิตที่ดีว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำไปเป็นแนวทางเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่ตนเองจากการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการกระทำของตนเอง และแลกเปลี่ยนในประเด็นที่สมาชิกกลุ่มสนใจ
5. ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธสัญญา (Commitment) ในการนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตนต้องการ โดยพันธสัญญาจะสนับสนุนให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงตนเอง และผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก จากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Technique) มาใช้เพื่อกระตุ้นสมาชิกเดินตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง และใช้คำถามท้าทายสมาชิกว่า “จะสามารถทำได้ตามที่ตนตั้งเป้าไว้หรือไม่”

ขั้นสรุป

1. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปความหมายและองค์ประกอบของทักษะชีวิต ความสำคัญของการมีทักษะชีวิตและวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ตนเอง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาสรุปแนวคิดอีกครั้งเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่า หลังจากได้ฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแล้วรู้สึกอย่างไร โดยผู้ให้คำปรึกษานับสนุนให้สมาชิกภายในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกัน ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิต เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้
3. ให้สมาชิกบอกถึงสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนี้ และสนับสนุนสมาชิกให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดกำลังใจ เชื่อมมั่น และพร้อมที่จะตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป
4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ภาษาท่าทาง และการให้ข้อเสนอแนะภายในกลุ่ม
2. การสังเกตการตอบคำถาม ความเข้าใจความหมาย องค์ประกอบของทักษะชีวิต ความสำคัญของการมีทักษะชีวิต ตลอดจนการเข้าใจความต้องการของตนเองในปัจจุบัน
3. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 3.1 เรื่อง “สิ่งที่ฉันเป็น”
4. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 3.2 เรื่อง “แผนชีวิตต่อจากนี้”

เอกสารที่ 3.1
เรื่อง “สิ่งที่ฉันเป็น”

พฤติกรรมด้านดีของฉัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านไม่ดีของฉัน

เอกสารความรู้ เรื่อง “แนวคิดทักษะชีวิต”

ตามแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO. 2001: 3) แนวคิดของกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2543: 1) แนวคิดของภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 2547: 29) และแนวคิดของแมนกรุก้า, วิทแมนและโพสเนอร์ (Mangrulkar; Whitman; & Posner. 2001: 22) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กและวัยรุ่นไว้มากมาย ซึ่งทักษะที่เหมาะสมที่ผู้ให้คำปรึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเสริมสร้างเยาวชน เพื่อให้เยาวชนใช้ป้องกันตนเองจากความเสี่ยงและปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ที่จะตามมาในอนาคต

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกและการกระทำของบุคคลที่เห็นว่าตนเองมีคุณค่า เช่น ความมีน้ำใจ รู้จักให้ รู้จักรับ ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ (สังคม ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น) ของตนเอง โดยไม่ได้สนใจในเรื่องรูปร่างหน้าตา เส้นผมหรือความสามารถทางเพศ หรือการเรียนเก่งเท่านี้

2. การรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความรู้สึกและการกระทำของบุคคลที่เห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่จรรโลงสังคม มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความภูมิใจในตนเพราะหากคนเรามีความภูมิใจในตน คนเหล่านั้นก็มีความตั้งใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคม

3. การปฏิเสธต่อรอง เป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงออกถึงการสื่อสารด้วยท่าทาง น้ำเสียงและคำพูด หรือการเจรจาเพื่อปกป้องบอกความต้องการและแสดงความตั้งใจที่จะต่อต้านการชักชวนอย่างชัดเจนที่ไม่กระทำในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย

4. การจัดการกับอารมณ์ เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

5. การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกแนวทางในการปฏิบัติ ต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่จะได้นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การวิเคราะห์สภาพปัญหา การรวบรวมข้อมูล การหาทางเลือก การประเมินทางเลือกต่างๆ ตามข้อมูลที่มีและตัดสินใจคัดเลือกทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

เอกสารที่ 3.2
เรื่อง “แผนชีวิตต่อจากนี้”

แผนระยะสั้นที่ฉันคิดไว้ (ณ ปัจจุบัน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนระยะยาวที่ฉันคิดไว้ (หลังปล่อยตัว)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 4

เรื่อง	การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. กระดาษเปล่า 2. ดินสอ / ยางลบ 3. เอกสารที่ 4.1 เรื่อง “คุณค่าที่ฉันมี” 5. เอกสารที่ 4.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 4 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ซึ่งถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญที่บุคคลควรใช้เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อนำพาตนเองออกไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี พร้อมกับการเรียนรู้วิธีการเสริมสร้างและพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำอะไรรให้ประสบความสำเร็จ การเป็นที่ยอมรับของตนเองและผู้อื่น ซึ่งสามารถสื่อออกมาให้เห็นในรูปของคำพูดและการกระทำ (วิพาพร บุญวงศ์. 2551: 14) มีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ และหมายรวมถึงการนับถือตนเองและการเชื่อมั่นในตนเอง และหากบุคคลได้รับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุสัจจะแห่งตนเอง (Maslow. 2000: 55) อีกทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นการประเมินตนเองจากการกระทำสิ่งต่างๆ และความพึงพอใจในอัตมโนภาพแห่งตนเองอีกด้วย (Coopersmith. 1984: 3) สามารถพัฒนาได้จากการที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือจากคนสำคัญรอบข้าง การประสบความสำเร็จในชีวิตตามสถานภาพของตนเองในสังคม ความพยายามที่จะให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและสำคัญ และแสดงถึงขอบเขตความสามารถที่บุคคลมี (Gurney. 1988: 27) โดยให้สมาชิกกลุ่มกำหนดพฤติกรรมใหม่ของตนเองเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)

ประยุกต์ใช้ร่วมกับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) และเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) มาใช้โดยมุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมที่หลากหลาย โดยหาทางเลือกที่เป็นไปได้มาใช้วางแผนปรับเปลี่ยนตนเอง (Corey. 2012: 391-393)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกตระบุนความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกสะท้อนประสบการณ์ ความสามารถที่ตนมี ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง และเป้าหมายในอนาคตของตนเอง
3. เพื่อให้สมาชิกระบุพฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษานับสนุนให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) และเรียนรู้การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ให้สมาชิกสะท้อนประสบการณ์และความสามารถที่ตนมี ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปสู่เป้าหมายในอนาคต ซึ่งบุคคลสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ

ตนเองได้ด้วยการประเมินตนเองตามที่เป็นจริง อะไรที่ดีก็สามารถเก็บไว้เป็นความภูมิใจอะไรไม่ดีก็ใช้การวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นๆ

ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ เทคนิคแบ่งปันตนเอง (Share Self) และเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อเป็นการประเมินตนเองและรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง ผ่านกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้มีความเข้าใจและเรียนรู้การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมุ่งการทำความเข้าใจตนเอง ตลอดจนใช้ทักษะผู้นำกลุ่ม (Group Leadership Skills) ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) การให้กำลังใจ (Supporting) และการยุติกลุ่ม (Terminating)

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกล่าวทักทายสมาชิก และให้สมาชิกทบทวนกฎ กติกา เงื่อนไขต่างๆ ที่สมาชิกพึงปฏิบัติระหว่างการเข้ากลุ่ม และผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา

2. ผู้ให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษาบอกเล่าประสบการณ์ของตนเองและมุมมองความคิดเห็นที่มีต่อตนเองในชีวิตปัจจุบันและที่ผ่านๆ มา เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกทำกิจกรรม “คุณค่าที่ฉันมี” โดยให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณา “ความสามารถหรือความสำเร็จต่างๆ ที่ตนภูมิใจมากที่สุดคืออะไร” เล่าถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้น เล่าเรื่องราวที่ชอบตามประสบการณ์ของตน โดยกิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสำรวจตัวเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกเกิดพลังความคิดในแง่บวกเกี่ยวกับตนเองและเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ตนเองจากการพิจารณาคุณค่าความสามารถของตน จากนั้นสรุปลงในเอกสารที่ 4.1 เรื่อง “คุณค่าที่ฉันมี”

2. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแลกเปลี่ยนและอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่เขียนให้เพื่อนสมาชิกได้ฟัง โดยใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เริ่มจากอาสาสมัคร โดยผู้ให้คำปรึกษารับฟังสมาชิกในกลุ่มอย่างตั้งใจและใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) และสนับสนุนให้สมาชิกได้พิจารณาถึงพฤติกรรมที่ทำให้ตนรู้สึกไม่มีคุณค่า โดยถามว่า “เหตุการณ์หรือพฤติกรรมใดที่ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าไม่มีคุณค่า”

ผู้ให้คำปรึกษาใช้การให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) เป็นหลัก เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษามองชีวิตในมุมมองที่หลากหลาย ผ่านการเล่าเรื่องราวที่ชอบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และเอกลักษณ์แห่งตน เป็นวิธีการที่มุ่งพัฒนาทางเลือก โดยทำให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นอิสระจากเรื่องราวที่เป็นปัญหา และหาทางเลือกที่เป็นไปได้สำหรับตนในการพัฒนาเห็นคุณค่าของตนเอง ใช้เทคนิคการแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ (Seeking Unique Outcomes) เป็นการพิจารณาปัญหา มุมมองต่อตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟังสมาชิกถึงหนทางที่จะเป็นไปได้ในการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเลือกอีกทางเลือกหนึ่ง

3. จากพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้สมาชิกรู้สึกไม่เห็นคุณค่าตนเองในข้อ 2 นั้น ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกสำรวจตนเองว่า “ถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ ต้องการเปลี่ยนแปลงอะไร” ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่ตนต้องการและสอดคล้องกับการเห็นคุณค่าตนเองในปัจจุบันมากที่สุด ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งที่สมาชิกคิดหรือต้องการนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยาก โดยให้สมาชิก

กลุ่มรับรู้ถึงความเป็นไปได้เพื่อให้เห็นเป้าหมายชัดเจน โดยให้สมาชิกเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง เพื่อช่วยกันให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และเพื่อให้ได้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายรวมถึงการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ

โดยใช้เทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก (Co-constructing Alternative Stories) เป็นเทคนิคที่ต่อเนื่องจากการเล่าถึงคุณค่าในตนเอง จากการที่สมาชิกรับรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาได้ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มตรวจสอบปัญหา สมาชิกกลุ่มก็อาจจะเริ่มรับรู้ถึงความเป็นไปได้ใหม่ๆ ที่กว้างมากขึ้น ทั้งนี้การเล่าเรื่องราวที่ชอบที่ทำให้ตนมีคุณค่า อาจทำให้เรื่องราวทางเลือกในอนาคตมีความเข้มแข็ง ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มเล่าแล้วเล่าอีกในเรื่องราวที่ตนเองชอบ ตลอดจนทำเรื่องราวเหล่านั้นให้ชัดเจนมากขึ้น ช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองจนเกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง

ขั้นสรุป

1. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ และสรุปร่วมกัน
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่มีหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ และสรุปลงในเอกสารที่ 4.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”
4. ผู้ให้คำปรึกษาขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้ และนัดหมายวันเวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ภาษาท่าทาง และการให้ข้อเสนอแนะภายในกลุ่ม
2. การสังเกตว่าสมาชิกกลุ่มรับรู้ความสามารถของตนเอง มีเป้าหมายในอนาคตอย่างชัดเจน และเข้าใจแนวทางเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง
3. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 4.1 เรื่อง “คุณค่าที่ฉันมี”
4. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 4.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

เอกสารที่ 4.1
เรื่อง “คุณค่าที่ฉันมี”

ความสามารถของฉัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันไม่ภูมิใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารที่ 4.2

เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

เยาวชนรู้สึกอย่างไรและได้รับประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 5

เรื่อง	ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. ดินสอ / ยางลบ 2. เอกสารที่ 5.1 เรื่อง “สังคมน่าอยู่ด้วยการแบ่งปัน” 3. เอกสารที่ 5.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 5 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีภาระหน้าที่ที่พึงกระทำ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในทักษะชีวิตของบุคคลที่ควรส่งเสริมและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ และร่วมสร้างสรรค์พัฒนาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยความรับผิดชอบต่อสังคมหมายถึงการแสดงออกซึ่งความตั้งใจ ความใส่ใจในหน้าที่การงานของตน ขยันขันแข็งเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ (กรมสุขภาพจิต. 2545: 70) และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ตามบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่กระทำความผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบสงบสุข ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ไม่คิดร้ายต่อกัน อีกทั้งการรักษาทรัพยากรหรือสมบัติของส่วนรวม ไม่ให้เกิดความเสียหายเพราะความคึกคะนองของตนเอง

การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) ในกระบวนการ WDEP (Corey. 2012: 394-399) สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงพฤติกรรมและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยกลาสเซอร์ ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อตัวเองคือการที่บุคคลสามารถสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งการกระทำนั้นต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น โดยเรียนรู้ว่าต้องทำอะไรในชีวิตและวางแผนพัฒนาปรับเปลี่ยนสิ่งนั้นอย่างไร ประกอบด้วย W (Wants) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตนเอง D (Doing and Direction) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาอภิปรายวิถีชีวิตของตนว่าตนทำอะไรในแต่ละวัน E (Self Evaluation) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตน P (Plan) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตน (Corey. 2012: 397)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม
2. เพื่อให้สมาชิกบอกข้อดีของการมีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. เพื่อให้สมาชิกระบุพฤติกรรมในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และเรียนรู้การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) โดยให้สมาชิกเล่าประสบการณ์การใช้ชีวิตในสังคมที่ผ่านมาของตน และบอกถึงสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรค จากการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งสมาชิกกลุ่มจะได้รับรู้เรื่องราวที่เป็นปัญหาของตนและของสมาชิกคนอื่นๆ ได้ตรวจสอบปัญหาและรับรู้ถึงแนวทาง

อื่นๆ ที่สามารถเป็นไปได้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการมีทักษะชีวิตที่ดีตามที่ตนตั้งไว้ โดยที่เป้าหมายนั้นสามารถสนองความต้องการของตนได้ และต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น

ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) ได้แก่ เทคนิคการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) และเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อให้สมาชิกประเมินตนเองและรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง ผ่านกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะชีวิตตนเอง และสำรวจทักษะชีวิตที่ตนมี และมุ่งทำความเข้าใจตนเองในเบื้องต้น อีกทั้งได้เรียนรู้วิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ตนเอง ตลอดจนใช้ทักษะผู้นำกลุ่ม (Group Leadership Skills) ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) การตั้งคำถาม (Questioning) การเผชิญหน้า (Confronting) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) การให้กำลังใจ (Supporting) การส่งเสริม (Facilitating) และการยุติกลุ่ม (Terminating)

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนกฎกติกาเพิ่มเติม
3. ให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น W (Wants) ให้สมาชิกกลุ่มพูดถึงพฤติกรรมของตน โดยถามสมาชิกว่า “ความต้องการและความคาดหวังเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมตนเองตามที่สังคมยอมรับเป็นอย่างไร” ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตามเป้าหมายของตนเอง จากนั้นให้สรุปลงในเอกสารที่ 5.1 เรื่อง “สังคมนำอยู่ด้วยการแบ่งปัน” โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) และการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้รับรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างแท้จริง และให้สมาชิกพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน
2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) หลังจากสำรวจพบว่าการกระทำใดของตนมีผลต่อสังคมและมีผลต่อตนเองอย่างไรแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคการตั้งคำถามต่อ (Questioning) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้รับคำปรึกษา โดยให้สมาชิกอธิบายถึงสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ ว่าช่วยให้ตนได้ในสิ่งที่ต้องการหรือไม่ โดยถามว่า “ตอนนี้คุณกำลังทำอะไรที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคมอยู่บ้าง” “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้คุณไม่ได้ทำในสิ่งที่คุณต้องการ” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อช่วยให้สมาชิกบอกถึงปัญหาและอุปสรรคของตนเอง บอกถึงสิ่งที่ตนทำทั้งดีและไม่ดี
3. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น E (Self-Evaluation) ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมตนเองต่อเนื่องจากการกระทำในปัจจุบันของตน และร่วมกันอภิปรายว่า “พฤติกรรมใดที่ดี ตัวอย่างไร และพฤติกรรมใดควรปรับปรุง” ทำทนายให้สมาชิกพิจารณาและเห็นสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง และให้เขาตัดสินใจในสิ่งที่เลือกกระทำด้วยตนเอง
4. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น P (Planning) ผู้ให้คำปรึกษาสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างแผนด้วยตนเอง ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะปฏิบัติต่อสังคม โดยผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่า “คุณจะทำอย่างไรต่อไปในฐานะส่วนหนึ่งของสังคม” และ “คุณจะมีวิธีในการทำตามแผนนั้นได้อย่างไร” และเล่าแผนของตนเองให้เพื่อนสมาชิกและผู้ให้คำปรึกษาฟัง และทุกคนร่วมกันประเมินแผนว่า

เหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ มีข้อบกพร่องประการใดหรือไม่ ถ้ามีควรจะแก้ไขอย่างไร เพื่อให้ได้แผนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์เมื่อนำไปปฏิบัติจริง

5. ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธะสัญญา (Commitment) ในการปฏิบัติตามแผน สนับสนุนให้สมาชิกรับผิดชอบที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองและถามว่า “จะเริ่มปฏิบัติตามแผนเมื่อไหร่ และจะทำได้จริงมากน้อยเพียงใด”

ขั้นสรุป

1. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม

2. ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่า หลังจากได้ฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแล้วรู้สึกอย่างไร และสนับสนุนให้สมาชิกให้กำลังใจซึ่งกัน ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดกำลังใจและพร้อมเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไป

3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกเขียนสิ่งที่ได้รับและความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง หลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ จากนั้นสรุปในเอกสารที่ 5.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ภาษาท่าทาง และการให้ข้อเสนอแนะภายในกลุ่ม

2. การสังเกตจากสิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้บอกถึงข้อดีของการมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถกำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ในพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของ

3. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 5.1 เรื่อง “สังคมน่าอยู่ด้วยการแบ่งปัน”

4. แลกเปลี่ยนกลุ่มจากเอกสารที่ 5.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

เอกสารที่ 5.1
เรื่อง “สังคมน่าอยู่ด้วยการแบ่งปัน”

การช่วยเหลือผู้อื่นที่ฉันภูมิใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลงเพื่อสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารที่ 5.2

เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

เยาวชนรู้สึกอย่างไรและได้รับประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 6

เรื่อง	การปฏิเสธต่อรอง (Negotiation)
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. ดินสอ / ยางลบ 2. เอกสารที่ 6.1 เรื่อง “พูดอย่างไรไม่เสียหน้าใจ” 3. เอกสารที่ 6.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) ซึ่งการปฏิเสธถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญสำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง สามารถช่วยให้หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้ การปฏิเสธถือเป็นสิทธิอันชอบธรรมของทุกคนที่สามารถกระทำได้ ทั้งยังก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองอีกด้วย (ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 2547: 27) และการหาทางออกเมื่อถูกชักชวนจากเพื่อนได้อย่างเหมาะสม จึงถือเป็นทักษะที่ควรเตรียมตนเองของเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้การชักชวนอาจนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่สบายใจหรือไม่พึงประสงค์ บุคคลจึงควรปฏิเสธด้วยการต่อรองหาทางออกอย่างอื่นที่สามารถสร้างความพอใจทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี สิ่งสำคัญคือการบอกปฏิเสธนั้น ต้องชัดเจน ต้องแสดงอย่างจริงจัง ทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง และเมื่อการปฏิเสธได้ผล เป็นที่ยอมรับด้วยความพึงพอใจกันทั้งสองฝ่าย ควรขอบคุณเพื่อรักษาหน้าใจของบุคคลอื่นที่มาชวนด้วย (เพียงเพ็ญ เอี่ยมละออ . 2542: 41)

สมาชิกต้องเข้าใจผลกระทบจากการไม่รู้จักรปฏิเสธและสิ่งทำให้เกิดความล้มเหลวในการปฏิเสธ ซึ่งกลาสเซอร์ กล่าวว่าบุคคลสามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและรู้สึกว่าตนเองสามารถกำหนดทิศทางชีวิตได้ การที่สามารถปฏิเสธควบคุมตนเองได้ ถือว่าได้ทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์และมีคุณค่า โดยนำการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) กระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย W (Wants) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตน D (Doing and Direction) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาอภิปรายวิถีชีวิตของตนว่าเขาทำอะไรในแต่ละวัน E (Self Evaluation) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง P (Plan) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตน (Corey. 2012: 397) และนำเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Technique) เทคนิคการใช้คำถามในการบำบัด (Employing Therapeutic Questions) มาใช้ในการตั้งคำถาม นำไปสู่สิ่งที่สมาชิกกำลังประสบอยู่และเชื่อมโยงไปสู่เรื่องราวใหม่ๆ ให้เพื่อนสมาชิกรับรู้ร่วมกัน (Corey. 2012: 391)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิเสธต่อรอง (Negotiation)
2. เพื่อให้สมาชิกบอกผลเสียของการไม่รู้จักรปฏิเสธ
3. เพื่อให้สมาชิกระบุนวิธีการพูดปฏิเสธการชักชวนได้โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษานับสนุนให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจความสำคัญของการปฏิเสธต่อรอง (Negotiation) และการเรียนรู้วิธีการปฏิเสธต่อรองที่เหมาะสม โดยชี้ให้เยาวชนเห็นว่าการมีเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเพื่อนอาจเป็นที่ปรึกษา

และช่วยเหลือเราได้ แต่บางครั้งเพื่อนอาจชักชวนไปในทางที่ผิดได้เช่นกัน ดังนั้นเราจึงต้องรู้จักการปฏิเสธและเลือกคบเพื่อนที่สามารถชักจูงเราไปในทางที่ดี โดยกิจกรรมในครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการสื่อสารเพื่อปฏิเสธและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดจากการปฏิเสธ ซึ่งบุคคลสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้โดยไม่ต้องอาศัยการพูดคุยที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ผู้ให้คำปรึกษาใช้แนวคิดการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) โดยนำกระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการประเมินตนเองและรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง ผ่านกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิเสธ และใช้เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้ปรึกษาชี้ประเด็นให้สมาชิกรับผิดชอบในการปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีต่างๆ ตลอดจนใช้ทักษะเบื้องต้นในกระบวนการให้คำปรึกษา เช่น การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การให้กำลังใจ (Supporting) การสรุปความ (Summarizing) เป็นต้น

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน
2. ให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันพูดคุยและเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการคบเพื่อน การปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อน ร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง โดยผู้ให้คำปรึกษาพยายามให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นความสำคัญของการปฏิเสธ ผลเสียของการไม่รู้จักปฏิเสธ และการรู้จักที่จะเลือกคบเพื่อน
4. ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out) ให้เห็นถึงประโยชน์ของการรู้จักปฏิเสธ คำพูดปฏิเสธที่ควร และใช้เทคนิคใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษาและใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น W (Wants) ให้สมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนและพิจารณาตนเองว่า “สิ่งที่ตนต้องการเพื่อปฏิเสธคำชักชวนคืออะไร และมีวิธีปฏิเสธอย่างไร” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้พิจารณาความต้องการในด้านการปฏิเสธที่เหมาะสมสอดคล้องกับความจริง และสรุปลงในเอกสารที่ 6.1 เรื่อง “พูดอย่างไรไม่เสียหน้าใจ”
2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) หลังจากได้สำรวจการปฏิเสธของตนเองแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการใช้คำถามในการบำบัด (Employing Therapeutic Questions) ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) โดยการตั้งคำถามจะนำไปสู่สิ่งที่สมาชิกกำลังประสบอยู่ ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะขอให้สมาชิกบรรยายถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหา และบ่อยครั้งที่การตั้งคำถามจะสัมพันธ์เชื่อมโยงสู่เรื่องราวใหม่ๆ กระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างที่เป็นปัญหา และอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้คุณไม่ได้ทำในสิ่งที่คุณต้องการ โดยถามว่า “มีเหตุการณ์ใดที่ทำให้เราไม่สามารถปฏิเสธได้หากถูกชักจูงไปในทางไม่ดี” ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนทั้งหมด ได้แก่ การกระทำ (Doing) ความคิด (Thinking) ความรู้สึก (Feeling) และช่วยให้สมาชิกบอกถึงปัญหาและอุปสรรคของตนเอง
3. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น E (Self-Evaluation) ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมของตนเอง “สิ่งที่ตนกระทำการปฏิเสธเพื่อนนั้น มีข้อดีข้อเสียอย่างไร” ร่วมกันอภิปรายและท้าทายให้สมาชิกพิจารณาสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเองจากการกล่าวปฏิเสธ โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้ปรึกษาชี้ประเด็นให้สมาชิกได้เห็นความไม่รับผิดชอบของตน

ในการรู้จักปฏิเสธสิ่งไม่ดีต่างๆ และเทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษา

4. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น P (Planning) โดยสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างแผนและวิธีการปฏิเสธด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ (Role Playing) ผู้ให้คำปรึกษากำหนดสถานการณ์ให้สมาชิกแสดงบทบาทเป็นผู้ชักชวนและผู้ถูกชักชวน ผีวิธีการปฏิเสธ เป็นการช่วยให้สมาชิกกล้าเผชิญปัญหาและฝึกการปฏิเสธด้วยตนเอง ทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้นว่าสามารถทำได้จริง โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งใจกัน จากนั้นให้สมาชิกกำหนดแผนของตนเองในการเสริมสร้างทักษะด้านการปฏิเสธต่อรอง โดยผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่า “คุณจะมีวิธีในการทำตามแผนได้อย่างไร” และเล่าแผนของตนเองให้เพื่อนสมาชิกและผู้ให้คำปรึกษาฟัง ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มรวมถึงผู้ให้คำปรึกษาร่วมกันประเมินแผนว่าเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ มีข้อบกพร่องประการใดหรือไม่ ถ้ามีควรแก้ไขอย่างไร ให้เพื่อนสมาชิกร่วมกันปรับปรุงแผนใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธะสัญญา (Commitment) ในการทำตามแผน สนับสนุนให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ผู้ให้คำปรึกษานำเทคนิคการร่วมมือสร้างเรื่องราวทางเลือก จากการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Technique) มาใช้เพื่อให้สมาชิกทำตามแผนที่ตนเองวางไว้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง และใช้คำถามท้าทายสมาชิกว่า “สามารถทำตามที่ตั้งใจได้หรือไม่”

ขั้นสรุป

1. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการปฏิเสธต่อรอง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่มในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวดำเนินการปฏิเสธต่อรอง

2. ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่า หลังจากได้ฟังความคิดเห็นของสมาชิกแล้วรู้สึกอย่างไร โดยสนับสนุนให้สมาชิกให้กำลังใจกัน ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธต่อรอง เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ เพื่อให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง

3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกเขียนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่มีหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเองหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ ลงสรุปลงในเอกสารที่ 6.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ภาษาท่าทาง และการให้ข้อเสนอแนะภายในกลุ่ม

2. สังเกตจากการที่สมาชิกกลุ่มบอกข้อเสียของการไม่รู้จักปฏิเสธ และสามารถกำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง

3. สังเกตจากที่สมาชิกกลุ่มได้บอกวิธีการปฏิเสธที่เหมาะสม ไม่เกิดความขัดแย้ง

4. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 6.1 เรื่อง “พูดอย่างไรไม่เสียใจ”

5. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 6.2 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

เอกสารที่ 6.1
เรื่อง “พูดอย่างไรไม่เสียหัวใจ”

1. คำพูดปฏิเสธโดยไม่ขัดแย้ง

1.1 เพื่อนชวนไปเที่ยวกลางคืน

.....
.....

1.2 เพื่อนฝากอาวุธ เช่น ปืน มีด

.....
.....

1.3 เพื่อนขอยืมรถจักรยานยนต์ (ซึ่งเราทราบว่าเพื่อนจะนำไปใช้ในสิ่งไม่ควร)

.....
.....

1.4 เพื่อนขอให้ไปแก้แค้นคู่อริด้วย

.....
.....

2. ผลเสียของการไม่รู้จักระบุปฏิเสธ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

เอกสารที่ 6.2

เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

เยาวชนรู้สึกอย่างไรและได้รับประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 7

เรื่อง	การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions)
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. ดินสอ / ยางลบ 2. เอกสารที่ 7.1 เรื่อง “ตัวฉัน อารมณ์ฉัน” 3. เอกสารที่ 7.2 เรื่อง “แผนการจัดการอารมณ์” 4. เอกสารที่ 7.3 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) ซึ่งถือเป็นทักษะชีวิตที่เยาวชนพึงปฏิบัติ เนื่องจากสามารถใช้เป็นเกราะคุ้มกันปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การจัดการกับอารมณ์เป็นการพิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ว่ามีผลต่อพฤติกรรมของตนอย่างไร หากบุคคลรู้สาเหตุและแนวทางควบคุมอารมณ์ได้ ก็ย่อมเกิดการผ่อนคลายได้เป็นอย่างดี (WHO. 1994: 5) การที่บุคคลรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองนั้น ยังส่งผลให้บุคคลเข้าใจวิธีหลีกเลี่ยงและเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ได้อีกด้วย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2541: 12) ดังนั้นการจัดการกับอารมณ์ จึงเป็นการบริหารความรู้สึกทางจิตใจจากภาวะเครียดหรือไม่สบายใจให้เป็นภาวะจิตใจที่ปกติ และทำให้มีอารมณ์แจ่มใสสำเร็จ มีความพร้อมที่จะมีชีวิตอย่างมีความสุข

กลาสเซอร์กล่าวถึงการพิจารณามนุษย์ในเรื่องอารมณ์ไว้ว่า อารมณ์เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นแต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมของบุคคลมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ การปล่อยให้อารมณ์ครอบงำจะนำไปสู่ความล้มเหลว อารมณ์ส่งผลถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการจะปรับปรุงพฤติกรรมได้ จึงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมและหาทางสกัดกั้นอารมณ์ของตนเองให้ได้ (Glasser. 1992: 135) ซึ่งแนวคิดการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเสริมสร้างการจัดการอารมณ์ได้ ประกอบด้วย W (Wants) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตน D (Doing and Direction) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาอภิปรายวิถีชีวิตของตนว่าเขาทำอะไรในแต่ละวัน E (Self Evaluation) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง P (Plan) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตน (Corey. 2012: 397)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสำรวจการแสดงพฤติกรรมตามอารมณ์ของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกบอกผลกระทบด้านพฤติกรรมที่เกิดจากการไม่ควบคุมอารมณ์ของตนเอง
3. เพื่อให้สมาชิกระบุเป้าหมายและวิธีจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกเข้าใจความสำคัญของการจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotions) และเรียนรู้การจัดการกับอารมณ์ที่เหมาะสม โดยชี้ให้เห็นถึงความคิดที่นำมาสู่อารมณ์ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งการคิดในทางบวกจะช่วยให้บุคคลผ่อนคลายอารมณ์ เป็นการคิดที่นำเอาความสุขมาสู่ตน โดยการตั้งเป้าหมายที่

สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและมีสติอยู่กับปัจจุบัน ส่วนความคิดในทางลบจะทำให้บุคคลเกิดอารมณ์เครียด ทั้งนี้อาจเพราะการตั้งความหวังที่สูงเกินไป การตำหนิตนเองต่อสิ่งที่ผิดพลาด การไม่อยู่กับปัจจุบัน หมกมุ่นอยู่กับความทุกข์ของตนเองและการสิ้นหวังในชีวิต แต่อย่างไรก็ตามเราสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้เป็นบวกได้ เช่น ใช้การมีอารมณ์ขัน การมองปัญหาอุปสรรคว่าเป็นบทเรียนที่ทำให้เราเข้มแข็งและการมองโลกในแง่ดี เพื่อปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ให้คำปรึกษาใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) โดยนำกระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สมาชิกได้พิจารณาใคร่ครวญอารมณ์ตามการรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง ผ่านกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกได้เข้าใจถึงอารมณ์ด้านบวกด้านลบ และความสำคัญของการมีทักษะการจัดการอารมณ์ที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิค Picture Album เทคนิคแบ่งปันตัวเอง (Share Self) ให้ยกตัวอย่างประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม เทคนิคใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่ม และเทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) ตลอดจนใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา เช่น การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) การให้กำลังใจ (Supporting) และการยุติกลุ่ม (Terminating) เป็นต้น

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และขอให้ทบทวนข้อตกลงที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน
2. ขอให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกวาดรูปใบหน้าตนเอง ทั้งใบหน้าที่มีอารมณ์ด้านบวกและด้านลบ

เพื่อสำรวจ Picture Album ของตนเอง จากนั้นให้สมาชิกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองตามภาพวาดให้เพื่อนสมาชิกฟัง พร้อมใช้เทคนิคใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่ม และสรุปลงในเอกสารที่ 7.1 เรื่อง “ตัวฉัน อารมณ์ฉัน”

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาชี้ให้เห็นว่า นอกจากการปรับเปลี่ยนความคิดทางลบให้เป็นความคิดทางบวกแล้ว ยังมีวิธีอื่นอีกมากมายที่แต่ละคนสามารถค้นพบได้ตามความต้องการของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น W (Wants) ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนพิจารณาว่า “มีวิธีจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างไร และสิ่งที่ตนต้องการทำต่อไปคืออะไร” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) และสนับสนุนให้สมาชิกพิจารณาพฤติกรรมที่ทำให้ความต้องการในการจัดการอารมณ์ไม่บรรลุผล

2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) หลังจากสำรวจว่ามีพฤติกรรมใดส่งผลต่อการมีทักษะชีวิตที่ดีด้านการจัดการอารมณ์แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาว่า “สิ่งที่กำลังทำเพื่อจัดการหรือควบคุมอารมณ์ตนเองเป็นอย่างไร” ให้สมาชิกพิจารณาว่าหากเกิดอารมณ์ด้านลบในแง่การกระทำ (Doing) ความคิด (Thinking) ความรู้สึก (Feeling) จะเป็นอย่างไร และผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อช่วยให้สมาชิกบอกถึงปัญหาอุปสรรคในการจัดการอารมณ์ของตนเอง

3. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น E (Self-Evaluation) ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมของตนเอง ร่วมกันอภิปรายว่า “ผลของการไม่ควบคุมหรือจัดการอารมณ์ของตนเองเป็นอย่างไร” ทำทนายให้สมาชิกพิจารณาและเห็นสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเองจากการจัดการอารมณ์

4. ดำเนินการขั้น P (Planning) ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกบอกถึงแผนในการจัดการอารมณ์ด้วยตนเอง โดยถามว่า “มีแผนในการจัดการอารมณ์ตนเองอย่างไร” “และจะมีวิธีในการทำตามแผนนั้น

อย่างไร” ผู้ให้คำปรึกษาคอยสังเกตและร่วมประเมินแผนที่กำหนดขึ้นมาที่มีความเหมาะสมเพียงใด และสรุปลงเอกสารที่ 7.2 เรื่อง “แผนการจัดการอารมณ์”

5. ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธสัญญา (Commitment) ในการปฏิบัติตามแผน และถามว่าจะเริ่มปฏิบัติตามแผนเมื่อไหร่ และให้สมาชิกสรุปร่วมกันถึงผลกระทบจากการไม่ปฏิบัติตามแผน และหากไม่สามารถจัดการอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ จะส่งผลเลวร้ายต่อตนเองในอนาคต ทั้งยังเป็นการฝึกความเข้มแข็งให้แกตนเองให้ปรับตัวกับสังคมปัจจุบันได้อีกด้วย

ขั้นสรุป

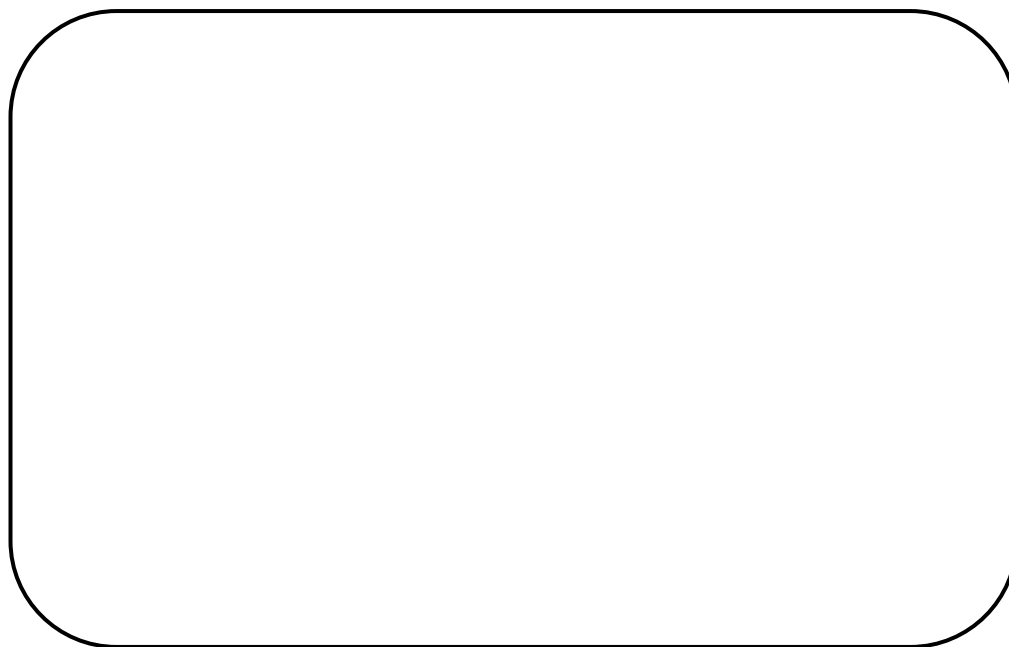
1. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการอารมณ์ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของสมาชิกกลุ่มในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวด้านการจัดการอารมณ์
2. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย
3. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่มีหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเองหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ และสรุปลงเอกสารที่ 7.3 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”
4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

การประเมินผล

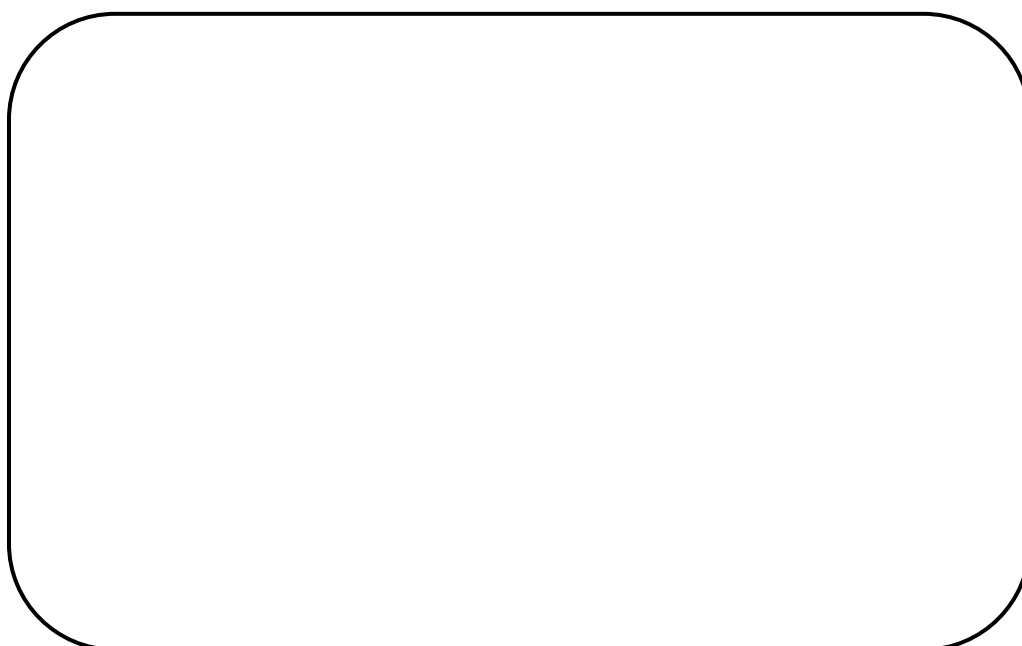
1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ภาษาท่าทาง และการให้ข้อเสนอแนะภายในกลุ่ม
2. สังเกตจากที่สมาชิกกลุ่มได้บอกข้อเสียของการไม่สามารถจัดการหรือควบคุมอารมณ์ตนเอง และสามารถกำหนดแนวทางที่เป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง
3. สังเกตจากที่สมาชิกกลุ่มสามารถบอกวิธีการจัดการอารมณ์ การปรับเปลี่ยนความคิดจากสถานการณ์สมมุติต่างๆ ที่กำหนดให้
4. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 7.1 เรื่อง “ตัวฉัน อารมณ์ฉัน”
5. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 7.2 เรื่อง “แผนการจัดการอารมณ์”
6. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 7.3 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

เอกสารที่ 7.1
เรื่อง “ตัวฉัน อารมณ์ฉัน”

1. วาดรูปใบหน้าตนเองที่มีอารมณ์ด้านบวก

2. วาดรูปใบหน้าตนเองที่มีอารมณ์ด้านลบ

เอกสารที่ 7.2
เรื่อง “แผนการจัดการอารมณ์”

สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ด้านลบ

.....
.....

ผลเสียที่ตามมาจากการไม่ควบคุมอารมณ์

.....
.....

เป้าหมายหรือแผนในการเปลี่ยนแปลง

.....
.....
.....
.....

วิธีการปฏิบัติตามแผน

.....
.....
.....
.....

เอกสารที่ 7.3

เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

เยาวชนรู้สึกอย่างไรและได้รับประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 8

เรื่อง	การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making)
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. ดินสอ / ยางลบ 2. เอกสารที่ 8.1 เรื่อง “ทางเลือกทางรอด” 3. เอกสารที่ 8.2 เรื่อง “แบบแผนการตัดสินใจสู่ทางออก” 4. เอกสารที่ 8.3 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษารั้งที่ 8 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) โดยการตัดสินใจเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถเชิงกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลมีผลของบุคคลในการพิจารณากระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการรับรู้ปัญหา การกำหนดทางเลือก และการวิเคราะห์ให้ไตร่ตรองผลของทางเลือก (ภูมิภัทร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 2547: 29) การตัดสินใจถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง สามารถช่วยให้บุคคลหาทางออกกับเรื่องต่างๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม เป็นการศึกษาเพื่อตัดสินใจเลือกพฤติกรรมหรือวิธีการในการแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อุษณี ลลิตผลาน. 2551: 23)

กลาสเซอร์ กล่าวว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาของมนุษย์แต่ละคนนั้น สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากกว่า ขึ้นกับอิทธิพลของสภาพการณ์ต่างๆ (Glasser. 1992: 121) การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเน้นการพูดคุยเหตุผลกับสมาชิก โดยสนทนาเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ในชีวิตของสมาชิก เพื่อให้ตระหนักในพฤติกรรมของตนเอง สามารถพิจารณาสิ่งถูกผิด สิ่งที่ต้องทำ ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำกระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย W (Wants) คือการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบความต้องการของตน D (Doing and Direction) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาอภิปรายวิถีชีวิตของตนว่าเขาทำอะไรในแต่ละวัน E (Self Evaluation) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง P (Plan) คือการที่ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเปลี่ยนพฤติกรรมของตน และใช้ร่วมกับการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) โดยนำเทคนิคมิตรภาพในการบำบัด (Therapeutic Leagues) มาส่งเสริมให้สมาชิกสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนนำเสนอเกี่ยวกับปัญหาในการวางแผนกำหนดทางเลือกของตน (Corey. 2012: 393)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกตระบุมหาความสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
2. เพื่อให้สมาชิกบอกทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา
3. เพื่อให้สมาชิกระบุแนวทางการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษานำเสนอให้สมาชิกเข้าใจความสำคัญของทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Decision Making) และเรียนรู้ทางเลือกในการตัดสินใจที่เหมาะสม ซึ่งให้เยาวชนเห็นว่าการใช้ความคิดเพื่อค้นหาสาเหตุของ

ปัญหาและการหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น อาจมีได้หลากหลายทางเลือก ซึ่งหากได้ผ่านการวิเคราะห์ ไตร่ตรองด้วยความรอบคอบ ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและผิดพลาดน้อยที่สุด การตัดสินใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตอยู่เสมอ ฉะนั้นการรู้จักจัดอันดับความสำคัญของสถานการณ์ และการวิเคราะห์ไตร่ตรองจะทำให้การตัดสินใจนั้นๆ ง่ายขึ้น นอกจากนี้หากเราไม่สามารถตัดสินใจเลือกได้ การไปขอคำปรึกษาจากเพื่อนหรือบุคคลที่เราไว้วางใจ ก็เป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อีกวิธีหนึ่งด้วย

ผู้ให้คำปรึกษาใช้แนวคิดการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง (Reality Counseling) โดยนำกระบวนการ WDEP มาประยุกต์ใช้ เพื่อประเมินการรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง ผ่านกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) การทวนซ้ำ (Paraphrasing) การทำให้กระจ่าง (Clarifying) การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting Feeling) และการยุติกลุ่ม (Terminating)

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม และขอให้สมาชิกทบทวนข้อตกลงที่ให้ไว้ร่วมกัน
2. ขอให้สมาชิกช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเข้ารับการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา
3. ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) ให้สมาชิกร่วมกันพูดคุยและเล่าประสบการณ์ โดยให้แต่ละคนนึกถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในชีวิตของตน ที่ต้องมีการตัดสินใจ อาจเป็นเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมา สมาชิกมีวิธีการอย่างไรและผลของการตัดสินใจนั้นเป็นอย่างไร หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แล้วยังไม่มีทางออก หรือยังรู้สึกไม่มั่นใจต่อการตัดสินใจนั้น ให้แบ่งปันเรื่องราวและร่วมในการเปิดเผยตนเองให้สมาชิกฟังเพื่อหาทางออก (Self-Disclosure Technique) รวมทั้งการให้ข้อมูลที่ประโยชน์แก่สมาชิกคนอื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนาตนเอง และดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น W (Wants) ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนพิจารณาและสำรวจความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าว และสำรวจ Picture Albums ในการตัดสินใจหาทางออกของตนเอง โดยให้ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า (Confrontation) และการตรวจสอบการรับรู้ (Checking Perceptions) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกพิจารณาความต้องการในด้านการตัดสินใจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริง และถามสมาชิกว่า “การตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวของตนเองเป็นอย่างไร และสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร” ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสะท้อนความคิด และการตรวจสอบการรับรู้ นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่ม

2. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น D (Doing and Direction) หลังจากสำรวจพบว่า การตัดสินใจของตนเองไม่เหมาะสม ทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคการตั้งคำถามต่อ (Questioning) เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาว่า “สิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบันอะไรเป็นปัญหาขัดขวางการตัดสินใจที่เหมาะสมของตน” “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ” ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาถึงรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนทั้งหมด ได้แก่ การกระทำ (Doing) ความคิด (Thinking) ความรู้สึก (Feeling) เป็นอย่างไร และให้ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแบ่งปันตัวเอง (Share Self) เพื่อช่วยให้สมาชิกบอกถึงปัญหาและอุปสรรคของตนเอง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกได้ตระหนักว่าการตัดสินใจที่ผิดพลาดก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวสมาชิก และเห็นความสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จากนั้นสรุปลงในเอกสารที่ 8.1 เรื่อง “ทางเลือกทางรอด”

3. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น E (Self-Evaluation) ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินพฤติกรรมของตนเอง ให้สมาชิกรับรู้ผลของการตัดสินใจในสิ่งที่เขาเลือก ร่วมกันอภิปราย

ทางเลือก โดยถามว่า “สิ่งที่ทำอยู่คิดว่ามันดีพอหรือยัง” โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า (Confrontation) เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น และเทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Use Humor) เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศที่ดีในกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษา

4. ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการขั้น P (Planning) ให้สมาชิกกำหนดแผนหรือแนวทางที่เป็นทางเลือกของตนเองในการตัดสินใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่า “หลังจากนี้หากเกิดปัญหาขึ้นในชีวิต คุณมีแผนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร” ให้แต่ละคนเล่าแผนของตนให้เพื่อนสมาชิกและผู้ให้คำปรึกษาฟัง ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันประเมินแผนว่าเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ มีข้อบกพร่องประการใด ถ้ามีควรจะแก้ไขอย่างไร ให้เพื่อนสมาชิกร่วมกันปรับปรุงแผนใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคมิตรภาพในการบำบัด (Therapeutic Leagues) ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งของการให้คำปรึกษาแบบเรื่องเล่า (Narrative Counseling) โดยจะส่งเสริมให้สมาชิกสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะของกลุ่ม สนับสนุนให้เกิดการนำเสนอปัญหาในการวางแผนกำหนดทางเลือกของตน และสรุปลงในเอกสารที่ 8.2 เรื่อง “แบบแผนการตัดสินใจสู่ทางออก”

5. ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้นให้สมาชิกสร้างพันธะสัญญา (Commitment) ในการปฏิบัติตามแผน สนับสนุนให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงตนเองตามแผน โดยผู้ให้คำปรึกษาสะท้อนให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการมีทักษะการตัดสินใจที่เหมาะสมของบุคคล ซึ่งการที่บุคคลจะเลือกทำหรือไม่ทำสิ่งใดนั้น การตัดสินใจมีเป้าหมายอยู่ที่การเลือกวิธีการที่สามารถแก้ไขปัญหาได้และสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองมากที่สุด ถ้าการตัดสินใจนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายก็ถือว่าเป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การตัดสินใจยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลด้วย จึงควรต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น แต่ทั้งนี้การตัดสินใจเป็นสิ่งที่ซับซ้อน ยุ่งยากและไม่มีความถูกต้องที่สุด แต่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เหตุผลหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้นการตัดสินใจที่ดีควรเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อมูลที่เปลี่ยนไป

ขั้นสรุป

1. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ในการสร้างทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวดำเนินการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
2. ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่า หลังจากได้ฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแล้วรู้สึกอย่างไร โดยผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกภายในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกัน ทั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาเน้นย้ำว่าทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างได้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะหาทางออกให้กับชีวิตตน
3. ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารที่ 8.3 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้” ให้สมาชิกเขียนสิ่งที่ได้และความรู้สึกที่มีหลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเอง หลังจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้
4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลาในการเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบคุณสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและมาเข้ากลุ่มในครั้งนี้

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความสนใจ ความร่วมมือในเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ภาษาท่าทาง และการให้ข้อเสนอแนะภายในกลุ่ม
2. สังเกตจากที่สมาชิกกลุ่มบอกวิธีการพูดปฏิบัติที่เหมาะสม ไม่เกิดความขัดแย้ง
3. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 8.1 เรื่อง “ทางเลือกทางรอด”

4. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 8.2 เรื่อง “แบบแผนการตัดสินใจสู่ทางออก”
5. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 8.3 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ครั้งนี้”

เอกสารที่ 8.1
เรื่อง “ทางเลือกทางรอด”

1. สถานการณ์ : ไม่มีเงินพอใช้จ่ายในชีวิต ซึ่งเพื่อนหลายคนขายยาเสพติดให้กับวัยรุ่นในชุมชน

การตัดสินใจ.....

ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

2. สถานการณ์ : น้องชายโดนคู่อริตักทำร้าย จนได้รับบาดเจ็บสาหัส

การตัดสินใจ.....

ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

3. สถานการณ์ : แอบชอบลูกสาวของเจ้านายในโรงงานที่ตนทำงานอยู่ ซึ่งฝ่ายหญิงก็มีท่าทีสนใจ

การตัดสินใจ.....

ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

4. สถานการณ์ : ทะเลาะกับพ่อแม่ขั้นรุนแรงเรื่องการกลับบ้านดึกดื่นและเที่ยวเตร่ทุกวัน

การตัดสินใจ.....

ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

5. สถานการณ์ : เจ้านายให้นำเงินไปเข้าธนาคาร ซึ่งช่วงนั้นเรากำลังเดือดร้อนต้องนำเงินไปใช้หนี้พินัน

การตัดสินใจ.....

ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

เอกสารที่ 8.2
เรื่อง “แบบแผนการตัดสินใจสู่ทางออก”

พิจารณาผลเสียที่ตามจากการไม่รู้จักรหัสทางออกที่เหมาะสม

.....
.....
.....
.....

เป้าหมายหรือแผนในการเปลี่ยนแปลงทางออกนั้น

.....
.....
.....
.....
.....

วิธีการปฏิบัติตามเป้าหมาย

.....
.....
.....
.....
.....

เอกสารที่ 8.3

เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

เยาวชนรู้สึกอย่างไรและได้รับประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ครั้งที่ 9

เรื่อง	ปัจจัยนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา
ระยะเวลา	60 นาที
จำนวนสมาชิก	8 คน
อุปกรณ์	1. ดินสอ / ยางลบ 2. แบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว 3. เอกสารที่ 9.1 “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง”

แนวคิดสำคัญ (Key Concepts)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 9 มีจุดมุ่งหมายเพื่อยุติการให้คำปรึกษา เมื่อสมาชิกได้รับการให้คำปรึกษาครบตามกระบวนการอย่างสมบูรณ์และเป็นไปตามข้อตกลงที่วางไว้ ทั้งนี้ในการยุติการให้คำปรึกษาเป็นไปในบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยเน้นที่พฤติกรรมปัจจุบัน (Focus on current behavior) เน้นให้สมาชิกรับรู้ต่อพฤติกรรมที่ตนเองทำอยู่ ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้นและสรุปการให้คำปรึกษาที่ผ่านมา และให้สมาชิกแสดงความรู้สึกต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ตามแนวการให้คำปรึกษาทฤษฎีเผชิญความจริง ทบทวนประสบการณ์กลุ่ม รวบรวมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อไปใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนให้กำลังใจและสนับสนุนสมาชิกนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อก้าวเดินต่อไปข้างหน้า จากนั้นกล่าวถึงการพบปะในช่วงการติดตามผลต่อไป (Corey, 2004: 494-498; & Corey, 2006: 269-277)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
2. เพื่อให้สมาชิกบอกความรู้สึกในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. เพื่อประเมินผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 9 นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผล โดยให้สมาชิกสำรวจ และบรรยายถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเอง บอกความรู้สึกในการเข้ากลุ่ม มีการสำรวจว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรในการดำเนินการพัฒนาตนเองตามแผนที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละครั้ง และทำการยุติการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง และใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับพื้นฐานที่นำมาใช้ได้แก่ การชมเชย เพื่อเป็นการรับรองว่า สมาชิกกำลังดำเนินการเพื่อไปสู่คำตอบที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเหมือนการสนับสนุนและสร้างกำลังใจให้กับผู้รับคำปรึกษาให้สามารถบรรลุเป้าหมายของตน ด้วยความเข้มแข็งต่อไป ตลอดจนใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา เช่น การให้กำลังใจ (Supporting) การส่งเสริม (Facilitating) การสรุปความ (Summarizing) และการยุติกลุ่ม (Terminating) เป็นต้น

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการให้คำปรึกษาโดยการทักทาย และพูดคุยเกี่ยวกับผลของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมาว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้สึกอย่างไร และเกิดการปรับเปลี่ยนอะไรบ้างในช่วงเวลาที่ผ่านมา
2. ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกทบทวนถึงข้อตกลง กติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวชมเชยสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวชมเชยซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเชื่อมั่นและส่งเสริมให้ดำเนินการตามแนวทางเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้อย่างเข้มแข็งต่อไป
2. ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนสอบถามเกี่ยวกับพันธะสัญญาในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งที่ใช้กระบวนการ WDEP เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิก
3. ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันสรุปและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่า “สมาชิกได้อะไรบ้างจากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาทั้ง 9 ครั้ง โดยรู้สึกอย่างไร มีอุปสรรคมากน้อยเพียงใด” ตลอดจนถามถึงแนวทางในการนำไปใช้ในชีวิตต่อไป

ขั้นสรุป

1. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวชื่นชมสมาชิกในความตั้งใจและกระตือรือร้น ตลอดจนการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และส่งเสริมให้สมาชิกให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ในการออกไปใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัว
2. ผู้ให้คำปรึกษาสนับสนุนให้สมาชิกได้แบ่งปันความรู้สึกหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม และสรุปลงในเอกสารที่ 9.1 เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง”
3. ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวให้สมาชิก
4. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวอำลาสมาชิกกลุ่มและขอนัดหมายวันเวลาเพื่อติดตามผลต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากความร่วมมือในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และพฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออก ตลอดจนแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
2. การแลกเปลี่ยนภายในกลุ่มจากเอกสารที่ 9.1 “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง”

เอกสารที่ 9.1

เรื่อง “ประสบการณ์การเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง”

เยาวชนรู้สึกอย่างไรและได้รับประโยชน์อะไรในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 9 ครั้ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
- ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
- ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
4	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6
5	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6
6	0	+1	0	+1	+1	3	0.6
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
8	0	+1	0	1	0	2	0.4
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
10	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6
11	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6
12	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
13.1	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
13.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
13.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
14.1	0	+1	+1	+1	-1	2	0.4
14.2	0	+1	+1	+1	0	3	0.6
14.3	0	+1	+1	0	+1	3	0.6
15.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
15.2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
15.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
16.1	0	+1	+1	+1	-1	2	0.4
16.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
16.3	0	+1	+1	+1	0	3	0.6
16.4	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6
17.1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
17.2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
17.3	0	+1	+1	+1	-1	2	0.4

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
18.1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
18.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
19	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
20	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
21.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
21.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
22	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6
23	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6

หมายเหตุ : ค่า IOC ที่สามารถนำไปใช้ได้ มีค่าระหว่าง 0.5-1.0

ตาราง 31 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
2	0	+1	+1	+1	0	3	0.6
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
4	0	+1	+1	0	+1	3	0.6
5	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
9	0	0	+1	+1	+1	2	0.6
10	-1	+1	0	+1	0	1	0.2
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
12	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
15	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
20	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
22	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
25	0	+1	+1	0	0	2	0.4
26	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
27	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
31	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
32	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
35	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
36	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
38	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
39	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
42	-1	+1	+1	0	+1	2	0.4
43	0	+1	0	+1	+1	3	0.6
44	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
52	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
57	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
58	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
60	0	+1	+1	0	+1	3	0.6
61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
62	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
63	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0
64	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6
65	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
66	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8

หมายเหตุ : ค่า IOC ที่สามารถนำไปใช้ได้ มีค่าระหว่าง 0.5-1.0

ตาราง 32 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	.331	.921
2	.293	.922
3	.360	.921
4	.318	.921
5	.387	.920
6	.282	.921
7	.433	.920
8	.546	.919
9	.351	.921
10	.489	.920
11	.672	.919
12	.427	.920
13	.347	.921
14	.404	.920
15	.362	.921
16	.196	.922
17	.391	.920
18	.327	.921
19	.181	.922
20	.341	.921
21	.226	.922
22	.643	.918
23	.424	.920
24	.467	.920
25	.515	.919
26	.349	.921
27	.330	.921
28	.287	.921
29	.253	.924
30	.378	.921
30	.378	.921

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
31	.503	.919
32	.669	.918
33	.419	.920
34	.600	.919
35	.624	.918
36	.344	.921
37	.494	.920
38	.295	.921
39	.284	.921
40	.205	.922
41	.202	.922
42	.243	.921
43	.469	.920
44	.324	.921
45	.362	.921
46	.209	.922
47	.380	.920
48	.219	.923
49	.594	.919
50	.469	.920
51	.403	.920
52	.645	.918
53	.529	.919
54	.501	.919
55	.412	.920
56	.387	.920
57	.639	.919
58	.290	.921
59	.626	.919
60	.352	.921

ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
ตัวทั้งหมดเท่ากับ .922

ภาคผนวก ช

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

1. คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัด ทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

TITLE: CFA

DATA: FILE IS 'D:\work\cfa_vaan\Sample405_3.dat';

VARIABLE:

NAME ARE SEef SErc SEgs SEms SRns SRho SRsd NErj NEav NEnp

CEcs CEec CEes CEem DMcc DMcd DMrs;

USEVARIABLES ARE SEef - DMrs;

Missing are all (9999);

ANALYSIS:

ESTIMATOR = mlr;

MODEL:

SelfEs by SEef SErc SEgs SEms;

SocialRe by SRns SRho SRsd;

Negotiat by NErj NEav NEnp;

Coping by CEcs CEec CEes CEem;

Decision by DMcc DMcd DMrs;

LFskill by SelfEs SocialRe Negotiat Coping Decision;

PLOT: TYPE=PLOT1 PLOT2 PLOT3;

output: samp stdyx mod(30) tech1 tech4 FSCOEFFICIENT;

SAVEDATA: FILE IS "fs.txt";

save = fscores;

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดทักษะชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

CFA

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	405
Number of dependent variables	17
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	6

Observed dependent variables

Continuous

SEEF	SERC	SEGS	SEMS	SRNS	SRHO
SRSD	NERJ	NEAV	NENP	CECS	CEEC
CEES	CEEM	DMCC	DMCD	DMRS	

Continuous latent variables

SELFES	SOCIALRE	NEGOTIAT	COPING	DECISION	LFSKILL

Estimator	MLR
Information matrix	OBSERVED
Maximum number of iterations	1000
Convergence criterion	0.500D-04
Maximum number of steepest descent iterations	20
Maximum number of iterations for H1	2000
Convergence criterion for H1	0.100D-03

Input data file(s)

D:\work\cfa_vaan\Sample405_3.dat

Input data format FREE

SUMMARY OF DATA

Number of missing data patterns	1

COVARIANCE COVERAGE OF DATA

Minimum covariance coverage value	0.100

PROPORTION OF DATA PRESENT

	Covariance		Coverage							
	SEEF	SERC	SEGS	SEMS	SRNS	SRHO	SRSD	NERJ	NEAV	NENP
SEEF	1									
SERC	1	1								
SEGS	1	1	1							
SEMS	1	1	1	1						
SRNS	1	1	1	1	1					
SRHO	1	1	1	1	1	1				
SRSD	1	1	1	1	1	1	1			
NERJ	1	1	1	1	1	1	1	1		
NEAV	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
NENP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CECS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CEEC	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CEES	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CEEM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
DMCC	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
DMCD	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
DMRS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

	Covariance		Coverage				
	CECS	CEEC	CEES	CEEM	DMCC	DMCD	DMRS
CECS	1						
CEEC	1	1					
CEES	1	1	1				
CEEM	1	1	1	1			
DMCC	1	1	1	1	1		
DMCD	1	1	1	1	1	1	
DMRS	1	1	1	1	1	1	1

SAMPLE STATISTICS

ESTIMATED SAMPLE STATISTICS

Means

SEEF	SERC	SEGS	SEMS	SRNS	SRHO	SRSD	NERJ	NEAV	NENP
3.629	4.044	3.882	3.754	3.983	3.706	3.472	3.419	3.46	3.53

Means

CECS	CEEC	CEES	CEEM	DMCC	DMCD	DMRS
3.892	3.804	3.653	3.846	3.796	3.806	3.899

Covariances										
	SEEF	SERC	SEGS	SEMS	SRNS	SRHO	SRSD	NERJ	NEAV	NENP
SEEF	0.265									
SERC	0.134	0.357								
SEGS	0.127	0.187	0.434							
SEMS	0.14	0.191	0.19	0.461						
SRNS	0.129	0.219	0.202	0.213	0.442					
SRHO	0.103	0.143	0.118	0.19	0.221	0.42				
SRSD	0.108	0.206	0.151	0.201	0.222	0.288	0.689			
NERJ	0.065	0.09	0.124	0.114	0.105	0.099	0.106	0.365		
NEAV	0.081	0.122	0.093	0.152	0.136	0.124	0.182	0.153	0.388	
NENP	0.096	0.123	0.15	0.168	0.143	0.123	0.147	0.19	0.211	0.461
CECS	0.052	0.123	0.079	0.131	0.136	0.119	0.073	0.09	0.098	0.148
CEEC	0.074	0.124	0.121	0.148	0.156	0.153	0.162	0.068	0.124	0.13
CEES	0.079	0.147	0.1	0.178	0.167	0.192	0.275	0.088	0.174	0.124
CEEM	0.07	0.145	0.137	0.137	0.193	0.158	0.179	0.083	0.115	0.143
DMCC	0.11	0.167	0.125	0.161	0.188	0.185	0.216	0.099	0.164	0.176
DMCD	0.127	0.169	0.142	0.177	0.183	0.181	0.226	0.123	0.167	0.194
DMRS	0.11	0.176	0.142	0.204	0.196	0.177	0.205	0.085	0.139	0.134

Covariances							
	CECS	CEEC	CEES	CEEM	DMCC	DMCD	DMRS
CECS	0.468						
CEEC	0.223	0.39					
CEES	0.182	0.213	0.556				
CEEM	0.15	0.166	0.219	0.685			
DMCC	0.172	0.188	0.227	0.234	0.405		
DMCD	0.157	0.204	0.262	0.217	0.291	0.484	
DMRS	0.197	0.167	0.228	0.215	0.271	0.295	0.472

Correlations										
	SEEF	SERC	SEGS	SEMS	SRNS	SRHO	SRSD	NERJ	NEAV	NENP
SEEF	1									
SERC	0.436	1								
SEGS	0.375	0.476	1							
SEMS	0.4	0.471	0.425	1						
SRNS	0.378	0.55	0.461	0.472	1					
SRHO	0.31	0.368	0.276	0.432	0.513	1				
SRSD	0.252	0.414	0.276	0.357	0.403	0.535	1			
NERJ	0.21	0.249	0.312	0.279	0.261	0.253	0.211	1		
NEAV	0.252	0.327	0.226	0.361	0.327	0.306	0.353	0.406	1	
NENP	0.273	0.302	0.335	0.364	0.317	0.279	0.261	0.463	0.498	1
CECS	0.148	0.301	0.175	0.283	0.299	0.27	0.128	0.217	0.231	0.319
CEEC	0.23	0.333	0.294	0.349	0.377	0.379	0.312	0.182	0.319	0.306
CEES	0.207	0.329	0.204	0.351	0.338	0.398	0.444	0.196	0.374	0.244

CEEM	0.164	0.292	0.25	0.244	0.351	0.295	0.26	0.166	0.223	0.254
DMCC	0.335	0.44	0.297	0.373	0.445	0.449	0.408	0.257	0.415	0.407
DMCD	0.354	0.406	0.309	0.375	0.395	0.402	0.392	0.293	0.384	0.411
DMRS	0.311	0.429	0.314	0.438	0.43	0.397	0.359	0.204	0.325	0.287

Correlations							
	CECS	CEEC	CEES	CEEM	DMCC	DMCD	DMRS
CECS	1						
CEEC	0.523	1					
CEES	0.356	0.457	1				
CEEM	0.265	0.321	0.355	1			
DMCC	0.396	0.472	0.477	0.444	1		
DMCD	0.33	0.471	0.506	0.376	0.656	1	
DMRS	0.419	0.39	0.446	0.379	0.621	0.618	1

MAXIMUM LOG-LIKELIHOOD VALUE FOR THE UNRESTRICTED (H1) MODEL IS -5616.282
THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

MODEL FIT INFORMATION		Information Criteria	
Number of Free Parameters	56	Akaike (AIC)	11636.481
Loglikelihood		Bayesian (BIC)	11860.699
H0 Value	-5762.240	Sample-Size Adjusted BIC	11683.003
H0 Scaling Correction Factor for MLR	1.2682	($n^* = (n + 2) / 24$)	
H1 Value	-5616.282		
H1 Scaling Correction Factor for MLR	1.2288		
Chi-Square Test of Model Fit			
Value	241.376*		
Degrees of Freedom	114		
P-Value	0.0000		
Scaling Correction Factor for MLR	1.2094		

* The chi-square value for MLM, MLMV, MLR, ULSMV, WLSM and WLSMV cannot be used for chi-square difference testing in the regular way. MLM, MLR and WLSM chi-square difference testing is described on the Mplus website. MLMV, WLSMV, and ULSMV difference testing is done using the DIFFTEST option.

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)		Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model	
Estimate	0.053	Value	2133.632
90 Percent C.I.	0.043 0.062	Degrees of Freedom	136
Probability RMSEA <= .05	0.315	P-Value	0.0000

CFI/TLI			SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)
CFI	0.936		Value 0.045
TLI	0.924		

MODEL RESULTS

	Estimate	S.E.	Two-Tailed Est./S.E.	P-Value	LFSKILL BY				
SELFES BY					SELFES	1.000	0.000	999.000	999.000
SEEF	1.000	0.000	999.000	999.000	SOCIALRE	1.682	0.195	8.638	0.000
SERC	1.483	0.160	9.291	0.000	NEGOTIAT	1.025	0.146	7.012	0.000
SEGS	1.362	0.154	8.857	0.000	COPING	1.410	0.211	6.689	0.000
SEMS	1.577	0.165	9.553	0.000	DECISION	1.857	0.216	8.596	0.000
SOCIALRE BY					Intercepts				
SRNS	1.000	0.000	999.000	999.000	SEEF	3.629	0.026	141.790	0.000
SRHO	0.988	0.089	11.154	0.000	SERC	4.044	0.030	136.109	0.000
SRSD	1.130	0.122	9.255	0.000	SEGS	3.882	0.033	118.575	0.000
NEGOTIAT BY					SEMS	3.754	0.034	111.269	0.000
NERJ	1.000	0.000	999.000	999.000	SRNS	3.983	0.033	120.527	0.000
NEAV	1.232	0.158	7.775	0.000	SRHO	3.706	0.032	115.119	0.000
NENP	1.396	0.169	8.274	0.000	SRSD	3.472	0.041	84.187	0.000
COPING BY					NERJ	3.419	0.030	113.926	0.000
CECS	1.000	0.000	999.000	999.000	NEAV	3.460	0.031	111.775	0.000
CEEC	1.098	0.118	9.274	0.000	NENP	3.530	0.034	104.580	0.000
CEES	1.249	0.165	7.566	0.000	CECS	3.892	0.034	114.539	0.000
CEEM	1.081	0.171	6.302	0.000	CEEC	3.804	0.031	122.651	0.000
DECISION BY					CEES	3.653	0.037	98.577	0.000
DMCC	1.000	0.000	999.000	999.000	CEEM	3.846	0.041	93.479	0.000
DMCD	1.064	0.064	16.566	0.000	DMCC	3.796	0.032	119.982	0.000
DMRS	1.001	0.069	14.420	0.000	DMCD	3.806	0.035	110.089	0.000
					DMRS	3.899	0.034	114.282	0.000
					Variances				
					LFSKILL	0.062	0.012	4.976	0.000

Residual Variances

SEEF	0.177	0.016	11.399	0.000
SERC	0.164	0.019	8.685	0.000
SEGS	0.271	0.024	11.460	0.000
SEMS	0.242	0.026	9.402	0.000
SRNS	0.216	0.022	9.669	0.000
SRHO	0.199	0.022	8.965	0.000
SRSD	0.400	0.040	9.933	0.000
NERJ	0.238	0.021	11.117	0.000
NEAV	0.196	0.026	7.566	0.000
NENP	0.215	0.031	6.857	0.000
CECS	0.307	0.041	7.541	0.000
CEEC	0.196	0.031	6.394	0.000

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization				
			Two-Tailed	
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
SELFES BY				
SEEF	0.576	0.043	13.381	0.000
SERC	0.736	0.035	21.239	0.000
SEGS	0.614	0.040	15.389	0.000
SEMS	0.689	0.034	20.026	0.000
SOCIALRE BY				
SRNS	0.715	0.036	19.820	0.000
SRHO	0.725	0.038	19.243	0.000
SRSD	0.648	0.041	15.703	0.000

CEES	0.306	0.038	8.034	0.000	NEGOTIAT BY				
CEEM	0.498	0.046	10.916	0.000	NERJ	0.589	0.048	12.376	0.000
DMCC	0.132	0.014	9.308	0.000	NEAV	0.704	0.046	15.169	0.000
DMCD	0.174	0.025	7.069	0.000	NENP	0.731	0.044	16.664	0.000
DMRS	0.197	0.020	9.696	0.000	COPING BY				
SELFES	0.026	0.008	3.223	0.001	CECS	0.586	0.060	9.808	0.000
SOCIALRE	0.051	0.015	3.330	0.001	CEEC	0.705	0.054	13.038	0.000
NEGOTIAT	0.061	0.015	4.234	0.000	CEES	0.671	0.041	16.202	0.000
COPING	0.037	0.017	2.241	0.025	CEEM	0.523	0.047	11.198	0.000
DECISION	0.060	0.020	3.044	0.002	DECISION BY				
					DMCC	0.821	0.022	38.102	0.000
					DMCD	0.800	0.029	27.435	0.000
					DMRS	0.762	0.029	26.195	0.000
					LFSKILL BY				
					SELFES	0.839	0.042	19.790	0.000
					SOCIALRE	0.880	0.038	22.883	0.000
					NEGOTIAT	0.717	0.044	16.239	0.000
					COPING	0.876	0.046	19.062	0.000
					DECISION	0.884	0.037	23.683	0.000
Intercepts									
SEEF	7.046	0.258	27.311	0.000	SELFES	0.296	0.071	4.166	0.000
SERC	6.763	0.275	24.600	0.000	SOCIALRE	0.225	0.068	3.318	0.001
SEGS	5.892	0.219	26.951	0.000	NEGOTIAT	0.485	0.063	7.656	0.000
SEMS	5.529	0.217	25.444	0.000	COPING	0.232	0.081	2.880	0.004
SRNS	5.989	0.248	24.192	0.000	DECISION	0.218	0.066	3.309	0.001
SRHO	5.720	0.245	23.321	0.000					
SRSD	4.183	0.178	23.479	0.000	R-SQUARE				
NERJ	5.661	0.202	28.067	0.000	Observed			Two-Tailed	
NEAV	5.554	0.212	26.258	0.000	Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
NENP	5.197	0.193	26.922	0.000	SEEF	0.332	0.050	6.690	0.000
CECS	5.692	0.229	24.868	0.000	SERC	0.542	0.051	10.619	0.000
CEEC	6.095	0.228	26.696	0.000	SEGS	0.377	0.049	7.694	0.000
CEES	4.898	0.211	23.162	0.000	SEMS	0.475	0.047	10.013	0.000
CEEM	4.645	0.195	23.818	0.000	SRNS	0.511	0.052	9.910	0.000
DMCC	5.962	0.221	26.961	0.000	SRHO	0.526	0.055	9.622	0.000
DMCD	5.470	0.229	23.863	0.000	SRSD	0.419	0.053	7.852	0.000
DMRS	5.679	0.249	22.838	0.000	NERJ	0.347	0.056	6.188	0.000
					NEAV	0.495	0.065	7.584	0.000
					NENP	0.534	0.064	8.332	0.000
Variances									
LFSKILL	1.000	0.000	999.000	999.000	CECS	0.343	0.070	4.904	0.000
Residual Variances									
SEEF	0.668	0.050	13.462	0.000	CEEC	0.497	0.076	6.519	0.000
SERC	0.458	0.051	8.973	0.000	CEES	0.450	0.056	8.101	0.000
SEGS	0.623	0.049	12.739	0.000	CEEM	0.273	0.049	5.599	0.000
					DMCC	0.675	0.035	19.051	0.000

NERJ	0.008	0.016	0.12	0.014	0.014	0.016
NEAV	0.012	0.024	0.179	0.021	0.021	0.024
NENP	0.013	0.025	0.185	0.021	0.021	0.025
CECS	0.012	0.024	0.011	0.095	0.021	0.024
CEEC	0.021	0.042	0.018	0.164	0.036	0.041
CEES	0.015	0.031	0.013	0.12	0.026	0.03
CEEM	0.008	0.016	0.007	0.063	0.014	0.016
DMCC	0.029	0.057	0.025	0.048	0.26	0.056
DMCD	0.023	0.046	0.02	0.039	0.209	0.045
DMRS	0.019	0.038	0.017	0.032	0.174	0.037

POSTERIOR COVARIANCE MATRIX FOR ESTIMATED FACTOR SCORES (SQUARED S.E.S ON THE DIAGONAL)

	SELFES	SOCIALRE	NEGOTIAT	COPING	DECISION	LFSKILL
SELFES	0.016					
SOCIALRE	0.004	0.040				
NEGOTIAT	0.002	0.004	0.029			
COPING	0.004	0.008	0.003	0.029		
DECISION	0.004	0.008	0.003	0.006	0.034	
LFSKILL	0.004	0.009	0.004	0.007	0.007	0.009

PLOT INFORMATION

The following plots are available:

Histograms of sample values

Histograms of estimated values

Scatterplots (sample values, estimated factor scores, estimated values)

Latent variable distribution plots

SAVEDATA INFORMATION

Save file

fs.txt

Order and format of variables

SEEF	F10.3	DMCD	F10.3
SERC	F10.3	DMRS	F10.3
SEGS	F10.3	SELFES	F10.3
SEMS	F10.3	SELFES_SE	F10.3
SRNS	F10.3	SOCIALRE	F10.3
SRHO	F10.3	SOCIALRE_SE	F10.3
SRSD	F10.3	NEGOTIAT	F10.3
NERJ	F10.3	NEGOTIAT_SE	F10.3
NEAV	F10.3	COPING	F10.3
NENP	F10.3	COPING_SE	F10.3
CECS	F10.3	DECISION	F10.3

CEEC F10.3
CEES F10.3
CEEM F10.3
DMCC F10.3

DECISION_SE F10.3
LFSKILL F10.3
LFSKILL_SE F10.3

Save file format

29F10.3

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	วณิชย์ญา แก้วแก้วปาน
วันเดือนปีเกิด	13 กุมภาพันธ์ 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	503/15 หมู่ 3 ตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2554	วิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (จิตวิทยาคลินิกและชุมชน) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2552	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม. (สุขภาพจิต) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2561	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (จิตวิทยาประยุกต์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ